

C:\Users\Plazma\Desktop\305\Borovicka\_Vaclav\_Pavel-Pistolnici\_divokeho\_zapadu.pdb

PDB Name: Borovicka Václav Pavel-Pistolní  
Creator ID: REAd  
PDB Type: TEXT  
Version: 0  
Unique ID Seed: 0  
Creation Date: 16.8.1973  
Modification Date: 16.8.1973  
Last Backup Date: 1.1.1970  
Modification Number: 0

Václav Pavel Borovička  
Pistolníci divokého západu

## Obsah

Prokleté Eldorádo  
Ubohá Bella Rosita  
Divoký Bill  
Smrt smutného kovboje  
Prérijní sukně  
Dvanáct spravedlivých  
Jménem zákona Divokého západu  
Ukrutná smůla Jesse Jamese  
Případ Billyho Kida  
Hrdinové prerie  
Buffalo Bill

## Prokleté Eldorádo

1.

„Pane, na schodišti Kapitolu zemřel člověk.“ „Každý den umírají lidé, hochu. Senátor?“ „Ne, pane, žebřák, co tam sedával.“ „Byl to jeho rajón?“

„Kdo ví. On vlastně ani nežebřal, jen seděl na schodech, koukal nahoru a pořád si něco drmolil. Stával jsem s novinama pár kroků od něj, ale stejně jsem mu nerozuměl. Motal všechno dohromady. Co se s ním teďka stane?“

„Přijede černý vůz a odveze ho.“ „Nevíte kam, pane?“ „Do márnice.“ „Tam bude ležet?“

„Než policie najde jeho děti. Ty pak tátu pochovají.“ „Co když nemá děti, pane?“ „Máš pravdu, co když byl sám?“

„Víte, pane, on totiž starý Sutter vlastně vůbec nevypadal jako opravdový žebřák.“ „Tys ho znal, že říkáš Sutter?“ „Vím, že se tak jmenuje.“ „Jmenoval, hochu.“

WASHINGTON, 17. ČERVENCE 1880, ODPOLEDNE

2.

Prerie je jako moře. Bezbřehá, nekonečná, modrá a růžová jako obloha nad ní, klidná i bouřlivá, s prudkým vlnobitím trav. Káry tažené volským spřežením plují pomalu od tábořiště k tábořišti.

Večer oheň a na rožni balvan bizoního masa a smutná píseň, protože všem poutníkům se stýská po něčem, co zanechali ve staré vlasti, ale zrovna tak se těší na zítřejší putování. Budou zase o den blíž k vysněnému eldorádu.

Tři měsíce útrap musel zaplatit Johann August Sutter a jeho věrní za pohled na obrovskou krásu velehor. Pak měli před očima kulisu Rocky Mountains a každý z nich se pokřižoval ze strachu, jak se dostane přes skalní hradbu, kterou postavila příroda až do nebe. Prerie, to byla rovina, vychrtlá volská spřežení stačila na naložené káry. Prerie, to byli bizoni a pořád dost čerstvého masa. V horách postupovala karavana krokem, a čím výš, tím rychleji ubývalo zvíře.

Poutníci odkládají z vozů každý den něco ze zátěže, nechávají ležet vedle cesty truhly, postele, kotle a vzpomínky. Když se doklopytají až k osadě několika dřevěných baráků Hudson Bay Company, padnou vedle svých spřežení a hezkých pár dní nabírají síly. Sutter však ví, co chce, ví, kam má namířeno, vede své lidi na Západ.

3.

Každý ráj je nedostupně daleko, každá cesta do zaslíbené země je dlouhá jako život. Pohraniční průsmyk, mexická hranice, ještě týdný a měsíce se kolébají škunery prerie po hladině suchých trav, pak si poutníci protřou oči, protože spatří místo zeleného modré moře. Tichý oceán, Kalifornie, Eldorádo. Johann August Sutter přivedl své lidi rovnou doprostřed ráje.

Mexičané neměli nic proti osidlencům. Země zvlčela, za španělského panství pustly haciendy, pole ležela úhorem, lidé se naučili pít pálenku z agáve a prolévat hrdla elpasoským vínem. Dovedli vytrvale hrát na kytary, ale nedokázali pořádně pracovat. Sutter si došel ke guvernérovi, požádal o povolení k založení kolonie, shromáždil své věrné a na jaře

1839 se vydal s karavanou vozů, se stády dobytka, se zbraněmi a municí, s žoky semene a s indiánskými podomky vzhůru údolím Sacramento. Půda tam byla kyprá a mastná, černá a úrodná, slunce hřálo, ale nespalovalo, na horských svazích pramenily potůčky křišťálové vody. Poutníci došli k cíli a poklekli dojetím, protože ten ráj byl teď jejich.

Johann August Sutter stvořil uprostřed pustiny království svobodných mužů a pojmenoval je New Helvetia. Pak se dali do práce. Vypálili lesy, orali a seli, deset let dřeli jako na galejích, ale země jim rozkvetla pod rukama, až na obzor se táhla pole zlaté pšenice, v údolích se pásla nespočítatelná stáda. Sutterovi druhové postavili mlýny a také faktorie, už měli lodě na řekách, už se o nich vědělo ve světě. Sutterovo království zásobovalo Vancouver, ale také Havajské ostrovy a plachetnice, které stále častěji kotvily u kalifornských břehů.

Poutníci založili ovocné plantáže, z Francie si obstarali révu a vysadili vinice, rozmnožili blahobyt a stavěli nové domy. Johann Sutter, nekorunovaný vládce, si mohl dovolit jakoukoliv výstřednost. Objednal v Paříži klavír a postavil si ho, po sto osmdesát dní dlouhé cestě, do salonu. Nebylo to furiantství, jen zkouška, co všechno může. Koupil v New Yorku parní stroj a šedesát tažných volů ho krok za krokem sunulo prérii až před práh jeho farmy. Kalifornský císař Sutter obstál ve zkoušce tvrdých mužů. A tak se mnohonásobný milionář konečně odhodlal a napsal do Evropy pro svou rodinu. Čtrnáct let neviděl manželku a své tři syny.

4.

V roce 1848 byl studený leden, ale bez sněhu. Nedaleko farmy Coloma pracoval na břehu řeky Sacramento v Sutterových službách tesař James W. Marshall. Kopal příkop, snad základy pro plánovanou pilu. Krumpáč se míhal vzduchem v pravidelném rytmu, pak zase chvíli zvonila na lopatě zmrzlá hlína. Najednou ticho. Krumpáč ležel v jámě, lopata vypadla dělníkovi z ruky. Marshall klečel u břehu a zíral do mělčiny.

Tam na dně se něco oslnivě třpytilo. Vstal, skočil pro lopatu, krok dva ve vodě, nabral křemenný písek ze dna řeky, mezi drobnými oblázky, dva, tři, čtyři, půl tuctu zlatých zrn velkých jako ořech. Marshall zpočátku nechtěl uvěřit, ohmatával zlaté nuggety, zvonil jedním o druhý, aby se přesvědčil, že to není klam, pak je vzal do dlaně, pomalu odcházel od řeky, najednou se ale rozběhl, skočil na koně a krkolomným tryskem mířil k Sutterově farmě.

„Podívejte se, pane! Ležely na dně řeky. Nabral jsem je lopatou!“

Sutter za ním nejdřív zavřel dveře. Pak usedl za stůl a prohlížel zlaté oblázky. Vzal nůž, ale už než zaryl, věděl, že má v ruce poklad.

„Je to zlato, Marshall. V řece Sacramento je zlato. Ty to víš a teď to vím taky já, ale ty musíš mlčet, Marshall, budeš mlčet jako hrob. Musím si to rozmyslet. Je velké štěstí mít zlato, ale možná že je to taky neštěstí. Proto mlčet, Marshall, zatím mlčet...!“

Tesař byl prostý člověk, nenašel v sobě dost síly, aby dokázal zachovat velké tajemství. Řekl o nálezu příteli, ten nechtěl věřit, šel se přesvědčit k řece, přinesl také nuggety, ty šly z ruky do ruky a zpráva o zlatonosném Sacramento prolétla světem a odstartovala jednu z nebláznivějších epizod historie lidstva.

Bohatství je velké pokušení. Možnost dostat se snadno a rychle k velkému majetku je kletba. Johann Sutter měl pravdu, když chtěl nejdřív uvážit, má-li se shýbnout pro poklad, ležící na jeho pozemku. Zlato změnilo řád v nepředstavitelný chaos, z morálky zbyla přes noc ruina, z pracovitých farmářů byli do rána dobrodruzi, šetrní začali rozhazovat, spravedliví byli ochotni přimhouřit oči nad zločinem. Muži utekli z polí, dozrávající pšenici neměl kdo sklídit, protože nedaleko odtud leželo bohatství a možná již zítra bezstarostný život bez dřiny a nejistoty.

Sutterovi dělníci utekli od díla. Remeslníci prchli od verpánek a ponků, kovadliny, řeznické špalky, tkalcovské stroje stály opuštěny, vaqueros nechali stáda v ohradách a utíkali v houfu za zlatem. Nedožené krávy bučely bolestí, z chlévů se ozýval řev z hladu. Sutter osaměl, jeho správci farem vzali na ramena motyky a běželi za štěstím. Světem letěla telegrafická zpráva, vynález pana Morseho nesl ztroskotancům naději: v Kalifornii je zlato, hromady zlata, leží všude, v řekách, v potocích, jen tak na svazích hor. A i kdyby museli v potu tváře kopat nebo rýžovat, je to přece zlato!

Z Evropy i z východu Ameriky vyšlo procesí. Směřovalo na Sutterovy pozemky. Bylo tisícíhlavé a bezohledné, jak bývá dav. Udupávalo rozkvetlé eldorádo, rozrývalo pole a záhony, banditi, desperáti, zabijáci, všichni chtívi bohatství, přinášeli do kraje morálku vlčího stáda. Hordy nemytých, nečesaných a neholených chlapů tábořily uprostřed uzrálé pšenice, poráželi ovocné stromy, aby měli co přiložit na oheň. Sutterovo království se stalo zahradou, přes kterou se přehnalo stádo kobylek.

San Francisco bylo ještě včera malou vesnicí Jerba Buena, o níž nikdo nevěděl. Osada františkánů, pár dřevěných baráků, kovář, bar, pošta s jedním oknem do ulice. Za týden, za měsíc stálo dřevěné město. Lidé se hrnuli do ulic, spekulanti prodávali pozemky, ti šťastní, kteří už měli zlato, začínali stavět honosné paláce a jako houby po dešti vyrůstaly za každým rohem herny, danciny a bordely. Nikdo se nestaral o to, že prodává cizí půdu, že staví na pozemcích, které patří Sutterovi, protože on jediný měl zákonné právo na pozemky v zátocě San Francisco Bay.

5.

Lopata stála dva dolary, šest se platilo za pánev, deset za pytel mouky. Dřevěná bouda a v ní výčep. Barman měl whisky a jamajský rum a pár stolků pro ty, kdo chtěli prohrát svůj váček zlatého prachu. Mexičané nosili za opaskem dlouhé nože, ti ostatní si opatřili bambitky. Jen blázen si troufl chodit mezi desperáty ne-ozbrojen.

Přes hory vedla stezka k Východu. Tudy odcházeli ti, kdo našli a dovedli se včas odklidit. Mállokterý z nich však došel až do údolí na druhé straně. V horách si otevřeli výnosnou živnost banditi. Nezdržovali se hledáním zlatých ložisek, čekali na ty šťastné, kteří už mají dost a vracejí se obtěžkáni zlatem na Východ. V údolí ležely stovky mrtvol zavražděných zlatokopů a na bandity číhali zase jiní bandité. Zlatá horečka vymazala z lidského vědomí smysl pro právo a spravedlnost, udělala z poctivých lidí vrahy, zákon byla kulka z koltu, tvrdá rána pěstí, ale také dýka vražená do zad.

Zlatokopové pustošili Sutterovy farmy, starý pán vzal pušku a své tři syny, sedl na hnědku a jel bránit svá práva. Nad táborem zlatokopů se objevili čtyři dobře vyzbrojení jezdci, kteří jako by sem ani nepatřili. Nebyli ani roztrhaní, ani

špinaví, ani zarostlí, jejich koně měli přepychová sedla a luxusní postroje, jejich holínky se leskly. Zlatokopové na ně hleděli jako na zjevení, a když ten bělovlasý pán začne tvrdit, že kutají na jeho pozemcích jeho zlato, že se mají okamžitě sebrat a táhnout po svých, protože půda patří jedině jemu a jeho třem synům, tak se nejdřív lekli, pak se začali škodolibě usmívat, protože si uvědomili, že jsou v přesile. Někteří vytáhli pistole a jen tak nazdařbůh vystřelili těm čtyřem kolem uší. Johann August Sutter, „kalifornský císař“, otočil koně a odklusal doprovázen svými syny. Neměl v úmyslu riskovat život za pochybné bohatství.

6.

Dva roky poté přijali Kalifornii do Unie. Stát, to byl také zákon, a v nových městech v San Diegu, v Monte Rey i v San Francisku se objevily první oddíly milice. Johann August Sutter se dočkal. Žil prozatím s rodinou na jedné ze svých vzdálenějších farem. Teď zajel do města k soudu, podal žaloby, dostavil se k líčení a vyhrál proces. Rozsudek jasně určoval, že mu musí být nahrazena vzniklá škoda do posledního centíku. Sutter se dlouho připravoval na slavnostní chvíli, kdy bude mít v ruce satisfakci. Nechal dokonce vystudovat svého nejstaršího syna Emila na právnické fakultě, aby mohl hájit zájmy rodiny. Teď se konečně dočkal.

Sutter však stál sám proti 17 221 farmářům, kteří se neoprávněně usadili na jeho půdě. V ruce měl rozsudek. A ten současně potvrdil, že větší část města San Franciska stojí na jeho pozemcích. Jen zlatokopové měli zaplatit pětadvacet milionů dolarů náhrady.

Kalifornské zlato je kletba. Pro jedny i pro druhé. Jakmile se lidé ve městě dozvěděli o rozsudku, kterým by byl poškozen kdekdo, začali obchodníci za svými pulty, výčepní za hradbou láhví, zbohatlí majitelé heren u hracích stolků se štvavou kampaní proti Sutterovi, ale také proti státu, který vydal rozsudek. Muži na Západě neměli daleko od slov k činům. Nejdřív se jich dal na cestu jen malý hlouček, pak se k nim polévali z postranních ulic jiní, až táhla proti justičnímu paláci nezkrotná řeka rozzuřených. Chtěli zapálit budovu a lynčovat soudce. To první se jim podařilo a soudní budova lehla popelem. Soudce se však schoval.

Rozzuřený dav si však vzpomněl na viníka. Muži skočili na koně a tryskem letěli do hor, kde bydlel Sutter. Jiní zatím vpadli do jeho faktorii a na jeho statky a všechny je zapálili. Během několika dnů shořely Sutterovy pily, loděnice, skladiště s obilím, desperáti vraždili jeho dobytek, z vinic vytrhávali révu. Když se dostali až k jeho farmě a zaútočili, ubili nejdřív jednoho z jeho synů a druhého přinutili, že si sám zvolil smrt, aby se jim nedostal do rukou, ten nejmladší se utopil v rozvodněné řece, když před nimi prchal. Jediný Johann August unikl. Zůstal sám. Za zády mu hořelo prokleté eldorádo, které vlastníma rukama stvořil.

Tak se vydal na Východ, blíž k americké civilizaci, psal žaloby a vedl další procesy, žádal prezidenty a Kongres, poukazoval na svá zákonná práva vyplývající z ústavy Spojených států. Nakonec seděl den za dnem na schodišti washingtonského Kapitolu a čekal na zázrak vysvobození. Dlouho se nemohl dočkat, pak přišlo vysvobození z docela jiné strany.

Malý kamelot byl u toho a divil se, jak prostě vypadá smrt.

## Ubohá Bella Rosita

1.

Všichni táhnou na Západ. Kryté vozy se šestisprežimi i káry tažené otcem. Muži s tornou na zádech nebo s vakem přes rameno. Flotila plachetnic bojuje se zrádnými větry, spěchá s nákladem kandidátů na bohatství kolem Cap Hornu. Svět se dal na cestu stezkami dobrodružství.

V roce 1849 existuje v Novém světě pro pocestné jen jediný cíl: Kalifornie - to jest zlato.

Joaquín Murietta přišel z Mexika s manželkou. Jmenovala se Rosita Carmen a bylo jí šestnáct let. On byl o rok starší. Vzali se před nedávném a toto byla jejich svatební cesta a jediná možnost. Joaquín se totiž oženil s Rositou tajně a bez vědomí, dokonce proti vůli jejich rodičů. A to byl v té době v Mexiku velký hřích.

Rosita byla dcerou bohatého rančera, Joaquín neměl nic, a tak její otec nechtěl ani slyšet o sňatku s nemajetným peonem. Ti dva se rozhodli, utekli z domu, dali se oddat, z kostela se vydali na nekonečnou, únavnou pouť do zaslíbené země, oplývající zlatem. Když konečně došli k cíli, ubytovali se ve zlatokopeckém táboře Saw Mill Fiat.

Joaquín Murietta věděl, že by jeho krásná mladá žena vzbudila uprostřed tábora zlatokopů nepříjemnou pozornost, proto se rozhodl postavit si chatrč stranou, o samotě. Pionýři těch let si příliš nelámali hlavu nad architekturou svých bungalovů. Dva tučty beden od whisky, deset starých barelů na plech na střechu, kára prken z nejbližší pily a do týdne byl palác hotov. Mladí manželé se konečně dočkali rodinného štěstí.

Jako všichni ostatní v kraji, rýžoval Joaquín od rána do večera zlato, po špetkách přidával do koženého váčku a netrpělivě čekal na den, kdy konečně nalezne vysněný poklad. Když neměla nic jiného na práci, chodila mu Rosita pomáhat, jindy ale zůstala v bungalovů sama, připravovala večeři, nebo se vypravila do osady pro nové zásoby.

Kudy prošla, tam způsobila hotové pozdvižení. Nenašel se ani jediný, kdo by se za ní neotočil. Postavili sklenice na stůl a pádili ke dveřím, aby se na ni mohli podívat. Vstávali od rozehrané partie pokeru a nikdo nehlídal bank. S namydlenými tvářemi utíkali holiči z křesla a hrnuli se k oknu, když se objevila na dohled.

Ríkali jí La Bella Rosita, šeptali její jméno s úctou, s jakou se v modlitbě oslovuje svěťice. Moc ji obdivovali. Joaquínovi záviděli. Ale nic víc. Mexičané byli odjakživa kavalíři a čestní chlapi, ctili a vážili si počestné ženy. Ani ve snu nikomu z nich nenapadlo, aby Rositu oslovil, nebo ji dokonce obtěžoval. Ti nejsmělejší světáci si dovolili smeknout před ní sombrero. Ve vši úctě a s veškerou vážností.

2.

Názory kronikářů na další vývoj událostí se rozcházejí. Někteří tvrdí, že byl Murietta jakýmsi kalifornským Robinem

Hoodem, jiní to popírají. Jedni zastávají názor, že Rosita Carmen byla skutečným původcem všeho pozdějšího zla, druzí ji berou v ochranu. Jedno je však jisté, všechno začalo 12. března 1850. Do té doby žili novomanželé v klidu a pokoji.

Pak se objevila ve zlatokopeckém táboře parta zvlčilých yankeeů. Nikdo nevěděl, odkud přišli a kam mají namířeno. Potloukali se kolem výčepu, nikdo je neslyšel mluvit o práci. Bylo jich pět a zmatků nadělali za celý regiment. A nikdo nestál o jejich vychloubané řeči. Každý z nich byl nesmrtelný hrdina a čarostřelec, každý měl na svém kontě tucty vyhraných soubojů. Podle řeči odpráskl každý z nich už tolik slavných pistolníků, že by ho za hromadou mrtvol nebylo vidět. A barevných Mexikánů, no, kolik těch už poslali do nebe...!

Yankeeové stáli u pultu saloonu a pili whisky. Mexičtí zlatokopové poslouchali jejich urážlivé řeči a zatínali zuby. Pak přešla kolem saloonu Rosita Carmen, všichni ztichli, vyhnuli se svorně ke dveřím a bez dechu ji sledovali, než zašla za roh. Pět chvástavých yankeeů také.

Zpráva o nevídané návštěvě pěti bílých desperátů se pochopitelně rozlétna tábořem a o ničem jiném se toho dne nemluvalo. Joaquín se večer vrátil ze svého claimu, zastavil se s přáteli v saloonu a ti mu referovali. Pět zpustlých yankeeů vidělo v táboře Rositu Carmen. A Joaquín Murietta dostal strach. Ne o sebe, o ni.

Zlatokop přišel domů. Rosita stála u plotny a vařila boby se sušeným hovězím. Joaquín začal hned u dveří o partě pěti bílých povalečů, upozorňoval, že jsou nebezpeční, nikdo je totiž nezná, nikdo neví, proč sem přišli a co mají za lubem, dlouho chodil kolem horké kaše, ale nakonec přece jen našel odvahu a zeptal se:

„A nešel některý z těch chlapů za tebou?“

„Vůbec nevím, že jsou tady,“ odpověděla Rosita.

„Viděli tě dnes navečer, když jsi šla kolem saloonu.“

„No a, tak mě viděli.“

„Musíš být opatrná, Rosie, chlapi jsou jako smečka vlků. Jsi si jistá, že tě žádný z nich nesledoval, že nevědí, kde bydlíš?“

„Neohlížela jsem se. Nesla jsem nákup. Koukala jsem, abych už byla doma. Ty boby dneska ne a ne dovařit...!“

Joaquín si oddychl, uklidnil se, ale ještě než se Rositě podařilo přinést večeři na stůl, zbledl a přiskočil k oknu. Venku se totiž ozval dusot kopyt, pak nesrozumitelné řvaní, pár chlapů na sebe pokřikovalo, nakonec se rozléty dveře a do Joaquínovy chatrče vpadli značně podroušení yankeeové.

První z nich udělal pár vrávoravých kroků dopředu, posunul si z čela promaštěný klobouk, ukázal na Rositu Carmen a dal se do nehorázného smíchu.

„Co si to dovolujete...!“ zvolal Joaquín Murietta a sevřel svoji ženu do náruči.

V tom se na něj vrhlo všech pět darebáků najednou. Jeden z nich ho praštil do hlavy židlí. Joaquín Murietta klesl v bezvědomí k zemi.

3.

Probral se až ráno. S vypětím všech sil se postavil na nohy. Rozhlédl se. Rozbitý nábytek, střepy talířů, papírová kytice rozšlapána na zemi. Na posteli Rosita Carmen přikrytá jen cárem roztrhaných šatů. Přiblížil se k ní. Pohládl ji. Zděšeně ucukl rukou. Byla mrtvá.

Zlatokop ztratil vědomí podruhé. Když se po několika hodinách znovu probral k životu, usedl u lože své ženy a nepřítomně hleděl na mrtvou celý den a noc. Neřekl jediné slovo, nevzlykal. Byl jako žulový pomník. Ráno se zvedl, pokřikoval se a zamumlal pár vět, které měly být modlitbou za mrtvé, zněly však spíš jako hrozba. Šel za bungalov k lesu, vykopal mělký hrob, pochoval do něj svou milovanou, navršl z kamení mohylu a položil na ni rozšlapanou kytici papírových růží, které před nedávném vyrobila jeho žena. Narovnal shrbená záda a naposledy se vrátil do svého domu.

Vzal cestovní vak, pušku, železnou pánev a odešel k horám. Ve zlatokopeckém táboře Saw Mill Flat ho už nikdo nikdy nespatriil. Ještě pár dní se hovořilo o Joaquínově tragédii, ale za týden za dva si už nikdo na Joaquína Muriettu ani nevzpomněl. Ale za měsíc se o něm zase začalo mluvit.

Dva zlatokopové z tábora Saw Mill Flat se vydali výš do hor a šli do sedla korytem potoka. Asi dvacet mil od tábora našli vyhaslý táborový oheň. Kolem něj leželo pět mrtvých. Byli to yankeeové, kteří měli na svědomí smrt Rosity Carmen. Každý z nich měl do čela nožem vřezáno písmeno „M“.

Zlatokop se pomstil a všichni mu to schvalovali. Ale zapomenout na svou krásnou ženu nemohl. Ze zoufalství nad tragédií se vydal hluboko do hor. Věděl však, že nesmí do pustiny sám, proto se domluvil se svým bratrem Jesusem, ten přibral do party ještě Indiána z kmene Yuki a tři muži se pustili kdesi vysoko v Murphy Diggins do práce. Věřili, že právě tam najdou onen vytoužený valoun zlata velký jako meloun.

Joaquín Murietta býval veselý společník, kamarádi ho měli rádi. Teď se odnaučil mluvit. Pracoval a mlčel, dřel do západu slunce, pak si lehl a spal. Jesus s Indiánem se mu přizpůsobili. Kutali na svém claimu od slunka do slunka, dokonce ani v sobotu nechodili propít dolů do osady část svých nuggetů. Jak se slušelo na pořádné zlatokopy z opuštěné divočiny. Joaquín se raději vyhýbal lidem. Necítil se dobře v jakékoliv společnosti. Když měl pohlédnout na ženu, raději se otočil. Každá mu připomínala Rositu Carmen. Byl nešťastný, nedokázal zapomenout, ale žil klidně. Až do 2. května 1850.

4.

Vyšetřující soudce zaznamenal v soudních spisech doslovné znění rozhodujícího rozhovoru, kterým začaly tehdejší události, je tedy svědectvím aspoň do jisté míry objektivním. I když někteří autoři tvrdí opak. Toho dne totiž zlatokopové v Murphy Diggins zjistili, že jim docházejí zásoby. Proto se Joaquín rozhodl, že zajede dolů do Los Muertos na nákup. Osada nebyla daleko, sotva šest mil, ale on si vzal Jesusovu mulu, proč by měl táhnout zpátky těžký nákup do kopce na zádech.

Cestou do osady se Joaquín setkal se zlatokopem Billem Langem. Není jisté, zda se ti dva znali již z dřívějšíka, nebo zda Bill Lang věděl jen z doslechu, kdo je Joaquín Murietta. Ta druhá možnost se zdá pravděpodobnější. Bill Lang byl

totiž z těch pracantů, kteří nevydrželi dlouho na jednom místě. Později se podařilo zjistit, že to byl notorický rváč a nebezpečný pistolník. Joaquín Murietta ho pravděpodobně neznal a pochopitelně netušil, že Bill Lang byl přítelem těch pěti mrtvých.

Šli proti sobě a Bill Lang zastoupil Muriettovi cestu. Pohlédl mu do očí, pak začal pozorovat mulu, na níž Joaquín jel. Najednou, jako by do něj čerti vjeli, postavil se rozkročmo proti zlatokopovi, jeho rozevřené dlaně kroužily kolem pažeb koltů, šklebil se výhružně a houkl na Joaquína.

„Kdes přišel k té mule?“

„Patří bratrovi,“ odpověděl podle pravdy Joaquín.

„Děkuju za poučení, tak tedy mi ji tvůj brácha ukradl. Ta mula je totiž moje. Poznal jsem ji už z dálky.“

„To není možné, koupil ji od nějakého yankeeho.“

„Od kterého?“

„To nevím, nemluvili jsme o tom.“

„Tak já ti něco povím, smradlavej Mexikáne. Jdi domů a vyklop tomu tvému povedenému bráškovi, ať hezky zčerstva narukuje hned zítra ráno do Los Muertos. Já totiž chci znát jméno toho yankeeho.“

Bratři Muriettové neměli špatné svědomí, proto si ráno oblékli čisté košile a šli do Los Muertos. Nemohli tušit, že vystoupení Billa Langa bylo jen lstí, že odřikával svou roli, aby mohla tragédie pokračovat. Joaquín věděl dobře, že Jesus mulu neukradl, a Jesus zase dobře znal Američana, od něhož ji koupil. Neměli proč mít strach z Billa Langa.

5.

Už když přijížděli do osady, zpozorovali, že je před místním saloonem tak časné zrána nějak zbytečně moc chlapů. Drželi v ruce skleničky s whisky a vzrušeně o čemsi debatovali. Joaquín poznal v jejich středu Billa Langa. Ale ten je už také spatřil. Prodral se na okraj hloučku, stoupl si proti bratrům Muriettovým, ukázal na ně a vykřikl:

„To jsou ti zloději koní, pověste je!“

Ukrást koně, to byl na Divokém západě zločin, za který byl jediný trest: oprátka. Bill Lang to věděl a Jesus a Joaquín také. Pětadvacet shromážděných zlatokopů, kterým Bill Lang při skleničce whisky napovídal své, se k nim zlověstně blížilo. Jesus věděl, že mu nemůže pomoci žádná obhajoba, Joaquín se snažil vysvětlovat. A Bill Lang povzbuzoval pistolníky jako trenér ragbyové mužstvo. Na ty dva dopadly tvrdé pěsti, čtyři tucty rukou se postaraly o ocelové sevření. Shluk těl se pomalu, ale jistě přesouval pod nejbližší strom. Čisi ochotná ruka už přehodila přes větev laso, teď vylétlo nahoru ještě druhé. Dvě kožené smyčky se houpaly zatím prázdné.

Další fáze kruté hry zůstala neobjasněná. Dokumenty mlčí, vypráví jen legenda a pan John Rollin Ridge, ale to není spolehlivý svědek, libuje si v romantickém přikrašlování.

Tak tedy: strom, dvě kožené smyčky a hlouček rozvášněných zlatokopů, kteří se považují za ochránce práva a vykonavatele spravedlnosti a chystají se pověsit bratry Muriettovy. A najednou se objevuje na scéně duchovní. Snad potulný mnich nebo místní kazatel, kterého znají, protože občas pohřbívá jejich přátele i jejich oběti. Zbožný muž vidí, že se zde chystá zločin, začne kázat a snaží se překřičet dva tucty podnapilých chlapů.

Zpočátku se mu jen posmívají, pak přece jen začnou uvažovat o hříchu, kterého by se mohli dopustit, pak už poslouchají nejen kazatele, ale i obhajobu obou nařčených bratrů a začnou pochybovat o poctivosti Billa Langa, kterého znají jako rváče a podvodníka. Kazateli se nakonec podaří zázrak. Chlapí mu slíbí, že ty dva podezřelé, ale zřejmě nevinné, nepověsí na strom, ale vyjednájí si s duchovním aspoň maličký ústupek. Jen proto, aby sami před sebou nevypadali jako malí kluci.

„Důstojný otče, tak jim aspoň pořádně napráskáme. Žádnému z těch žlutých ďáblů totiž nemůže uškodit pořádná lekce z katechismu. Je to pakáž, národ podfukářů a zlodějů koní...!“

Kazatel byl spokojen, že se mu podařilo zachránit tlupu zarostlých chlapů před těžkým hříchem vraždy nevinných, a Jesus s Joaquínem si oddychli. Věřili, že jsou zachráněni, teď se všechno v klidu vysvětlí, Jesus přece může dokázat, od koho koupil mulu.

Přepočítali se. Yankeeové nenáviděli Mexičany víc, než si dovedli představit. Kdoví proč. Snad pro vlastní výčitky svědomí, že se vetřeli do jejich země, která jim od nepaměti patřila. A tak si začali vybíjet nenávisť na těch dvou. Výprask, který měl být jen výchovnou lekcí civilizovaných bílých žlutým primitivům, skončil tragicky.

Kterýsi horlivec uřezal Jesusovi obě uši a jiný, který nechtěl zřejmě zůstat pozadu, mu v chumlu uštědřil nožem několik bodných ran. Nemřel nikam, jen prostě píchal. Joaquín vyšel z bitvy o něco lépe, musel však přihlížet, jak pistolníci bezdůvodně mučí jeho nevinného bratra. Raději zavřel oči.

6.

Když později odtáhli roz dovádění zlatokopové zpátky do výcepu, doplžil se Joaquín z posledních sil ke svému bratrovi. Jesus byl mrtev.

Několik hodin leželi vedle sebe. Mrtvý a bezvědomý. Pak se Joaquín probрал z mrákot, po čtyřech se dovlekl k první chatrči a požádal o pomoc. Pomohli mu s mrtvolou bratra Jesuse. Odesli ji k lesu. Joaquín usedl vedle mrtvého. Probděl vedle bratra celou noc. Ráno vstal, půjčil si lopatu a špičák. Vykopal mělký hrob. Pochoval do něj bratra a z kamení nad něj navršil mohyly.

Vrátil se k Indiánovi do starého tábora v Murphy Diggins. Vzal si z chatrče pokrývku, pušku a pánev. Odešel do hor. V tomto kraji ho už nikdo nikdy nespatrił. Ale Joaquín Murietta zde zůstal. Všichni se o tom měli brzy přesvědčit.

Příští dny v Los Muertos byly totiž plny překvapení. V úterý šel jeden ze zlatokopů ke svému claimu a pár kroků od cíle padl mrtvý. Dva další trefily kulky z koltu na rýžovišti uprostřed práce. Jiného našli s malou dírkou v čele přede dvěma konirny. Pátý spadl z koně a už se nezvedl. Zemřeli nečekaně, každý jinou smrtí, a přece měli všichni cosi společného. Byli při tom, když byl ubit Jesus Murietta, a jejich mrtvolky měly na čele výstražné písmeno „M“.

Zpráva o pomstě bratra ubitého Mexičana se rozšířila po zlatokopecských osadách jako blesk. Všichni, kdo byli

tenkrát při tom, dostali strach. Začali svalovat vinu jeden na druhého. Bill Lang a jeho nejbližší kumpáni uznali za vhodné sbalit se a přestěhovat se do nového působiště. Někteří z nich odjeli hned v noci a sami, jiní dali přednost partě, v hloučku se cítili bezpečněji. Všichni si dali schůzku v Maryvillu. Ale nesešli se tam, nedojeli.

Kovbojové, kteří hnali nedaleko Stocktonu svá stáda k železniční stanici, našli prvního v prérii. Na čele měl „M“. Když přišel ve středu ráno převozník Knights ke své pramici, čekal již na ní tichý pasažér. Děda odpíchl loď od břehu a dal se s ranním zákazníkem do řeci. V tomto kraji se sem tam objevil nemluvný cizinec, tenhle mladík však neřekl celou cestu jediné slovo. Převozník přistál, řekl si, že chlap usnul, tak do spáče šťouchl bidlem. Neznámý se pohnul. Pomalu se převrátil a padl na dno pramice. Byl mrtev. Na čele měl velké „M“.

Joaquín byl všudypřítomný. Hned první týden si vyrovnal účet s plným tuctem pistolníků, kteří se zúčastnili vraždy jeho bratra Jesuse. Za další týden se mu podařilo vypátrat dalších sedm viníků, kteří se mezitím rozprchli do všech světových stran.

Podíl na osudném výprasku, který skončil pro Jesuse smrtí, měl tenkrát také dobrodruh Missouri Bill. Měl smůlu a současně štěstí. Když se mstitel Joaquín vydal po jeho stopě, seděl už bandita v kriminále za jinou vraždu. Vězení na Divokém západě připomínalo často spíš operetní kulisy, proto se podnikavému vrahovi podařilo už za pár dní opustit nehostinnou celu. Ale neměl to dělat. Kdyby zůstal za mřížemi, byl by si zachránil život. Utekl šerifovi, ale mstiteli Muriettovi se mu nepodařilo upláchnout. Pátého dne po jeho útěku z vězení ho našli mrtvého s písmenem „M“ na čele.

7.

Zbývalo ještě deset živých, kteří byli tenkrát u toho. Jack McGinnis utekl až do Nevady. Domníval se, že je dost daleko, a tedy v bezpečí, žil, jak byl zvyklý, potuloval se ve dne v noci po barech a po saloonech, dostal se při pokeru do sporu s jakýmsi cizincem, střídalo se, cizinec padl k zemi, ale přítomní dosvědčili před šerifem, že kulka, kterou ho položil McGinnis, nebyla vypálena podle pravidel zepředu, pistolník se dostal před soud a ještě téhož dne na šibenici. Joaquín Murietta se objevil na jeho pohřbu. Přišel o den později.

Mstitel urazil na koni rekordní vzdálenosti. Žádná, ani ta sebevětší dálka ho nedokázala odradit od předsevzetí. Když se objevil pozdě v Nevadě, obrátil koně a vrátil se do Kalifornie. Tam totiž žili ti, kdo ještě nebyli potrestáni. A Murietta se vydal po jejich stopách. Nebyl už sám. Přidal se k němu jiný Mexičan, Manuel Garcia zvaný Tříprstý Jack. I když mají dodnes mnozí autoři rozdílné názory na hodnocení činů mstitele Murietty, na charakteristice Tříprstého Jacka se shodují. Byl to profesionální a bezohledný zabiják.

Zachoval se záznam o brutalitě bandity. Tříprstý Jack doprovázel Joaquína na jeho cestách. Jednou se utábořili na břehu jakési říčky. Potřebovali si odpočinout, nakrmit koně a uvařit si večeři. Rozdělali oheň a pověsili nad něj kotlík s fazolemi. Sotva si lehli do trávy, objevili se na protějším břehu čtyři jezdci na koních. Joaquín Murietta musel mít báječnou paměť, ale také pořádné štěstí. Poznal v nich totiž okamžitě své soky. Nevaroval je, zvedl pušku, namířil a první jezdec spadl z koně rovnou do řeky. Protože neměl opakovací pušku, vzal hned poté Jackovu nabitou a odstřelil druhého. To už se zbývající dva probrali z překvapení a začali se bránit. Tříprstý Jack a Joaquín se s nimi střetli v souboji na pistole. Joaquín Murietta musel být elitní střelec. Po dvou dalších výstřelech padl třetí soupeř a poslední ležel na zemi. Joaquín Murietta se nad ním sklonil.

„Poznáváš mě? Byl jsi u toho, když jste zavraždili mého bratra Jesuse?“

„Ano,“ odpověděl muž.

„Já to s ním vyřídím!“ nabídl se Tříprstý Jack, vytáhl nůž a prořízl raněnému hrdlo.

Joaquín Murietta se prý pomstil všem, kdo měli jen něco společného se smrtí jeho manželky Rosity i bratra Jesuse. Koncem roku přibýlo na různých hřbitovech devětadvacet hrobů, jen Bill Lang mu stále unikal. Mstitel se honil za svou obětí z kraje do kraje jako za přeludem. Ale jeho jediného nedostal. Billa Langa zastřelil neznámý a bezvýznamný pistolník kdesi v baru. Očití svědkové prý tvrdili, tak se o tom aspoň psalo v novinách, že Joaquín Murietta plakal lítostí a vztekem zároveň, když se o neštěstí dozvěděl.

Mstitel se pomalu stával legendární postavou. Muži si vypravovali kolem půlnoci u táborových ohňů o jeho chrabrých kouscích. Kovbojové i zlatokopové byli na jeho straně. Věřili, že byl v právu. Pro Mexičany se stal hrdinou. Ztělesnil jejich odvážnou touhu pomstít se za bezpráví, které museli snášet od bílých yankeeů. Joaquín se pro mnohé stal symbolem povstání proti útlaku, proti vetřelcům, kteří rabovali jejich zemi, pro Američany pak ze stejného důvodu nebezpečím. Nemohli potřebovat mexického hrdinu.

Obžalovali Joaquína z vraždy a naplánovali jeho odsouzení. Ani nejšikovnější kat však nedokáže hodit oprátku na krk Mexičanovi, který žije bůhví kde v horách. Zvláště když se obklopil bandou výtečných střelců, jimž neschází odhodlání ani odvaha. Bandité byli organizovanou jednotkou s příslušnou vojenskou kázní a s pevným řádem. Joaquín prý jmenoval důstojníky, ti zvolili generální štáb, každá akce měla svého velitele.

Muriettovi lidé přepadávají dostavníky, převážející zlato, vylupují banky. Říká se, že banda neloupí jen pro sebe. Zbojník Murietta prý rozdává potřebným. A těch je v zemi víc než dost.

Kalifornský stát potřeboval v té době peníze víc než kdy jindy. Vláda si je opatřovala zvýšením daní. Kdo chtěl těžit zlato, musel předem zaplatit dvacet dolarů za kutací právo. Chudí Mexičané přicházeli do Kalifornie pěšky a s holýma rukama, pro mnohé byla tato cesta jedinou nadějí, jak se udržet při životě. Většina z nich neměla v kapse ani cent. Málokdo z nich by byl mohl dát dohromady tak vysokou částku. A přece platili daň a vykazovali se šerifům stvrzenkami, které je opravňovaly dobývat zlato. Peníze jim prý dával mstitel Murietta.

Mezi lidmi se začalo říkat, že sice vraždí a loupí, ale nedopouští se tím smrtelného hříchu. Přepadává sice dostavníky, které vezou státní zlato, loupí v bankách, kde jsou uloženy státní peníze, ale platí z toho za přivandrovalé krajany nespravedlivě vybíranou zlatokopeckou daň. Stává se legendárním hrdinou, Mexičané mu projevují úctu a oddanost především tím, že se podle potřeby stávají početnou armádou zvěďů, dávají Muriettovi tipy, dokážou ho včas varovat před hrozcím nebezpečím. Ochránci zákona jsou bezmocní. Muriettovi chlapi, to už není jen banda nebezpečných

desperátů, je to síla, ohrožující vládní autoritu.

Tlupa rostla, přepady se množily, Murietta musel své lidi a koně živit. Malá armáda spotřebovala mnoho. Tříprstý Jack se stal Joaquínovým pobočником. Kam přišel, tam rozsával krutými činy strach.

Prostředí a kamarádi dokážou zkazit dobrého člověka. Joaquín býval čestný a přímý chlapec. Okolnosti ho přinutily, že se stal obávaným pistolníkem. Teď z něj byl bezohledný bandita, začal pít, jeho lidé si začali dělat, co se jim zlíbilo, nikdo je už nekrotil ani neomezoval. Muriettova banda loupila a vraždila bez rozmyslu. Mexičané, kteří dosud nedali na Joaquína dopustit, změnili názor.

Šerif a jeho pomocníci byli proti přesile bezohledných banditů bezmocní. Ale přece jen se za nimi pustili do hor. Muriettovi lidé je sice vyslídili a obklíčili, ale ochránci zákona byli tentokrát v přesile, proto se jim podařilo zajmout dva z Muriettových banditů. Oběsili je na nejbližším stromu pro výstrahu ostatním. Ale Joaquín přísahal, že se pomstí. Jeho lidé zastřelili brzy poté šerifa Boba Clarka. A to už bylo i na tehdejší poměry příliš velké sousto. Guvernér John Bigler vypsál na dopadení živého či mrtvého bandity odměnu patnácti set dolarů.

Zatykače se slíbenou odměnou visely na všech rozích. Také ve zlatokopecké osadě Stocktonu postával kolem plakátu hlouček zvědavců, debatujících o Joaquínových šancích proti ochráncům zákona. Zajímavé je, že vládní místa neznala tehdy ani skutečné jméno hledaného bandity. Na dokumentech, které jsem našel v newyorské Public Library, je všude uvedeno jen Joaquín.

Vypráví se, a je to nedoložená epizoda, že prý se tenkrát ve Stocktonu objevil v hloučku diskutujících neznámý Mexičan, přiblížil se k vylepenému zatykači, vytáhl z kapsy inkoustovou tužku a nikým nepozorován připsal pod vypsanou odměnu dovětek:

„Přidám ještě dalších deset tisíc. Joaquín.“ Ještě dlouho byla Muriettova banda postrachem kraje. Na jaře roku 1853 se rančeři rozhodli vyřídit si to s lupiči sami. Šerif Hany Love dal dohromady partu dobrých střelců a nebojácných bojovníků a vypravil se s nimi do hor po stopách Muriettovy bandy.

8.

Pěťadvacátého července narazil Love a jeho sedmáct statečných ochránců zákona vysoko v horách na tlupu Mexičanů, sedících kolem táborového ohně. Padlo několik otázek, pak došlo k rychlé přestřelce. Byl to krátký, ale zuřivý boj. Dva z Mexičanů zůstali ležet, dva se podařilo rančérům zajmout a odzbrojit. Jedním z mrtvých byl Manuel Garcia zvaný Tříprstý Jack. Druhý byl Joaquín Murietta, bandita, na jehož hlavu byla již mezitím vypsána odměna pět tisíc dolarů.

Šerif Love uřízl Joaquínovi hlavu a jako důkaz vítězství amputoval mrtvému Garciovi paži se třemi prsty. Dvanáctého srpna visel ve Stocktonu, na stejném místě, kde připsal bandita na vlastní zatykač onu provokativní výzvu, nové oznámení:

„Jen jediný den bude dnes vystavena ve Stockton House od 9 hodin do 6 odpoledne hlava známého bandity Joaquína a pale nejobávanějšího lupiče a vraha Tříprstého Jacka.“

Podle zprávy Qayna Garda se vláda postarala, aby hlava a ruka byly konzervovány v nádobách s čistým lihem, dopravila je pak nejdřív do Sacramento, později se staly exponáty jakési putovní výstavy, která vzbudila značnou pozornost v mnoha kalifornských městech.

Mexičané, kteří znali Joaquína ještě živého, potvrdili, že je to skutečně hlava proslaveného bandity Murietty. Ale později se našli jiní, kteří přísahali, že patřila za živa Joaquínovi Valenzuelovi. A současné noviny Alta California, vycházející v San Francisku, přinesly později článek, v němž autor tvrdil, že akce rančérů a hlavně její výsledek byl podvod zorganizovaný šerifem Harrym Lovem, který chtěl uklidnit veřejné mínění a získat si popularitu. Vážení kalifornští historici H. H. Bancroft a Theodore Hittell zas tvrdí opak. Je obtížné najít skutečnou pravdu o kriminálních případech z doby Divokého západu.

## Divoký Bill

1.

Otec byl zbožný bankrotář, syn vešel do dějin Divokého západu jako princ pistolníků. Divoký Bill se stal první osobou amerických mýtů. Byl prý krásný jako Apollo, dvorný k dámám a korektní k mužům, i v zakoupené putyce se choval jako na královské audienci, prostě džentlmen každým coulem, zázračný střelec Nového světa, ochránce zákona par excellence, bezpochyby osobnost, která bezesporu patří do první řady panoptika voskových nesmrtelných.

James Butler Hickok přežil svou smrt v mnoha knížkách jako puncovaný světák a neohrožený hrdina a žádný z autorů se nezapomněl zmínit o jeho vynikajících tělesných proporcích. Měřil metr devadesát, měl široká ramena a směle vyklenutý hrudník, svaly jako profesionální vzpěrač, pohled jako nůž a vlnité, spíš ženské vlasy, splývající hluboko pod ramena. Policajtský knír mu ledabyly visel až na bradu.

Šil u nejlepšího krejčího, nosil bílou košili a někdy dokonce i vázanku, vlasy si šlechtil fialkovou pomádou a občas se objevoval v parádním stopařském kompletu z antilopí kůže, pestře vyšívaném a bohatě otřásněném.

Fotografie potvrzují popis životopisců. Lev pokerových heren a elitní ochránce zákona v jedné osobě vypadá na některých portrétech blahobytně, vždy však sebevědomě, dokáže se dívat do objektivu oním chvalně známým bleděmodrým, vše zmrazujícím pohledem neporazitelného střelce, tváří se krutě, někdy sverepě. Snímků se zachovalo dost. Zřejmě se dával rád fotografovat. Na jednom z nejznámějších usedl v ateliéru ve vzácné společnosti, po boku s Texaským Jackem a Bufallo Billem. Ale hrdina se tváří schliple, nešťastně. Snad pro onu dívčí frizuru, snad pro ovislý knír a nostalgický výraz, nehodný tak slavného pistolníka, spíš připomíná nešťastně zamilovaného vodníka z Jiráskovy Lucerny.

Než jsem se pustil do studia archivních materiálů, měl jsem představu, že byl Divoký Bill nekompromisním zastáncem práva a spravedlnosti, jakýmsi prototypem pozdějších westernových kladných hrdinů. Pak jsem začal porovnávat legendu se skutečností. A portrét se začal měnit.

2.

Slavný novinář, reportér New York Herald a africký cestovatel Henry Morton Stanley, uveřejnil v roce 1895 v knížce *My Early Travels and Adventures in America*, tento rozhovor s opěvovaným hrdinou:

„Pane Hickoku, kolik jste zabil, podle vašeho názoru, bílých mužů?“ zeptal se Stanley.

„Něco přes stovku.“

„A proč jste je zabil? Mám na mysli, zabil jste je jen tak bez příčiny?“

„Proboha ne, nikdy jsem nevystřelil, pokud jsem k tomu neměl pádny důvod,“ ujistil ho.

To tvrzení mne zarazilo. Došel jsem k názoru, že pan Stanley přehání nebo Divoký Bill nemluví pravdu. Anebo jde o reklamní článek. Není přece pravděpodobné, že by vůbec někdo, i když v prostředí Divokého západu, i když ve službách zákona, měl za své krátké kariéry skutečný důvod pro nezbytné zabití stovky bílých mužů, nehledě na barevné mrtvé, které pistolníci, podle tehdejších pravidel, ve své bilanci neuváděli.

Později se mi dostal do ruky Harper's New Monthly Magazine z února 1867 s reportáží pana Nicholse o McCanlesově aféře. A protože jsem už znal jinou, a pravděpodobnější verzi tohoto doslova kriminálního případu, v němž zahrál hlavní a neslavnou roli pistolník Hickok, pochopil jsem, že senzacechtiví autoři vytvořili legendu o Divokém Billovi ze svých představ a pro své potřeby. Lichotili pistolníkovi a on byl natolik ješitný, že se tomu nejen nebránil, ba naopak, kde mohl, prohlašoval, že všechno, co se o něm píše v novinách, je ryzí pravda.

Zmátl historii, stal se pochybnou postavou Divokého západu, jednou hrdina, podruhé hromadný vrah, pak oběť mýtů či příkladný ochránce zákona. Kdo byl doopravdy onen záhadný elegant James Butler Hickok, vystupující v životě a později dokonce v cirkusové manéži pod uměleckým jménem Divoký Bill?

Děd Otis Hickok byl jedním z těch irských přistěhovalců, kteří věřili, že se stěhují do ráje. Jako většina chudých byl zbožný. Jeho syn Alonzo, otec Divokého Billa, šel v jeho šlépějích a stal se presbyteriánským kazatelem. Ale brzy zběhl z bohubilé životní dráhy. Seznámil se s pohlednou Polly Butlerovou, pověsil kazatelství na hřebík a začal obchodovat. Není jisté, zda byl dobrým kazatelem, určitě však nebyl zdatným obchodníkem. Nehodil se pro byznys, a tak se dal na řemeslo, o němž se domníval, že nemůže zkrachovat. Pustil se do farmaření.

3.

Otec Hickok se asi nenarodil na šťastné planetě. Jen tak tak že uživil rodinu. Když se mu pak narodil čtvrtý syn, bydlela rodina farmáře Hickoka v Troy Grove ve státě Illinois a rozhodně nepatřila mezi bohaté osadníky. Ale pověst měli Hickokové bezvadnou. Až do chvíle, kdy se postavil na vlastní nohy kluk, kterému dali při křtu jméno James Butler, ale jehož později poznal celý svět pod jménem Divoký Bill.

Předkové nebyli sice úspěšní, ale poctivě dřeli. Nedotáhli to daleko, postrádali bankovní konta, zato měli čistý štít. I bratři Divokého Billa se živili poctivou prací, jeden z nich se stal dokonce soudcem. Ale James Butler měl od malička hlavu v oblacích a neklidnou krev.

Životopisci obvykle vybírají pro své hrdiny epizody z dětství, odpovídající jejich pozdější kariéře. Ani v Hickokově případě neudělali výjimku. Téměř všichni vypravují, že si už v osmi letech sehnal starou pistoli, sám se naučil střílet a udivoval svým kumštem dospělé pistolníky.

Jeho otec musel mít zvláštní pochopení pro synovo nadání a cit pro výběr praktických dárků. James Butler dostal od něj ke čtrnáctým narozeninám otcovské požehnání do života a prvotřídní pušku. Tak se stal z kluka, který sotva dovedl číst a psát, přes noc lovec vlků.

Většina Američanů si zakládá na tom, že prošli mnoha různými zaměstnáními. James Butler Hickok není výjimkou. Rád se chlubil, co všechno musel dělat, než se stal slavným pistolníkem. Pracoval jako pomocník na říčním vlečném člunu, pobyt mezi lodníky byl dobrou školou. Však se už tenkrát proslavil ukázkovou rvačkou s jakýmsi Hudsonem a pochopitelně, že zvítězil. Tím získal obdiv u kolegů a taky potřebné sebevědomí. Sklony k dobrodružství měl od malička, snad jen patřičná příležitost mu zatím scházela.

Brzy našel svou cestu na Západ. Rozloučil se v Troy Grove s matkou, vzal pistoli a pušku a vydal se do Kansasu. Tam byla horká půda, na níž se denně střetávali stoupenci Jihu se Severany, první ochotní ubránit stará práva otrokářů, druzí prosazující pokrokové myšlenky svobody a rovnoprávnosti černochů. Nezůstalo jen u potyček před saloony, obě strany začaly organizovat ozbrojené oddíly, v zemi to vřelo, stále častěji docházelo k bojům.

4.

James Butler měl pistoli, pušku a pověst dobrého střelce. To platilo víc než univerzitní diplom. Není divu, že přišel, rozkoukal se a přidal se na stranu Severanů, vstoupil do oddílu střelců, kterým velel plukovník Lané, a brzy měl dost příležitosti, aby se ještě víc zdokonalil ve střelbě. Ale ani tady dlouho nevydržel.

Není snad pistolníka, který by současně nebyl vynikajícím jezdcem. Mnozí ze známých střelců začínali jako honáci dobytka. James Butler se dostal do sedla jako jeden z ozbrojených průvodců transportů dobytka přes Velkou pláň. A tam kdesi pod širým nebem, v nekonečné prérii, se setkal s jiným klukem, toužícím po dobrodružství, se svým pozdějším přítelem Buffalo Billem.

Oba výrostci si tenkrát bok po boku vysloužili ostruhy v bojích s Indiány a mormony a nuceně urazili pěšky cestu dlouhou šestnáct set kilometrů, když oddíl mormonů zabavil transport a personál obral o koně a zbraně. Tak šli vedle sebe po celý měsíc dva k smrti utahání a vyhladovělí hoši, s nepatrnou nadějí, že přežijí tu nekonečně dlouhou cestu, a žádný z nich netušil, že se jejich jména Divoký Bill a Buffalo Bill stanou jednou pojmy, které bude znát celý civilizovaný svět.

5.

Dnes je v Leavenworthu proslulá federální věznice, továrny, hotely a obchodní domy jako ve všech amerických městech. Tenkrát byl Leavenworth osadou s několika ulicemi dřevěných baráků. Pro osmnáctiletého Jamese Butlera se stal nejhezčím městem světa. Z posledních sil totiž došel k prvním stavením a vyhrál svůj život.

Někteří životopisci tvrdí, že se James Butler stal po tomto dobrodružném intermezzu v prérii na nějaký čas farmářem, vlastníma rukama si postavil srub a ohrady pro dobytek. Jestli je to pravda, pak nevydržel u poctivé práce dlouho. Měl neklidnou krev. Touha po nepoznaném ho hnala z místa na místo. Snad proto si našel zaměstnání u transportní firmy Overland Stage Company a dělal kočího na dlouhých tratích. Vedly indiánským územím, na němž bylo zapotřebí nejen dobrého vozataje, ale především pohotového střelce. Přepady dostavníků byly totiž na denním pořádku.

Tam prý se proslavil jako vůdce trestné výpravy proti indiánskému kmeni, který měl na svědomí už několik krvavých akcí. Střelil příkladně, a snad právě tady si získal ještě větší věhlas a přezdívku Divoký Bill.

Až do chvíle, kdy se objevil v Nebrasce, byl James Butler rváčem a pistolníkem jako všichni ostatní. Pak zahrál hlavní roli v přinejmenším sporném podniku, kterému se zbytečně lichotivě říká „McCanlesova aféra“. Byla to hromadná vražda.

Ty události daly pravděpodobně podnět ke vzniku první kapitoly legendy o Divokém Billovi. Nevyvracel vyprávění o vlastní statečnosti. Tvrdil dokonce, že tenkrát zastřelil deset mužů, že utržil dva tucty střelných a bodných ran. Vypravěči měli Divokého Billa na své straně, nemuseli se bát popustit uzdu fantazii. Tak vzniklo několik variací na laciný westernový kýč.

James Butler Hickok je členem jízdní hlídky. Je na cestě do Nebrasky, kde má své známé, před časem zde už totiž působil. Když se jezdci utáboří, vezme si volno a jde navštívit starého známého pana Wellmana. Zastihne jen jeho ženu. Ta je pořádně vyplašená, doslechla se právě, že kdesi hned blízko za humny řadí tlupa bandity McCanlese, však ho James Butler moc dobře zná, je to ten nebezpečný zlosyn, kterému dal už kdysi pořádně za vyučenou.

James Butler Hickok dobře ví, o koho jde, ale než se stačí zeptat paní Wellmanové na podrobnosti, obklíčí bandité domek. Pistolník se ocitá v neřešitelné situaci. McCanles ho nenávidí a táhne k domu v doprovodu devíti ke všemu odhodlaných zabijáků. James Butler má v kapse nůž a v pouzdru pistoli. Pušku odložil v táboře. Ale paní Wellmanová mu pomůže z bryndy, odskočí do přístěnku a podá mu manželovu ručnici. Neuvěřitelný boj může začít.

6.

Bylo by zbytečné opakovat výmysly autorů, kteří se s chutí pustili do popisu scény. Divoký Bill se zachoval nesmírně statečně, zůstal džentlmenem, i když se mu podařilo odprásknout postupně všechny krvežíznivé bandity, včetně jejich obávaného vůdce McCanlese. Hrdina, který se dokázal prosadit proti tak velké přesile profesionálů, musel pochopitelně střelět jako pánbůh, ale taky rozdávat smrtící rány pěstí, škrtit a bodat nožem, prostě řádit jako filmový hrdina. Ale všechno stihl. Když bylo po boji, vypil vědro vody a padl do mdlob. Jistě právem po tak namáhavé práci. A potom... vždyť měl v těle deset či dokonce dvacet kulek a ze všech ran mu prýštila krev.

To je jedna z bajek. Není pravdivá už proto, že po smrti Divokého Billa prohlásil deadwoodský balzamovač mrtvol, který směl připravit tělo slavného pistolníka k věčnému odpočinku, že na něm nenašel jedinou jizvičku, že tedy Divoký Bill za celý život neutřil ani jedinou střelnou či bodnou ránu.

Další varianta J. W. Buella obsahuje už lepší motivaci. Hickok byl přece zaměstnancem dopravního podniku Overland Stage Company. Firma měla v Nebrasce dostavňkovou stanici Rock Creek a stáje s pětadvaceti koňmi k přepřahání. McCanles byl sice i v tomto případě zloduch a krvežíznivý zabiják, ale jinak zapřísáhlý Jižan, bojující za práva otrokářů. Potřeboval pro svou bandu koně. Když se dozvěděl, že jich Divoký Bill krmí na Rock Creeku celé dva tucty, přitáhl s bandou na stanici a zkonfiskoval je.

Totíž chtěl zkonfiskovat. Narazil na neohroženého Divokého Billa. Ten byl sice na stanici sám, přesto si s darebáky dokázal poradit a všech deset poslal do věčných lovišť. J. W. Buel jde ve svém vyprávění ještě dál, cituje svědectví jistého doktora Thorneho, k němuž se Divoký Bill údajně dostavil hned po akci a požádal ho, aby mu vyoperoval z těla jedenáct kulek, které mu za přestřelky uvízly porůznu v těle. Doktor Thorne neodmítl, provedl operaci bez narkózy a zřejmě tak mistrně, že pistolníkové tělo zůstalo bez jediné jizvy.

7.

Stejně romantický příběh vylíčil později ve svých pamětech Buffalo Bill. Vynechal některé známé okolnosti, ale přidal jiné, zajímavější. I jeho líčení je daleko od skutečnosti. Jak se to tedy doopravdy udalo?

David McCanles nebyl bandita a James Butler Hickok nebyl hrdinou příběhu, ale vrahem, který unikl soudci. David C. McCanles žil jako osadník na farmě v Severní Karolině, choval dobytek, jako ostatní toužil po štěstí a po majetku. Když se doslechl o coloradském zlatu, prodal, co se dalo, a vyrazil za bohatstvím.

Nedošel k vytouženému cíli. Cestou se v Nebrasce setkal se skupinou zlatokopů. Vraceli se z vysněného ráje stejně chudí, jako když se tam vypravili. McCanles s nimi proseděl noc u táborového ohně. Poslouchal jejich vyprávění. Pochopil, jak malou má naději na rychlé zbohatnutí.

Rozhodl se. Zůstal v Nebrasce. Usadil se na břehu Skalisté řeky, pokácel kus lesa a postavil si srub, ohradil kládami pastviny a začal chovat dobytek. Za pár let měl prosperující farmu a slušný majetek. A co víc: patřil mu most přes řeku. Postavil si ho, protože měl pastviny na obou březích.

Když se později stále častěji objevovali na silnici, vedoucí kolem jeho usedlosti, noví osadníci, kteří táhli do neobydlených končin, a jejich karavany se potřebovaly dostat přes řeku, vybíral za použití mostu mýtné. Zaměstnával kovboje. Hlídal dobytek, ale v případě nutnosti se taky postarali, aby se vzdorný pocestný nedostal přes řeku bez zaplacení.

Pravidelným McCanlesovým zákazníkem byla společnost Russel's, Major's & Waddell's Overland Stage Company, která obstarávala na této trase osobní i nákladní dopravu. A protože se vedení rozhodlo zřídít někde u Rock Creeku v Jefferson County přepřahací stanici a stáje pro náhradní koně, dohodli se páni ředitelé s majitelem pozemků a koupili

od McCanlese kus půdy pro stanici.

Vedoucím nevelkého podniku se stal Horác Wellman. Z pozdějších soudních protokolů je jasné, že na stanici pracoval ještě jakýsi J. W. Brink, zvaný Dock, a že se tam rovněž objevil jako stájový pomocník James Butler Hickok. Někteří nadšení životopisci svého hrdinu omlouvají, proč se dal na tak špinavou práci: přijal prý toto nepříliš vznešené zaměstnání z nouze, porval se krátce předtím s medvědem grizzlym, uškrtil ho sice holýma rukama, ale soupeř mu přece jen stačil uštvědit pár pořádných škrábanců, které dlouho hnísaly. Tak se Divoký Bill rozhodl strávit několik měsíců v klidu a pohodě venkova, na slunci a na čerstvém vzduchu.

Nikdy se nepodařilo jednoznačně objasnit vlastní příčinu sporu. Je pravděpodobné, že McCanles přišel 21. července 1862 na stanici (podle jiných dokumentů to bylo 12. června 1861), aby projednal se správcem Wellmanem nějaké obchodní záležitosti. Transportní firma pánů Russela, Majora a Waddella totiž příliš dobře neprosperovala, majitelé se dostali do finanční tísně, je tedy pravděpodobné, že nemohli splnit své finanční závazky, dlužili McCanlesovi splátky za prodané pozemky, on se marně snažil přimět je k zaplacení a osudného rána se vypravil na stanici, aby dal záležitost do pořádku.

8.

Tomuto závěru dává za pravdu taky Sára Shullová, jedna ze dvou skutečných svědků události. Tato žena, která žila později pod jménem Kate Shell, vypověděla, že slyšela McCanlese říci, že se chystá na stanici Rock Creek, aby se tam vypořádal se zaměstnanci firmy. Tvrdí však, že nešlo o nevyrovnané závazky, McCanles se vypravil do stájí společnosti, aby tam zabavil koně pro jezdecké oddíly Konfederace. Kradl vlastně koně, a to byl v té době zločin, za který se běžně platilo životem.

Sára Shullová však mohla zahrát ve sporu ještě docela jinou úlohu než jako pozdější svědek. To, že slyšela, jak se McCanles chystá na stanici správce Wellmana, nasvědčuje tomu, že žila s McCanlesem. On se tam totiž vypravil hned ráno. Někteří kronikáři potvrzují tuto domněnku a tvrdí, že byla milenkou osadníka, ale že se jí rovněž začal dvořit neodolatelný Divoký Bill. Je tedy možné, že ve sporu nešlo ani o vymáhání splatných pohledávek za pozemky kolem Rock Creeku, ani o vlastenecký čin ve prospěch konfedačního vojska, ale o pouhý spor o ženu.

McCanles se tedy vypravil na Rock Creek, ale ne v doprovodu deseti hrdlořezů, jak praví legenda, ale pouze se svým synovcem Jamesem Woodem a jakýmsi M. R. Gordonem. Cestou potkali ještě dvanáctiletého McCanlesova syna Monroa, očitého svědka pozdější tragédie. Monroe se přidal k otci a s ním se později ocitl před dveřmi stanice. Na zápraží seděla paní Wellmanová. McCanles pozdravil a požádal ji, aby zavolala svého muže. McCanles a Wellman se museli už někdy předtím o něco přit a nerozešli se asi v dobrém, protože rozhněvaná paní Wellmanová odmítla dojit pro manžela. Právě v této chvíli se objevil ve dveřích Divoký Bill.

Situace byla zřejmě krajně napjatá. McCanles se možná ještě snažil odvrátit nebezpečí, začal se přátelsky s Divokým Billem bavit a požádal ho, aby mu dal napít. Když však mu James Butler podal naběračku s vodou a McCanles pil, došlo k nějakému nepředvídanému pohybu, on uskočil stranou, snad si všiml, že Divoký Bill sáhl po pušce, protože hned poté třeskla rána. McCanles už podanou vodu nedopil. Divoký Bill ho zastřelil na krátkou vzdálenost z ručnice. Wood a Gordon se taky nezachránili, i když se hned po výstřelu dali na útěk. Divoký Bill za nimi vyběhl a skolil je k zemi. Dvanáctiletému Monroovi McCanlesovi se podařilo utéci.

Monroe McCanles nebyl přizván jako svědek k pozdějšímu procesu, i když byl, nebo právě proto, že byl, jediným svědkem, který mohl vnést světlo do záhadných událostí toho dne. Později však vypověděl před zástupci Nebrasca Historical Society, že jeho otec vstoupil do dveří místnosti, v níž už byl skryt za záclonou Divoký Bill. Ten ho skolil ze zálohy, pak ještě zastřelil Wooda, zatímco Wellman rozdrtil Gordonovi lebku motykou.

9.

Takové je pozadí legendy. Opěvovaný hrdina Divoký Bill spáchal obyčejnou, přinejmenším dvojnásobnou vraždu, nebyl napaden tuctem nebezpečných banditů, jak později sám rád tvrdil, a nezabil deset po zuby ozbrojených desperátů v sebeobraně. Monroe McCanles vypověděl pod přísahou, že ani jeho otec, ani jeho dva průvodci u sebe neměli zbraně.

Těsně po tragédii přijel na stanici dostavník. Cestující viděli mrtvoly a Divoký Bill a Wellman začali vysvětlovat, co se stalo. Pochopitelně že se nepochlubili sprostou vraždou, ale vymysleli si loupežné přepadení. Není vyloučeno, že ho dokonce ještě i politicky motivovali. A to byl velice prozíravý tah. Získali tím totiž na svou stranu veřejné mínění, a to byl v Americe už v dobách Divokého západu mocný spojenec. Mezi cestujícími dostavníku byl kapitán E. W. Kingsbury z Kansas City. Vyslechl vyličení masakru přímo z úst Divokého Billa, trochu je ještě příkrášlil a vypravoval příhodu dál. Tak se tato verze stala nejen oficiálním vysvětlením případu, ale taky základem pozdější legendy o neohroženém bojovníkovi za právo a spravedlnost — Divokém Billovi. Kingsbury vyprávěl svou „svědeckou“ verzi taky kronikářům. Tak se dostalo na papír jako svědectví vlastně líčení Divokého Billa, vrah svědčil ve svůj prospěch bez skutečných svědků, bez důkazů.

Podle zápisu soudního řízení, které vedl soudce Albert Towl, vypověděli podezřelí Hickok, Wellman a Brink, že McCanles a jeho lidé přišli na stanici loupit, že tedy zaměstnanci konali jen svou povinnost, když bránili s nasazením vlastních životů majetek společnosti. Bojovali s lupiči, zabili je v sebeobraně. Nebylo jiného svědectví. Soudce propustil vyslýchané hned po prvním stání.

Taky politické pozadí aféry zahrálo svoji roli. Ať už došlo k zavraždění McCanlese a jeho přátel v roce 1861 anebo o rok později, stalo se tak za občanské války Severu proti Jihu. Když Lincoln vyzval občany, aby vstoupili do vojenských oddílů, přihlásilo se na tři sta tisíc nadšených mužů. Ten počet plně vyjadřoval smýšlení lidu, který se postavil proti otrokářům.

Nebraska byla na Severu. Když Divoký Bill tvrdil, že McCanles přišel na stanici rekvírovat koně pro konfedační oddíly, tedy pro nepřitele, a on mu v tom zabránil, stal se vlastně národním hrdinou, vlastencem, který byl na svém

místě, když bylo zapotřebí a bez váhání riskovat svůj život.

Veřejné mínění bylo na straně Divokého Billa a sotva by se v té době našel soudce, který by všeobecně opěvovaného bojovníka proti vzbouřencům odsoudil pro vraždu. Je rovněž pochopitelné, že se Divoký Bill po celý život držel vykonstruované legendy. Kdyby ji popřel a přiznal, jak to tenkrát skutečně bylo, byl by si pod vlastníma nohama podrazil pedestal hrdiny. Když se ho později vyptávali na průběh boje s McCanlesem, buď mlčel a jen se chytře usmíval, anebo odpovídal tak, že mnohoznačnými poznámkami legendární příběh ještě podepřel. Tak se za hromadnou vraždu dostal do dějin.

10.

Divoký Bill byl vlastně vyučeným kočím. Střídavě jezdil s dostavníky nebo je doprovázel jako ozbrojený strážce. Když vypukla válka Severu proti Jihu, přidal se k vojenským jednotkám a jezdil s ténem generála Fremonta. Měl pověst dobrého vlastence a vynikajícího pistolníka. Snad proto směl obléknout kožený stopařský oděv a pracovat později jako zvěd mezi frontami pro generála Penrose. A právě v tomto období jeho sláva ještě stoupla. Aspoň v příbězích jeho životopisců. Ti totiž vyšperkovali jeho válečnou činnost desítkami neuvěřitelných příběhů, z nichž mnohé jsou ukázkou odvahy a statečnosti, z nichž však je pravdivý jen jeden jediný. Ten se totiž podařilo aspoň zčásti ověřit.

V posledním roce války, kdy už měl Divoký Bill za sebou nejedno nebezpečí a ze všech dobrodružství vyšel se zdravou kůží, pracoval pro generála Curtise a z jeho příkazu se vydal na výzvědy. Kdesi v terénu se seznámil se sympatickým mladým Indiánem Joem, ten mu pomohl přelstít náčelníka siouxského kmene Vítězného medvěda, zabít ho, a tak se mu pomstít za nedávnou ponižující porážku. Spojenec Divokého Billa Joe měl sestru. Rudá kráska se jmenovala Mary Loganová, bylo jí šestnáct či osmáct a Divoký Bill se do ní zamiloval.

Ponechme stranou pozdější Billovo rytířské ujištění, že se krásné Indiánky ani nedotkl, že ji sice miloval z celého srdce, ale nic víc. Takové tvrzení patřilo k tónu tehdejších magazínů pro domov a rodinu, kde se objevovaly na pokračování epizody ze života Divokého Billa. Jenže ani toto jeho životní zastavení neskončilo jako milostná selanka.

Indiánka milovala Divokého Billa, on však musel za svým řemeslem do Springfieldu, Mary Loganová zůstala doma sama a tak moc se jí stýskalo, že se zanedlouho vdala za nešťastného pana Rogerse a odstěhovala se s ním do St. Louisu. Tam žila v pokoře a bázni boží až do dne, kdy se ve městě objevil Divoký Bill na své klisně Black Nell. Mary Loganová spatřila svého prvního milence a okamžitě pochopila, že její srdce skutečně patřilo vždy jen Divokému Billovi. Manžel jí od té chvíle začal jít na nervy, oba milenci se znovu sešli a později si aspoň dopisovali, pan Rogers přišel jednou večer domů, našel na stole Billův dopis, přečetl si zhavá milostná vyznání a pochopil, že jsou adresována jeho manželce. Začal jí vyčítat nevěru, přitom se nějak nešetrně dotkl cti Divokého Billa, Mary Loganová se velice pohoršila, netušila, že je její muž takový grobián, rozhodla se, že to s manželstvím skoncuje. Šla do drogerie, koupila si kornout jedu na krysy, uvařila velký koflík zvlášť kvalitní kávy a nasypala do ní tu chemikálii. Manžel odvar vypil a nepřežil to. Mary oznámila písemně Divokému Billovi, že pomstila jeho čest, ale současně zmizela a už ji nikdo nikdy nespatriil. A Divoký Bill měl na svém kontě další mrtvolu a do svého životopisu další kapitolu legendy.

11.

Když skončila občanská válka, šel Divoký Bill do civilu. Najednou byl on i mnozí jemu podobní bez angažmá. Tak si sedl do první putyky a začal hrát poker. Divoký Bill se proslavil jako pistolník, ale stejně je znám jako přeborník za hracím stolem. Byl profesionálním karbaníkem a nesmlouvavým partnerem při hře. Neváhal podepřít váhu trumfů, které držel zrovna v ruce, ještě vahou pistole, položené vedle banku. Když došlo ke sporu, a to bývalo na Divokém západě dost často, měl vždycky pravdu. Namířil totiž na spoluhráče pětačtyřicítku, shrábl peníze a odešel.

Taky ve Springfieldu se živil po hospodách karbanictvím. A v tom missourském městě se odehrál jeho další slavný a současně pochybný souboj s Davidem Tuttem. Začalo to u karet. Divoký Bill seděl u jednoho stolku s Tuttem, byli partnery ve hře, ale neměli se rádi, každý z nich totiž bojoval v občanské válce na opačné straně. Ale řemeslo je řemeslo, pustili se spolu do hry a dostali se do sporu o kapesní hodinky, které si David Tutt přivlastnil jako zástavu na Billův čestný dluh.

Pistolník protestoval, slovo dalo slovo, oba muži se začali hádat, ale prozatím vše probíhalo v klidném diplomatickém tónu. Nicméně se oba dohodli, že se zítra utkají přímo na springfieldském náměstí, a tam se ukáže, kdo ještě bude schopen natáhnout ony hodinky a kdo už ne.

Bylo devět ráno, když se na vylidněném náměstí objevil nejdřív David Tutt, po něm Divoký Bill Hickok. Diváci se poschovávali za rohy a jukali na scénu okny saloonů. Ostatní průběh se podobal kterékoliv střelecké při z westernu. Oba soupeři se k sobě pomalu blíží, jdou po špičkách, každý sval napjat k prasknutí, měří se ocelově šedými pohledy a vyčkávají... Pak jeden z nich sáhne do pouzder první.

Nikdy se nepodařilo bezpečně zjistit, kdo byl první. Jisté však je, že se ozvaly dva výstřely, Divoký Bill zůstal stát s kouřící pistolí v ruce, David Tutt padl mrtvý k zemi. A ještě se vypráví, jak se zpoza rohů vyhnuli diváci a ocitli se před Billovými hlavními. Hrdina je zastavil v patřičné uctivé vzdálenosti a stroze jim oznámil: všichni jsou svědky, že střelil v sebeobraně, jedině sám David Tutt může za svou smrt, on si bere svoje hodinky a těší se s některými z pánů na setkání před vyšetřujícím soudcem, pistole bude mít s sebou, tak prosí o uvážené svědecké výpovědi.

12.

Zdá se, že ani v případě Davida Tutta neměl Divoký Bill čisté ruce. Později se totiž ukázalo, že nešlo o vyřizování účtů od hracího stolku, že se ti dva nepohádali ani o dluhy, ani o zastavené hodinky, ale o jakousi Susannu Moorovou, a že v tomhle případě právě Divoký Bill nehrál fair play.

Moorová byla totiž Tuttovo děvče. Ale Divoký Bill si zřejmě vystřílel její lásku. Susanna pohřbila mrtvého milence a odjela z města s jeho vrahem. Později se s Billem objevila ještě v Abilene a snad se dokonce stala předmětem sporu slavného pistolníka s desperátem Coem. V žádném případě prý nestála za takovou pozornost. Byla to nehezká, hrubá

mužatka, jakých bylo tenkrát na Divokém západě většina, a navíc se ještě živila prostitucí. Proto lze pochybovat i o vkusu Divokého Billa.

A rovněž lze pochybovat o jeho zázračných střeleckých schopnostech. Podle svědectví pamětníků asi nebyl tak vynikajícím mistrem, jakým ho chtěli mít autoři legend. Ti mu totiž přisoudili mimořádné vlastnosti. Vyprávěli, že dovedl střílet oběma rukama najednou. Postavil se mezi dvě telegrafní tyče, nebo si vybral pro svou produkci dva příhodné stromy, oběma rukama pak vytrhl z pouzder pistole a vpálil v jediném zlomku vteřiny do každého stromu jednu kulku. Odborníci však tvrdí, že by to dokázal jen skutečně zázračný střelec. Při podobném výkonu totiž nelze mířit.

Kapitán Luther North, bratr legendárního Franka Northa, velitele oddílu pawneských střelců, viděl mockrát střílet Divokého Billa. Byl to dobrý střelec, ale Northův bratr Frank byl lepší. Přiznával prý to i sám Divoký Bill. A tehdejší výkony nebyly ani zdaleka překvapující. Jednou ze zkoušek dobrého střelce byla střelba do papíru asi desetkrát deset centimetrů, ze vzdálenosti deseti kroků. Komu se podařilo deset zásahů za sebou, složil zkoušku na výtečnou. S takovým výkonem by se dnes nedostal ani do okresních přeborů.

Kapitán North se vyjádřil o Hickokovi, že ho viděl na mnoha střeleckých závodech, které bývaly pravidelnou nedělní podívanou na Divokém západě, ale většinou prý vítězil jeho bratr. Hickok se nezlobil, že není první. Říkával Franku Northovi, že dovede lépe střílet na živý cíl. A v tom byl jistý rozdíl a možná i podstata vzniku legendy o nepřemožitelných pistolnících. Zabit člověka, to je spíš otázka svědomí a chladnokrevnosti než skutečného střeleckého kumštu. Zvláště když se souboje odehrávaly na vzdálenost několika kroků.

Charles B. Roth podává svědectví o střelcích, kteří pracovali oběma rukama najednou. Podle něj patří do mytologie. Dva kolty zavěšené proklatě nízkou, to je jen rekvizita westernových filmů a dobrodružné literatury. Podle Rotha neexistoval nikdy muž se dvěma revolvery, jakého opěvují autoři v kovbojkách. Nikdo prý nemůže úspěšně střílet oběma rukama najednou, pro každého by bylo nepohodlné tahat na opasku dva kolty, z nichž každý vážil něco přes dvě libry.

Ti pistolníci se dvěma revolvery vypadali jinak. Nosili dvě pistole, ale jednu z nich viditelně na opasku a druhou dobře ukrytou v kapse saka nebo v botě. Byli to většinou podvodníci, falešní hráči, kteří měli spadeno na měšce zlatokopů, pili s nimi, opili je, hráli s nimi poker a obehrali je, když pak bylo zapotřebí, vyprovokovali partnera zmoženého whisky, ten sáhl první po zbrani a oni jej před zraky všech zastřelili právě tou pistolí zpod kabátu, o které ubožák nevěděl. A protože ten druhý sáhl po koltu dřív, nemohl je nikdo obvinít z vraždy.

13.

Divoký Bill údajně nikdy nechybil. „Nejlepší výkon rekordního střelce z revolveru Franka Jamese představoval dvacet ran do kruhu o průměru dvaceti centimetrů, ze vzdálenosti dvaceti metrů," vzpomíná Roth. „Každý, kdo chce být dnes pokládán za slušného střelce z pistole, musí těch dvacet ran umístit do kruhu o průměru deseti centimetrů a z toho aspoň pět tak, aby se daly přikrýt pětikorunovou mincí."

Zdá se, že i pro pistolníky Divokého západu platí všeobecná pravidla. Nejlepší střelci každé doby stříleli jen tak dobře, jak dobré měli zbraně. Tehdejší kolty, Smith & Wessony a Derringery nebyly pistolemi, s nimiž by se daly docílit olympijské výkony.

Thurlow Craig je jiný z povolaných. Má poněkud optimističtější názor, ale tvrdí, že nikdy neviděl nikoho střílet oběma rukama na zcela protichůdné strany. „Léta jsem se přátelsky stýkal s nejdělním chlapem stejného ražení, jako byl osobní strážce Black Jacka, proslulý pistolník George Musgrave, který měl na svědomí několik mrtvých, z nichž některé zabil dokonce v poctivém souboji.

Sám jsem celá dlouhá léta nosil od rána do večera pistoli po boku, mezi dvaceti a čtyřiceti jsem byl dozajista vysoko nadprůměrným střelcem. Ale nejlepší výkon, kterého se mi podařilo docílit při střelbě oběma rukama současně na cíle rozestavené daleko od sebe, byl méně okázalý. Postavil jsem si dvanáct plechovek od rajsých jablíček nebo od fazolí, vždycky stopu od sebe tak, že vznikla řada dlouhá jedenáct stop. Stoupl jsem si do vzdálenosti asi sedmi metrů a začal jsem oběma pistolemi odstřelovat plechovky ze středu ke krajům. Měl jsem stoprocentní výsledek, zasáhl jsem všechny. Když jsem však radu roztáhl z jedenácti na patnáct stop (4,5 metru), měl jsem jen polovinu zásahů, pokud jsem neustoupil o další tři kroky dozadu a nestřílel ze vzdálenosti asi deseti metrů. Závěr je jasný. Při druhé vzdálenosti svíraly moje paže příliš velký úhel, než abych vůbec mohl mířit oběma pistolemi najednou na dva cíle vzdálené od sebe patnáct stop."

14.

Je pozoruhodné, že v žádném westernu nestřílejí chlapi jinak než od boku. Přitom by bylo daleko jistější zvednout pistoli, aby mohl střelec použít mřídla. Častým trikem, bez něhož se sotva obejde pořádná přestřelka, je výtečník, který vystřelí protivníkovi kolt z ruky. Děje se tak většinou padouchům, které ušlechtilý ochránce zákona nechce zbytečně zranit, aby je mohl předvést zcela zdravé před soudce. Roth tvrdí, že by to byl vysoce nadprůměrný výkon, že tenkrát šlo už o dost dobrého střelce, kterému se podařilo v rychlé palbě od boku zasáhnout ze vzdálenosti tři metrů terč o průměru třiceti centimetrů. Tehdy to snad bylo pozoruhodné, dnes by si takového výkonu nikdo nevšiml.

Už před lety se experti pokoušeli ověřit si, co mohlo být pravdy na pověstech o pohotových pistolnících, kteří dokázali zastřelit protivníka ve zlomku vteřiny. Zjistilo se, že skutečnost je daleko prostší. V té době, s tehdejšími zbraněmi trvalo střelci plně dvě vteřiny, když chtěl sáhnout do pouzdra, natáhnout kohoutek a vystřelit. Šlo-li tedy o souboj, jakých je v literatuře většina, při němž už protivník držel zbraň v ruce, nebylo dost dobře možné, aby byl průměrný střelec tak pomalý, že by jeho geniální protivník stačil vystřelit dřív.

Thurlow Craig píše o skutečně zázračném střelci Edovi McGivernovi. Ten se kdysi zhlédl v čarostřelci z pušky Adovi Topperweinovi. Žil později, měl dokonalé zbraně a byl to profesionální střelec z varieté, který skutečně dokázal nemožné. Obstřílel dívku, že zůstala na lepenkovém pozadí jen dírkovaná silueta, střílel pomocí zrcátka, později jezdil světem jako reklamní střelec světoznámého výrobce pušek „Winchester". McGivern obdivoval umění tohoto střelce, a

protože byl pistolník, umínal si, že se pokusí dokázat totéž s bubínkovým revolverem co Topperwein s vinčestrovkou. Měl úspěch, střelecká ročenka Gun Digest o tom podává důkaz.

McGivern dokázal rozstřelit revolverovou kulkou tabletku prášku proti bolestem vyhozenou do vzduchu a pěti ranami trefit pět hliněných holubů, vystřelených najednou do vzduchu. Podařilo prý se mu vytáhnout kolt z pouzdra a trefit pětkrát hrací kartu na vzdálenost patnácti stop v rekordním čase za jednu a půl vteřiny. Je-li možné věřit Craigovu svědectví, pak by šlo o ekvilibristický kousek světové úrovně.

15.

Ale to ještě není všechno. Ze stejného pramene se dozvídáme, že McGivern měl ještě mimořádně dobré chvílky, kdy předváděl mistrovský kousek. Dokázal prý někdy vystřelit oněch pět ran do hrací karty taky za čtyři desetiny vteřiny. To už střílel jako kulomet. Musel to být vynikající střelec s vynikajícími zbraněmi. Později napsal knížku o přesné a rychlé střelbě, která se stala povinnou četbou amerických policistů.

Důkazem o tom, že pistolníci Divokého západu nebyli vždy a za všech okolností střelci bez bázně a hany, že byly jejich souboje často improvizací, při níž hrála hlavní roli náhoda, je historka z Dodge City.

Začalo to u barového pultu. Oba příští soupeři stáli svorně vedle sebe a popíjeli whisky, když se pro cosi nepohodli a tasili proti sobě kolty. Na jedné straně pálil Lewi Richardson, na druhé Frank Lowing. Stříleli, pokud munice stačila, v hospodě nabitě hosty až po létací dveře. Jako zázrakem se kulky vyhýbaly všem, i Lewimu i Frankovi. Při posledním náboji selhal Richardsonovi kolt. Rána nevyšla. Lowing mel v hlavni ještě jeden náboj. Okamžitě si uvědomil šanci. Pomalu kráčel ke svému sokovi, ze vzdálenosti dvou stop mu namířil na žaludek a zmáčk. Byla to vražda bezbranného, ale vrah si svým činem udělal mezi pistolníky dobré jméno.

Ríká se, kdo s čím zachází, tím taky schází, a toto pořekadlo platí beze zbytku pro poměry na Divokém západě. Zabiják Lowing se střílel při jiné příležitosti s jakýmsi Allenem. Kdo ví, snad se mu nelíbil jeho knír, nebo se mu zdálo, že moc pije. Prostě najednou sáhl do pouzdra, vytrhl kolt a zvolal:

„Ruce vzhůru, cizince!“

Allen nebyl zřejmě žádný greenhorn, protože se nechytl rukama nebe, jak se říká v pistolnické hantýrce, ale sáhl pod opasek a zahájil palbu. Stříleli po sobě, dokud měli čím. Pak se spor změnil v pěstní zápas. Nakonec se honili ulicemi města. Ten přespolní běh měl však jen jeden cíl: místní železářství, kde prodávali munici. Lowing vrazil do krámu první, měl tedy jasnou šanci přežít. Allen byl však chytřejší, vpadl do obchodu zadním vchodem, hned od dveří sáhl do zásuvky s náboji, když vstoupil Lowing, měl už jeden v hlavni. A teď zase on zvolal:

„Ruce vzhůru, cizince!“

Jenže nečekal na nic a vpálil Lowingovi kulku do těla. A to byl pistolníkův konec.

16.

Experti ve střelbě vyslovili svůj soud a podle jejich názoru lze považovat přinejmenším za pochybné i tak zvané ověřené historky o zázračném střelci Divokém Billovi, jakou je třeba ona válečná, kterou dodnes vyprávějí průvodci v North Platte v Nebrasce turistům.

Za občanské války, když ještě James Butler Hickok sloužil jako zvěd Unie a neohrožený střelec Indiánů, dostal se jednou do North Platte, uvázal svoji legendární klisnu Black Nell u zábradlí a vešel do saloonu, protože měl hlad a žízeň a toužil po družné společnosti karbaníků.

Lidé ho znali, jako dneska znají třeba hokejisty z reprezentačního týmu, uctivě ho zdravili, chtěli mu udělat místo u stolu. Divoký Bill si však ani nesedl. Sotva totiž vstoupil do místnosti, přitočila se k němu pohledná číšnice a pošeptala mu výstrahu: odpoledne vyslechla rozhovor dvou darebáků, kteří se na něj chystají, a pozor, jsou tady někde nablízku.

Divoký Bill snad ještě stačil s úsměvem říci: „ale co nepovídáš, dušinko“, a pak ji už jenom odstrčil, protože ti dva se opravdu objevili na scéně. Jeden ze zlosynů vstoupil létacími dveřmi, rozkročil se proti Divokému Billovi a zlověstně se chechtal, druhý se vynořil z přitní vzaду u kuchyně. Divoký Bill byl beznadějně obklíčen. O. W. Coursey později vyličil, jak se dostal čarostřelec ze šlamastyky.

„Divoký Bill spatřil desperáta, který vstoupil do lokálu hlavním vchodem, a zastřelil ho pistolí, kterou držel v levé ruce. Pravou rukou sáhl po druhém koltu a namířil ho přes své levé rameno dozadu a zastřelil druhého darebáka, který se k němu blížil zezadu. Nikdy v historii nebyla zaznamenána tak vzrušující pistolnická akce.“

Byl to skutečně výjimečný výkon, kdyby se ovšem našel důkaz, že to skutečně bylo tak. Znalci střeleckého kumštu se takové eskamotáži jen shovívavě usmívají.

Právě tak jako Buffalo Bill taky Hickok se čas od času vracel do vládních služeb. A tak se znovu a znovu ocital v sedle na trestných výpravách proti Indiánům, tu a tam byl těžce zraněn ale zase se brzy vyléčil, znovu pracoval jako vládní zvěd, a jednou, snad v devětašedesátém roce, se stal vůdcem výpravy senátora Henryho Wilsona do romanticky opěvovaných krajů Divokého západu. Byl tedy průvodcem po své vlastní minulosti.

Snad za zásluhy o zdárný průběh výpravy, nikomu se totiž nic cestou nestalo, snad za vynikající statečnost v bojích s Indiány, dostal Divoký Bill čestnou nabídku a přijal ji. Stal se šerifem v Hays City.

Jako by jeho sláva pohasla. Ve chvíli, kdy stanul na straně zákona, ztratili jeho životopisci dech. A přitom si Divoký Bill i ve funkci maršála počínal suverénně, ve městě zavedl tvrdý režim, vykázal prostitutky za hranice obce, uvnitř města nedovolil nosit zbraně. To všechno snad. Ale určitě odpráskl pistolníky Strawhorna (taky Strawhana) a jiného zabijáka Mulveye. To však je přece jen hubená bilance v městečku, které se hemžilo zloději a vrahy.

V Hays City nevydržel dlouho. Dostal se do konfliktu s vojáky a musel vyklidit pole. Dvanáctého února 1870 přišla do městečka parta vojáků ze sousední pevnosti Fort Hays, které velel slavný generál Sheridan. Hoši se dostali do saloonů, ochutnali whisky, za chvíli měli v hlavě, došlo k výtržnostem, na scéně se objevil přísný maršál Divoký Bill, ale vojáci se ochránci zákona jen vysmáli, začali se prát, ve vzduchu se objevily židle, pak nože, třesky výstřely. Maršál Hickok použil svého práva a zjednal pistolí pořádek. Jenomže na zemi zůstali ležet čtyři vojáci. A žádný z nich

nevystřelil. A generál Sheridan nebyl jen historickou autoritou, byl rovněž znám jako přísný, ale spravedlivý velitel svého mužstva. Dalo se očekávat, že nařídí pátrání po vrahovi a že ho dá potrestat. Divoký Bill se dlouho nerozmýšlel, ještě té noci si sbalil věci a zmizel z města. Objevil se zanedlouho jinde, až na samém konci světa.

17.

Konec světa se v Kansasu jmenoval Abilene. Konečná stanice dráhy, kde se už přesedalo jen do sedla. Tam začínaly prašné cesty stád, dlouhé tisíce mil. Rančeři přišli na recept, jak dobře zpeněžit svá bezpočetná stáda dlouhorohého skotu, kovbojové dohnali zvířata nebezpečím vyprahlé prerie, dostali mzdu, zasedli za stoly, postavili se k barovým pultům a dali si nalít, protože ze všeho nejvíc se jim chtělo rychle žít.

Kdo má na Západě dolary, může všechno. Tvrdí hoši, kterým se tenkrát ještě neříkalo kovbojové, ale vaqueros, utráceli, jak nejvíc mohli. V prerii, kam zase za pár dní odjížděli, nestály pulty s dobře vychlazeným pivem, ani tam nebyl taneční parket s cedulí: 1 tanec 50 centů, a o povolných dámách si mohli nechat leda zdát. Do Abilene proudily dolary, pár blátivých ulic na konci světa se přes noc rozrostlo o další a v každé se objevil tucet dřevěných barů a dva tucty saloonů, v nichž se daly utratit peníze.

Za křižovatkou, vedle Backovy holičské officíny, se chlubila dřevěná bouda, způli natřená vápnem a způli červenou barvou na vagóny, honosně popsáným prknem. Hrbatá písmena ohlašovala, že se za nízkými létacími dveřmi, připomínajícími spíš vchod do koňské stáje, nachází luxusní podnik Apple Jack Saloon.

Firemní štít lhal, jako ostatně všechny v tomto městě, saloon byla prachsprostá špinavá putyka. A přesto vešla, aspoň podle jedné z možných verzí tohoto příběhu, do dějin městečka. Před politým pultem zde začala v době největší slávy Abilenu historie smrti konečné stanice Divokého západu.

18.

Barman později vyprávěl zvědavým zájemcům, že naléval whisky a točil pivo jako každý jiný den, šel do sklepa pro bednu a slyšel, jak se ulicí blíží lehkým klusem kůň. Skočil k oknu, jen tak, ze zvědavosti, a protože měl zkušenosti, že je dobře vědět, co se děje před lokálem.

Viděl cizince na nádherném koni. Musel jet zdaleka, byl špinavý, uprášený, čelo a nos sežehnuty sluncem, košili měl na sobě snad celý rok. Nevypadal dobře. Zvedl si klobouk do týlu, uvázal koně do stínu, povolil podbřišník, trochu se protáhl, jedním skokem se vynesl přes ty tři schody, co vedly do lokálu. Byl to kluk a na první pohled náfuca.

Zastavil se, ruce v bok, a mžoural, protože vešel ze slunce do mračna kouře. Bylo půl desáté. Zblízka vypadal docela zpustle, jako by spal pod širákem od Vánoc. Ale přišel slušně k pultu, kývl na barmana a uctivě řekl:

„Dejte mi, prosím, sklenici hezky studeného piva.“ „To rád udělám,“ odpověděl barman, „jen bych vás chtěl nejdřív upozornit, že budete muset odevzdat ty dvě bouchačky. Máme v Abilene takový předpis. Nařídil to ještě nebožtík maršál Tom Smith. Tak kanóny k šerifovi, pak bude pivo. Ledaže byste mě chtěl přinutit, abych to hlásil. To bych totiž musel.“

„Dej mi pivo a nekecej,“ řekl pak ten mladíček s milou tváří, pokračoval a pořád se mile usmíval. „Jestli chceš, tak leť a řekni maršálu Hickokovi, že přijel John Wesley Hardin a nechce dát z ruky své pětačtyřicítka.“

Barman chvíli mlčel, pak začal točit pivo, postavil před hosta sklenici a klidně zavolal přes lokál.

„Hoši, skočte někdo vedle k maršálovi a vyřídíte, co mu tady ten mladý pán vzkazuje.“

Barman dobře věděl, kdo je John Wesley Hardin, a to, jak se zachoval, lze s klidným svědomím označit za hrdinství. Ale mladík taky ani necek, nezaklel, neprotestoval, vzal sklenici s pivem a šel si sednout k volnému stolu, jedním douškem pivo vypil a hned nato zálibně mlaskl, jako starý znalec. Barman vzal hadr a začal utírat pult, a leštil sklenice, a pořád něco poklízal, ale přitom neustále toho mladíka pozoroval. Seděl zády ke zdi, zřejmě se vyznal v tlačení a tvářil se jako v kostele. Nečekal bouřku.

19.

Rozlétly se dveře, objevil se maršál s hvězdou na vestě. Divoký Bill Hickok, slavná postava Divokého západu, byl elegant s dlouhými vlasy, pěstěným knírem, vysoký, štíhlý, prostě typ do filmu. Teď stál před tím špinavým, uprášeným klukem, co seděl u zdi, vypitou sklenici před sebou.

„Zdá se, že jste neposlušný, cizince,“ řekl prý mu velice strojeně. „V Abilene se odevzdávají zbraně. Kvůli klidu a pořádku. Tak dělejte, nemám moc času...!“ a šfouchl prý ho hlavní svého koltu trochu do břicha.

„To je ale novinka! Jakživ jsem nic takového neslyšel,“ řekl, podle romanticky naladěného kronikáře, ten špinavý hoch.

Pak vstal, vytáhl ukazováčky obě bouchačky z pouzder a dělal všechno hodně pomalu, aby si snad někdo nemyslel, že má špatné úmysly. Podával je maršálovi a pořád se na něj tak hezky uctivě díval, že nikoho nenapadlo vůbec nic. A když Divoký Bill sáhl po těch dvou pistolích, tak jimi ten kluk tak šikovně zatočil na ukazováčcích, že se to sotva dalo pozorovat, ale už mřel maršálovi rovnou na prsa.

Nejde-li o zcela vymyšlenou historku, a u amerických životopisců té doby není vůbec nic nemožné, pak to muselo v té chvíli v saloonu vypadat moc mizerně. Každý přece znal Divokého Billa, ten si hned něco nedal líbit. Od takového usmrkance už vůbec ne. Ale přece se nestalo nic. Maršál prý viděl, že ho kluk doběhl, řekl si, moudřejší ustoupí, beze slova zastrčil revolver do pouzdra, otočil se a šel. A dělal při tom prý takový obličej, že muselo být každému jasné, jak mu najednou vůbec nezáleží na tom, aby neposlušného kluka zatkl a odzbrojil. Všichni koukali a nemohli pochopit, co se stalo. Divoký Bill, to byl přece někdo, z něj si nemohl nikdo udělat beztrestně legraci.

Mladík se zase klidně usadil u svého stolu, podíval se na barmana jako na maminku a hlasitě řekl:

„Barmane, dejte mi, prosím, ještě jedno dobře vychlazené pivo.“

V deset dopoledne, když barman nalil ozbrojenému Hardinovi druhou sklenici piva, začalo umírat městečko na konci světa, Abilene. Zatím o tom však ještě nikdo nevěděl.

20.

V Abilene byl šerifem Divoký Bill James Buttler Hickok, a to byla mezi pistolníky nějaká autorita. Ale jeho kariéra ve městě nebyla odpočátku tak nablýskaná, jak by se zdálo. Když se zde před časem objevil, usadil se, jako ostatně většina cizinců, kteří nechodili spát pod širák, v Alamo Saloonu. Bydlel v hospodě, co tam mohl dělat jiného než hrát poker. Tak sázel na svou kartu a živil se tím.

Dovedl bleskurychle sáhnout po koltech, to byla na Divokém západě nejlepší kvalifikace. Nebyl však ve městě jediný, kdo se vyznal v pistolnickém řemesle. Měl v Abilene vážného konkurenta, Bena Thompsona. Byl to povaleč, rváč a opilec. Podle pravidla ševče, drž se svého kopyta začal Ben provozovat se svým kumpánem, dva metry dlouhým Philem Coem, konkurenční podnik Alamo Sallonu, kde byl doma Divoký Bill. Ti dva otrapové si otevřeli ještě horší putyku Bull's Head Saloon a měli tam taky hernu. Divoký Bill dobře věděl, co dovede s pistolemi Ben Thompson, a ten byl rovněž ochoten smeknout před střeleckým uměním vzácného konkurenta. Oba si uvědomili, že při rozhovorech, kde se místo mužů dostávají ke slovu jejich pistole, zůstává na živu jen jeden z diskutujících a dohodli se mlčky na příměří. Nevšimli si jeden druhého.

Kam čert nemůže, tam nastrčí bábu. Jessie nebyla bába, ale za moc stejně nestála. Ale na Divokém západě byly ženy vzácným zbožím. Jessie (podle některých pramenů to byla Susann Moorová) se stala přítelkyní Dlouhého Phila, snad tu dívku dokonce Hickokovi od-loudil.

Dnes už se sotva podaří vypátrat, jak to tenkrát skutečně bylo, zprávy se totiž zcela rozcházejí, Divoký Bill tu omšelou krásku dostal zpátky, přetáhl ji do svého podniku. Od toho večera, kdy se Jessie objevila místo v dosavadním Bull's Head Saloonu v Billově baru a začala se tam veřejně producírovat za doprovodu rozladěného piana, chodili kolem sebe Divoký Bill a Ben Thompson jako kolem sudu s dynamitem. Vyčkávali, kdo si první troufne škrtnout zápalku.

Celkem vzato, žádný skutečný muž, tím méně proslavený pistolník Divokého západu, kde je žen jako šafránu, nemá moc rád, když mu jiný přebere děvče. Je mu to líto, slibuje pomstu, svolává na soka oční neduhy, aby už nadosmrť nemohl pořádně zamířit. Pro dlouhého Phila Coea byl od toho dne Divoký Bill největším zločincem pod sluncem. Než se však ti dva dostali do sebe, podařilo se Divokému Billovi znepřátelit si na život a na smrt taky Philova nerozlučného kumpána Bena Thompsona, s kterým dosud docela dobře vycházel.

Když si totiž Phil s Benem otevřeli svůj Bull's Head Saloon, dali si taky práci s firmou, namalovali pěkně v pestrých barvách vyvedeného býka a pověsili ho nad vchod do lokálu. Zvíře však bylo zvěčněno příliš realisticky, to jest i s tou částí těla, která dělá z vola býka, a některé ctihodné dámy si stěžovaly, že je to hanba a úpadek mravů. Stížnosti došly až k starostovi a senát důstojných otců města projednal případ živě namalovaného býčího pohlaví a rozhodl se dát Thompsonovi přátelskou radu, aby je přemaloval.

21.

Ben Thompson vyhověl veřejnému mínění, koupil barvu a štětec a vylezl na štafle. Čas však vykonal své, neboť barva byla nekvalitní. Slunce a dešť a vítr a písek zlomyslně zapracovaly a na jaře byl býk stejně vyzývavý jako předtím. Městská rada upozornila tedy putykáře znovu, aby náležitě upravil svůj podnikový erb. Kdoví proč to ti dva tentokrát odmítli udělat. Kdoví proč pověřili městští radní právě profesionálního hráče a pistolníka Divokého Billa, aby se postaral o veřejnou mravnost.

Objevil se v doprovodu místního malíře písma a lakýrníka před Thompsonovou krčmou, natěrač nesl štafle. Nepožádali prý majitele o svolení, neřekli nikomu nic, ani nepozdravili, vzali barvu a hrubým zásahem opravili firemní štít Bull's Head Saloonu. Tím se stal taky Ben Thompson úhlavním nepřítelem Divokého Billa a samozřejmě že mu přísahal pomstu.

Datum utkání zatím nebylo stanoveno, i když každý věděl, že k němu dříve či později musí dojít. Museli je odložit. Do programu se totiž zamíchalo to zázračné pistolnické dítě, John Wesley Hardin. A od té chvíle se všechny události točily kolem něj.

Johnův otec, reverend J. G. Hardin, byl potulným kazatelem v době, kdy musel muž boží ovládat nejen Písmo svaté, ale taky kolty. Usadil se v texaském Bonhamu, kde mu jeho žena Elisabeth porodila dva syny. Prvnímu dali jméno po otci Joseph, druhého pokřtili po zakladateli metodistické církve. John Wesley Hardin, nejhorší zabiják v historii Texasu, snad proto zůstal po celý život zbožným.

Wes vyrůstal v Texasu po občanské válce. Černoši už byli svobodní, ale Jižané v nich stále viděli méněcenné otroky. Nepovažovali za velký hřích sprovodit některého z nich ze světa. Hardinovi se to podařilo už v patnácti. Později vykládal, jako ostatně i o všech ostatních svých vraždách, že se jen bránil. Černoch na něj šel s holí, tak po něm střílel a mřil dobře. Muž zůstal ležet mrtvý.

Zřejmě si uvědomil, že se dostane před soud, že ho budou chtít potrestat za vraždu, proto zabil ze zálohy ještě i tři vojáky, kteří ho přišli zatknout. Sedl na koně a ujížděl pryč. V té době, a ještě i dlouho poté, nebylo těžké skrývat se na Jihu pro vraždu černocha. Mnoho statkářů bylo připraveno vraha kryt. Ale John Wes Hardin nepotřeboval pomoc. Dokázal se postarat o sebe sám.

22.

Později napsal svůj životopis, pochopitelně náležitě příkrášlený (The Life of John Wesley Hardin) a přiznává se k vraždě oněch tří vojáků. Utekl do Navarro County, pracoval tam jako kovboj, jako učitel a jako profesionální hráč. Tam zabil dalšího černocha, který prý mu řekl, že je „bílý darebák". Za pomoci bratrance Simpa Dixona odstřílel pak dva vojáky, kteří se jim dostali na stopu. Při hádce u karet zastřelil Jima Bradleaye a za podezřelých okolností ještě dalšího darebáka.

John Wes Hardin:

„Ten chlap přišel a řekl, že mě zabije, když mu hned nedám sto dolarů. Řekl jsem mu, že mám u sebe snad jen padesát šedesát, ať jde se mnou do stáje, tam mu dám zbytek, mám peníze v sedlové tašce. On mi řekl: „Dej sem nejdřív to, co

máš v kapse. Řekl jsem mu: Tak tedy dobře, a když jsem mu peníze dával, tak jsem nějaké upustil na zem. Sehnul se, aby je sebral, já jsem zatím vytáhl pistoli a vpálil jsem mu kulku rovnou mezi oči. Byl okamžitě mrtev."

Doprovázel stádo svého šéfa, dostal se do sporu s jinými vaqueros, když se začalo střílet, vyhodil kulkami ze sedla hned čtyři Mexikány. Udělal to v rekordním čase. Za necelé dvě minuty vyrobil čtyři mrtvoly. Rychlost se v té době vysoko oceňovala. Ti, kdo měli štěstí a byli u toho, vyslovili mladému pistolníkovi hluboký obdiv. A tak se pomalu stával známý čarostřelec texaským hrdinou.

Něco jiného je obdiv fanoušků a něco jiného je právo. Ochránci zákona netleskali Hardinovým výkonům, kterými dal za vyučenou „smradlavým špinavým Mexikánům". Protože nebyl dost jasný motiv hádky a pozdější přestřelky, vydal šerif na zázračně střílejícího mladíka zatykač.

Ale zatím bylo všechno málo platné. John Wesley Hardin se dokonce ocitl ve vězení v Longview, obžalován z vraždy, ale sebevědomě popíral svoji vinu. Když ho pak eskortovali k soudu do Waco, namířil v nestřežené chvíli na svého strážce a jedinou ranou ho zastřelil. Hardinovi se podařil neuvěřitelný kousek. Seděl ve vězení s jakýmsi zločincem. Ten měl zřejmě dobré spojení se svou partou na volné noze. Jeho kumpánům se totiž podařilo propašovat mu do cely pětacířičítku s náboji. Wes Hardin byl u toho, když ji kolega dostal. Věděl, že ho příštího rána povevou k soudu. Okamžitě pochopil, že mu osud podává pomocnou ruku, a za nekřesťanské peníze koupil pistoli od spoluvězně.

23.

Když se útěk podařil, namířil si to okamžitě přes hranice Unie a cestou sprovodil ze světa ještě tři vojáky, kteří ho vypátrali a chtěli ho zatknout. Počet mrtvých, které nechal za sebou ležet, nelze přesně zjistit. V některých pramenech se vyskytuje tvrzení, že Hardin zabil „dřív než se začal holit" víc než sedmáct lidí. Ze zkušenosti však víme, že míšence, Mexikány a Indiány pistolníci do svých bilancí nezahrnovali. Objeví se dokonce ještě další svědci. Jeden z nich vypověděl, že má Hardin na svědomí jiných pět mužů, a obohatil historii Divokého západu o okřídlenou větu, kterou ocenil pistolníkovu umění: „Ten kluk vystřelil rychleji, než stačí žába spolknout mouchu."

Jeho příchod do dobytkařského městečka Abilene se podobá scéně z hollywoodského filmu a taky obávaný šerif Divoký Bill Hickok se zachoval jako westernový „hrdina". To celé líčení nezní věrohodně, je však jediné, které se v dobových dokumentech vyskytuje. A tak nám nezbyvá než předpokládat, že se hromadný vrah Wes Hardin nastěhoval mezi dobytkaře a jejich kovboje a oni ho mezi sebe přijali jako čestného občana. John Wes Hardin však dělal, co mohl, aby o něm dobré mínění změnili.

Je možné, že tenkrát šlo o provokaci. Anebo zde zahrála roli náhoda. Wes Hardin stál jednoho dne u nálevního pultu a dopíjel s jakýmsi kumpánem láhev whisky. A zábava v saloonu už byla v plném proudu. Ostří hoši se začínali vzájemně škádlit. Jistý velkohubý kovboj, stojící jen pár metrů od Hardina, se začal pod vlivem alkoholu chvástat svým hrdinstvím a jen tak mezi řečí prohlásil, že nemá rád Texasany. Neměl to říkat. Nebo neměl mluvit tak nahlas. Hardina se to neomalené prohlášení hluboce dotklo. Byl přece patriot. Bleskurychle sáhl k pasu a dvakrát do troufalce vypálil. Vyslovil prý k tomu tento komentář: „Tak tady máš hned dva Texasany" a myslel tím obě kulky, kterými nesympatického vychloubače provrtal.

Pistolník s praxí, jakým byl Wes Hardin, si bleskurychle spočítal, co se bude po jeho činu dít. Proto nezaváhal, a ještě než se pijáci v hospodě vzpamatovali z překvapení, už seděl na koni a ujížděl z města.

24.

Jiné prameny líčí životní epizody z abilenského pobytu pistolníka jinak. Na scéně se objevuje náš starý známý, zabiják Ben Thompson, toho času klidně hospodařící živnostník, majitel saloonu s oním býkem na štítě, a vystupuje v roli proradného intrikána.

Zatykač nebyl v tom kraji tak vzácný dokument, aby se pro něj lidé rozčilovali. Země byla nekonečná, obyvatelé šli pistolníkům na ruku, většinou se báli pomsty, a tak mlčeli jako hrob. Nebylo snadné prokličkovat městem a zmizet kolem rohů, na nichž byly vylepeny jejich vlastní fotografie.

V tomto případě však ležel onen kompromitující papír s vyplněným jménem Johna Wesleye Hardina a s datem jeho nedávného narození v zásuvce úředního stolu maršála Divokého Billa. To nebylo dobré pro pistolníka, který se uvedl ve městě tak bouřlivě jako Hardin. Ten nic netušil a o to byla situace horší. Ale nejhorší na věci bylo, že se o Hickokově tajném trumfu v zásuvce dozvěděl potměšilý Ben Thompson. A začal kombinovat.

Jak je známo, dostal kvůli přemalovanému býku na maršála Hickoka vztek. Kdyby bylo šlo o kohokoliv jiného, byl by si to s ním vyřídil krátkou cestou. Jenže Divoký Bill byl úřední osobou a příčina sporu se taky nezdála dost přesvědčivá, aby jeden z nich spor zaplatil životem a druhému to prošlo.

Ben Thompson si proto vymyslel rafinovaný plán. Jednou večer si zašel za zázračným střelcem do baru a v koutě, stranou vši vřavy, mu pošeptal do ucha, jak nebezpečný dokument leží v maršálově zásuvce. Mladistvý mistr koltů se uctivě uklonil a slušně poděkoval. V první chvíli měl pocit, že mu kamarádský Ben Thompson prokázal nesmírně cennou službu. Když si pak v klidu všechno promyslel, napadlo ho: proč vlastně přišel ten putykář žalovat? Podle zásady, že na světě není nic zadarmo a na Divokém západě jsou ceny dokonce mnohonásobně vyšší, čekal Hardin, že dostane od Bena Thompsona účet za důvěrnou informaci. A tak se ho při první příležitosti zeptal:

„Ale jak se vám odvděčím za tak cennou přátelskou službu, drahý příteli?"

„Moc bych vás, mistře, prosil, kdybyste mohl při první příležitosti odprásknout šerifa Divokého Billa. Já ho totiž nějak nemám rád."

Bud' měl zabiják Hardin jednu ze svých výjimečně světlých chvil a nedal se zvíkat, nebo kalkuloval se svou pověstí neprekonatelného pistolníka a vsadil všechno na jednu kartu. K velkému údivu hospodského totiž prohlásil, aby se nezlobil, že maršála neoddělá, nemá zapotřebí páchat tak ošklivé činy, odjakživa má dobré srdce.

Ben Thompson prý zůstal stát bez hnutí jako kůň před chřestýšem, jen tiše zavíral a otvíral hubu. Pochopil totiž, že ten osmnáctiletý kluk je ještě daleko větší eso, než si kdo troufal myslet. Vždyť on se nebál ani zatykače v šupletí

slavného maršála Divokého Billa!

Jako by chtěl ilustrovat svou chrabrost a neohroženost nějakým čerstvým hrdinstvím, předvedl brzy poté malou ukázkou svého umění. Vydal se se svým přítelem Painem na závěrečný výlet po nočních podnicích, protože odjížděli zase na pár dní do prerie.

25.

Kovbojové, žijící celé měsíce v sedle, mají neustále vyprahlá hrdla. Hardin i Paine nebyli sice z těch pracovitých, ale přesto trpěli permanentní neuhasitelnou žízň. Ten večer vytloukli kdejaký lokál, všude vypili pár skleniček, všude se chvástali svou slavnou, byť jen krátkou minulostí, jak už to podnapilí hoši dělávají, u jednoho z barových pultů se dostali do sporu s místními výtečníky, kdosi sáhl po koltech, jiný vystřelil, Paine ležel najednou na zemi s prostřeleným ramenem.

John Wesley Hardin se nejdřív rozhlédl a ti, kdo byli při tom, později vyprávěli potomkům, že spatřili v jeho očích cosi jako lítost, omluvu, jako by chtěl říci, promiňte, co se dá dělat. Pak sáhl do pouzder, aniž si to kdokoliv stačil uvědomit, měl najednou oba ukazováky na spouštích, v příštím zlomku vteřiny ležel už střelec, který se odvážil zranit jeho přítele, vedle krvácejícího Paina.

Zázračný pistolník sklídl bouřlivé ovace přítomných podnapilých a přes tvrzení všech, že páčil v sebeobraně (asi si netroufali svědčit jinak), se pro jistotu sebral a šel si sbalit věci.

Hardin vzal svůj cestovní vak, pánev a pytlík fazolí, skočil na koně a jel tryskem do nejbližšího příhodného kaňonu. Utábořil se asi třicet mil od Abilene. Nevedlo se mu špatně, měl klid, žil v krásné přírodě, lovil a vařil si minutky, ale šlo mu to na nervy. John Wesley Hardin nenáviděl klid a pohodu. Bylo mu sotva devatenáct a toužil po vzruchu a po nedýchatelné atmosféře saloonů s chlazeným pivem. Proto považoval nabízenou příležitost za znamení osudu. U jeho táborového ohně totiž usedl jednoho večera posel z města.

Kolem městečka Abilene žilo několik desítek majetných rančérů. Od jedné ohrady k druhé bylo vždycky hezkých pár mil. Obydlí stála na samotách, o bezpečnost rodin a zaměstnanců se musel starat každý z majitelů sám. A tam kdesi daleko za městem zastřelil Mexikán Bideno Billyho Corana a podle toho, co se po městě vyprávělo, práskl ho ze zálohy a zezadu. Kdo ví, co měl peon proti statkáři. Podlý čin musel být přísně potrestán, jinak by si lidé na odlehlých rančích za chvíli nebyli jisti životy.

28.

Každý ve městě věděl, kde táboří čarostřelec Hardin, který se skrývá před zákonem. Rančeři se mezi sebou dohodli, že si samotáře najdou, aby se s vrahem vypořádal za ně. Má potřebnou kvalifikaci, dostane mzdu a cestovní výlohy mu taky uhradí. Vypravili do Hardinova kaňonu delegaci a přednesli mu návrh. John Wesley by byl přijal daleko horší podmínky, jen aby se dostal k práci aspoň trochu důstojné slavného pistolníka. Uvědomil si však, jak výjimečně výhodná příležitost se mu nabízí, řekl si tedy, že ji musí využít. Začal diktovat podmínky, za jakých zakázku přijímá.

Pánové budou tak laskaví a pojedou zpátky do Abilene, navštíví tam maršála Divokého Billa, ten vystaví na vraha Bidena právoplatný zatykač, a oni papír přivezou a předají ho Hardinovi. S maršálem vyřídí při té příležitosti ještě jistou maličkost: Divoký Bill musí pro tuto akci jmenovat Johna Wesleye Hardina mimořádným šerifem. S hvězdou a se vším, co k funkci patří.

Delegace rančérů pobídla koně a zmizela v prachu prerie. John Wesley Hardin nakrájel na pánev půl libry slaniny a přidal tři vrchovaté hrsti vařených fazolí. Když je opražil a pustil se do slavnostní večeře, usmíval se blaženě jako nasycený kojenec. Snad už tušil, jak se zachová Divoký Bill.

Necelé tři hodiny po úsvitu se objevila na obzoru skupinka jezdců. Hnali své koně tryskem. Zastavili u Hardinova ležení. Předali mu zatykač na Bidena a docela novou blýskavou šerifskou hvězdu. Ta ho opravňovala a současně zavazovala ochraňovat zákon. Propůjčil mu ji Divoký Bill Hickok, v jehož zásuvce ležel rovněž platný zatykač na Hardina.

27.

Sedmadvacátého června 1871 v sedm hodin ráno vyrazil zázračný pistolník John Wesley Hardin s bratrem zavražděného farmáře Johnem Coranem, Hughem Andersonem a Billem Rogersem na hon. Kovbojové byli zvyklí prožít den v sedle. Co však dokázal John Wesley Hardin a jeho druhové, to přece jen nebyl běžný výkon. Ti tvrdí hoši seděli, podle pozdější zprávy o akci, v sedle od sedmi ráno do jedenácti večer a urazili za jediný den plných sto šedesát kilometrů.

Dojeli do městečka Wichity, vpadli do první noclehárny, rychle dohonili, co za celý den zameškali v jídle a pití, a ulehli na kavalce. Příštího jitra pokračovali v cestě. Čekalo je ještě sto kilometrů ve slunečním žáru a pak městečko Bluff.

Snažil jsem se z dobových pramenů vypátrat, jak mohl Hardin tušit, že právě v tomto zastrčeném hnízdě našel útočiště Coranův vrah. Nepodařilo se to. Ale snad měl své donašeče, možná že některý z abilenských rančérů Mexikána sledoval a podával pronásledovatelům během akce zprávy. Ať už tak či tak, Hardinovi tip vyšel. Když vpadl s šerifskou hvězdou na propocené košili, doprovázen svými pomocníky, do městečka Bluffu, seděl Mexikán Bideno v jednom z místních saloonů a pojídal s velkou chutí skopovou kýtu s bílými boby.

Nedojedl. Ve dveřích se objevili zaprášení muži. Zůstali stát. Jen Hardin udělal oněch pár kroků k Mexikánovi. Ten okamžitě pochopil, oč jde. Pomalu položil vidličku a o chvíli déle svíral v dlani jídelní nůž. Potom sáhl po koltech. Udělal největší chybu svého života. Nepodařilo se mu dokončit pohyb. Zabránil mu v tom dvě malé dírký v čele. Provrtaly je kulky Hardinových koltů. Rančeři dobře věděli, proč posílají za vrahem právě tak šikovného střelce.

Hardin odstartoval na hon sedmadvacátého ráno, po dvou stech šedesáti kilometrech jízdy zneškodnil dvěma dobře mířenými ranami vraha, mrtvolu viníka přivázal na nákladního hřebce, znovu skočil se svými druhy do sedla a za šedesát hodin od odjezdu byl zpět. Ujel pět set dvacet kilometrů a přivezl jako doklad o výsledku své výpravy mrtvého

Mexikána. Když potom objížděl až pozdě do noci místní saloony, aby si vynahradil strádání v prérii, podobal se jeho flám triumfální cestě vítězného římského vojevůdce. Abilenští oslavovali Hardina jako hrdinu. On sám později prohlásil, že si tím činem vysloužil odpuštění Divokého Billa a vstupenku na pobyt ve městě. Hickok ho pak přivítal s otevřenou náručí a jako zvláštní odměnu prý nechal uniknout jeho bratrance Manninga a Gypa Clementsovy, kteří se objevili ve městě, když předtím zavraždili Joa a Dolpha Shaddenovy, protože začali stávkovat při dopravě dobytka kdesi v prérii.

Podle tohoto tvrzení by se mohlo zdát, že další kariéra střelce a vraha Hardina probíhala přímo pod patronátem Divokého Billa. A ten ho přece měl podle zatykače už dávno dostat za mříže. Jak se zdá, maršál přece jen nezapomněl na svoji povinnost. Jen se k rozhodnému činu nějak zbytečně dlouho chystal. Čekal asi na příhodný den. Dočkal se, a vůbec mu nevadilo, že to byla noc.

28.

Osmého července 1871, hodina po půlnoci. Místo děje: konec světa Abilene. Dřevěný barák s honosným nápisem American Hotel. Kolem pár suchých stromů, vzadu oplocená zahrádka. V přízemí otevřené okno. Je nesnesitelné dusno, každou chvíli musí přijít bouřka. V prosté zařízené místnosti stůl, dvě židle a postel s vojenskou přikrývkou. John Wesley Hardin tvrdě spí.

Mezi stromy se mihl stín. Blíží se k domu. Muž nahlíží do otevřeného okna, teď se vzepřel na římsu, vklouzl dovnitř. Chvilí je ticho, rušené jen hlasitým oddychováním spáče. Pak praskne do noci první výstřel.

Pistolníka Hardina navštívil té noci zloděj. Dozajista neměl ponětí, komu chce ukrást kožený váček s dolary, byl by si to asi rozmyslel. Hardin se vzbudil šramotem, měl i ve spánku obě uši na svém místě, sáhl automaticky pod polštář po pistoli a vypálil na stín všech šest ran.

Neměl druhou pistoli, říkalo se, že ji zrovna někomu půjčil, tak byl v tu chvíli s prázdným bubínkem prakticky bezbranný. Maršál Divoký Bill měl prsty v organizaci noční akce, i když se to nikdy nepodařilo prokázat. Najednou se totiž objevil na místě přestřelky, překročil mrtvolu zloděje, kterého Hardin poslal k zemi hned první kulkou, a stál uprostřed pokoje se svými dvěma kolty namířenými na Hardina. Po zuby ozbrojený maršál a bezbranný bosý pistolník v noční košili.

Hardin okamžitě pochopil. Nerozmýšlel se ani chvíli, uvědomil si, proč se maršál tak rychle objevil v jeho pokoji, a tušil taky, proč ho dnes v noci navštívil onen neznámý zloděj. Slavný pistolník skočil k oknu, tak jak byl, ve vlající noční košili a bosý zmizel ve tmě. Ve městě na konečné stanici se už nikdy neobjevil.

Snad ho to táhlo do rodného kraje, utíkal domů, do Texasu. A zase se za ním táhla krvavá stopa. Pod jeho kulkou padl černý policista Green Paramore, John Lackey zůstal ležet s těžkým zraněním, protože si taky chtěl vydělat slušnou odměnu, vypsanou na hlavu Johna Wesleye Hardina. Ale on měl ocelové nervy. Stále štván z místa na místo, protože na všech rozích visely zatykače s jeho fotografií, stačil se ještě doopravdy zamilovat a právoplatně oženit. Jmenovala se Jane Bowenová, byla prý nejhezčí dívkou v kraji a vzala si povedeného šviháka. Jen pár dní po svatbě zatížil své svědomí mrtvolami tří dalších ochránců zákona, kteří se mu dostali na stopu.

Ale pak se pistolník přece jen usadil, věnoval se několik měsíců rodinnému štěstí, dal lidem pokoj a živil se obchodováním s koňmi. A už se zdálo, že se ze zlosyna stane docela pořádný otec rodiny a bohabojný občan. V létě 1872 byl v Trinity City, stál na náměstí Johna Gatese, jakýsi Phil Sublet ho poznal a vpálil mu do těla dávku olova z uříznuté brokovnice.

To byl pro psance obrovský handicap. Skočil na koně a dal se spěšně ošetřit lékařem. Ten ale nestačil ani vytáhnout všechno olovo z jeho ran, nervózní Hardin věřil nebezpečí, skočil znovu na koně a prchal z města. Tentokrát neměl šanci vyváznout. Byli mu v patách a jeho rány nebyly lehké. Při pronásledování dostal ještě další kulku do stehna. John Wes Hardin byl na konci svých sil. A tak se vzdal šerifovi Dicku Reaganovi z Cherokee. Ten byl tak vzrušen skutečností, že se mu podařilo polapit legendárního pistolníka, že mu ještě při zatýkání vpálil další kulku do kolena.

29.

Zavřeli ho do vězení v Gonzales a tam si ve špinavé a vlhké špeluňce začal léčit nebezpečné rány. Ležel na dřevěné pryčce a nikoho ani ve snu nenapadlo, že by mohl utéci. Tak toho prostřeleného hocha ani moc nehlídali. Vydržel to ve vězení celé dva měsíce, to už byl z nejhoršího venku, pak mu přátelé pomohli utéci. Odvezli ho rovnou k manželce, ta mu měla vykurýrovat zhnisané rány. Zřejmě se jí to podařilo, protože za několik měsíců už Wes pracoval jako kovboj a snad by se už byl dal konečně na pokání, kdyby se čas od času neobjevovali dobrodruzi, kteří si chtěli vydělat vypsanou odměnu za jeho dopadení. A tak musel znovu prchat před zákonem.

Tentokrát se pustil do DeWitt County, které leží mezi pobřežím a San Antoniem, a měl k tomu dobré důvody. Bylo to malé městečko, spíš osada dobytkařů, a život se zde točil jen a jen kolem dlouhorohého skotu. V místě sídlily dva klany starousedlíků, Suttonové a Taylorové. A pochopitelně že žili v nepřátelství, protože jedni druhým záviděli, jedni druhé osočovali z toho nejhoršího -z krádeží dobytka.

Není snadné vyznat se v příčinách a následcích takových svárů. Měly totiž svá osobitá pravidla, ješitnost, urážlivost, pýcha a primitivní způsob myšlení v nich hrály svou roli. A tak prý, jak tvrdí kronikáři, všechno začalo na jaře v roce 1868, když William E. Sutton obvinil Charleye Taylora, že mu krade dobytek, dal dohromady trestnou výpravu, postavil se do čela rančérů, kteří považovali krádež dobytka za největší zločin, a zastřelil Charleye Taylora jako nehodného ničemu.

Taylorové odmítali nařčení a vysvětlovali události po svém. Otevřené nepřátelství mezi dvěma rodinami vypuklo před Štědrým dnem v roce 1868, když prý Buck Taylor, tedy syn Williama a bratr Creed, Pitkina, Josiaha a Rufuse Taylorových, byl zákeřně přepaden v Clintonu partou pistolníků, vedených Billem Suttonem.

Nelze zjistit, která ze stran mluví pravdu, lze konstatovat následky. Suttonové a Taylorové hnáni zákony krevní msty bojovali na život a na smrt, a to nejen na území, o něž v počátku šlo, ale později i na území Caroliny a Georgie. Finále dlouhého zápasu, který se hrál po celé generace, bylo plánováno do DeWittu, protože tam žili ti, kteří se ještě navzájem

nepovraždili.

Na straně Taylorů bojovaly dva další spřízněné klany Kelleyů a Clementsů. Clementsovi byli bratrance Johna Wesleye Hardina, jeho zásluhou se zachránili před zákonem, který měl v Abilene v nikách maršál Divoký Bill. Wes měl u nich dobré jméno, na tu službu mu nemohli zapomenout. A on si zase v nouzi vzpomněl na ně a na jejich rodinnou válku, kde byl každý přesný střelec dobrý. Odjel tedy do DeWittu a přidal se na stranu Taylorových.

30.

Zatykačem hledaný zločinec, na jehož hlavu vypsalí vysokou odměnu, zde žil idylickým životem. Pracoval jako kovboj, pak kupoval a prodával dobytek, když bylo zapotřebí, zaskočil jako jeden z Taylorových žoldnérů. A protože se dlouhé měsíce nic nedělo, nikdo z ochránců zákona ho neobtěžoval, troufal si stále víc. Jezdil dokonce do Comanche na dostihy, a jak sám později napsal, vyneslo mu sázení asi tři tisíce dolarů, padesát krav a patnáct koní.

Comanche, to bylo jen pár dřevěných domů a šest hlučných saloonů. A právě tady se odehrála poslední kapitola Hardinových dobrodružství. Charlie Webb byl ochráncem zákona v Brown County a doslechl se o nejhledanějším zločinci Hardinovi a o Jimu Taylorovi, na jehož hlavu byla rovněž vysána odměna. Protože nejbližší šerif John Karnes nic proti zločincům nepodnikal, vzal si šerif Webb šestadvacátého května 1874 své dvě pistole a pušku a vypravil se na tažení proti oběma pistolníkům.

Wes Hardin prý zrovna vyhrál velkou sázku, a tak se pustil do oslavování. Pil jako pomatený a nakonec už ani nemohl stát, natož aby se dokázal udržet na koni. Když chvíli povykovali před saloonem Jacka Wrighta, rozhodl se jeho kumpán Jim Taylor a šerif Frank Wilson, že ho dopraví domů bryčkou. A poslali Jeffa pro povoz. Zatímco čekali a snažili se udržet zpitého pistolníka v rovnováze, objevil se na scéně šerif Webb z Brown County.

Wes Hardin:

„Otočil jsem se a stál jsem najednou tváří v tvář muži, který šel ulicí. Měl dvě pistole, byl ode mne asi na patnáct kroků a blížil se. Zastavil se asi pět kroků přede mnou. Prohlížel si mě. Ruce mu visely podél těla. Zeptal jsem se ho:

Jdete mě zatknout? Máte nějaké papíry?”

„Nevím, kdo jste,” odpověděl.

Jmenuji se John Wesley Hardin,” řekl jsem.

„Tak to už vím,” řekl, „ale nemám papíry, abych vás mohl zatknout.”

Ti dva se potom začali spolu bavit jako přátelé, Hardin odmítl jet domů a naopak pozval šerifa na skleničku do saloonu Jacka Wrighta. A ostatní postupovali s nimi a číhali co se z toho vyvine. Když byli u vchodu a někteří už prošli létacími dveřmi, upozornil někdo z kumpánů Hardina, že šerif Webb sáhl po zbrani. Zcela opilý pistolník, zdá se, že zázračně vystřízlivěl, bleskově uskočil stranou a sáhl po zbrani. Webb ale vystřelil první a zasáhl pistolníka do levého ramene. Pak vypálil Hardin. Jeho kulka trefila šerifa přímo do spánku. Když padal k zemi, zmáčkl kohoutek ještě jednou. Ale kulka se už zaryla jen do stropu.

31.

Přátelé dopravili pistolníka do bezpečí. Když vystřízlivěl, dali mu koně a poslali ho do Louisiany. Tam se za ním vypravila taky jeho manželka. Pistolník si dovedl pomoci. Začal vystupovat jako Swain, otevřel si v Gai-nesvillu na Floridě saloon, slušně vydělával, živil rodinu a nikdo z návštěvníků netušil, s kým má tu čest. Ale pak se zasloužil o lynčování jakéhosi černocha a musel zase dál. Zanedlouho se obchodník Swain objevil v Alabamě a ochránci zákona zase ztratili stopu.

Myslel si, že znovu vyhrál, ale netušil, že se za ním chystá skutečně nebezpečný nepřítel. Poručík Texas Rangers John B. Armstrong se vrátil do Texasu a požádal úřady o svolení, aby se mohl pustit do pátrání po masovém vrahovi Johnu Wesleyovi Hardinovi, na jehož hlavu byla vysána odměna čtyř tisíc dolarů. Poručík šel na věc důkladně, nejdřív se dal do shromažďování informací. Musela to být úctyhodná detektivní práce, protože, jak jsme viděli, Hardin se stěhoval z místa na místo. Jenže Armstrong nebyl amatér. Sledoval stopu psance napříč Alabamou až do Pensacoly na Floridě. Tam našel svého muže.

John Wesley Hardin se už nepouštěl do žádného podnikání. Živil se karbanem. V noci triadvacátého srpna 1877 hrál asi osm mil z města v Pensacola Junction s partnery poker. Otevřely se dveře a nad stolem stál poručík Texas Rangers Armstrong s pistolí v ruce. Strhla se pravá westernová přestřelka, Armstrongovi prolétla kulka kloboukem, jeden z Hardinových partnerů zůstal ležet v kaluži krve, odvážný poručík srazil Hardina přesně mířeným knockautem k zemi. Pak všechny odzbrojil a nastrkal si jejich pistole za opasek. Bandité dostali želízka.

Tentokrát se Hardin nedostal ze šlamastyky. Dopravili ho zpátky do Texasu, cestou ho hlídali jako oko v hlavě, doručili mu žalobu, usvědčili ho a osmadvacátého září 1878 mu oznámil soudce rozsudek: pětadvacet let vězení.

Zabiják, který měl na svědomí na čtyřicet vražd, usedl v cele státního vězení v Huntsvillu, Texas a požádal dozorce o bibli. Pak četl náboženské knihy a pustil se do historických děl, začal se zajímat o filozofii, stal se představeným vězeňské nedělní školy a předsedou samosprávného kroužku odsouzených. Vrah John Wesley Hardin se změnil k nepoznání.

32.

Někteří autoři tvrdí, že byl Hardin lump a bezcitný darebák až do posledního dne jeho života. Když ho odsoudili na čtvrtstoletí do žaláře, spočítal si, že po pětadvacetiletém pobytu v kobce nemá jako přestárý pistolník šance, že by se prostě už střílením neužil, a tak se začal z dlouhé chvíle vzdělávat. Je možné ještě jedno vysvětlení. Hardin vyrostl v prostředí, v němž hrubá síla znamenala všechno, snad ani nevěděl, že existuje jiný způsob života než ten, který prožíval s kolty na opasku. Pak objevil knížky. V nich byl docela jiný svět. Mladík poznal, že existuje ještě něco víc než boj o dolar, vraždy pro zlato, zábava s láhví whisky. A ten nový, dosud neobjevený svět ho zaujal.

Sedm let ho stíhali ochránci zákona pro vraždy, když pak seděl ve vězení, pustil se do studia práv. Měl na ně dost času. Strávil za mřížemi plných Šestnáct let. Ale stal se vzorným vězněm, proto mu udělil guvernér v roce 1894 milost a

současně povolení k provozování advokátní praxe.

Vysloužilý pistolník vysel na slunce sedmáctého února a všechno nasvědčovalo tomu, že se z něj stal jiný člověk. Usadil se v městečku El Paso a otevřel si na jeho hlavní třídě advokátní kancelář. Zdá se, že ale neměl moc klientů, protože zanedlouho se stal stálým hostem místních barů a saloonů, v nichž se hrál poker, dostal se do společnosti desperátů a pochybných žen, s jednou z nich se neprozřetelně zapletl, když ji pak policie zatkla, chodil po barech a vyhrožoval, že jim ještě ukáže, kdo je Wes Hardin.

Policista, který mu zatkl milenku, se jmenoval Selman. Jeho otec John Selman byl také penzionovaný pistolník, který měl na svědomí celou hromadu mrtvol. A tento starý rváč přišel jednoho dne za advokátem Hardinem, představil se mu, oznámil mu, že dobře ví, jak spílá jeho synovi čubčích synů, a protože to je urážka, kterou nelze jen tak přeslechnout, a protože je jeho syn ochránce zákona, přišel si to s Hardinem vyřídit on, starý Selman. Wes Hardin nebyl ozbrojen, a to mu zachránilo život. Vysloužilý pistolník se neodvážil střít do bezbranného. Ale upozornil ho, že tím jejich záležitost neskončila, a doporučil Hardinovi, aby si opatřil kolty a pro jistotu je měl u sebe ve dne v noci, protože Selmanové nezapomínají na urážky.

Ti dva kolem sebe nechodili dlouho. A oba věděli, jak může jejich pře skončit. Šlo jen o jediné: kdo začne. Otec policajta Selmana se rozhodl první. V noci na devatenáctý srpen 1895 stál John Wes Hardin těsně před půlnocí u barového pultu v Acme Saloonu na San Antonio Street a hrál s kýmisi v kostky. Najednou se v létacích dveřích objevil starý Selman, na nic nečekal, namířil pětačtyřicítku a zmáčkl. John Wesley Hardin padl k zemi mrtev.

33.

Tak skončil pohnutý život pistolníka Divokého západu, ale historie násilí pokračovala. Starý John Selman padl za necelý rok pod kulkou někdejšího šerifa George Scarborougha. A toho pak zastřelil Will Carver, kterého brzy poté odpravil Elijah Briant.

Hardinovi partneři z Abilene taky nezesnuli v posteli. Divoký Bill Hickok se bál v Abilene jen tří mužů. Zázračného střelce Hardina, Bena Thompsona a Phila Coea. Dobře věděl, že ti dva na něj mají stále ještě spadeno za býka na štítě jejich putyky. Hardina se maršál šikovně zbavil, vyhnal ho tenkrát v noční košili z města. Ve čtvrtek, pátého října 1871, pak došlo na Phila Coea. Divoký Bill si vybral prozřetelně den, kdy byl Philův přítel a společník Ben Thompson daleko z města.

Scéna se odehrála před Alamo Saloonem. Pár podnapilých kovbojů vyšlo na ulici a začalo pokřikovat. Výtržníci byli v dobré náladě, ale nestříleli, jen vyhrožovali kolemjdoucím a pistolemi je nutili, aby za ně platili další rundy whisky. Byla to velká legrace a hlavní slovo měl Phil Coe. Když se mu pak podařilo vypít na cizí účet ještě několik dalších sklenic, začal se před kumpány chvástat, co všechno může a dokáže, že má například zdejšího maršála v hrsti, Divoký Bill Hickok se ho bojí jako čert kříže, poslouchá ho na slovo, tancuje, jak Phil píská. Jestli si pánové přejí, tak jim ochočeného šerifa rád předvede, stačí vypálit pár ran a za chvíli je tady.

Phil vypálil do nočního nebe celý zásobník a maršál Divoký Bill se za chvíli opravdu objevil. Už zdaleka viděl stát před saloonem hlouček opilých a Phila s pětačtyřicítkou v ruce. Sáhl proto po svém koltu a zmáčkl. Phil Coe však taky ještě stačil vystřelit. Ale zasáhl jen maršálova pomocníka Mika Williamse, který se mu připlétl do rány. Bill Hickok vystřelil podruhé. Druhá kulka zasáhla Phila do žaludku. Padl obličejem do prachu a už nevstal. Zemřel v sobotu večer.

Někdy si rančeři sotva povšimli celé hromady mrtvých, jindy způsobila jediná vražda veřejné pohoršení. V Philově případě byla smrt tohoto dobrodruha koncem městečka Abilene. Jako by se dohodli, nechtěli dobytkaři najednou mít nic společného s Abilene, kde se stále střílelo, kde nebyl nikdo z nich v bezpečí, přestali nakládat ve městě dobytek a hnali stáda k další stanici do Newtonu. Říká se dokonce, že to byla jakási tichá demonstrace proti maršálovi Divokému Billovi, protože se po městě povídalo, že zastřelil Phila bez důvodu.

Když nepřijeli žízňiví kovbojové, zemřely saloony, když nepřišli bohatí rančeři, přes noc zašly bary. Holiči zavřeli officíny, neměli koho holit. Odešli podvodníci, falešní hráči se stěhovali, dřevěné ulice ztichly, a když pak stál před opuštěným saloonem jediný kůň putykáře, zemřelo Abilene, městečko na konci světa.

34.

Divoký Bill Hickok měl na smrti města Abilene taky svůj podíl. Teď ho stihla odplata. Přišel o práci. Třináctého prosince ho propustili z městských služeb. Úhlavního nepřítele Bena Thompsona prý už nikdy nespátřil. Je pravděpodobné, že o setkání s ním ani moc nestál. Ben Thompson přísahal totiž před svědky a před kterýmsi barovým pultem, že pomstí smrt svého společníka. Nedostal se k tomu. Padl v neplánované přestřelce v San Antoniu. Divoký Bill mohl už klidně spát.

Velkého pistolníka a vysloužilého ochránce zákona čekal však ještě pohnutý život. Ale příliš výrazné slávy se už nedožil. Pokud bychom ovšem nechtěli uvažovat o jeho pochybných úspěších na prknech, která znamenají svět. Je to nečekaný zvrat v životě préríjního zvěda a pistolníka, ale je tomu tak: Divoký Bill se stal na stará kolena hercem.

Romantika Divokého západu, ono snadno pochopitelné hrdinství mužů s ocelovými pěstmi v atmosféře ryzího chlapství, chytlo amerického čtenáře už v osmdesátých letech minulého století a dodnes jsou westerny všeho druhu ve Spojených státech z nejčtenějších a kovbojské filmy z nejnavštěvovanějších.

Nejdřív se šířily pověsti o bitvách s Indiány jen ústním podáním, lidé se začali zajímat o osudy nových hrdinů, objevili se spisovatelé a začali chrlit sešitové příběhy, našli se autoři, kteří napsali dramata z prostředí Divokého západu. Proslulý lovec bizonů a slavný zvěd Buffalo Bill se stal hlavním hrdinou nejen desítek a možná stovek dobrodružných knížek, ale taky prvním hercem a současně majitelem kočovného cirkusu. Uprostřed východní civilizace předváděl divočinu pohraničí. V roce 1873 se starý stopař objevil dokonce na divadelní scéně v Chicagu, hrál sám sebe, měl úspěch, drama se dostalo i na newyorské jeviště.

Buffalo Bill se ocitl na vrcholu slávy, vzpomněl si na svého druha z mládí a nyní už taky vysloužilého hrdinu, poslal pro Divokého Billa a přemluvil ho, aby se taky dal na hereckou dráhu. James Butler Hickok byl odjakživa dobrodruh,

kývl na návrh a začal hrát. Penzionovaný plukovník Judson, autor Buffalo Billovy hry, napsal další a Divoký Bill se měl podle všech předpokladů rovněž stát miláčkem divadelního publika. Neuspěl. Snad mu scházel talent, možná že se necítil v civilizovaném prostředí ve své kůži. Měl sice dobrou smlouvu, ale nedohrál svou roli ani do konce sezóny. Jednoho dne se rozhodl, sbalil si věci a zmizel v přerii.

35.

Později se objevily úvahy, v nichž kronikáři spojovali neúspěch na jevišti s neúspěchem v lásce. Na kteréš staci se totiž Divoký Bill setkal s krasojedkyní Agnes Thatcher Lakeovou, statnou a pohlednou vdovou, majitelkou malého cirkusu. Seznámil se s ní už v roce 1871, ale dostal od ní košem. Chrábrá umělkyně, která denně udivovala v manéži odvážnou jízdou na koni, ani v nejmenším nestála o klidný život v manželském hnízdečku, po němž zatoužil již zcela krotký Divoký Bill. Jezdila z města do města, provázena potleskem a nadšenými články v místních novinách. Když ji zestárý seladon požádal o ruku, vymluvila se, že teď nemá na svatbu čas, jde z angažmá do angažmá, ať Bill počká rok dva, pak se uvidí.

Divoký Bill se zachoval jako dobře vychovaný poslušný chlapec. Pokorně čekal, až se krasojedkyně nabaží cirkusové slávy, ale aby mezitím docela nezahálel, vydal se do Black Hills, kde zrovna objevili zlato. Jak se zdá, jako zlatokop neměl štěstí, ale uživil se kartami. Usadil se v prospektorském městečku Cheyenne, vysedával v barech a čekal na svou starou lásku.

Dočkal se. V roce 1876 se jednou ráno objevily na rozích plakáty s fotografií jeho vyvolené. Cirkus přijel do města. Divoký Bill měl zase šanci. Vyfintil se, načesal se, přivítal ji s kytkou. Statná padesátnice Lakeová tentokrát kývla. Za čtrnáct dní byla svatba.

Podle všeho se v cirkusačce zklamal. Nevydržel s ní totiž déle než dva týdny. Pak si sbalil svou sedlovou tašku, zavolał přítele Uttera, nasedli na koně a namířili si to znovu do kraje oplývajícího zlatem, do oblasti Black Hills. Ne snad aby přehrabávali zlatonosnou půdu, ale aby si zahráli poker s úspěšnými zlatokopy, kteří sázeli do banku kožené váčky se zlatým prachem. Divoký Bill se usadil 5 přítelem Utterem v Deadwoodu.

Bylo to dřevěné městečko, jako každé jiné, jen snad trochu rušnější. Jeho obyvatelé byli bohatí. Divoký Bill nehledal byt, nastěhoval se rovnou do malé místnosti nad saloonem Carla Manna, tak měl hernu v domě. Samozřejmě že se okamžitě stal středem pozornosti, asi jako známý filmový herec, který by se dnes usadil někde na vesnici.

Divoký Bill byl už v té době pojem, lidé znali legendu o jeho životě z pera několika spisovatelů, obrázkové časopisy ji tiskly na pokračování, každý se doslechl o jeho divadelní kariéře. A tak se vysloužilý elegán neměl špatně. Od rána do večera hrál poker a uživil se tím. A nikoho ani ve snu nenapadlo, že by mohl mít nepřítele, který by usiloval o jeho život.

Toho odpoledne „pracoval“ v Mannově herně jako každý jiný den. Snad jen s tím rozdílem, že si nesedl na svoje místo zády ke zdi, což byl starý dobrý zvyk z bouřlivých dob, kdy bylo užitečné mít v každé situaci krytá záda. Hráli poker a v banku byla slušná částka. Divoký Bill měl v ruce dobrou kartu. Snad proto si vůbec nevšiml, že do místnosti vešel neznámý cizinec.

Ten chlap se sotva rozhlédl, přistoupil zezadu k Hic-kokovi, vytáhl pistoli a z bezprostřední vzdálenosti vystřelil. Zasáhl Divokého Billa do týla. Slavný pistolník padl okamžitě k zemi mrtv. Podle jedné verze držel stále onu pokerovou figuru, kterou se chystal vynést. Od té doby se jí říká karta mrtvého muže. Podle jiné verze prý ještě v pádu stačil tasit pistole a natáhnout jejich kohoutky, ale už nenašel dost sil, aby mohl zmáčkout spouště.

Pochovali ho na místním hřbitově a celé město ho doprovázelo na jeho poslední cestě. Vrah se jmenoval Jack McCall a byl to primitivní podivín, z rodu těch, kteří, aby se proslavili, ničí v galeriích díla starých mistrů. Když stál před soudcem, prohlásil, že chtěl pomstít smrt svého bratra, kterého Divoký Bill kdysi nemilosrdně zastřelil. To zdůvodnění znělo přesvědčivě. Divoký západ měl své zákony i svou vlastní morálku. Soudce McCalla osvobodil. Tak se vrah sebral a odešel z města.

Jack McCall byl však opravdový desperát a navíc hlupák. Ve Fort Laramie ve Wyomingu se jednou objevil zcela opilý v baru a přede všemi se chvástal, jak chytře doběhl soudce, on přece nikdy žádného bratra neměl, tu povídačku si vymyslel advokát, aby ho dostal ze šlamastyky.

Zvanění ho stálo život. Soud v Yanktonu ho odsoudil k trestu smrti. Když se při líčení soudce zeptal, proč nestřílel zepředu, proč se připlížil k Divokému Billovi zezadu, ani mu neukázal svoji tvář, odpovídal s naivním úsměvem, že ho chtěl odprásknout, a ne spáchat sebevraždu.

Pověsili ho prvního března 1877 a svět na něj zapomněl. Ale nezapomněl na Divokého Billa, legenda o jeho chrabrých činech přžívá dodnes. Protože z Divokého západu se stal mýtus a ten vždycky potřebuje své svaté.

## Smrt smutného kovboje

1.

Z Virginie do Missouri je i dnes hezký kousek cesty. Letadlem, nebo po dálnici. Harvey Logan šel tu cestu pěšky. V sedmdesátých letech, kdy sice někteří tvrdili, že Divoký západ není už Divokým západem. Nebyla to pravda. Všechno bylo ještě při starém a dvojkolá kára a kulhavý mezek se počítali za majetek a pouť k nejisté naději za slibnou budoucnost.

Ve dne spalující žár, v noci oheň, aby se aspoň trochu zahřáli. K snídani pár lžic ovesné kaše a bizoní maso, v poledne ovesnou kaši a bizoní maso, k večeři totéž. Kára se kodrcá stepí, leze k obzoru jako zchromlý slimák. Cíl je stále tak daleko, že snad je do nebe blíž.

Harvey Logan kormidloval konvoj silnou rukou. Všichni ho poslouchali, však on si taky nedal do ničeho mluvit.

Nezklamal své tři bratry, s nimiž se vydal na cestu do blahobytu. Dorazil s nimi do městečka Dodson právě v den svých desátých narozenin.

Říká se, že jeho otec padl v občanské válce a matka zemřela cestou v prérui. Namířil si to do Dodsonu, protože tam žil jeho strýc. Vsadil všechno na tuto naději, i když věděl, že je Robert Lee válečný invalida s jednou přestárlou krávou, spravovaným pluhem a hašteřivou tetkou. Harvey se nebál rizika, byl to hodný a přičinlivý hoch. Prohlédl si strýcovu zpuštěnou farmičku, okoukl, jak se co dělá, usadil se o pár mil dál a za dva roky, to už mu bylo dvanáct, hospodařil se svými bratry na svém. A z té doby se taky zachovala zpráva o jeho prvním „hrdinském“ činu.

V Dodsonu nebyla nouze o výčepy. Hrdinové Divokého západu potřebovali k životu whisky jako kojeneček mateřské mléko, proto se povalovali čas od času kolem pu-tyk i docela poražení hrdinové. A právě jednomu z nich, bezvládně ležícímu v příkopu, vytáhl dvanáctiletý farmář Harvey Logan z pouzdra kolt a utekl s kořistí domů. Od toho dne zavedl v rodině přísný střelecký trénink. Kluci sehnali někde náboje a Lonny, Johnny, Harry a Harvey pořádali dnes a denně v blízkém lese střelecké závody. Harvey býval vítězem, a tak zůstával i nadále uznávaným vůdcem rodinného klanu.

Nebylo by rozumné chtít od dvanáctiletého kluka a jeho ještě mladších bratrů, aby se vášnivě věnovali zemědělství. Zatím co si zkoušeli sílu nejdřív jeden na druhém a potom na několika místních frajerech, snili o velkých plánech, které jim měly položit svět k nohám. Když si později ověřili svou rváckou dovednost i na místním ochránci zákona, kterého nepěkně přitlačili ke zdi, rozhodli se k historickému kroku do života. Ukradli dva koně, po dvou na ně naskákali a vydali se do světa na zkušenou.

2.

V roce 1885 se začalo v okolí Wyomingu hovořit se strachem a nenávistí o nepolapitelném zloději koní Nathanu Championovi a jeho kumpánovi George Currym, zvaném „Big nose“. Byl to mistr svého řemesla, nikdo nevěděl o kradení dobytka víc než on. A přece ho nakonec přistihli při přeznačkování, a to byla pro starého praktika neodpuštělná chyba. Navíc ho stála život. Ochránci zákona se pustili po jeho stopě a po šestimílové honičce zloděje dostihli. Nedaleko Castle Gate v Utahu došlo k přestřelce a George Curry vystřelil pozdě. V kapse mrtvolky našel pak šerif osobní doklady na jméno Tom Dilly. Později vznikly dohady, byl-li Dilly George Curry nebo ne. Ale to není rozhodující, důležitá je jiná souvislost.

Curryho banda se stala postrachem kraje, přepadávala na cestě do Nového Mexika stáda dobytka a zaháněla kořist do neprobádaných kaňonů a skrytých údolí, vypalovala dobytka svoje značky a prodávala pak stáda jako svá vlastní. Farmáři byli zoufalí. Žádali o zákonnou ochranu, šerifové byli bezmocní. Detektivovi první americké Pinkertonovy pátrací agentury se podařilo vyčenichat, kdo jsou bandité. Big nose George Curry, to byla známá firma, ale na seznamu se objevila další, zcela nová jména: bratři Loganové.

Zločiny bandy, která se nestíhla nejhroššího, dosáhly neúnosné úrovně. Dobytkáři zorganizovali ozbrojené tažení, vzali zákon do vlastních rukou a v roce 1892 se jim podařilo obklíčit část bandy na ranči v Powder Springs. Vůdce Champion a Nick Ray zůstali ležet po přestřelce s kulkami v prsou. Ostatním se podařilo utéci. Tenkrát dostal životní šanci George Curry, zvaný Big nose. Převzal vedení tlupy a zvolil si pobočníka. Stal se jím mladý, leč nadějný zločinec Harvey Logan.

Na tak mladého učedníka pistolnického řemesla měl docela dobré vysvědčení. Mohl prý se pochlubit mincí, prostřelenou ve vzduchu ze vzdálenosti deseti kroků, a dvěma mrtvolami. Nebyly sice kvalitní, jeden z přemožených protivníků byl totiž Mexikán a druhý míšenec, ale pro začátek to byl stejně slibný počinek. Však se Harvey Logan taky snažil, aby se vypracoval. Podnikal nájezdy do kraje a pak se vracel s kořistí do pustiny zvané Hole in the Wall, kde mizela uloupená stáda, kde ve skalách končily všechny stopy.

3.

Každé povolání má své stinné stránky. Když se někdo živí s koly v ruce, musí počítat s tím, že po něm občas taky někdo střílí. Harvey pocítil na vlastní kůži palčivost ocelových kulek až v roce 1888. Ukradli tenkrát stádo koní, začali je hnát do úkrytu v údolí. Kovbojové se však pustili za nimi. Došlo k tvrdé přestřelce. Harvey Logan najednou cítil, že nevládne levou rukou. Podíval se na zápěstí. Krev. Roztříštěné klouby. Pro pistolníka, střelce oběma rukama, hotové neštěstí a pro policii zvláštní znamení, které mělo v době bez občanských a řidičských průkazů větší cenu než dokonalá fotografie z alba zločinců.

Bratři Loganové, to už byl v letech kolem roku 1888 pojem v pistolnické branži a pro chovatele dobytka signál nebezpečí. Na Divokém západě se však v té době proháněla nespočetná stáda, sto krav, a někdy dokonce celá tisícovka, nehrálo roli. Ale pak postihly zaslíbenou zemi přírodní katastrofy. Po dvě zimy zuřily ve stepi sněhové bouře a zdecimovaly stáda. Kusy, které přežily, měly nyní cenu zlata. Farmářům šlo do tuhého. Nemohli si dovolit ztráty, které jim hrozily od zlodějů dobytka. Bratrům Loganovým se proto dostalo důrazného varování: přistihnou-li je při činu, zlynčují je na nejbližším vhodném stromě bez soudu a bez posledního pomazání.

Zalekli se, rozhodli se vrátit k pokojnému způsobu života? Dali se dohromady s dalším slavným zlodějem dobytka Johnem Thornhillem ze sousedního rajónu ve Star Valley a vybudovali si nedaleko Chinooku dobytkářský ranč. Aby měli s čím začít, přihnali si několik cizích stád, která od večera do rána pře značkovali. Tak začala kapitola tichého občanského života bratrů Loganových. Říkalo se o nich, že se vrátili k bohu a spořádaným mravům a začali se živit prací svých rukou.

Nevydrželi dlouho. Za čas zapomněli na pádnou výhrůžku rančérů, rozprodali stáda, vzali kolty a sedlové vaky, skočili na koně a táhli krajem jako hrozba. Zdá se, že vyčkávali vhodné příležitosti, zřejmě nechtěli riskovat. Šerifům totiž na ně nepřišlo po celé dlouhé měsíce jediné udání. Dokonce se proslýchalo, že se znovu usadili na jakémsi opuštěném ranči nedaleko pohraničního městečka Landusky.

4.

A v té době se Harvey Logan objevuje poprvé s přezdívkou Kid Curry. Změnu jména lze vykládat dvojím způsobem.

V té době existoval zvyk, že desperáti přejímali přezdívky svých padlých šéfů, snad z piety, snad proto, že byla všude známá a naháněla rančerům hrůzu. Anebo měl Harvey Logan prostě a krátce strach z lynčování, které mu slíbili, tak se schoval za cizí jméno. Nabízí se ještě třetí, trochu nadnesená možnost: třeba chtěl začít nový, počestný život a připadalo mu snazší odstartovat s neposkvrněným jménem. Jenže s tak zprofanovaným? Jméno padlého zabijáka Curryho přece nebylo čistým štítem.

Další události znamenaly obrat v životě bratří Loganových. Lonny se totiž zamiloval. Jmenovala se Elfie a byla dcerou starosty Pika Landuskyho, zakladatele města, kterému dal jméno a jež spravoval železnou rukou. Ze zabijáka a zloděje koní Lonnyho Logana se stal pozorný nápadník, který, jak se zdá, zapomněl na své řemeslo i na pistolnickou kariéru. Chodil včas na rande, pod koženou vestou nosil užmoulanou kytičku fialek a kupoval své nejmilejší Elfie každý den kornout mentolových certlí. Tak dostal cudnou dívku tam, kde ji chtěl mít. Pan starosta Landusky se někdy na podzim 1893 dozvěděl, že jeho nevinná dceruška čeká dítě.

„Jak se jmenuje ten syčák?“

„Lonny, papínku.“

„Jak dál?“

„Logan, papínku.“

Div že nepadl do mdlob. Pro pana starostu bylo jméno Logan pojem. Nepotřeboval se informovat na minulost mladíka, který se mu dost neurvalým způsobem vnucoval do rodiny. Dobře věděl, že je Kid Curry Harvey Logan a Harvey Logan je lump a zabiják, zloděj koní a pistolník, a Lonny je nejen jeho bratr, ale aktivní společník. Bůh seslal na jeho rodinu pohromu, jeho jediná dcera, malá rozkošná Elfie, se spustila se zlosynem.

5.

Muži na Divokém západě dlouho nerozjímali. Na to nebyl čas. Pan starosta se opásal kolty a šel za budoucím zetěm, o němž se vědělo, že se usídlil s ostatními členy rodiny a kvalifikovaným darebákem Thornbillem na opuštěném ranči. Landusky ujel těch třicet kilometrů v rekordním čase, ale už z dálky viděl, že přišel pozdě. Srub i ohrady prázdné, ani kůň přede dveřmi, ani teplý popel v krbu. Povedený milenecek Elfie Landuskové vyklidil pole.

Tak skončilo romantické intermezzo pistolníkovy života a on se vrátil k řemeslu. Proslýchalo se, že řadí se svými bratry znovu v okolí Hole in the Wall. Elfie proplakala několik nocí, její otec skřípal zuby. A vypadal přitom strašidelně. V minulosti se totiž proslavil neobyčejným činem, pustil se holýma rukama do zápasu s medvědem grizzlym a zvítězil. Zůstaly mu však hrozné šrámy v obličeji. Připomínaly medvědovu obrovskou sílu.

Život si určuje pravidla, podle nichž posunuje figurky po scéně. Snad podle zásady, že se pachatel vrací na místo činu, snad podle zákona první lásky, možná pro vědomí, že se mu narodil syn, objevil se Lonny Logan a jeho bratr, který si nyní už výhradně říkal jen Kid Curry, o Vánocích 1894 v Landusky.

První cesta cizince v kterémkoliv městě Divokého západu vedla do místního saloonu. Tam bylo středisko společenského dění, tam se mohl seznámit s místní pistolnickou elitou, u barového pultu našel nejspolehlivější pramen informací.

Snad přišel ukázat opuštěné milence, co všechno si může pistolník dovolit. Měl totiž plné kapsy a rozhazoval jako pominutý. Platil za všechny v lokále a sám pil, až za stolem ztvrdl. Když se setmělo a on vypil ještě dalších pár sklenic whisky, probral se na chvíli z opice, vyšel před saloon, skočil na prvního koně, kterého se mu podařilo odvázat, a začal jezdit plným tryskem sem tam ulicemi, jako by chtěl za každou cenu upozornit: Elfie, podívej se, kdo to přijel do Landusky!

6.

Pistolnickou čest nelze podceňovat. Jeho bratr Kid Curry a Thornhill se nemohli dát zahanbit, opustili proto láhve a odešli od pultu taky na náves. Tady sebrali koně a jezdili jako v cirkuse a stříleli do vzduchu, do oken a chlapům pod nohy.

Když už mohli předpokládat, že si starostova dceruška všimla jejich přítomnosti ve městě, nebo snad proto, že na čerstvém vzduchu přece jen trochu vystřízlivěli, uvázali koně k zábradlí, vešli zpátky do saloonu a pokračovali v pití. Aby snad nevznikly u neinformovaných pochybnosti, kdo je ten štědrý mladý pán, který na sebe tak hlasitě upozorňuje, zaplatil Lonny Logan za všechny ještě jednu rundu.

Pan starosta si všiml střilejících banditů, oblékl kožich z onoho vlastnoručně zardoušeného medvěda a objevil se v saloonu. Zlověstný, vážný ve zjizveném obličeji, ale na první pohled zcela netečný k řadícím cizincům. Neřekl ani slovo, ani se na Lonnyho nepodíval, šel rovnou k barovému pultu a dal si nalít whisky. Snad vyčkával. Možná že chtěl vyřídit rodinnou záležitost po dobrém, prostě seděl a pil a nic víc.

Tak okázala netečnost šla opilému Kidovi na nervy. Čekal rvačku a připravil se na ni. Největší urážkou, jaké se mohl dožít, byla lhostejnost Pika Landuskyho. On je prostě přehlížel. Kid Curry už nebyl schopen normálně uvažovat. Vstal, šel přímo k Landuskyemu a jedinou ranou ho srazil k zemi. To ale bylo na vysloužilého medvědobijce příliš velké sousto. Nebyl ještě tak starý, aby se nemohl pustit do rvačky s oběma Loganovými a jejich vykutáleným kumpánem. Vzal Kida Curryho za krk a smýkl jím přes celý lokál. Padaly láhve, sklenice se roztřískaly o podlahu, v koutě se sesula hromada konzerv. Kid Curry ležel pod vším tím krámem a zuřil.

Pike Landusky se neradoval ze své převahy dlouho. Lonny zasáhl a v příští vteřině se už oba váleli po zemi. Ještě prudká rána kolenem, paže zkroucené za zády, Pike najednou spatřil, jak Kid Curry vstává a sahá po koltu. Bleskově a automaticky vjela starostova ruka pod kožich, pod nímž měl pouzdra. Pozdě. Zhroutil se uprostřed pohybu. Kid Curry vystřelil o zlomek vteřiny dřív. Starosta Pike Landusky z Landusky padl 25. prosince 1894 na podlahu s prostřeleným čelem.

7.

Zabijáci na Divokém západě nevěděli, co jsou nervy. Vrah stál uprostřed města, jehož zakladatele a nejmávanějšího

občana zastřelil ve rvačce jím vyprovokované a nezalekl se. S koltem v ruce se rozhlédl místností, prošel hloučkem hrozivě se tvářících chlapů, poslal Lonnyho a Thornhilla napřed před lokál, nařídil, aby ukradli první slušný vůz s dobrými koňmi, pak ještě hodil na podlahu saloonu dolar a suše poznamenal:

„A dejte ho pořádně pohřbít!“

Práskl do koní a zmizel v mračnu prachu.

Nechytili je. Dokonce se jim ani nepodařilo zjistit, kam utekli. A bratři Loganové se zatím spojili v Powder Springs s jiným nebezpečným desperátem Butchem Cassidyem z Circle Valley. Tak se zrodila jedna z nejobávanějších zločineckých organizací té doby, proslulý Wild Bunch.

Mimo již osvědčených zlodějů koní získala další výtečníky. Bandu Black Jacka Ketchuma, experta na vlakové loupeže. Rozdělili si rajóny, každá parta si hleděla svého revíru. A přičinlivý Kid Curry prodělal svá univerzitní léta. Jeho obzor se rozšířil, jeho kariéra začala znovu stoupat. Stal se z něj totiž virtuos v přepadávání expresů.

Byl dusný srpnový večer v roce 1900 a právě se setmělo, když kolem osmé hodiny projel téměř podle jízdního řádu expres Union Pacific číslo tři stanicí Tipton ve Wyomingu. Topič sáhl po lopatě, spustil dřevěné pažení tendru a začal přikládat. Lokomotiva měla před sebou nejtěžší kus cesty, stoupání k horám Table Rock. Union Pacific zpomalil, těsně před vrcholem jel už jen krokem. A právě tady se vynořili ze tmy čtyři muži, vyskočili na stupátka a zmizeli na tendru mezi hromadou uhlí.

Netrvalo to ani dvě minuty, vlak zatím ujel jen pár desítek metrů, a nic netušící strojvedoucí se mohl seznámit s černými pasažéry. Jeden z nich, se šátkem uvázaným přes obličej, se totiž najednou vztyčil nad topičem a zařval mu do ucha:

„Zatáhni za brzdu a zastav!“

Strojvedoucí se nejdřív ohlédl a automaticky se zeptal, o co jde. Pak spatřil maskované muže a pistole v jejich rukou. Zatáhl tedy za páku a vlak pomalu zastavoval.

Když to zpozoroval průvodčí Kerrigan, stojící u dveří prvního vagónu, seskočil ze schůdků a rozběhl se k vozové brzdě. Ale to už ho zpozoroval Kid Curry a zastavil ho namířeným koltem. Kerrigan zřejmě nebyl strašpytel, vysvětlil bez pohnutí banditům, o čem jde. Vlak stojí na svahu, když okamžitě nezatáhne brzdy vozů, rozjedou se zpátky a je konec.

Domluvili se. Butch Cassidy napomenul ukvapeného Kida, průvodčí E. J. Kerrigan se rozběhl k vozům, zatahoval brzdy a volal na cestující, aby nevystřkovali hlavy z oken, nechtějí-li o ně přijít. Bandité i jejich oběti se chovali ukázněně, a tak proběhlo přepadení expresu Union Pacific v klidném tónu a dalo by se říci v přátelské pohodě. Dokonce nepadla ani hrubá slova nebo výčitky.

8.

Technika přepadávání vlaků měla už totiž na Divokém západě svá vyzkoušená pravidla. Novináři se postarali o jejich publikování. Nebylo zapotřebí mnoha slov, průvodčí Kerrigan dobře věděl, že musí odpojit lokomotivu s poštovním vozem, a strojvedoucí okamžitě pochopil, že mu nezbyvá nic jiného než odjet s nimi kus dál od vlaku. Kidův kumpán Hanks se totiž staral, s koltem namířeným na záda strojvedoucího, aby byl hodný a hezky poslouchal.

Když byl vůz dost daleko od vlaku, dali se do práce vycvičení specialisté Kid Curry a Bill Carver. Vypáchili dveře, postrašili pošťáky, vyhnali je ven a upevnili pod nedobytnou pokladnu tři nálože dynamitu. Pak vyběhli z vozu a zalehli s ostatními pod násep. Ozvala se rána, oni ještě počkali, až si sedne prach, pak si došli pro pět tisíc dolarů a pár tuctů hodinek, které byly rovněž součástí transportu cenností.

Pozdravili, skočili na koně a odjeli. Lokomotiva se vrátila k vlaku, vyjevení cestující nastoupili do vagónů, souprava pak spěchala plnou parou k nejbližší stanici. Průvodčí Kerrigan běžel do přednostovy kanceláře a telegraf začal vyklepávat zlověstnou zprávu. Jenže Kid Curry byl s kumpány mezitím už za horami.

Cassidy a Kid Curry, to byla v té době nejobávanější jména, která se často objevovala v novinách i na vylepených zatykačích. Wild Bunch se stal gangsterskou velmocí té doby. Jeho členové nemilosrdně loupili a vraždili, dovedli se krutě mstít za zradu. Když se v Grand County v Utahu podařilo šerifovi Johnu Tylerovi a jeho pomocníkovi Jenkinsovi dopadnout a odstřelit jednoho z členů bandy, pustil se sám Kid Curry do Moabu, vyvolal šerifa a jeho pomocníka před jejich úřední dřevěnou boudu a beze slova je na ulici odpráskl. Následovala honička, jakou město nepamatuje. Snad stovky obyvatel se pustily do pronásledování vraha. Kidovi Currymu se ale opět podařilo zmizet ve skalách Hole in the Wall. A na jeho kontě se objevil zápis, že 16. května 1900 zabil šerifa Johna Tylera z Moab County, Utah a jeho zástupce Sama Jenkinse.

Druhé vyloupení expresu vešlo do dějin Divokého západu jako přepadení u Wagneru v Montaně. Pro své čisté provedení by se mohlo ocitnout v učebnicích kriminalistiky. Je totiž klasickou ukázkou loupežnické techniky a organizace. Autor: Kid Curry. Rok provedení: 1901. Přepadení se nápadně podobá v principu onomu proslavenému, pro něž se rozhodla anglická Liga džentlmenů. Realizovala ji v roce 1963 nedaleko britského Cheddingtonu jako známou loupež století. Ta vynesla Bruce Reynoldsovi a jeho pomocníkům nejen víc než dva a půl milionu liber šterlinků, ale taky pořádné vězení. Ale vraťme se do Montany.

9.

Třetího srpna 1901 se schoval Harry Logan alias Kid Curry na plošině zavazadlového vozu Great Northern Expressu a Harry Longbaugh zvaný Sundance Kid, taky pěkný darebák, čekal v jednom z vozů jako cestující. Oba nastoupili v Maltě, Montana.

Asi třicet minut po druhé hodině odpolední, vlak právě projížděl opuštěnou krajinou nedaleko Wagneru, vytáhl Kid Curry oba šestiraňáky, přešel na tendr a namířil na strojvůdce. Když pak vlak zastavil, vyskočil Sundance Kid na násep, běhal kolem oken a střelbou do vzduchu naháněl cestujícím hrůzu.

Zase došlo k onomu už klasickému odpojení vozů s cestujícími. Lokomotiva odvezla poštovní vagón tak daleko od vlaku, aby žádný z pasažérů nepřišel k úrazu. A tentokrát právě došlo k podobnosti nikoliv čistě náhodné s onou

pozdější loupeží století a proslavený pan Reynolds možná opsal svůj nápad od Kida Curryho. Ten totiž nařídil už v roce 1901, aby s vozem zastavil na malém mostě, protože pod ním čekali na kořist a s koňmi, připravenými pro rychlý ústup z bojiště, Cassidy a Hanks. A právě tak jako při cheddingtonském přepadení o víc než půlstoletí později i v roce 1901 pronajal Kid Curry nedaleko místa činu opuštěnou farmu. Stala se dočasným útočištěm banditů, tam měli připraveny rychlé koně, kteří je dopravili do bezpečí.

Ještě jedno, poslední přirovnání s cheddingtonskou loupeží. Kořist byla pozoruhodná: přes čtyřicet tisíc dolarů v nových bankovkách. Ty byly až příliš nové, scházel na nich totiž podpis prezidenta vydávající banky a hlavního pokladníka. A tak měli lupiči nepředvídanou práci navíc. Když se rozdělili o kořist, zasedl každý z nich ke své hromadě a učil se padělat scházející podpisy.

Taky v tomto případě zmobilizovali ochránci zákona všechny dosažitelné prostředky, společnost Adams Express vypsal nejen vysokou odměnu za dopadení, ale vyslala za zločinci zvláštní vlak po zuby ozbrojených dobrovolníků s nejlepšími koňmi. Kid Curry a jeho společníci se bezpečně dostali do Texasu a usadili se ve Fort Worthu. Tam měla jejich dobrá známá Fannie Porterová prosperující nevěstinec. A zde se oddali světským radovánkám a velkoryse užívali uloupených peněz ke spokojenosti obětavých dívek. Když už měli pocit, že jsou pány světa, že je nikdo nikdy nepřelstí, začalo se nad jejich kariérou stmívat. Ale oni to ještě netušili.

V červnu 1897 vyloupil Kid Curry Belle Bourche Bank v Jižní Dakotě, v říjnu ho chytli a dopravili do vězení Deadwood, ale on uprchl. V téže roce, co přepadl vlak Union Pacific ve Wilcoxu, Wyoming, zastřelil v Connersu šerifa Hagena a rok poté ještě bratry Normanovy. A šestadvacátého července 1901 zastřelil Jamese Wintera. To už řádl bez rozmyslu, zabíjel ze zvyku nebo z nenávisti ke všem spořádaným lidem. Jeho kumpáni sami odsuzovali ukrutnosti, které napáchal.

Když se dozvěděl, že ho James Winter udal policii, okamžitě skočil na koně a ujel několik set kilometrů, aby ho odstřelil. Když konečně stál, po krkolomné jízdě, se svým bratrem před dobytčářovým rančem, upozoroval, že ho někdo varoval. Winter je čekal. Zabedněná okna, zabarikádované dveře.

„Vylez ven, ty smradlavý skunku!“ zvolal Kid Curry.

Místo odpovědi rána z pušky.

Náboj ze sekaného šrotu zasáhl Johnnyho Logana do hlavy. Padl k zemi, znetvořen k nepoznání. Pochovali ho téhož večera. Kid Curry se pak skryl před rančem. Byl rozhodnut čekat tak dlouho, jak to bude zapotřebí. Dočkal se. Rančer vyšel ráno před srub a začal sedlat koně. Netušil, že lupič číhá ze zálohy.

„Wintere!“ zavolal na něj Kid Curry a hned taky vystřelil. Rančer padl. Kidovi však nestačila ona jediná smrtící rána, vystřelil pak do umírajícího oba jeho vlastní zásobníky. Pak teprve spokojen odjel.

10.

Nejdřív tedy padl Johnny Logan, pak přišel na řadu Lonny, ačkoli byla vypsána vysoká odměna čtyřiceti tisíc dolarů (a to bylo mnohem víc než nyní, jen o deset tisíc větší odměnu vypsal na dopadení vraha prezidenta Lincolna) na hlavu Harveye Logana, nyní Kida Curryho.

A jeho bratr udělal chybu. Když jednou přijel na dovolenou, kterou si lupiči zřejmě taky dopřávali, na ranč své staré tetky Leeové, zaplatil v nedalekém obchodě nákup bankovkou pocházející z nedávné vlakové loupeže. Společnosti si zaznamenávaly čísla dopravovaných bankovek a pokladníci se spojili s jedinou dobrovolnou organizací, která si umínila dopadnout zločince touto cestou. Pokladník v Kansas City hlásil ještě téhož dne policii, že pachatelé loupeže musí být někde nablízku.

Šerif si věděl rady. Jel se skupinou ozbrojených dobrovolníků najisto do Dodsonu na ranč staré tetky Leeové. Věděl totiž, že se zde čas od času objevují její nezdární synovci. Ten den prý bylo jasné mrazivé zimní ráno. Obklíčili Leeův ranč. Lonny je upozoroval v poslední chvíli. Vyběhl zadními dveřmi a pustil se k nejbližšímu lesu. Byl bez koně a všude ležel hluboký sníh. Psanec se nedostal daleko. Několik pronásledovatelů po něm vystřelilo najednou. Našli ho mrtvého za hromadou dříví. V ruce držel zpol oviny prázdný kolt.

Šerifové zasahovali ve prospěch zákona stále častěji a úspěšněji. Už i otrlý hrdlořez Cassidy se rozhodl vyklidit pole. Přemlouval Kida Curryho, aby s ním odjel do širých pamp Jižní Ameriky, kde je nikdo nezná. Zabiják však nechtěl o ústupu ani slyšet. Tak aspoň na rozloučenou uspořádali poslední společný tah. Bylo to ono povéštné přepadení Great Northern Expressu u Wagneru v Montaně.

Kořist si rozdělili, část svého podílu, 6500 dolarů, si za půl roku uložil Butch Cassidy v Buenos Aires v River Plate Bank. Předtím než se kumpáni nadobro rozešli, usedli společně před kameru a dali se vyfotografovat. Skupinka elegantů v buřinkách a oblecích bankovních úředníků z londýnské City.

11.

Jak se zdá, nemohl se Kid Curry rozloučit s krajem, v němž prožil svá nejkrásnější léta pistolnické slávy. Toulal se sem a tam, někdy se objevil při rvačce, s úspěchem zasáhl při přestřelkách, ale taky se už víc držel stranou. Pak se dožil svého smolného dne. Je zajímavé, kolik slavných es Divokého západu skončilo zcela banálním způsobem. U Kida Curryho je však za tečkou příběhu ještě epilog, a ten taky stojí za řeč.

Dostal se do Knoxville ve státě Tennessee, zašel si do putyky na partičku biliáru, nějak se nepohodl s partnery ve hře, došlo ke rvačce, při níž Kid Curry sem tam někomu rozbil hlavu. Putykář zavolal policii a ve dveřích se objevili dva strážníci. Pochopitelně netušili, s kým mají tu čest, a chtěli dělat pořádek po svém. Kid Curry sáhl po koltech a ve vteřině leželi oba strážci zákona na poplivané podlaze. Kid byl jedním skokem u zadních dveří. Jeden z policistů však našel v sobě ještě tolik sil, že umíraje, znovu vleze vystřelil. Zasáhl. Kid Curry ještě vyběhl, ale spadl z několikametrového svahu a vykloubil si přitom nohu.

Těžce postřelen, skákal najedno noze a jenom v košili a dokázal se nejen ztratit pronásledovatelům z očí, skrýval se před nimi dokonce celých pět dní. Když ho pak přece jen dopadli, byl padesát mil od Knoxville.

V místním vězení nebyli zařízení na nebezpečné zločince. Šerif měl strach, aby mu Kid Curry neupláchl. Proto se postaral o rychlý rozsudek. Během týdne se sešel soud, za další týden byl Kid odsouzen k doživotnímu žaláři. Šerif z Knoxvillu si oddychl. Konečně bude moci klidně spát. Zítra odvezou nebezpečného lupiče a vraha do státního vězení v Columbusu v Ohio.

Neodvezli ho. Ráno se totiž zjistilo, že je vězeň pryč. Kid Curry vypletl z košty, které mu dali na zametení jeho dočasného příbytku, drát, udělal si smyčku, prostrčil ji mřížemi, chytil do improvizovaného lasa hlídače, pořádně ho přiškrtl, pak mu polomrtvému poručil, aby odemkl, vzal mu klíče, strčil ho místo sebe do cely a zamkl. Pohodlně vyšel ven. Ještě sebral na strážnici pistole, pečlivě za sebou zavřel všechny mříže i dveře, ukradl šerifovi před jeho okny koně a odjel z města.

Policie na nohou, vzbouřené veřejné mínění, šerif a jeho lidé se stydí ukázat na ulici. Uniformovaní i dobrovolníci v civilu uspořádali na uprchlíka rozsáhlou honičku. Zbytečně. Kid Curry zmizel definitivně z povrchu zemského.

Ještě se proslýchalo, že utekl přes hranice, ještě se našel jakýsi pistolník známý pod přezdívkou Tall Texan, který seděl za mřížemi a jednoho dne dostal do vězení od něj dopis z Bolívie. Při prohlídce obálky se však zjistilo, že jde o obyčejný švindl a fintu na zmatení strážců zákona. Dopis byl podán na poště v Texasu.

Všechny policejní stanice měly Kidovy fotografie, na každém rohu visel na něj zatykač. Každý šerif nebo maršál musel okamžitě odeslat fotografii každého zatčeného nebo jen zadrženého do chicagské centrály. Čekali, že se Kid Curry zamaskuje, ale doufali, že se přece jen nějak prozradí. Všechna opatření byla marná. Nikdo neobjevil ani nejmenší stopu.

V Coloradu je město, které se jmenuje Parachute. Někdy na jaře roku 1903 se v něm objevil neznámý, smutný, nezaměstnaný kovboj. Jmenoval se Tap Duncan a pocházel z Texasu. Našel práci na blízkém ranči, staral se jen o své vlastní záležitosti, a protože byl morous, nikdo si ho moc nevšímal. Jen jednou prý vzbudil pozornost. Při střeleckých závodech. Ukázalo se, že je mistrem koltů.

12.

Smutný kovboj Tap Duncan žil všední život. Snad toužil tajně po cestování, často totiž vysedával na nádraží a zasněně hleděl za mizejícími vlaky. První dny v červnu 1904 se ve městě objevili cizí kovbojové, pár dní zůstali, pak zmizeli jako už mnozí před nimi. Třetího června se za městem setkali s Tapem Duncanem. Tři dny poté všichni společně přepadli poštovní vůz místního expresu. Měli však smůlu, sejf byl prázdný. Společnost, která skutečně měla v úmyslu dopravovat toho dne ve vlakovém trezoru zásilku zlata, změnila termín. Denver & Rio Grande R. R. měla štěstí, lupiči vyšli naprázdno.

Navíc měli v patách policii a desítky dobrovolníků. Honička trvala celý den. Nakonec obklíčili zlosyny v hlubokém kaňonu nedaleko Glendale Springs.

„Vzdejte se!“ zvolal šerif.

Chvilí ticho.

„Zmizte, skunkové, skončím to sám!“

Jediný výstřel a po něm už nic.

Když přišel šerif za zatačku, našel na zemi smutného kovboje Tapa Duncana s dírkou v pravém spánku. V ruce držel nabitý kolt. Jeden náboj scházel.

Pochovali ho na hřbitově v Glendale Springs. Šerif ohlásil případ nadřízenému. K protokolu připojil podle předpisu popis mrtvého a jeho fotografii. Druhý den ráno přijela zvláštní policejní komise, nařídila hrobníkovi, aby vykopal mrtvolu, a zjistila, že smutný kovboj Tap Duncan byl Kid Curry, vlastním jménem Harvey Logan, který už jako desetiletý hoch dokázal nemožné.

## Prerijní sukně

1.

Divoký západ nebyl zrovna nejvhodnějším prostředím pro ženy. A přece stál ve Virginia City rozkošný rádobý rokokový bungalov o několika místnostech a v každé z nich bydlela krásná dívka. A nezavírala své dveře na klíč. Protože Julia Paláce byl zvláštní dům. Za jeho zdmi neplatila pravidla tvrdých pěstí a rychle tažených koltů.

Říkali jí Miss Bulette. Jmenovala se Julia Bulette. Měla prý hezký obličej a dívčí postavu, ale určitě ocelové nervy a smysl pro životní hazard. Ta pohledná dívka musela mít dokonce víc odvahy než všichni ti, kteří se s koly za pasem pustili za zlatem a životním štěstím.

Sbalila si kufr a jela s nimi. Věděla, že tam kde jsou muži a kde je zlato, tam je ráj pro nejstarší řemeslo lidské civilizace. Ať se chlapi střílejí pro pytlík zlatého prachu, ať se zabíjejí třeba jen pro křivý pohled, ve společnosti ženy, která neodmítne jejich dvoření, budou jako beránci, položí jí své zlato k nohám.

Nepřepočítala se. Stala se středem pozornosti, předmětem touhy, muži ji vzývali jako bohyni, sami jí postavili onen nádherný domek a pokřtili ho Julia Paláce. A pak přinášeli svá srdce a své zlato. Kronikáři zaznamenali, že mívala Miss Bulette vysokou denní tržbu. Až tisíc dolarů za večer. A to byla tenkrát pozoruhodná částka.

Julia Bulette se zřejmě snažila, ale nestačila obsloužit všechny zákazníky sama. Proto zajela do San Franciska, vybrala si pár zdatných spolupracovnic a importovala je na Divoký západ. Její podnik vzkvétal, návštěvy mužů v Julia Paláce se stávaly společenskou událostí. A Julia Bulette se vyznala v řemesle, dokázala udržet ve svém domě kázeň. Na prahu rokokového království zahaleného do sifonových záclonek a vystlaného vyšívanými polštáři se měnil i ten nejhorší zabiják v hodného poslušného chlapečka, který si přišel pro pohlazení.

Kurtizána Divokého západu, snad jedna z nejznámějších té doby, byla dobrým psychologem. Ne každý ze zlatokopů

točil po ženské něze. Někteří si chtěli v klidu zahrát poker, jiní potřebovali důstojné místo pro své složité obchodní transakce, někdo přišel, protože mohl u Julie prožít iluzi domácího štěstí. Dala totiž přistavět několik dalších místností, v nichž nebyly pohovky, ale křesla a konferenční stolky, objednala francouzské víno a anglické pivo, nabízela obložené chlebičky, ale taky šunku s vejci, a vytvořila tak z části vykráčeného domu společenský salon, kam mohl přijít každý, kdo se vracel z divočiny. Muži byli Miss Bulette vděční, ctili a vážili si ji.

2.

Pak přišla tyfová epidemie a zlatokopecké tábory se změnilo v pohřebiště. Julia Bulette se zachovala jako pravá samaritánka, sloužící mužům v každé době a za každých okolností. Nevěstinec se přes noc změnil v lazaret. Z oken zmizely barevné záclonky, znemožňující nepovolaným nakukovat do salonů, pohovky dostaly jiné posláním a vášnivé dívky se proměnily v trpělivé ošetřovatelky. Miss Bulette dokázala svým chlapům, že je jejich opravdovou přítelkyní, a oni na její nezištné služby nezapomněli.

Když bylo po nebezpečí, uvažovali o způsobu, jak jí vyjádřit svou kolektivní vděčnost. Věděli, že ji nemohou dekorovat řádem za zásluhy, ani jí postavit mramorový pomník na náměstí, to by pak nevydrželi s ostatními ženami, ale nakonec přece jen našli řešení.

Ríká se, že to bylo jedno z nejbouřlivějších zasedání místní městské rady. Došlo k vášnivé debatě. Muži přednášeli romantické návrhy, ale nakonec se páni radní dohodli, že jmenují zasloužilou prostitutku čestnou velitelkou hasičů ve Virginia City. A to prý byla velká pocta. A taky velká slavnost. Jeden z účastníků oslavy zvolení 4. července 1861 napsal:

„Byla to nádhera. Celý den svítilo slunce. Nemělo však takovou sílu a nedávalo tolik světla jako lesknoucí se oči mužů, kteří s pýchou hleděli na svoji Julii. Seděla, okrášlena jako bohyně Fortuna rohem hojnosti, na docela nové hasičské stříkačce, na klíně držela hasičskou trumpetu plnou rudých růží. Jásot shromážděných nebral konce. Se slzami v očích posílala nepřetržitě do davu polibky a vychutnávala svůj triumf.“

To byl vrchol její kariéry. Pak začalo láskyplné řemeslo upadat. Prostitutky ztrácely společenské postavení. Na západ se totiž začaly stěhovat se svými muži i početné ženy, a bylo jich stále víc. Objevily se způsobně oblečené měšťácké dcerušky u pian, a kurtizány, které byly až do té doby považovány za dobrodíní lidstva, jimž jejich milenci div nestavěli pomníky, dostávaly už méně nežná jména.

Puritánské manželky přinutily své muže, aby je doprovázeli na pobožnosti do kostela, a zakázaly jim účast na společenských dýcháncích v domě pochybné pověsti. Někteří se zalekli, jiní chodili do Julia Paláce v noci zadem. Ale Julia Bulette se pomalu, ale jistě stávala osobou společensky nežádoucí, velitelka městských hasičů honoris causa už dokonce nesměla sedávat v městském divadle na čestném křesle, které jí kdysi vyhradili v první řadě v parteru. Paničky měly převahu, zahaly ji za závěs v postranní lóži.

3.

Julia se snažila obnovit slávu svého řemesla všemi prostředky. Vedla svůj dům podle osvědčených zásad, nepodařilo se jí však dosáhnout oné společenské úrovně, na kterou mohla být právem hrdá v prvních pionýrských letech své živnosti. S poklesem úrovně podniku se měnila také kvalita zákazníků. A jeden z nich, jistě žádný džentlmen, ukončil předčasně kariéru odvážné kurtizány Divokého západu.

Julia Bulette měla totiž podivný zvyk. Když odešel k ránu poslední klient, vytáhla z úkrytu všechny svoje šperky, srovnala je na noční stolek, přidala k nim pytlíky zlatých dolarů a spokojeně s pohledem na své bohatství usínala. Naposledy se tak potěšila s prsteny, náramky a brožemi šestnáctého října 1867 těsně před svítáním. Sotva usnula, otevřely se v přízemí domovní dveře, do rokokového domu se vetřel maskovaný muž, vystoupil do prvního patra a za pár minut se vracel stejnou cestou s Juliinými šperky.

Miss Bulette našli ráno na jejím lůžku zardoušenou.

Podle reportáží z tehdejších novin byl pohřeb slavné milostnice ještě větší manifestací drsných mužů nežnému pohlaví než její někdejší triumf na hasičské stříkačce:

„Nebe bylo šedivé, pokryto mraky, z nichž se řinul déšť. Ani prudký liják však nemohl smýt slzy mužů, kteří kráčeli za rakví ve smutečním průvodu. Dodnes ještě slyším úder mokrých hlín, která padala na rakev, dodnes mi ještě zní v mysli slova písně The Girl I Left behind Me, kterou hrála hasičská kapela. Ještě dnes slyším vzlykání tisíců mužů, kteří přísahali bezohlednému vrahovi pomstu.“

Město Virginia City nezažilo nikdy předtím tak rozsáhlá policejní opatření. Šerifové a jejich pomocníci se cítili vraždou osobně dotčeni. Všichni muži považovali vypátrání zákeřného vraha za svůj čestný úkol. Dopadli ho za týden. John Millain byl Francouz a měl všechny Juliiny šperky ještě u sebe. Odsoudili ho k smrti.

Mužům se dostalo satisfakce. Jejich manželky však měly na věc jiný názor. Považovaly Johna Millaina za nástroj božího hněvu, za vykonavatele spravedlnosti. Seděl v místním vězení a čekal na popravu. Denně dostával košíky lahůdek, které mu posílaly zbožné ženy prostopášných manželů. Ti se pak do jednoho sešli pod vrahovou šibenici, aby tak naposled vzdali čest své milované Miss Bulette.

Ve dnech, kdy byla žena mezi zlatokopy bílou vránou, dokázali se zarostlí pistolníci stavět ukázněně do fronty, aby se mohli třeba jen podívat na éterickou bytost, kterou znali pomalu už jen z vyprávění. Mark Twain kdysi cestoval po zlatokopeckých polích. Zúčastnil se jednou takové podívané a později poznamenal: „Ta žena vypadala, jako by jí bylo sto padesát let a neměla v ústech jediný zub.“

Ale v dobytčářském městečku Abilene měly tyto ochotné dívky zřejmě patřičnou úroveň. Snad proto, že v místě s dobytčími trhy bylo dost peněz. Z tehdejších záznamů lze vyčíst, že kolem čtvrté hodiny odpoledne, kdy utichl ve městě obchodní ruch, si kovbojové otřeli špinavé ruce o kalhoty a vydali se na místní korzo. Začínala paráda. Dívky z domů, před nimiž po setmění svítily červené lucerny, vyrukovaly na chodník. Byly oblečeny podle poslední módy. Hedvábné šaty s přiléhavými odvážně vystřiženými živůtky, vosí pasy a širokánské sukně, vyztužené několika

naškrobenými spodničkami. Pod sukněmi ručně vyšíváné podvazky, zvláštní šíře i konstrukce, protože na každém z nich visel těžký Derringer ráže 44.

Byla to nebezpečná zbraň a potřebná. Muži si v té době už nevážili povolných dívek tak jako za časů Miss Bulette. A tak musela kráska čas od času sáhnout pod sukní a pistolí si vynutit honorář, nebo dotěrného hosta zahnat. Byly to doslova ostřílené dívky a dovedly s pistolemi zacházet. Přicházely z Kansas City, ze St. Louis nebo z Memphisu.

Skončila válka Severu proti Jihu. Táboře prostitutek, rozprostírající se kolem Mississippi, ztratily své poslání. Během bojů, ať postupovaly armády dopředu nebo dozadu, chránili své ohrady s ženami vojáci obou stran. Obě válčící strany si dovedly vážit dobrodiní, kterým pro ně byly prodejné dívky. Pak přišel mír a ony ztratily své poslání. Vydaly se tedy na Západ.

4.

V divočině, mezi muži tvrdých pěstí, nebyl o nic tak velký zájem jako o milé a nepřiliš úzkostlivé dívky. Tak se dostaly importované krásy, veteránky občanské války, do popředí zájmu. A protože neměly konkurenci, stávaly se bez ohledu na minulost počestnými manželkami významných mužů, zámožnými a váženými občankami, které měly v nejednom případě značný vliv na politiku. Ze společenského hlediska lze postavení žen na Divokém západě označit za přinejmenším výjimečné.

Deník Newton Kansas ze dne 29. dubna 1875:

„Včera se konal na veřejné ulici skutečně podivuhodný pěstní zápas mezi panem Fritzem Minkem a paní H. Kurstingovou. Výsledek byl od počátku jasný. Vítězem se stala dáma. Pan Fritz nevypadal po utkání zvlášť dobře, mohl děkovat šerifovi za včasný zásah. Ten pak odvedl oba provinilce před soudce Langana.

Při vyšetřování se ukázalo, že pan Minke, vzhledem k pohlaví soupeře, nevyužil všech možností a bránil se jen zcela nepatrně. Soudce projevil podiv nad hrozným stavem, v jakém se muž nacházel. Snad právě proto vyjádřil svůj názor, že nelze nadále ženám dovolit, aby šlapaly po bezbranných mužích, kousaly je, škrábaly a píchaly je prsty do očí. Ochránci zákona, policie, musí v budoucnosti chránit muže před takovými ženami.“

Paní Kurstingová byla odsouzena k zaplacení pokuty ve výši tří dolarů.

Jméno této drsné ženy se už v dějinách Divokého západu nevyskytuje. Patrně se neproslavila dalšími chrabými činy jako její kolegyně z Dodge City, Belle Starr, zvaná taky Préríjní sukně, Královna banditů nebo The Lady Desperado. Je třeba říci, že vznešené tituly si vymysleli novináři z tehdejší Police Gazette a všechny jsou přehnané.

Belle Starr byla v nejlepším případě vůdcem tlupy ničemných zlodějů koní. Podle fotografií, které se zachovaly v amerických archivech, byla ošklivá, se sveřepým, připitomělým výrazem, klela a pila jako chlap, střelila jako nejotrlejší zabiják. A neměla vůbec nic společného s proslavenou vyzvědačkou Konfederace Belle Boyd. Legenda a autoři šestákových románů jí ale pomohli ke slávě, a tak se stala po Calamity Jane druhou dámou historie Divokého západu. Její život však nebyl zdaleka tak romantický, jak předstírali novináři, kteří o ní psali jako o ženském Robinu Hoodovi či Jesse Jamesovi. Archivy vydaly jiné svědectví.

5.

Jmenovala se Myra Belle Shirley, narodila se 5. února 1848 v malém srubu, někde nedaleko missourské hranice. Její matka se jmenovala Alžběta, její otec John prý pocházel z aristokratické rodiny odněkud z Virginie. Prý tam byl soudcem.

Dívka Belle začala svou pozdější pistolnickou kariéru jako ostatní zbožné děti ve školní lavici v Carthagu v Missouri, kde se v místní dívčí škole učila číst, psát, počítat a mluvit řecky, latinsky a hebrejsky. Měla domácího učitele na klavír, hrála na varhany a malovala. Čítanková idyla.

Rodiče se přestěhovali do Texasu, usadili se jen pár mil od Dallasu a Bella se měla setkat s mužem, který jí ukázal tu druhou, dobrodružnější stránku života. Byl to Cole Younger, lupič, bandita a vrah, který vyloupil v roce 1866 v Liberty, Missouri, banku a spolu se svými kumpány a šesti tisíci dolary ve zlatě zmizel za texaskou hranicí. Tady se pravděpodobně setkal s Belle a stal se otcem její prvorozené dcery Pearl. Jsou-li archivní snímky autentické, pak žili v ohavné, nuzné dřevěné boudě prostorné jako stánek s novinami, a i když se snadno dostali k dolarům, rozhodně ne v přepychu.

Cole Younger byl prvním banditou v životě Belle Starr, ale ne posledním. Hned příštího životního partnera si našla ze stejné branže. Jim Reed přepadával banky a vlaky a proslavil se jako zločinec nejen ve Vernon County, Missouri, kde byl doma, ale i široko daleko odtud. Když mu byli v patách, sebral svou družku a zmizel s ní do Kalifornie. Tam mu porodila syna Edwarda.

Brzo poté, podle archivních dokladů na jaře 1869, se dal Jim Reed a Belle Starr dohromady s několika dalšími darebáky, živili se krádežemi koní a proslavili se v oblasti North Canadian River tím, že mučili jistého Indiána tak dlouho, až jim prozradil, kde má ukryt poklad s třiceti tisíci dolary ve zlatě.

6.

Pravděpodobně se cítili nadosmrti zajištění, protože se brzy poté vrátili do Texasu, usadili se v domě Belliných rodičů v Scyene a žili z uloupeného kapitálu. Zřejmě se vůbec netajili, odkud mají najednou tolik peněz, pamětníci si vzpomínali, že se Belle Starr ráda dávala titulovat jako „královna banditů“, obdiv obyčejných, pořádných lidí jí dělal dobře, naopak patřičnými rekvizitami se snažila ještě zhoršit svou už tak dost špatnou pověst. Tak prý sedávala na své černé klisně Venuši v dlouhé sametové vlečce, po boku nablýskaný kolt. Ale její sláva i rodinné štěstí netrvaly dlouho. V případě Jima Reeda se vyplnilo přísloví, kdo s čím zachází, tím taky schází, v srpnu 1874 se nevrátil k večeri. Odpráskl ho kterýsi ostrý hoch z jeho vlastního personálu, severozápadně od Parisu, Texas, nedaleko Red Riveru.

Belle Starr byla bezpochyby samostatná žena a nepotřebovala ochránce, ale bez muže dlouho nevydržela. Příštích pět let se živila jako vedoucí tlupy zlodějů koní zejména na pastvinách Oklahomy, její kariéra tedy stoupala, její osobní ženský prestiž však zaznamenal citelný pokles. Už se nezmohla na věhlasného banditu nebo aspoň hledaného

pistolníka, od roku 1876 žila s Indiánem. Byl to bačkora a navíc se jmenoval Modrá kachna.

Ubohý rudoch neměl s „královnou banditů“ snadný život. Rozhodně se s ním jeho milenka moc nemazlila. Mimo toho, že mu občas veřejně uštědřila pár pořádných pohlavků, ohrožovala ho prý, tentokrát s vyloučením veřejnosti, svými dvěma pistolemi, když se jí zdálo, že neplní dost ochotně všechny své povinnosti, ke kterým se sňatkem zavázal.

Belle Starr ráčila se svou bandou zlodějů koní v okolí Fort Smith. Místní rančeři se za nimi pustili. Pronásledování jeli plným tryskem, každá vteřina měla cenu života. V prudké jízdě ztratila Belle Starr klobouk. Zastavila. Podívala se na chlapy. Nikdo z nich se neměl k činu. Modrá kachna se ohlížel, jestli nejsou na obzoru rančeři, a bál se seskočit z koně pro klobouk. Belle Starr prý vytáhla pistole. Namířila je na Indiána a zavelela:

„Tak dělej, bastarde, zvedni klobouk nebo tě naučím, jak se máš chovat v přítomnosti dámy!“

Snad se ta scéna opravdu odehrála tak, jak ji zaznamenali kronikáři, snad něco přibájili ke slávě „Prerijní sukně“, jistě však je, že Indián Modrá kachna neměl snadné živobytí. Byl ušlápnutý, jak jen může muž být. A tak se snažil vynahradit si scházející štěstí domácího krbu jiným povyražením, dal se na hazard a jednou prohrál v Dodge City v pokeru dva tisíce dolarů.

Vrátil se domů jako spráskaný pes. Belle Starr vyslechla jeho skuhrání, vrazila mu nejdřív pár facek, poslala ho do postele, oblékla si svou sametovou sukní, opásala se kolty a šla do saloonu, kde ještě hra pokračovala.

Zůstala stát ve dveřích. Namířila. Muži zvedli ruce. Udělala pár kroků, které ji dělily od banku. Shrábla dolary do sukně. Bylo tam o celých pět tisíc víc, než prohrál ubohý Indián Modrá kachna.

Ušlápnutý rudoch nebyl partner pro ctižádostivou Belle Starr. A tak se v jejím životě objevuje Sam Starr, jiný Indián, který jí dal jméno, pod nímž vešla do dějin Divokého západu. Ale taky to byl zločinec. Dokonce celé jeho rozvětvené příbuzenstvo se vyznačovalo svéráznými názory na zákon. Snad největší autoritou celého klanu byl „Strýček Tom“. Proslavil se tím, že v roce 1843 upálil celou svou rodinu. A kamarády měla rodina Starrů taky vynikající. Sama Belle prý podle Jamese D. Horana tvrdila, že se stýkala s Jesse Jamesem a že byl slavný pistolník jednou dokonce u nich na návštěvě.

7.

Sam a Belle byli podařený párek darebáků. Snad poprvé v historii Divokého západu se totiž objevil na rozích saloonů zatykač na ženu. Podepsal jej velitel osmého missourského jízdního pluku, major Thomas Crail, a zaručoval v něm, že vláda Spojených států vyplatí deset tisíc dolarů ve zlatě každému, kdo přivede živé či mrtvé Sama a Belle Starrovy, stíhané pro lupičství, vraždu, zradu a jiné zločiny. Oba darebáci se dostali před vyhlášeného soudce Parkera. Ten odsoudil Sama na rok a jeho ženu Belle na šest měsíců do vězení a vykutálení manželé se přestěhovali do federální káznice v Detroitu. Prý se tam chovali příkladně a pověst ukázněných vězňů si zachovali i při dalších trestech, oni totiž nepřestali krást koně a soudy je nepřestaly stíhat.

Když byli zase jednou na svobodě, padl Sam Starr pod kulkou jakéhosi umírajícího Indiána. Dostal se s ním v hospodě do rvačky a smrtelně ho postřelil. A tak se stala Belle Starr zase vdovou a ohlížela se po novém ženichovi. Našla ho brzy.

Měl dlouhé lesklé černé vlasy, hledala ho policie, jmenoval se Jim July a byl to osmnáctiletý Indián. Belle Starr mu pomáhala utéci, vyprovázela ho na půl cesty do Fort Smithu, a když se vracela sama zpět, přepadli ji neznámí kolegové. Náhodní pocestní ji našli umírající. Její dcera Pearl dorazila na místo neštěstí těsně před smrtí své proslavené matky. A za několik dní ji pochovala nedaleko dřevěné chaty, v níž bydlela a kterou na paměť svého prvního milence a bandity pojmenovala Younger's Bend.

8.

Miss Bulette se proslavila jako prostitutka, která si dávala platit za přízeň zlatem. Cattle Kate provozovala své řemeslo mezi rančery a honáky dobytka a měla porozumění pro kovboje s prázdnou kapsou. Kdo neměl dolary, mohl deponovat v její ohradě krávu nebo dvě. Rančeři se nejdřív smáli obchodní pohotovosti povolné dívky, později se však Cattle Kate a její kumpán Jim Averill stali pro okolní dobytkaře hrozbou.

Jim Averill prý vystudoval na Cornell University, pak si otevřel saloon, v němž napájel žíznlivé dobytkaře. Jenže v roce 1888 už nestačila mužům Divokého západu ke štěstí jen láhev whisky. Toužili po dámské společnosti. Jim Averill chtěl klientům vyhovět, vzpomněl si na jistou Ellu Watsonovou z Rawlinsu, poslal jí písemnou nabídku, ona souhlasila a za pár týdnů se objevila v jeho lokále.

Říkalo se o ní, že je dcerou zámožného farmáře z Kansasu, měla manžela, ale vyhnala ho z domu pro nevěru.

A pak pracovala v Denveru, Rawlinsu a Cheyenne. Když se přiharcovala s nábytkem a kufrý šatstva do Jimova saloonu, bylo jí šestadvacet. Vážila devadesát kilo.

Obchod s láskou vzkvétal, ohrady se plnily dobyt看, Jim Averill se staral o prodej, a protože poptávka po dobytku rostla a on dovedl své zboží prodat, vypomáhal si tím, že si občas přisvojil pár desítek kusů z cizího stáda a v noci kravám vypálil do kůže znamení ranče Cattle Kate. Měl zdatného pomocníka. Ten se neštítal ani nejnebezpečnější akce. Jmenoval se Frank Buchanan a měl zahrát v životě Cattle Kate a jejího vykutáleného šéfa osudovou roli.

Když si vydělali pár set dolarů a Cattle Kate se oblékala do okázalých šatů a Jim si pořídil těžký zlatý řetěz k hodinkám, zavolala si popanštělá děvka pomocnici. Jenže šéf nesouhlasil. Jedné noci, vypil prý tenkrát víc, než snesl, vsadil ubohou dívku do prázdného vozu a zavřel ji tam. Druhého dne ráno ji našli polozmrzlou. Povídalo se o tom, ale Jim holce zaplatil, aby zmizela z kraje. Ale upozornil tím na sebe i na svoji povedenou společnost, a rančeři, kterým se pravidelně ztrácel dobytek z pastvin, si uvědomili, že Cattle Kate prodává, ale přitom má svou ohradu stále plnou.

9.

Krádež dobytka se na Západě považovala za těžký zločin. Jeden z okolních rančérů poznal v ohradě Cattle Kate svoje přeznačované krávy. Spočil se se sousedy, kteří už Jima Averilla a jeho tlustou družku také podezírali. Dobytkaři se domluvili, ozbrojili se, připravili si plán a poslali na ranč svého zvěda. Vrátil se a referoval, že ti dva sedí ve světnici,

mají kolem sebe prázdné láhve od whisky a hlučně se baví. Rančeři osedlali koně a Averillův ranč obklíčili. Vtrhli dovnitř a namířili své kolty na popíjející dvojici. Jim a Kate se po chvíli ocitli s pouty na rukou v zavřeném voze, kolem něhož cválali ozbrojení rančeři.

Zastavili v osamělém kaňonu u Sweetwater River. Později svorně vypovídali před vyšetřujícím soudcem, že chtěli Cattle Kate jen pro výstrahu vykoupat v ledové vodě. Vystoupila pryč a šla pod namířenými pistolemi do řeky. Ale smála se jim, že tam není ani tolik vody, aby si v ní mohli vykoupat své smradlavé zadky.

Mezitím zjistil Averillův předák Frank Buchanan, co se stalo, skočil na koně a jel hledat svého pána. Když zastavil na srázu nad kaňonem a viděl, co se děje, strhl z ramene vinčestrovku a začal pálit ze zálohy. Rančeři zalehli pohotově za skály a střelili na osamělého pistolníka tak dlouho, až se vzdal a zmizel.

Přestřelka, v níž už šlo do tuhého, se stala pravděpodobně onou poslední kapkou do poháru, protože brzy poté se ocitli Jim Averill a Cattle Kate pod větví příhodného stromu, oba se smyčkami lasa na krku. Cattle Kate si dosud dělala z rančeru legraci, teď se začala bít o život. Nebylo jí to nic platné, její odpor asi jen exekuci uspišil. Rančeři pak skočili na koně a odjeli domů.

Lynčované našli druhého dne ráno. Samozvaní katové se dostali před soudce. Žádný z nich však nebyl odsouzen. Vůdce rančerského popravičního komanda dokonce později koupil za necelých patnáct dolarů polorozpadlý dům Cattle Kate a zařídil si v něm mrazírnu na maso.

10.

Calamity Jane vypadala jako ošklivý chlap, Belle Starr měla na míle daleko k ideálu krásy, Cattle Kate vážila skoro metr, Pavlína Cushmanová byla podle tehdejších měřítek krásná žena a podle dnešních by taky ještě obstála. Byla herečkou, dá se říci hvězdou divadelních pódii a federální vyzvědačkou. Patří do galerie žen, které se podílely na vytvoření historie Divokého západu, ale jako většina z nich zemřela zapomenuta.

Narodila se v New Orleansu 10. června 1833. Její otec byl španělský obchodník, její matka patřila mezi nejzářivější neworleanské krásky. Pavlína byla snědá, měla dlouhé havraní vlasy a plnou postavu. A to byly dobré předpoklady pro úspěšnou divadelní kariéru. Toužila pryč po jevišti od malička, ale až v osmnácti se odvážila utéci od rodičů a připojit se ke kočovné divadelní společnosti. Do té doby byla spíš doma na koni v širé prérii a tyto zkušenosti z mládí jí později přišly velmi vhod. Pavlína Cushmanová se totiž stala v roce 1863, za svého hostování ve Woodově divadle v Louisvillu, zvědem Unie

a vydala se na nepřátelské území ve službách velitele tajné cumberlandské policie Williama Truesdaila. A posílala mu pryč své cenné zprávy zapečené do šišek chleba.

Její krása a taky divadelní zkušenosti jí pomáhaly projít nástrahami. Dovedla se v pravou chvíli usmát, dokázala se bavit s obyčejnými vojáky a okouzlit nepřátelské důstojníky. Ale když se později vydala na nebezpečnou výpravu do Shelbyvillu, potkala ji smůla. Tajně si zakreslila plány pevnosti a vracela se s kořistí. Ale cestou do Nashvillu ji zadrželi zvědové Morganových povstaleckých jednotek. Předvedli ji před generála Konfederace Morgana. Snad se dal oklamat její krásou, možná že před ním dokázala zahrát svoji životní roli. Propustil ji. Nedošla však daleko, jiní vojáci ji znovu zadrželi, prohlédli a našli jí v botách ony kompromitující plány.

Odvedli ji do Shelbyvillu a postavili před soud. Odsoudili ji jako nepřátelského zvěda. Mezitím však zaútočil na Shelbyville generál Rosencrans, federální jízda vtrhla do města, povstalci utekli a Pavlína Cushmanová vyšla z vězení oslavována jako chrabrá bojovnice za Unii.

Takové bylo její válečné dobrodružství. V roce 1864 pak poprvé zazářila jako hvězda první velikosti na amerických jevištích. Byla to svérázná kariéra. Hrála totiž a vyprávěla své vlastní osudy ve své vlastní dramatizaci. Obecenstvo pryč šílelo nadšením, potlesk, to byly v té době slabé ovace, a tak podle referátu kritika New York Heraldů střelili diváci místo potlesku ze svých koltů do stropu divadelních sálů.

Jako by tušila pomíjivost divadelní slávy, začala se Pavlína starat o zajištěnou budoucnost. Stala se spoluhoditelkou hotelu La Honda a vdala se. Jmenoval se Jere Fryer a byl jí od počátku nevěrný. Manželé se odstěhovali do Casa Grande v Arizoně, ale nebyli šťastni. Jere byl vášnivý záletník, Pavlína zůstala energickou sebevědomou ženou, která dobře věděla, jak je krásná. Protože žít mezi desperáty Divokého západu nebylo tak snadné, dokázala v případě potřeby včas a na pravém místě podpořit svou autoritu jezdeckým bičem nebo namířeným koltem. Ale nepodařené manželství s mužem, kterého milovala, ji vyhnalo z domova. Ještě jednou se pokusila vrátit na jeviště. Jenže koncem osmdesátých let už nebyl nikdo zvědavý na válečné příhody prošeďivé krásky, která se stále oblékala podle dvacet let staré módy.

Upadla v zapomnění právě tak rychle, jak rychle vylétla kdysi na vrchol své kariéry. V roce 1892 posluhovala, a pamětníci tvrdili, že myla v San Francisku v divadle podlahy. Bydlela v nuzném bytě na Markét Street a tam ji našli v prosinci 1893 mrtvou. Zemřela v noci v posteli. Pochovali ji na vojenském hřbitově se všemi poctami a byl pryč to slavný pohřeb. Vždyť se loučili se ženou, která byla vládní vyzvědačkou a kdysi taky slavnou divadelní hvězdou.

11.

Příběh Jennie Stevensové a Annie McDougalové připomíná romantickou povídku z ženského časopisu o dvou neposedných dívkách, které se z touhy po dobrodružství dostaly na šikmou plochu. Jedné bylo šestnáct, druhé sedmáct. Seděly v koutě tančírny a čekaly, až pro ně někdo přijde. Pak se objevil u muziky slavný bandita Doolin a jeho ostří hoši. Jennie a Annie zhluboka vydechly rozčilením a v mžiku se tak šíleně zamilovaly, že se rozhodly přisedlat na dráhu zločinu.

Přidaly se k partě desperátů, vnucovaly se jim, neměly úspěch, bandité přece nemohli potřebovat dvě ztřeštěné holky, z nichž dokonce se ani jedna nedokázala udržet na koni. A tak je poslali zpátky k maminkám. Jenže ty dvě si umínily, že se vyškolí na pistolnice, Annie kdesi sehnala starou vinčestrovku a Jennie ukradla pánské kalhoty, oblékla si je, opásala se řemenem s náboji a zatracené nízko pod pás si pověsila kolt. Jako když si malí kluci hrají na Indiány. V tomto karnevalovém přestrojení se pak obě vrátily do hor, kde pryč přece jen vnutily své služby obdivovaným

banditům. Bůhvíproč se daly zvěčnit ve svých operetních mundúrech, zachovala se totiž fotografie, která dokumentuje naivitu těch dvou ztřeštěných holek.

Podle zpráv uveřejněných v The Guthrie Daily Leader se jim však přece jen podařilo dát se dohromady se slavnými pistolníky. Jedna z nich jim snad vařila, druhá krmila koně. A zřejmě se za své praxe v terénu taky naučily sedět v sedle.

Když totiž slavný šerif Divokého západu Tilghman rozpráší partu Doolinových pistolníků a chtěl beze zbytku dokončit své dílo, vydal se na lov těch dvou poblázněných holek. Podle zprávy z listu Daily Oklahoman je našli u jakéhosi farmáře nedaleko Pawnee.

Když Annie McDougalová zpozorovala, kdo se blíží k domu, vyskočila prý oknem rovnou do sedla koně a pádila do bezpečí. Jenže šerif Tilghman a jeho pomocník Burke byli ostřílení lovci darebáků a poradili si už s lepšími jezdci. Tilghman se pustil za Annie, Burke dostal na starost její přítelkyni. Annie však měla v ruce onu vinčestrovku, otočila se a začala na pronásledovatele pálit. Bill Tilghman poznal, že je konec legrace, a odstřelil pod přehající Annie koně. Ale malá desperátka se ani pak ještě nevzdala, kopala prý a škrábala a kousala jako divoká kočka, aby šerifa zmátla, házela mu písek do očí. Ale šerif Tilghman byl chlap jako hora, popadl zůřící Annie, přehnul si ji přes koleno a pak dal na chvíli slovo svému koženému lasu.

Annie se pod šerifovým dozorem vrátila k farmě. Tam zatím prožil šerifův pomocník Burke druhé dějství tragikomedie. Jennie se taky rvála jako vztekla ďáblice, a tak mu nezbyvalo nic jiného než sevřít špinavou holku do náručí a čekat na Tilghmana, až mu s ní pomůže.

Oba slavní šerifové přijeli s chycenými banditkami do městečka Perry, zavřeli je do místní šatlavy a nařídili žalárníkovi ženě, aby je umyla a ostříhala. Když se oblékly do normálních dívčích šatů, vypadaly prý docela pohledně. Ale soudce Brierera svým nevinným zjevem stejně nezmátly. Každá z nich dostala dva roky.

Šerif Nix je později eskortoval do vězení. Na bostonském nádraží se prý sešel bezpočetný dav zvědavců, protože každý chtěl vidět na vlastní oči, jak vypadají ty dvě mladistvé pistolnice z Oklahomy. A konec banditek? Jennie zemřela po několika letech na souchotiny v newyorské nemocnici Bellevue Hospital. Annie se vdala a žila na venkově nedaleko Pawnee, vrátila se tedy do míst, kde prožila ty nejdobrodružnější chvíle svého života.

12.

Když v Paříži objevil pan Daguerre princip fotografie a z původní laterny magiky se stala přenosná a kdekoliv použitelná kouzelná bedýnka, pomohl tím nepřímo taky zvednout morálku pánů desperátů na Divokém západě. Na prérii a v dalekých horách, kde rýžovali zlato, byl chronický nedostatek žen. A jsou-li muži jen mezi sebou, bývají hrubí a nevybírají si výrazy a bývají krutí a nestarají se o slušné chování. Pak přišli fotografové a začali vyrábět portréty.

Na světě je mnoho osamělých žen, toužících po manželství, a bylo jich hodně i tenkrát. Šerifové na Divokém západě, kazatelé a filantropové, anebo taky šikovní podnikavci, zorganizovali tedy akci „každému osamělému kovbojovi roztomilou manželku“ a předběhli tak dnešní počítačový výběr manželských partnerů. Dívky poslaly své fotografie, šerif je přibil na vrata, kdo šel kolem, mohl si objednat z Evropy nebo z ostatní Ameriky veřejně nabízenou manželku. Když se objednávky sešly víc, poslal šerif vdavekchtivým ženám telegram a jednoho dne se objevila na místním nádraží hasičská kutálka, protože příštím vlakem přijely nedočkavě očekávané ženy. Býval prý to někdy strašidelný průvod, když vycházely z vagónů, ale muži na Divokém západě byli skromní, znali ženskou krásu už opravdu jen z vyprávění.

Čím víc žen, tím tužší morálka, tím vybroušenější mravy. Živelně žijící muže ale nebylo snadné zkrotit a nasadit jim ze dne na den nablýskaný chomout. Ale krok za krokem se to ženám přece jen dařilo. Rozpustil chování mladíků s kolty i jejich příležitostných společník se pomalu ale jistě stěhovalo z ulic do putyk a zábavních čtvrtí, které zůstaly na okraji měst. A tak se čas od času objevil ještě další nový chrabří mistr koltů i žena velkého formátu, která se přiřadila do galerie pozoruhodných zjevů oné doby.

13.

Nikdo neví, jak se stala Mattie Silksová uznávanou královnou denverské zábavní čtvrti. Každý však ví, že to byla originální žena. Oblékala se klasicky - totiž dala si ušít okázalé šaty, jaké kdysi viděla na Rubensově portrétu Marie Medicejské. Vypadala prý v tom obleku velice důstojně. Kráčela v dlouhé sametové vleče jako královna, její hezký obličej vynikal, orámován vysokým naškrobeným bílým límcem. Tvářila se jako Marie Medicejská, česala se jako Marie Medicejská, snažila se tak i chovat. Jenže to všechno byl jen obal.

Pod těžkou sukni si dala našít velikánské kapsy. Jednu na peníze, které inkasovala ve dne v noci od svých pánských zákazníků. Zdá se, že nedůvěřovala tehdejší americké měně, brala prý honoráře výhradně ve zlatých dolarech, a to byla doslova těžká měna. V druhé nosila pořádnou pistoli raději většího kalibru. A dovedla střílet.

Dnes už se nedozvíme, jak často musela tasit svou nebezpečnou zbraň. V soudních protokolech se však zachoval záznam, z něhož vyplývá, že tak učinila 17. srpna 1870, a to před mnoha svědky a dokonce ve veřejném souboji. Nebývalo jistě ani na Divokém západě zvykem, aby vyzvala dáma jinou dámu k souboji na kolty. Ještě podivnější je, že se Mattie Silksová střídala s Kathie Fultonovou, tedy rovněž prodejnou dívkou, a že si navzájem usilovaly o život pro muže, a to z čisté lásky.

Cort Thompson byl pasák. Dohazoval holkám pány, vodil je do podniku, v němž pracovala Mattie, a vybíral nejraději zlatokopy, kteří se vraceli z hor. Cort byl prý hezký mladý muž a podle mínění ostřílené Mattie chlap, který stál za opravdovou láskou.

Jenže byla tady, kdesi v podniku naproti, sokyně Kathie Fultonová, a ta zmije jedovatá jí Corta nejen přebrala, ale dokonce ho přetáhla do svého podniku. Zlatokopové vracející se z hor začali odevzdávat své váčky se zlatým prachem na druhé straně ulice. To byla strašná hanba, potupa, ta zrada zranila ty nejhlubší city prodejné dívky Mattie. A tak už šlo jen o život a o smrt. Protože za stávajícího stavu nemělo nic na světě cenu.

Souboj se konal v zahradě místního pivovaru Olympia. Bylo tam dost místa pro zvědavce. Sešlo prý se jich několik set. Uzavíraly se sázky, která z dam střelbu přežije, skupinky fandů skandovaly hesla. Cort Thompson, skutečný autor

té velkolepé podívané, seděl na lavici z prken a sudů, hned v první řadě. Soupeřky se postavily proti sobě, otočily se zády, příslušný počet kroků, jeden, dva, tři...

Práskly výstřely. Obláčky kouře se rozplynuly. Na jedné straně louky stála Mattie Silksová, na druhé Kathie Fultonová, obě v plné své kráse bez jediného škrábnutí. A přece se hned po výstřelech ozval křik. Cort Thompson spadl z lavice. Kulka Mattieina revolveru mu prý ustřelila ucho. Nebo to snad byla Kathie?

V Rocky Mountains News se příštího rána objevil rozhořčený článek:

„Jen stěží lze pochopit, že tak seriózní podnik, jakým je dozajista náš pivovar, dal k dispozici svůj pozemek pro tak hanebný účel. Cožpak chceme, aby dobré jméno Západu dostalo špatný zvuk? Bude již nejvyšší čas, aby si jisté živly uvědomily, že do našeho kraje zavál už nový vítr, vítr čistoty a pořádku.“

14.

Při zmínce o dámských pistolnicích nelze zapomenout mistryni přesného zásahu, doslova nesmrtelnou Annie Oakleyovou. Nesmrtelnou proto, že se její životopis stal námětem prodáváného románu, film o jejích slavných činech byl dlouhou dobu vyprodán, ještě nedávno se hrál na Broadwayi úspěšný Mermanův muzikál Annie, Get Your Gun. A přitom byla Annie nenápadná, drobná dívka s účesem školačky a s holčičím širokým kloboukem, který vůbec nepřipomínal ony chvalně známé stetsony filmových kovbojů.

Pamětník Divokého západu, zejména toho dohasinajícího, Hamman tvrdí, že se narodila roku 1866 ve Willowelu v Ohiu a jmenovala se Laura Mosesová. Americká encyklopedická publikace Pictorial History of the Wild West uvádí jméno: Phoebe Ann Oakley Mozee. Tak v některých dalších detailech si prameny odporují. Ale to není v tomto případě podstatné. Jisté je, že se už jako mladá dívka naučila v divočině jedinečně střílet, bavila a živila se lovem, vyhrávala kdejakou střeleckou soutěž, obstála i v největší mužské konkurenci a brzy se o jejím báječném umění psalo v novinách.

Jednou prý se zúčastnila střeleckého mítinku a porazila věhlasného mistra Franka Butlera. Udělala na něj zřejmě ten nejlepší dojem, protože se do malé Annie zamiloval a později si ji vzal a stal se nejen jejím životním partnerem, ale taky manažerem.

Nedařilo se jim špatně. Jezdili spolu z města do města a předváděli střelecké exhibice. Při jednom z vrcholných čísel odstřelovala Annie svému manželovi popel z cigarety, kterou držel v ústech. A pokaždé trefila. Když vystupovali v roce 1885 v New Orleansu, producoval se tam rovněž známý lovec bizonů Buffalo Bill, toho času už jen majitel cirkusu, který předváděl Wild West Show. Buffalo Bill poznal, že malá Annie je slágr pro jeho revui, a angažoval ji.

Tak jezdila poslední pistolnice Divokého západu, která nikdy nevystřelila jedinou kulku na žádného protivníka, světem s cirkusem, spřátelila se se starým náčelníkem Siouxů, Sedicím býkem, v té době taky hercem Buffalo Billovy revue, ten prý ji adoptoval, ale hlavně jí dal jméno Little Miss Sure Shot (Malá Slečna Jistá Rána), pod kterým potom vystupovala. Na fotografiích, které vylepovali na rohy předměstí, se pak už objevovala jen jako Little Miss Sure Shot. A pod tímto bojovým jménem prožila při zájezdu do Evropy svůj největší triumf. Franka Butlera zastoupil při jejím vrcholném vystupu (zřejmě při soukromém představení) pozdější německý císař Vilém a ona mu rovněž přesně ustřelila popel u samých urozených úst. V Londýně ji po představení přijal pozdější britský král Edward VII., tehdy ještě princ z Walesu. Při produkci prý dokonce nasedl do dostavníku, který byl ihned poté podle programu přepaden Indiány.

Annie Oakleyová předváděla dlouhá léta své umění. Nakonec se vrátila domů a žila z ušetřených dolarů a ze vzpomínek na slávu až do roku 1926.

15.

Divoký západ se pomalu civilizoval, ale v jeho historii se objevilo ještě několik nezapomenutelných žen, které se neproslavily ani hrubými mravy, ani chlapskou náturou. Byly to víceméně misionářky, snažily se zachránit, co se dá z chatrné morálky.

Jak bylo i tehdy známo, většina zla pocházela ze sudů s whisky. Tak se ženy daly do boje proti alkoholu. Některá z nich založila protialkoholický spolek, později měl na dva tisíce odboček s téměř dvěma sty tisíci členy. To byla síla, kterou nebylo možné přehlížet. Prohibicionisté získávali autoritu, nejdřív v Maine, ale později i v jiných státech Unie se zásady propagované těmito spolky staly zákony. A největší zásluhu na tom měly ženy. Vyhledávaly v nočních hodinách saloony, kde se pilo, a rušily rozjařené pijáky zpěvem nábožných písní. Pochopitelně že jim tím zkazily náladu. Ale misionářky musely mít opravdu hroší kůži. Každý si jistě dovede představit, co musely vyslechnout. A tak se staly protipólem oněch slavných kurtizán s kolty pod sukni.

Carry Nationová byla malá, tmavovlasá, vypadala jako dítě. Ale měla za sebou už důkladné životní zkušenosti. Její manžel byl ochlasta a upil se k smrti. Neměla ráda hospody a nenáviděla whisky. Rok truchlila a užírala se, celých dvanáct měsíců zrál v její mysli plán. Pak si namluvila presbyteriánského kazatele Davida Nationa a brzy se za něj provdala. Je zbytečné zdůrazňovat, že to byl notorický abstinents.

Ti dva si sbalili ranec a vydali se do světa zla kázat proti pokušení, a hlavně proti ohnivě vodě. David agitoval v saloonech, kde předtím přikryl starými novinami všechny nahotinky na stěnách, bouřil proti opilství a smilstvu, hrozil prostopášníkům ohněm pekelným a dokázal tak živě vylíčit muka hříšníků, že tím zaujal i toho nejrozjařenějšího flamendra. Dělal, co mohl, ale jeho žena Carry měla přece jen účinnější metodu.

Důstojně vstoupila do lokálu. Postavila se k barovému pultu, čelem do místnosti. Počkala, až se utíší zpěv a řev. Muži u láhvi ji znali. Proto raději rychle zmlkli. Ona sáhla do pytle, který měla přes rameno. Vytáhla bibli. "Začala předčítat některý z žalmů. Pak udělala řečnickou přestávku a prohlížela si tváře ochlastů, aby se přesvědčila, jestli vůbec a jak zapůsobila její slova. Potom sáhla ještě jednou do pytle. Vytáhla sekeru. Důstojným krokem a bez jediného slova prošla kolem barmana k regálu s láhvemi. Rozbila je sekerou a roztřískala taky všechny sklenice. Nikdy jí nikdo nevzkročil do cesty. Ti zarostlí chlapi by se nebyli odvážili sáhnout ve zlém na zbožnou ženu. V lokále, kde rozlitý alkohol mezitím změnil zakouřenou atmosféru na nedýchatelnou, se znovu postavila před mlčící muže a klidným hlasem

přečetla další žalm na uklidnění. Pak odešla právě tak nenápadně, jako přišla, a zamířila k dalšímu lokálu.

Carry Nationová nebyla sama. Tisíce dalších žen se snažilo změnit na Divokém západě způsob života drsných mužů. A dlouho, velmi dlouho bez úspěchu.

16.

Na rozdíl od jiných legendárních detektivů je Allan Pinkerton skutečnou postavou z masa a krve. Byl to geniální muž právě tak jako smyšlení kolegové Sherlock Holmes, byl stejně prostý jako komisař Maigret, jeho kombinační schopnosti nebyly o nic menší než páně Poirotovy. A navíc zasáhl do dějin té bláznivé doby, plné zločinů i hrdinských činů, které se říká Divoký západ. Stal se totiž prvním přemožitelem „královny prerie“, nebezpečné a ostré ženy Calamity Jane.

Adams Express Company dopravovala už v době desperátů, pistolníků a kovbojů s nevinnými modrými očima mimo jiného zboží také dolary. Převážely se z města do města v kožených pytlích, které doprovázel spolehlivý kurýr. Ten taky odevzdal kožený vak s cenným obsahem kontrolorovi, počkal ještě na přepočítání přepravené částky, dolary zmizely v trezoru, on mohl jít domů. Samozřejmě s potvrzením o správném předání v kapse, protože pořádek dělá přátele. A jednou se ztratilo z koženého pytle deset tisíc dolarů.

Kurýr se jmenoval Jim Chase a byl to spolehlivý člověk, kontrolor byl flamendr a jmenoval se Nathan Maroney. Vyšetřováním krádeže, nebo zpronevěry pověřil viceprezident Adams Express Company, Sandford, Allana Pinkertona, pozdějšího krále detektivů, a jemu se podařilo přijít na stopu slavné pistolnice Divokého západu Calamity Jane, která měla v případu s koženým vakem taky prsty.

Allan Pinkerton se vydal po stopě. Kurýr Chase měl nejlepší pověst, inspektor, kterému peníze předal, byl až příliš nápadný světák a v Montgomery, Alabama, kde žil, ho znal každý barman. Detektiv Pinkerton se ubytoval v hotelu, zapsal se jako obchodní cestující a hned druhého dne se pustil do práce. Za pár dní věděl o Nathanovi Maroneyovi tolik podezřelého, že nemusel přemýšlet o tom, kdo ukradl peníze z koženého vaku. Jenže něco jiného je podezření a něco jiného jsou důkazy.

Pomohla mu dívka, kterou Maroney opustil. Prozradila mu taky, proč to udělal. Našel si totiž jinou. Takovou velkou silnou ženskou, která dovede pít jako chlap a jako chlap taky střílí a rozdává knokauty. Jmenuje se Jane. Kde by ji našel? Kdoví. Ale snad by o ní mohli vědět ve výčepech.

17.

Detektiv Pinkerton tajemnou Jane nenašel. Zmizela totiž z města ve stejný den jako oněch deset tisíc dolarů. A to bylo velice podezřelé. Alan Pinkerton nyní věděl, že najít tuto ženu znamená dostat se ke klíči záhady. Pravděpodobným spoluvínikem byl Nathan Maroney. Tajemná Jane ale zřejmě měla ukradené peníze. Pinkerton si snadno domyslel, že se zloděj musí dostat zase ke svým penězům, že se tedy musí dříve nebo později sejít se svou milenkou. Pinkerton pověsil proto Maroneyovi na paty své nejlepší fyzly, ti sledovali každý jeho krok a sehráli s ním chytře vymyšlenou scénu.

Jeden z nich mu v hospodě podstrčil tak šikovně svou peněženku, že by Nathan Maroney musel být anděl, aby nepodlehł pokušení. Detektiv počkal, až skončí návnada ve zlodějově kapse, pak zavolal šerifa a dal Maroneye zatknout. A druhý den se v jeho cele objevil nejlepší z Pinkertonových detektivů Jim Logan, kterého v noci údajně zatkl pro loupež, a nabídl se, že Maroneyovi dohodí dobrého advokáta. Ten měl přijít za Loganem hned zítra ráno.

Nathan Maroney byl přímo nadšen ochotou svého spoluvězně, napsal dopis - a Jim Logan ho ráno předal Pinkertonovi. Podezřelý Maroney v něm psal Martě Jane Cannaryové, která bydlí v čísle jedenáct v ulici Thibodaux v Napoleonsvillu. To město leží nedaleko New Orleansu. Jim Logan zde navštívil paní Cannaryovou, o níž už věděl, že je to ona záhadná Jane. Ta si přečetla dopis a slíbila, že za Nathana Maroneye zaplatí kauci. Nemá však peníze v bytě, musí pro ně do Clintonu v Arkansasu. Když bude pan Logan tak laskav a doprovodí ji...

Sledovali ji a byli u toho, když v noci vykopala v lese kovovou krabici s ukradenými dolary. Obklíčili ji. Vyzvali ji, aby se vzdala. Ale tajemná Jane nebyla zvyklá vzdávat se přesile. Pustila se do Pinkertona a jeho pomocníků a rozdala hezkých pár ran, na které ještě dlouho vzpomínali. Teprve po delší chvíli se třem chlapům, školeným v zápase, podařilo spoutat tuto nezkrotnou ženu, která má v historii Divokého západu své místo pod jménem Calamity Jane.

Jako ostatně všechny slavné postavy velké doby prerijských hrdinů a barových rytířů s tvrdou pěstí legenda opředla i život pověstné Calamity Jane přímo pohádkovými epizodami, které lze sotva potvrdit, ale taky těžko vyvrátit. Ale pokusme se, i přes časovou odlehlost, přece jen dopátrat aspoň relativní pravdy o činech ženy, která žila a taky zemřela jako kterýkoliv z jejích mužských kolegů.

18.

Calamity Jane by mohlo znamenat „osudová“ Jane, ale taky nešťastná Jane. A to, co ona sama o sobě říká i co o ní napsali pamětníci, by vysvětlovalo spíš druhou verzi přezdívk. Narodila se jako dcera vojáka Daltona, který se rozhodl vzdát se žoldu a začít hospodařit na vlastní pěst. Na Dalekém západě byly nekonečné lány půdy, nepatřící nikomu. Dalton zabral úrodné údolí, které nazval Bonity, a postavil si zde dřevěný dům a začal obdělávat půdu. Dařilo se mu dobře až do chvíle, kdy se objevili na obzoru Indiáni. Říká se, že to bylo v říjnu, že farmu přepadli Siouxové, že Daltona zabili, jeho ženu trefili šípem do oka a jeho dceru Jane nenašli, protože se ukryla před rudými tvářemi ve sklepech, do něhož se vcházelo padacími dveřmi.

Rudoši odešli s kořistí, paní Daltonová, ač těžce zraněná, popadla maličkou Jane a doplázila se s ní do pevnosti Fort Laramie, kde kdysi sloužil její manžel. Tam omdlela a později zemřela. Malá Jane byla tedy jediná, která indiánský nájezd přežila. A protože to bylo opravdové neštěstí a protože teď zůstala osiřelá Jane mezi vojáky pevnosti, dali jí prý jméno „Nešťastná Jane“ — Calamity Jane.

Vyrůstala mezi vojáky, mezi honáky dobytka a lovci kožesin, odmalička se musela starat sama o sebe, tak se stala silnou, samostatnou, drsnou dívkou, která dovedla střílet jako muži a právě tak pít whisky. Snad proto, že prožila své

dětská léta mezi obránci pevnosti, milovala uniformu. Říká se taky, že její první muž byl seržant, kterého doprovázela v přestojení i na tažení proti Indiánům. Tolik zatím legenda — romantická, neověřená, ale taky nevyvrácena.

Jisté je, že se Martha Jane Cannaryová narodila v Princetonu a že později skutečně žila v oné pevnosti Fort Laramie.

\*

Když už jí bylo patnáct a vyrostla ve velmi silnou a rozhodnou dívku, přijela údajně do Black Hills jako kočí s jistou výpravou. Pak pracovala jako dělnice na stavbě pacifické dráhy, žila v táborech v prérii mezi drsnými muži a chovala se tedy i oblékala jako oni. A protože byla zřejmě dost silná i dostatečně šikovná, dotáhla to dál než většina z nich. Když bojoval v roce 1876 generál Crook se Siouxy, pracovala pro něj jako prérijní zvěd. Nikdo prý netušil, že se v kovbojském kostýmu skrývá žena, jedině později si pamětníci vzpomněli, že prý Calamity Jane měla vždycky neodkladnou práci, když šlo o povinné koupání mužstva. Kapitán velící oddílu si toho všiml, pustil se do výslechu Calamity Jane, zjistil, oč jde, a poslal odvážnou dívku domů.

Zabiják James Hickok je další legendární postavou Dalekého západu, která se dostala do historie těch pohnutých let. A někteří pamětníci, mezi nimi i pozdější kronikář Joe Hamman, tvrdí, že „Divoký Bill“ byl dlouhá léta blízkým přítelem Calamity Jane, a že byl dokonce po dva roky jejím manželem. Jsou zastánci této verze, jsou jiní, kteří se vášnivě staví proti. Ať už jde jen o pověst nebo o zastřenou skutečnost, důvod k takové domněnce dala Calamity Jane sama. Přála si totiž, aby ji pochovali vedle Jamese B. Hickoka. Udělali to. Teď leží vedle sebe v Deadwoodu a těžko lze uvěřit, že by jejich údajný vztah byl jen a jen romantickým příběhem výrobců legend o Dalekém západě.

19.

Sotva bychom dnes dokazovali, koho Calamity Jane milovala i s kým skutečně žila. Jisté však je, že se provdala za jakéhosi továrníka z Montany Charleye Burka, nějaký čas s ním žila v jeho velkém domě, chovala se jako ostatní zámožné ženy ve městě, ale nevydržela to dlouho. Zastesklo se jí po nevázaném životě v prérii, v sedle i za pulty špinavých barů. A tak svému manželovi utekla. Jenže Calamity Jane se mohla vrátit už jen do posledního dějství historického kusu, kterému se říká Divoký západ.

V těch letech už totiž dohasínala sláva pistolníků a zlodějů koní, zlatokopů a lovců kožešin. Někdejší král prerie Buffalo Bill se už přestěhoval s celým svým hrdinstvím do cirkusu, dal dohromady svou pověstnou „Wild West Show“ a jezdil s ostatními trappery a zabijáky od města k městu a hrál s nimi jakési pašijové představení o hrůzách i hrdinství zaslých časů. Byl to podnik veteránů, kteří se stali anachronismem. „Wild West Show“ byla poslední štací přestárých prérijních borců. Calamity Jane se chtěla vrátit do bájně minulosti svého mládí. Nenašla ji. Tak skončila jako ostatně i její mužští kolegové v aréně, kde se o ní hrálo.

Calamity Jane byla podivná žena. Milovala osobní svobodu, i když o ni měla svoje vlastní, a ne vždycky konvenčně přijatelné představy. Za zájezdu Buffalo Billovy „Wild West Show“ do Londýna se chovala v civilizované Anglii stejně jako kdysi v prerii. Jejím domovem byl pult londýnské nálevny, její vizitkou hrubé a někdy i násilnické činy. Někdejší pistolníci, o nichž se Buffalo Bill domníval, že se z nich stali herci jeho arény, neměli rovněž daleko k nekonvenčnímu chování, přičicím se anglickým zvykům, a nezkrotná žena je ponoukala k nepředloženým činům. Málokdy byla střízlivá, a tak se Buffalo Bill, autor i režisér této neobyčejné podívané, rozhodl zbavit se jí. Odstoupil od smlouvy a Calamity Jane se musela vrátit do Států.

Znovu se objevila v Montaně, vystupovala v podřadném kabaretu, jezdila na svém černém Satanovi po vesnicích a rančích, bůhví čím se živila.

20.

Joe Hamman dává na tuto otázku aspoň částečnou odpověď. Calamity Jane se objevila ještě jednou na veřejnosti na Panamerické výstavě v roce 1899, kde prodávala letáčky se svým vlastním životopisem. Byla zřejmě na dně. Ale podle jeho svědectví se přesto ještě zdaleka neumoudřila. Žila stále po svém, nezkrotná, nevyzpytatelná a čím dál tím nebezpečnější. Nepracovala, ale stále pila. Nebála se ničeho a nikoho. Její popis bojiště bitvy u Little Big Hornu je otřesný. Ale typické je, že se do té oblasti smrti a hrůzy Calamity Jane vůbec vypravila. Vždyť přece jen to byla žena.

Ale nechovala se tak. Jen pár let před koncem svého života se dostala do vězení. Ne za nějaký přestupek. Opila se, vzala sekeru a vtrhla do obchodu, kde začala řádit. Billing's Gazette napsala 21. listopadu 1902:

„Calamity Jane ztropila výtržnost! Calamity Jane je ve vězení. Vypila značné množství alkoholu a bez jasného důvodu, v kuráži vpadla do obchodu firmy Yegen Bros., kde se vrhla se sekerou v ruce na dvě zákaznice a hrozila jim, že je rozseká na kousky. Jeden z prodavačů ji odzbrojil, vzal jí sekeru a vyhodil ji na ulici. Ale nikdo na ni nepodal trestní oznámení.“

Tentokrát ještě ne. Když to však udělala ještě jednou, skončila na strážnici. A na sklonku života se z ní stala už jen tulačka. Nezůstalo jí nic, jen vzpomínky na bouřlivý život v prerii, mezi zlatokopy, lovci kožešin, desperáty a pistolníky. Myslela si o sobě, že prožila velký a slavný život. Zemřela v roce 1912 v chudobinci u Deadwoodu. A přece se stala nesmrtelnou. Protože nebyl-li její život slavný, pak byl dozajista neobyčejný.

## Dvanáct spravedlivých

1.

Nechtěl jet v neděli do Stocktonu na všedním koni, osedlal si svou sváteční klisnu, ryzku Lily, ať chlapi koukají, jak se za těch pár měsíců vyšvihl. Will Corten byl zlatokop. Poctivý a spravedlivý muž. Akorát jednou prodal jakémusi greenhornovi posolený claim. \* To ale nebyl tak velký hřích. Zvlášť proto ne, že zelenáč, co mu na trik naletěl, byl Francouz, pojídač žab.

Nepovažovali ho za mimořádného hrdinu, ale taky neměl pověst zbabělce nebo samotáře. Choval se normálně, jako všichni ostatní. Jedenáctého července 1849 vešel do Omaha-Baru a vyzunkl tam vestoje půl láhve whisky. Málem se sice pohádal s jakýmsi vychloubačným přespolním, ve vzduchu to začalo jiskřit, užuž mohlo dojít ke rvačce, ale nakonec se ovládl, otočil se na podpatku a vyšel ven. Měl totiž jiný program.

Chvilí poté zmizel v pochybném podniku u Bullrock Kitty, ani se nesnažil odtančit si na vyšlapaném parketu jedinou povinnou rundu, sáhl u pultu po láhvi, u stolku popadl černovlasou Mabel a zmizel s ní v jednom z hořejších pokojíků. Zůstal s ní v posteli až do svítání. Pak vyšel na ulici, ohlédl se nahoru, zamával ospalé dívky do okna a rozloučil se:

„Haló, Mabel...!“ zvolal a líbezně se usmál.

V devět odešel k doktoru Caswellovi a dal si zaplombovat děravý zub. Zaplatil mu třikrát víc než krásné Mabel. Přitom si uvědomil propastný rozdíl mezi hrůznou půlhodinou v Caswellově křesle a pohádkovou nocí v mansardě u Bullrock Kitty.

Zbytek neděle pil jako velbloud, snad ho ještě pobolíval zub, snad mu přišlo líto, že skončila včerejší noc a on bude muset zase sám do pustiny. Když mu po whisky docela ztwardly tváře i nohy, vydrápal se na svou sváteční klisnu a ta ho bezpečně donesla domů.

Příštího rána zjistil, že mu při včerejším tahu ukradl nějaký lump pytlík se zlatým prachem, proklel zubaře i proradnou děvku, popřál všem, s nimiž v noci pil, z celého srdce pekelná muka a rozhodl se, zřejmě pod vlivem dozrívající kocoviny, že si skočí na chvíli k páterovi Wendellovi a zazpívá si v jeho svatém shromáždění pár pobožných písní. Jen tiše, docela tichounce. Po včerejším řvání ještě strašně chraptěl.

Will Corten se k páterovi nedostal. Zaskočily ho události, při nichž přece jen mohl osvědčit svou nebojácnost. Už mel málem klobouk na hlavě a ruku na klíce, když uslyšel vzrušené hlasy, dupot spěchajících nohou a nakonec výzvu: „Popadněte pušky a všichni ven! Rychle všichni ven!“

V té době se na Divokém západě nikdo neptal, co se stalo nebo proč. Když bylo zapotřebí, postavil se do řady a střílel. Will Corten sáhl na věšák, přesvědčil se, je-li puška nabitá, hmátl ještě do zásuvky nočního stolku a vytáhl hrst nábojů, nasypal si je do kapsy kožených kalhot a vyběhl na ulici.

„Kde jsou?“

„Utekli do mexikánského lágru!“ odpověděl jeden z mužů trestné výpravy.

„Tak a jdeme, boys...!“

2.

Spor, který vzbouřil tábor, vznikl, jako ostatně skoro všechny ostatní na Divokém západě, z malicherných příčin. Ve zlatokopeckém táboře byl pochopitelně výčep. Bývalo tam klidné popití s běžnými rvačkami a sem tam nějakým mrtvým. Jedenáctého července přišel k barovému pultu Old Jerry, dobrák od kosti a do té doby outsider, kterého měl každý rád. Pozval pár kamarádů na skleničku, vrátil se totiž právě z hor a chystal se oslavit svůj šťastný den. V úterý narazil na žílu a ta mu dala do soboty víc než za tisíc dolarů zlata.

Kdo by se neradoval, když se přes noc stane z hladového trampa boháč, a kdo by s ním nešel zapít úspěch, když Old Jerry platí. Postavili se k pultu a lokál byl, jak se říká, jejich. Jenže u baru popíjelo už pár Mexikánů, shlukli se do chumlu se skleničkami v ruce, bavili se po svém rozezpívanou španělštinou.

Old Jerry měl po tak úspěšném dni pocit, že mu patří svět, a ti žlutí chlapi v širokých sombrerech mu u pultu překáželi. Ne že by snad zásadně měl něco proti barevným, ale nesnášel černochoy a nenáviděl Mexikány. Tak se před ně postavil s rozkročenýma nohama a hrozivě se na ně usmál.

„Tak co, kluci špinaví, budete tady kecat, nebo budete pít?“

„Budem si dělat, co se nám zachce,“ řekl na to jeden z nich klidně a docela tiše.

„Ólrajt,“ řekl Old Jerry. Ta odpověď ho ale musela strašně namíchnout. „Jenomže si budete dělat, co budete chtít, kousek dál, abych nemusel čuchat ten váš prokletý tchoří pach. A koukejte sebou mrsknout, a to hezky zčerstva...“

Udělal rukou, jako když hokynář žene kluky od pultu s bonbony. Ale Mexikáni se ani nehnu. Stáli dál a povídali si dál a usrkávali whisky.

Old Jerry nebyl pápěrka a taky už měl něco v sobě. Vykasal si rukávy, kývl na partu, aby se chlapi dívali, co provede, šel mezi Mexikány, popadl jednoho z nich v pase a odnesl ho od pultu. Dva tři metry dál ho postavil, oprášil si ruce, jako kdyby právě odstěhoval almaru, vrátil se k láhvi a pokračoval v pití.

Kumpáni měli z toho siláckého kousku legraci a nikomu ani ve snu nenapadlo, že ještě není konec představení. Chlapi se bavili, jak uměli, pustili se do whisky a snažili se překřičet jeden druhého. Láhve klouzaly po oplechovaném pultě. Old Jerry nebyl škrob. Whisky tekla proudem, a tak si vůbec nikdo nevšiml, že se Mexikáni za chvíli vytratili z lokálu.

3.

Za necelou hodinu byli zpátky. Měli v ruce pistole a za opasky dýky. Ten, co ho Old Jerry přestěhoval jako almaru, se na něj beze slova vrhl. V ruce měl nůž. Zlatokop nebyl maminčin miláček, vyznal se v tlačení a žádná rvačka ho dosud nepřekvapila nepřipraveného. Ale tenhle útok byl tak nečekaný, že ani nestačil sáhnout po koltech. Sotva se otočil od pultu, aby se podíval, co se vlastně děje, už měl špičku Mexikánova nože před nosem. Ještě zařval, ale hned potom se svezl k zemi. Dýka mu trčela z ramene.

Byla to ošklivá rána, ale pro chlapa, jakým byl Old Jerry rozhodně ne smrtelná. Sotva však útočník odskočil od svého soka, práskl výčepem výstřel a Old Jerry padl obličejem na podlahu s kulkou mezi očima. Ten druhý Mexikán ho odpráskl ze zálohy.

Jerryho parta byli chlapi zvyklí na leccos. Buď měli ten večer v sobě přes míru, nebo je nenadálý útok Mexikánů tak překvapil, že se nestačili okamžitě vzpamatovat. Když se pak konečně probrali, byli už ti dva pryč, a ostatní, co je doprovázeli, spíš asi ze zvědavosti než jako osobní stráž, už taky zmizeli.

V lokále reagoval normálně na události jediný chlap, zlatokop Roberts. Uslyšel výstřel, otočil se a automaticky sáhl do pouzder pro kolty. Ještě stačil vystřelit po prchajících a jednoho z nich zasáhl do nohy. Roberts pak ještě vyběhl před saloon a vypálil několik ran nazdařbůh do tmy.

Když vyšli před saloon taky ostatní a začali křičet, že se musí uspořádat na Mexikány trestná výprava, vzal Will Corten z věšáku pušku a šel s nimi.

Mexikánský tábor ležel pod skalními štíty na náhorní planině. Dostali se tam, když už svítalo. Ale ani světlo jim nebylo nic platné. Dvanáct mužů, odhodlaných pomstít smrt Old Jerryho a vzít spravedlnost do svých rukou, nepořídilo. Tábor mexických zlatokopů byl opuštěný. Ti dva si zřejmě uvědomili, co udělali, spočítali si, že jim to jen tak neprojde, sbalili proto svých pět švestek a zmizeli, dokud je ještě chránila tmavá noc. Will Corten položil dlaň do ohniště před chatrčí. Popel byl ještě teplý. Uprchlíci nemohli být daleko. Dvanáct odvážných mužů se tedy vydalo po jejich stopách.

4.

Začali s pátráním hned v nejbližší chatrčí. U stolu seděli dva dědci a koukali jeden na druhého. Museli si přece všimnout, kam si to ti dva namířili, do hor nebo do údolí. Will Corten se snažil ze starců vytáhnout rozumy. Kroutili hlavou, tvrdili, že nic neviděli, nic neslyšeli, možná že právě v tu chvíli usnuli... a konečně, stejně už dobře nevidí a jsou nahluchlí, pronásledují je neduhy stáří, zdraví jim neslouží.

Jediná naděje zklamala. Dvanáct mužů se shluklo. Začali se radit. Věděli, že se nemohou spolehnout na informace Mexikánů, ti drží spolu, jeden druhého neprozradí. Zbývala poslední možnost, proslídit krajinu metr po metru. Jeden z vrahů je přece poraněn, nemohli se tedy pustit daleko. Will Corten podal návrh. Ostatní ho přijali. Byl sice jedním z nejmladších, ale přesto se stal vůdcem trestné výpravy.

Prohledávali krajinu boudu po boudě. V jedné z nich seděli na posteli bratři Martinezové. Will Corten je znal. Byli to pracovníci a spořádání Mexikáni, měli v horách svůj claim. Zrovna hráli karty, ani nevstali, jen souhlasně tvrdili, že o ničem a o nikom nevědí. Vrahové? Oni v noci spali, neslyšeli vůbec nic.

Většina chatrčí byla prázdných, muži už odešli ke svým dílcům. Jen v jednom záplatovaném stanu, nahoře ve svahu pod jilmu, ležel mladý Mexikán, až po bradu přikryt koňskou houní, obličej orosený potem.

„Co je s tebou?“ zeptal se Will Corten přísně.

„Nemoc, señore,“ odpověděl třesoucím se hlasem.

„Co se ti stalo?“

„Horkost, señore.“

„Tak si uvař odvar z chininové kůry a vykurýruj se!“ řekl Will Corten a vyšel ven.

Jeli dál, ale Corten měl před sebou stále Mexikánovy lesknoucí se oči. Zdálo se mu, že to nebyl pohled nemocného maláří, spíš se v něm zračila hrůza, strach, úzkost. Báł se Mexikán smrti, když jím lomcovala horečka, až cvakal zuby?

Dvanáct mužů se odhodlalo vzít zákon do svých rukou. Teď už byli na honu na vrahy hezkých pár hodin a všechna námaha nevedla k ničemu. Nezavádili o sebemenší stopu, jako by se ti dva propadli do země. Will Corten byl netrpělivý. Na něm, na vůdci výpravy, ležela tíha odpovědnosti za úspěch či neúspěch. Když už si opravdu nevěděl rady, pomohla mu náhoda.

Ke skupině mužů na koních se brzy připojil hlouček mexických kluků. Muži v sedlech cválali od chaty k chatě, kluci nestačili a zůstávali vzadu. Když pak velcí vyšetřovali Mexikány, malí je doběhli a zase jim byli v patách. Žádný muž nemá rád, když mu někdo nakukuje do řemesla, zvláště když kibicuje hejno užvaněných mexických kluků.

Will Corten se do nich pustil. Začal jim vyhrožovat pekelnými mukami, jestli hned nezmizí, pak chytil nejbližšího caparta za límec špinavé košile a sliboval mu výprask karabáčem, když okamžitě nepůjde za svou mexickou maminkou.

Kluk se nezalekl. Když ho Will Corten zase pustil, postavil se proti jeho klisně s nohama doširoka rozkročenýma a přednesl pozoruhodný návrh.

„Když mě necháš jít s várna, señore, tak ti řeknu, kdo ti řekne, kdo je vrah. Když mě zaženeš, señore, neřeknu ti nic a ty se do smrti nic nedozvíš.“

5.

To bylo slovo do pranice, i když je vyslovil tak malý muž. Will Corten se usmál a kluk pochopil, že uzavřeli dohodu. Zlatokopové uměli jen pár španělských slov a kluk dvě tři anglické věty. Will Corten ho posadil za sebe do sedla a kluk slíbil, že ho doveде k prameni informací. Držel slovo. Zanedlouho zastavili opět před chatrčí, kde bydleli oni dva starí muži. Kluk ukázal na jednoho z nich.

Dědek se vzpíral, přísahal při všech svatých, že nic neviděl, nic neslyšel, vždyť ani pořádně neví, o co jde, rád by seňorům pomohl, ale neví jak. Will Corten pochopil, že se starým Mexikánem nepořídí nic po dobrém. Dal svým druhům pokyny a zahájil vyšetřování. Pat Reely odepjal od sedla laso, druzí dva popadli dědka, zkroutili mu ruce za zády, navlékli mu na ně smyčku, pak přehodili konec lasa přes nejbližší silnou větev a začali vyslýchaného pomalu vytahovat nahoru. Nemuseli se dlouho namáhat. Prolhaný Mexikán vzdal boj hned v prvním kole.

„Dovedu vás tam, caballeros, jen povolte tu zatracenou riattu...! Madre de dios, než vypustím svoji ubohou duši...!“

Pat Reely sice povolil laso, ale koženou smyčku na zápěstí Mexikánovi nerozvázal. Nechal si ho na řemínku riatty a pustil ho napřed jako lovec ohaře. Když se dědek zastavil před stanem obou Martinezů, podívali se muži v sedlech významně na sebe. Will Corten pak řekl:

„Martinezové to nebyli, ty přece všichni známe a oni znají nás!“

„Dědek nás chce zavést na falešnou stopu,“ usuzoval Pat Reely, ale slezl z koně a šel za starým Mexikánem dovnitř.

Seděli pořád na posteli jako předtím a mazali na dece karty. Netvářili se ani udiveně, když viděli dvanáct spravedlivých, ani se jich očividně nepolekali. Měli netečné obličejy jako svatí v kostele. Až když dědek, přivázaný na riattě, ukázal někam k nohám bratří Martinezů, tak sebou ten mladší přece jen zcela viditelně trhl.

6.

Ukrývali jednoho z vrahů pod postelí a hráli nad ním karty. Proto měli pokrývku přehozenou přes postel tak doširoka, že sahala až na zem. Will Corten nebyl rabiát, ale teď se neudržel. Popadl oba Martineze za límce, postavil si je a pak se jednomu po druhém zapsal těžkými direkty na jejich brady. Když byl s akcí hotov a Martinezové se sbírali ze země, otočil se na podpatku, ukázal chlapům na vraha a zavelel:

„Svažte ho a zavřete v Anthonyho krámě. Dva muži budou u něj držet stráž. Pozor na něj, je to syčák!"

Konečně tedy měli Mexíkána, který bodl Old Jerryho dýkou do ramene. Skutečným vrahem však byl ten druhý, společník, který vystřelil ze zálohy. Dostali ho už během příštích deseti minut. Dědek na riattě je k němu dovedl. Zprvu nechtěli věřit svým očím, když běžel, uvázan na řemínku, přímo do onoho stanu, v němž už před chvílí byli. Tentokrát nezaváhali. Když se zastavili nad ložem mladíka, který se zmítal na lůžku v horečce, pochopili, že ne každá zimnice musí být z malárie.

Will Corten strhl z nemocného pokrývku. Před ním ležel vrah Old Jerryho a klepal se zimnicí. Byl těžce poraněn a přišel o spoustu krve. A taky se třásl strachem, dovedl si domyslet, co ho čeká.

7.

Trestná expedice splnila úkol. Will Corten se ale taky chtěl postarat o výkon spravedlnosti. Když zasedla rada dvanácti spravedlivých na pytle mouky v přístavku Anthonyho krámu, kam zavřeli oba zlosyny, vstal jako opravdový soudce a přednesl návrh.

„Kdo nestřílí zepředu, nebo kdo namíří svoji zbraň na chlapa, co je k němu právě zády, ten je vrah. První Mexíkán napadl Old Jerryho zezadu a zákeřně, Old Jerry o něm ani nevěděl. Ten druhý střelil po zraněném. To je nejhorší darebáctví, jakého se může dopustit muž proti muži. Za podlou vraždu je smrt. Za takový zločin nemůže být jiný trest než smrt. Ale protože rada těchto dvanácti mužů zastupuje v tomto kraji zákon, ptám se vás, ctihodní džentlmeni, je-li pravda, co říkám? Kdo si myslí, že mají být oba Mexíkáni pověšeni na nejbližší větev a mají tam viset tak dlouho, až vypustí duši, ať zvedne ruku."

Dvanáct zaťatých pěstí vylétlo vzhůru. Dvanáct spravedlivých vyřklo nad vrahy rozsudek smrti.

Will Corten se snažil dodržet pravidla hry. Dal předvést oba odsouzené, a než jim oznámil neodvolatelný rozsudek, zeptal se nejdřív mladšího, jak se jmenuje:

„Ramón Santiago, señore," řekl a hlas se mu chvěl.

„A co ty?" zeptal se postřeleného.

„Jesús Santiago."

„Tak bratři...", konstatoval Will Corten a oznámil jim, že je hned oběsí.

Padli na kolena a začali prosit. Volali na pomoc Ježíše Krista a všechny známé svaté, zapřísahali se psí oddaností, jen aby je nechali žít. Marně. Deset minut po vyhlášení rozsudku viseli vedle sebe na starém jilmu. Unesl je oba. Old Jerry, ten nuzný tramp, který zažil jen pár hodin oslňujícího štěstí a malou chvilku si směl hrát na všemohoucího boháče, byl pomstěn. Will Corten odjel příštího rána do hor na svůj zlatonosný claim a pustil se znovu do práce.

8.

Ve Stocktonu pak o něm uslyšeli už jen jednou. To prý slavil u Bullrock Kitty své třiadvacáté narozeniny a střílel kolem sebe celou noc jako pominutý. Pak zmizel docela. Pátrali po něm, ale neobjevili ho. Jen jakýsi gringo přinesl za pár týdnů ze Stocktonu zprávu, že viděl před podnikem Bullrock Kitty uvázanou Cortenovu rezavou sváteční klisnu. Přisahal při památce své matky, že ji poznal nejen podle figury a barvy, ale taky podle vypálené značky. Nedalo mu to, šel dovnitř a zeptal se, komu ta přepychová kobyla patří.

„Jednomu moc prachatému Mexíkánovi," řekla mu černovlasá Mabel.

„Jak se jmenuje?" zeptal se jí ten gringo.

„Fernandez Santiago," odpověděla holka.

„Jejich třetí brácha," řeklo si jedenáct spravedlivých.

## Jménem zákona Divokého západu

1.

Dalo by se říci, že si předem promyslel svůj životní plán. Roy Bean se totiž staral o vzestup své kariéry přímo systematicky. Jako by si uvědomil, že není jedno, jak vstoupí do veřejného života, vybral si dobové entrée. Zavraždil v Chihuahua jakéhosi místního zlosyna, a tím na sebe poněkud upozornil.

Pocházel z Kentucky, narodil se někdy kolem roku 1825 v Mason County a jeho rodiče prý byli nuzáci. Byl ještě usmrkaný kluk, když se ocitl v Mexiku, a ještě se neholil, když zabil svého prvního muže.

Jenže lidé té doby měli krátkou paměť na pistolnické události. Kdo chtěl udržet veřejné mínění v napětí, musel živit zájem občanstva o vlastní osobu stále novými činy. Roy Bean zřejmě znal dobře poměry, věděl, jak se vetřít do vědomí svých krajanů. Dřív než se zapomnělo na úvodní projev jeho koltů, uspořádal v San Diegu v Kalifornii souboj, tentokrát s čistokrevným bělochem a na koních. Zvítězil samozřejmě jedinou ranou a lidé si měli o čem povídat.

Měli však až moc řeči. Ti, co u toho byli, roznesli prý po saloonech, že to se soubojem nebylo všechno all right. Roy Bean prý svého soka nestřílel tak docela zepředu, jak vyžadovalo jediné platné pravidlo zabíjení té doby, Roy Bean se dostal před soud a musel si odsedět měsíc ve vězení.

Odkroutil si třicet dní za násilnou smrt, pak vyšel ven a začal dohánět, co zameškal. A hned se postaral o další kapitolu svého životopisu. Nedaleko Los Angeles byla osada St. Gabriel, pár baráků mezi dřevěnými ohradami, ale plno života, kovbojů, koní, desperátů a diggerů a zčásti taky hodně veselých děvčat. Roy Bean skočil z ponurého kriminálu

rovnýma nohama doprostřed radovánek. Chvilí hrál poker, potřeboval totiž peníze, po celou dobu pil whisky, potom ji spatřil. Šla po schodech z podkrovní.

Snad zahořel náhlou láskou, možná to byl jen chvilkový rozmar osamělého pistolníka, jisté je, že přistoupil k dívce se zrzavou kšticí ve chvíli, kdy ji oslovil Mexikán Lothario. Neměl to dělat. Roy Bean byl prchlivý jako stárnoucí slečna. Měl v sobě láhev skotské a v duši chmurné vzpomínky na osamělé večery v cele. Snad Lothariovi ani neoznámil, jak moc a jak rychle se zamiloval do krásné Susy, sáhl raději hned po koltech a dvakrát za sebou zmáčkl.

Lothario byl místní člověk. Dobrák a poctivec, který hrál odjakživa fair play. V lokále seděli jeho kamarádi. Taký Susy se postavila na jeho stranu. Pianista dohrál v pořádku až do konce, pak kdesi třeskla láhev. Zatím se jen skutálela ze stolu, jak kterýsi muž vstal. Zvedali se jeden po druhém, pomalu jako v dramatu, zlověstně jako ve zlém snu. Kruh kolem Roye Beána se stahoval. Chlapi postupovali do středu tanečního plácku, oči upřeny na vraha, ruce na pažbách koltů. Pak sáhla po pistolníkovi první ruka. Muži se přidali.

Pověsili ho na nejbližší pevnou větev. Aby mu rafinovaně prodloužili nepříjemné poslední chvíle, vytahovali ho docela pomalu. Nezlomili mu vaz. Roy Bean se měl udusit. Muži však nečekali na výsledek, pro ně to byla okoukaná podívaná, a vrátili se do saloonu k nedopitým sklenicím. Susy pozorovala scénu zpovzdálí. Snad se v ní ozvalo svědomí, snad se jí visící Roy Bean zalíbil. Vrátila se do lokálu pro nůž, nenápadně se k oběšenci připlížila a uřízla ho.

2.

Roy Bean se tedy narodil podruhé. Ale nadosmrti měl na krku památku: rudý pruh oběšence. Probral se, místo poděkování políbil svou záchránkyni, nemohl totiž ještě mluvit, a bleskově zmizel. Dobře věděl, že se v St. Gabrielu nemůže už do konce života ukázat.

Sedl tedy na koně a jel několik dní k severu. Když vypukla válka Severu proti Jihu, byl v městečku Old Mesilla v Novém Mexiku a rozhodl se, že si ve sporu taky přisadí. Potuloval se od osady k osadě, od putyky k putyce, až sehnal čtyřicet pistolníků, kterým bylo všechno jedno, jenom snad ne, když neměli co pít.

Pojmenoval je Free Rovers a předstíral, že jde o pořádkový oddíl. Lidé je pokřtili přilehavějším jménem: čtyřicet loupežníků. Jejich akce proti severní blokádě nebyly totiž nezištné a později vedly k mnoha dohadům a Roy Bean stál v nepříjemné roli obžalovaného před soudcem. Pokaždé ho však museli propustit s omluvou. Říkalo se, že studuje práva, ale nebyla to pravda. Později se ukázalo, že jeho právní znalosti byly víc než naivní.

Roy Bean spojoval, jak se zdá, pokud to šlo, příjemné s užitečným. Mezi jeho tehdejšími personálem byla i mladá dívka Virginie Chavezová. Není známo, zda se s ní oženil, ale ví se, že mu porodila dva syny a dvě dcery.

3.

Na dlouhá léta se stopa ztrácí, Roy Bean žil asi jako všichni ostatní, proto se o něm nevědělo. Až jako zralý, šedivý, whisky páchnoucí tlustý stařík se znovu stal středem pozornosti. Objevil se totiž na Západe v malém městečku Langtry, západně od Rio Pecos, a otevřel si tam bar.

Ve washingtonské Congress Library je pod číslem 63-17415 publikace The Book of the American West. Jsou to víceméně oficiální dokumentární záznamy o událostech na tehdejší Divokém západě. O dobrodružné minulosti pozdějšího svérázného soudce Roye Beána však autoři mlčí. Konstatují pouze, že se Roy Bean narodil kdesi v Kentucky, provozoval v Mexiku obchody a usadil se v osadě San Antonio. V osmdesátých letech, kdy se podnikatelé pustili do gigantické stavby železniční tratě Southern Pacific a stavba se přiblížila městu, poznal Roy Bean, že se mu nabízí životní příležitost, posadil svůj krám na kola, vydal se za dělníky, postupujícími k západu, a prodával jim jen pár kroků od pokladen, u nichž dostávali svou mzdu, kořalku, doutníky a taky potraviny.

Stal se vysoce váženým mužem a už v té době, tam kdesi uprostřed divočiny, ho vyhledávali dělníci, aby řešil jejich spory. Ne snad proto, že by se vyznal v zákonech, ale vypadal prý důvěryhodně, se svým důstojným plnovousem starozákonního proroka. A tak rozhodoval.

Podle této publikace měli asi dvě stě kilometrů odtud svůj tábor proslulí Texas Rangers, kteří se starali o pořádek, a ti se doslechli o ctihodném soudci a začali mu posílat taky své zajatce, aby nad nimi vyřkl svůj soud. Když byla trať hotova a dělníci se rozešli, neměl Roy Bean komu prodávat a neměl koho soudit. A tenkrát se odstěhoval do Langtry a otevřel si tam ten bar.

Nový hospodský byl zřejmě jeden z prvních Američanů, kteří si uvědomili sílu veřejného mínění. Roy Bean byl na tehdejší drsné poměry milý putykář. Choval se jako džentlmen, byl slušný k hostům a úslužný, usmíval se a měl vždycky dobrou náladu, když bylo zapotřebí, rád dal každému na dluh. Jména a dlužné obnosy za kořalky si psal do objemného sešitu a zanedlouho ke svému velkému potěšení zjistil, že v něm má málem kompletní seznam voličů z Langtry a nejbližšího okolí. Skutečně, široko daleko se nenašel jediný muž, který by mu nebyl dlužen. Někdejší pistolník byl spokojen, potají se usmíval, jak mu všechno klapě podle plánu. Věděl přesně, co chce, a byl si jist, že zvolená cesta vede přímo k úspěchu. Nalil každému otropovi, ještě se uklonil, na dlužníky se usmíval jako na nejmilejší přátele, a za šest měsíců byl smířlivým soudcem. Prání Roye Beána, pistolníka, vraha a rváče, lynčovaného rozzuřeným davem a jiným davem povzneseného až na soudcovský stolec, se splnilo. Stal se vykonavatelem spravedlnosti na Divokém západě.

Za kandidáta se navrhl sám. Zvolen byl jednohlasně, všemi svými hosty. Investoval rozumně. Úvěr začal nést úroky. Roy Bean si koupil nové kalhoty a pérovací šle a od toho slavného dne si vázal na proužkovanou košili velkou černou mašli. Snad slyšel, že kdesi daleko ve Starém světě si soudcové nasazují na hlavy paruky a oblékají taláry. Jedno či druhé by v kraji na západ od Rio Pecos sotva sehnal. Mašli mu však ušila Dolores, která se teď starala o jeho rodinné blaho.

5.

Soudcovskou činnost zahájil prozíravým činem. Dal si namalovat velkou tabuli a pověsil ji nad dveře baru: Roy Bean - strážce zákona na západ od Rio Pecos.

Hned pod ní visela ještě jiná, stejně výrazná: Dobře chlazené pivo.

Zařízení baru, který se tímto současně změnil v soudní síň, bylo poměrně jednoduché. Stůl na poker, pár sudů, na nichž podle potřeby seděli buď pijáci nebo svědkové, lavice pro obžalovaného a pro soudce okázalá otáčecí židle. Nálevní pult sloužil svému původnímu účelu, ale během jediné minuty se změnil v soudcovskou katedru. Přípravy k přelíčení nebyly složité. Dolores vzala hadr a utřela loužičky zázvorového piva a páchnoucí whisky. Soud mohl začít.

Nový soudce si velice potrpěl na etiketu a ctil místní tradice. Kdykoliv zasedl na trůn, který znamenal v oblasti mnoha set kilometrů spravedlnost, naladil obličej velice přísně a suchým hlasem řekl:

„Slyšte, slyšte! Ctihodný soudní dvůr zahajuje dnešní jednání. Kdo by si ještě chtěl dát panáka, tak rychle, protože za chvíli přestane Dolores čepovat. Tak kdo má chuť na nějaký ďábelský drink?“

Nejdřív uhasili žízeň, pak se pustili do spleti zákonů. Malé delikty, jako zlodějnou, rušení domácího klidu, včetně malého ublížení na těle, pokud k němu došlo v rodině, noční výtržnosti se střelbou, píchnutí nožem, prostě lapálie, které nestály na Divokém západě za řeč, ty soudil Roy Bean sám. Byl veřejným žalobcem, když přednesl žalobu, stal se soudcem, vyslyšel a soudil, hned poté se proměnil v obhájce obžalovaného a hájil ho proti státnímu žalobci i soudci podle toho, o koho šlo a jak moc si dal záležet, aby získal sympatie tlustého putykáře.

Ubližení na těle, souboj na pistole, krádež, a za jistých okolností i vražda, to byly v té době zřejmě malé delikty. Roy Bean totiž svolával porotu, jediné když byl na programu majetkový proces. S velkou pompou pak předstíral ličení normálního soudu, jak si je představoval.

6.

Přesně ve stanovenou hodinu se dostavilo dvanáct vyvolených k pultu Beanova baru. Posunuli si klobouky do týla, kývli na šenkýře, na pultě se objevilo dvanáct lahví whisky. Nebylo slušné odměřovat nápoj hostům do sklenice. Každý se obsloužil sám, když náhodou něco v láhvi nechal, putykář mu to odečetl z účtu. Když se napili na jedné straně pultu, přešli na druhou, a tím se stali porotci. Posadili se na připravené soudky. Přelíčení mohlo začít.

Probíhalo vždycky hladce. Roy Bean dovedl udržet režii svého představení. Snažil se zachovávat vznešenou formu a opilé okřikoval, ať šlo o porotce nebo o svědky. Soudil suverénně, přísedící byli totiž vždycky jednohlasně na jeho straně. Dělal, že se s nimi radí, šuškal si s nimi, posunkoval na Dolores, předstírající, že zapisuje každé slovo do sešitu. Potom vstal, vykasal si rukávy košile a slavnostním hlasem, hodným presbyteriánského kazatele, vyhlásil rozsudek.

Přítomní vyslechli pokaždé mistrovské dílo slovesného umění, podané s náležitým řečnickým patosem. Některé rozsudky se zachovaly. Citujeme verdikt proti mexickému zloději koni Jimenezovi da Quento:

„Jimenezi da Quento! Byl jsi slyšen dvanácti čestnými muži, kteří žijí bohobojný život. Ne takovými, jako jsi ty. Jako že je nebe výš než peklo, jako že je mladá ženská lepší než stará, jako že je whisky zdravější nápoj než voda, tak je jasné, že títo muži řekli, že jsi vinen. Co se nyní stane, Jimenezi da Quento? Nic zvláštního.

Znovu se budou střídat staletí na tomto světě, znovu přijde po každé zimě jaro a louky se zazelenají a květiny zavoní ve stinných údolích, zase bude dobré léto s nesnesitelným žářem a neuhasitelnou žízňí, pak podzim, kdy padají listy a lesy se mění ve zlatou a rudou záplavu. A taky hnědou. Pak přijde zima. Ano, Jimenezi da Quento, zima s bílými Vánocemi a mrazy, které přivádějí muže ke společnému hrnci s horkým grogem.

Ty ho však už nebudeš pít. Nebudeš moci namočit svůj jedovatý jazyk do horkého, lahodného nápoje, nebudeš ani moci mrknout svým prokletým okem po ženských, když na jaře vyjdou v nažehlených blůzičkách. Ty nebudeš moci nic, Jimenezi da Quento, neboť taková je vůle dnešního ctihodného shromáždění: budeš totiž hned teď odveden pod nejbližší Šikovný strom, abys na něm byl za hrdlo pověšen. Tam budeš viset tak dlouho, až budeš docela mrtev, úplně mrtev, ty olivově žlutý synu smradlavého kozla!“

7.

Roy Bean zápolil s právem a se zákony jako se soupeřem ve volném stylu. Pomáhal si, jak to šlo. Někdy se našly v jeho rozsudcích pozoruhodné formulace a také podivná zdůvodnění. Čínan zavraždil kohosi z místních. Dostal se před smírčího soudce. Přelíčení netrvalo dlouho. Svědkové jasně svědčili pro vraždu, Čínan se ani moc nevykrucoval. Roy Bean listoval ve svém salátovém vydání zákoníku. Prohledal trestní řád dvakrát zepředu zezadu. Potom vraha osvobodil.

Propuštění vzbudilo pozornost, do městečka se sjeli novináři, navštívili soudce, kladli mu nepříjemné otázky. Aspoň si to mysleli. Neprivedli ho však do rozpaků. Proč propustil vraha na svobodu?

„Džentlmeni, hledal jsem v trestním zákoníku. Je tam hodně o vraždách. Třeba o úmyslném, nebo o úkladném zabíjení člověka obojího pohlaví. Taky se v zákonech mluví o bílých, negrech a Mexikánech. Ale o Číňanech jsem tam nenašel ani jediné prokleté slovo. Tak jsem ho osvobodil. Ale ujišťuji vás, výlohy za pohřeb zavražděného bude muset ten syčák zaplatit, nebo ho uvážu za mezka a nechám ho tahat po náměstí.“

Roy Bean se kdysi proslavil jako pistolník, jako soudce si vydobyl taky náležité popularity. Byl svým novým povoláním tak zaujat, že soudil, kde se dalo a co se dalo. Ani mrtvý neměl jistotu, že se nestane jeho justiční obětí.

Tenkrát zavraždili Pata O'Briena. Shodili ho z mostu. Byl to vysoký most. Pat zůstal ležet dole mrtvý. Protože šlo o vraždu, a ne o náhodné neštěstí, zavolali soudce Roye Beána. Přišel a prohledal mrtvolu. Na vraha se snad ani nezeptal. U mrtvého našel šestiranný kolt a čtyřicet dolarů v hotovosti. Na místě vyslovil rozsudek. Odsoudil mrtvého k pokutě čtyřiceti dolarů za nedovolené nošení zbraně a předepsanou částku na místě od zavražděného vyinkasoval.

8.

Roy Bean provozoval toto podivné zaměstnání až do roku 1895. Pak se dopustil nenapravitelné chyby. Při volbách nového soudce mu zlomila vaz. Za volební lokál sloužil pochopitelně jeho podnik. Urnu položili na barový pult. Rádně ji zalepili a úředně zapečetili. Roy Bean zazvonil na velký zvonec, čímž dal znamení, že mají všichni přijít a zvolit ho znovu smírčím soudcem.

Slavnostní akt probíhal podle programu. Voliči se dostavili v hojném počtu, každý potřásl Beánovi přátelsky pravicí,

vyopil skleničku na jeho zdraví, pak ho zvolil. Když nadešel večer a s ním taky sčítání hlasů, zvitězil Roy Bean podle očekávání na celé čáře.

Všichni se chystali na velkou oslavu. Bývala už tradičně důstojným zakončením voleb místního smírčího soudce. Roy Bean byl pochopitelně pašák, ten večer se mělo v jeho lokále čepovat zadarmo. Tentokrát však k oslavě proti všemu očekávání nedošlo. Snad náhodou, nebo z všetečnosti kteréhosi konkurenčního kandidáta. Usmyslel si totiž, že z pilnosti spočítá hlasy. Bude přece zajímavé dozvědět se, kolik který ze soupeřů dostal. Zjistil strašnou skutečnost. V urně bylo o celých sto hlasů pro Roye Beána víc, než žilo v Langtry oprávněných voličů.

Soudce Bean se pojistil proti případné nepřízni osudu, ale přepočítal se. Byly by mu stačily ke zvolení totiž regulérně získané hlasy. Lidé ho měli rádi, falešné volební lístky, které už napřed vhodil do urny, ukončily však okamžitě jeho právníckou kariéru. Hned příštího dne ráno zmizela z baru v městečku Langtry tabule:

Roy Bean — strážce veřejného pořádku na západ od Rio Pecos.

Současně s nápisem se ztratil také povedený soudce. Ani se nerozloučil s klienty a svými věrnými štamgasty.

9.

Spojené státy prožívaly svá klackovská léta. Soudnictví se ještě nepřezulo z dětských střežívků a policie byla ještě v kolébce. Amerika byla nesmírně rozsáhlá země a ze všech koutů bylo daleko do Bílého domu. Ve Washingtonu věděli o západním způsobu prosazování spravedlnosti a trpěli jej. Neměli totiž jinou možnost, nedostávalo se jim prostředků. Scházeli školení policisté, které by tam mohli poslat. Řekli si: lepší svérázná spravedlnost než vůbec žádná a přimhouřili obě oči nad četnými přehmaty.

V Kalifornii byl odsouzen k trestu smrti muž, avšak pět minut předtím než ho pověsili, se ukázalo, že je nevinný. Žaloval vládu a žádal na ni odškodné. Senátor J. W. Ralston mu však místo dolarů poslal dopis s tímto svérázným zdůvodněním: „Kdybychom vyhověli žádosti petenta, vytvořili bychom tím prejudici, opravňující k vyplacení odškodného také jiným postiženým, což, prováděno do důsledků, by mohlo znamenat vyčerpání státních prostředků.“

V každém větším městě sloužil US-maršal. Jmenovala ho vláda, měl za úkol stíhat trestné činy namířené proti státu, státním institucím, veřejnému majetku a poštovnímu vlastnictví. Mimo něj byl v každém městě ještě šerif. Volilo ho v pravidelných obdobích obyvatelstvo. Lépe řečeno mělo ho volit. A on měl stíhat všechny trestné činy směřující proti soukromému majetku a taky ostatní zločiny.

Maršál i šerif směli jmenovat své pomocníky. Když to uznali za vhodné, mohli určit pro jednotlivé akce pomocné šerify a maršály. Tak se někdy dostali na stranu zákona a spravedlnosti muži, kteří patřili na druhou stranu.

10.

Wyatt Earp je jednou z nejrozpornějších postav v policejních službách Divokého západu. Z jeho života, jako ostatně z mnoha jiných, se stala legenda, ta přežila do dnešních dnů a vypráví se ve Spojených státech jako čítankový příběh. Přitom byli Earp a jeho bratři postavami přinejmenším spornými. Přesto vyšlo o tomto muži chránícím zákon mnoho dobrodružných vyprávění, románů, Hollywood natočil postupně několik filmů o jeho chrabřích činech, v mnoha amerických městech nesou jeho jméno ulice a náměstí. Na plátnech kin se objevil vždy jako nekompromisní ochránce morálky a strážce veřejného pořádku, vždy čestný a obětavý, tvrdý ke zločincům všeho druhu, prostě vzor všem ostatním. Slouží zákonu a pomáhá právu, dovede se bit za pravdu, případně neváhá nasadit vlastní život pro blaho společnosti.

Když jsem ve Washingtonu spatřil poprvé jeho portrét a díval se na tvář bělovlasého elegána s ostře řezanými rysy a libivým knírem, řekl jsem si, že skutečný Earp vypadal snad ještě lip než všichni jeho filmoví představitelé dohromady. Kdybych byl měl tehdy vybrat prototyp hrdiny Divokého západu, nebyl bych mohl zvolit nikoho jiného. Ale pak jsem se pustil do studia archivního materiálu, proplétal jsem se bludištěm rozporů a protimluv, a přestože jsem dobře věděl, že zvlášť pro historii Divokého západu platí pořekadlo, že není všechno zlato, co se třpytí, nemohl jsem uvěřit, jak často se v těch pohnutých dobách proplétalo černé s bílým. A pochopil jsem taky, jak je obtížné postavit v období, které tvoří jedno z nejdramatičtějších preludií amerických dějin, aktéry na správnou stranu hřiště. A Wyatt Earp je právě jednou z těch nejsložitějších postav. Proto se autoři nemohli shodnout v názorech, jaký skutečně byl. Byl dobrý, nebo zlý?

Přestože jsem měl možnost nahlédnout do maximálně kompletních materiálů o jeho životě, netroufl bych si vyslovit o něm jednoznačný soud. Ani vládní archivy nejsou v tomto smyslu dost spolehlivé. Vždyť v pohnutých pistolnických sporech Divokého západu většinou přežila jen jedna strana, a její svědectví sotva lze považovat za objektivní. A navíc, pistolníci a šerifové a soudci té doby byli známí chvástalové. Jak tedy uvěřit tomu, co vyprávěli sami o sobě a o svých vlastních činech třeba po dvaceti letech novinářům? Stuart N. Lake se kdysi stal téměř oficiálním Earpovým životopiscem. Ale ani on nemá ve všem pravdu. Pokusme se najít ji v tomto vyprávění.

11.

Wyatt Earp dostal už jako dítě dobrou školu. Jeho otec a matka si totiž usmysleli, že se jako mnozí jiní odvážílivci přestěhují rovnou do ráje, sehnali vůz a pár koní a vydali se z Iowy do Kalifornie. Cesta jim trvala plných sedm měsíců. Pro kluka, jakým byl Wyatt, to znamenalo stejně dlouhý pobyt ve škole v přírodě. A ta ho naučila tvrdým pravidlům hry.

Bylo mu šestnáct, když konečně kodrcavý vůz zastavil a otec si klekl na zem a přísahal, že se z toho místa už nadosmrti nehne, a uměl lovit, stopovat a znamenitě střílet.

Později se vyprávělo, že si přál od malíčka stát se šerifem. Bylo-li to opravdu jeho přání, pak se mu splnilo poměrně brzy. (Mimořádně dotáhl to stejně jen na zástupce.) Ve Wichitě se stal pomocným maršálem a v rušném dobytčářském městečku Dodge City, hemžícím se kovboji a dobyt看, směl zavírat ožraly přes noc do šatlavy. Ale falešní hráči a vychloubační výtržníci, to prý nebyli ti praví soupeři pro Wyatta Earpa. On toužil po velkých činech ve službách zákona.

Hollywoodští autoři nevypravují obyčejně o jeho jiných činech, kterými se rovněž proslavil. Inkasoval prý jakési místní daně nebo poplatky a strčil si je do kapsy. Občané, kteří zaplatili, měli proti tomu jisté námitky. Byli by museli platit znovu, a to se jim nechtělo. Vyšlo to najevo a Wyatt Earp prý potom neměl už tak vynikající náladu jako jeho představitel v pozdějších hollywoodských filmech. Všechno mu začalo jít na nervy, jakási dívka mu prý zavdala příčinu a on jí nafackoval. V zemi džentlmenů s kolty pod opaskem to byl neodpustitelný společenský přestupek i pro špinavého přerýjního skunka, natož pro úřední osobu a ctnostného ochránce zákona.

12.

Diskrétní historik zaznamenal, že se Wyatt Earp odstěhoval v roce 1872 z Dodge City do Ellsworthu, kde pracoval ve stejné funkci. Méně ohleduplný publicista tvrdí, že ještě střelil po neozbrojeném muži, proto musel jít na hodinu. Do filmu o hrdinovi málem národním se taková epizoda nehodí, proto zůstala biografická pověst Wyatta Earpa bez poskvrny.

Do Ellsworthu přijel v létě 1873, kde se toulal mezitím, se nepodařilo zjistit. Ale v tomto dobytčářském městě na konci železniční trati, kde se to hemžilo kovboji (bývalo jich tady až půl druhého tisíce), bylo zapotřebí silných ochránců zákona. Ti všichni žili po celé dlouhé měsíce odloučení v prérii od všeho, co jen trochu zavánělo kulturou a civilizací, přijeli se stády, měli v kapse mzdu a honem si chtěli vynahradit všechno, co zameškali. Když pak měli v sobě láhev whisky anebo taky víc, bylo zapotřebí opravdu tvrdých nebojácných mužů, ochraňujících zákon, aby je drželi v přijatelných mezích. Většinou se to vůbec nedařilo, a tak vydal starosta nařízení, podle něhož musel každý host odložit své zbraně v šatně a pak teprve směl do lokálu.

Grand Central Hotel nebyl jistě tak nóbl podnik, jak by se podle honosného jména zdálo. Grandy, Ambassadors a Imperials těch let byly jen dřevěné boudy jako všechny ostatní, s výčepním pultem, několika stolky, nejvýš ještě s klavírem a špinavým tanečním parketem, malým jako rodinný stůl.

Jednoho horkého srpnového dne přišli do takového místního podniku bratři Ben a Bill Thompsonové, pověsili kolty na věšák, usedli v jedné z heren ke stolku a pustili se do pokru. Hazardní hra, to bylo jedno z mála povražení kovbojů, kteří neměli nouzi o dobrodružství a vzrušení jiného druhu. Když se hrálo, tak se hrálo vášnivě a z celé duše. A podle toho taky vypadaly pře kolem karet.

I v tomto případě vzniklo podezření, že ten či onen fixuje. Spoluhráč Thompsonů John Sterling byl zřejmě prudšas, skočil, vrazil Billovi Thompsonovi jednu pod zuby a ten skončil na zemi. Až potud zcela běžná scéna, od ostatních stolků se sotva ohlédli. Jenže uražení bratři skočili do šatny a opásali se kolty. Pak vyšli spěšně před lokál, chvíli se venku kryli za jakýmsi vozem, později vešli naproti do Branmanova výčepu.

13.

Místní šerif Chancey B. Whitney si řekl, že jim musí domluvit, aby nebláznili, bylo totiž jasné, že si počkají na Johna Sterlinga, aby se mu pomstili za urážku, a vydal se za nimi. Ale sotva vykročil k hospodě, práskl z chodby lokálu výstřel a šerif padl k zemi. Bill Thompson vyběhl z chodby, skočil na koně a oba bratři pak ujížděli z města. Někdo říkal, že normálně pomalu, protože jim ještě parta jakýchsi Texasanů kryla záda.

Maršálem Ellsworthu byl J. W. Norton zvaný Brocky Jack a pochopitelně měl své pomocníky. Ti už se ukryli na druhém konci náměstí ve skladišti společnosti Kansas Pacific a čekali, co se bude dít. Když se později objevil na scéně starosta Jim Miller a nařídil jim, aby se pustili za vrahem, začali sice přešlapovat, ale ani jeden z nich nenašel dost odvahy skočit na koně a vyjet za Thompsonem. Nutno přiznat, že uvažovali logicky, ona se taková akce velice blížila sebevraždě.

Ale o to nejde. Vznikla asi nepřijemná debata, při níž ani starosta, ani jeho zbabělí zaměstnanci nevybírali slova, když krize vrcholila, objevil se na scéně Wyatt Earp a pronesl prý tuto moudrou větu:

„Nic mi do toho není, šerife, ale kdybych do toho mohl mluvit, vzal bych si pušku a buď bych přivedl Billa Thompsona v železech, nebo bych ho zabil.“

Starosta prý neřekl ani slovo, jen se významně podíval na mladého urostlého cizince, snad se ho ani nezeptal, jak se jmenuje a odkud přišel, šel prý k maršálu Nortonovi, odepjal z košile jeho úřední hvězdu a přišpendlil ji Earpovi. Pak prý takto promluvil:

„Tak, a teď už je to tvoje věc. Máš odznak, jdi a sežeň si pár pořádných pistolí. Nařizuji ti, abys zatkl Billa Thompsona.“

Earp si prý kdesi vypůjčil pár obstarožních koltů, opásal se řemenem s náboji a dlouhým krokem vykročil přes náměstí. Tak tuto scénu popsal Earpův životopisec Lake. A ten taky reprodukuje rozmluvu mezi novopečeným šerifem a pistolníkem, který už cítil nebezpečí. Thompson zřejmě znal Earpa a taky asi neutekl příliš daleko, protože se setkali hned kdesi u onoho náměstí. A psanec zvolal:

„Co vlastně chceš, Wyatte?“

„Jdu si pro tebe, Bene.“ \*

„Raději bych vyjednával, než střílel,“ odpověděl Ben.

„Můžeš si vybrat, Bene.“

„Počkej chvíli, co vlastně ode mne chceš?“

„Odhod' pistole na ulici a porad' svým přátelům, aby nechali té hry,“ řekl Wyatt Earp.

„Zůstaň stát. Promluvíme si. Co se mnou hodláte udělat?“

„Přivedu tě před soudce, nebo tě odprásknu,“ odpověděl jasně Wyatt Earp.

Nevím, jak pokračoval rozhovor dál, nechtěl bych dát ruku do ohně za jeho obsah ani formu, ale všichni shodně tvrdí, že nakonec Wyatt Earp přivedl Thompsona před soudce a celou jeho bandu hrdlořezů s ním. Pochodovali prý způsobně jako družičky o Božím těle. Soudce V. B. Osborne pak výtržníka odsoudil k pokutě pětadvaceti dolarů za rušení veřejného pořádku. Tak tedy snad šerifa Whitneye tou upilovanou brokovnicí jen lehce poranil, jinak si tak

mírný trest nedovedu vysvětlit.

14.

Pistolník Thompson zaplatil a odtáhl s celou tlupou o kus dál. Ale odvážný cizinec, který se tak statečně zachoval, už nebyl neznámým hrdinou, už o něm všichni věděli, co dokáže, a starosta ho tedy požádal, aby si nechal na košili onu půjčenou šerifskou hvězdu, že ho přijímá do služeb za sto pětadvacet dolarů měsíčně. To byla jistě lákavá nabídka pro chlapa bez práce, a tedy i bez jistého příjmu, ale Wyatt Earp ji odmítl. Nechtělo se mu stát se za sto pětadvacet dolarů měsíčně terčem pro pistolníky, mimoto chtěl vydělat daleko víc na obchodu s dobyt看, který v té době nesmírně vzkvétal, takže z něj nezbohatli jen vylozeni hlupáci. Wyatt Earp se tedy proslavil a odešel z jeviště. Pustil se do Wichity.

Z jeho tamějšího krátkého pobytu se nezachovaly žádné písemné záznamy o chrabrých činech, přestože ho starosta Jim Hope brzy po příjezdu dekoroval šerifskou hvězdou. A tak

žil nebojácný ochránce zákona zřejmě v klidu a pokoji, a snad právě proto se za dva roky poté odstěhoval do bouřlivého města dobytkařů Dodge City.

Ríkali mu Královna dobytkařských měst, ale taky Gomora prérie. Byl to Babylon. Honáci dobytka se chtěli po práci pobavit a pohotoví podnikatelé jim k tomu poskytlí příležitost. Alhambra byl vykřičený podnik, jiný si zde otevřela zpěvačka a přítelkyně zběhlého zubaře Doca Hollidaye Kate Fisherová, zvaná taky Big Nose Kate (Katka s velkým nosem), Lady Gay Saloon nebyl o nic lepší, v Cosmopolitan Hotelu byly herny, jako ostatně v každé jiné putyce. A denně se zde střílelo. Z Dodge City pochází taky odborný výraz Divokého západu pro hřbitov — Boot Hill — kopec bot, protože se tvrdilo, že většina mrtvých vydechla naposled v botách. A na domech prostitutek, které se sem sjely z celého světa, se prý poprvé objevily lákající červené lucerny.

15.

Wyatta Earpa angažoval do Dodge City starosta města George M. Hoover a platil mu dvě stě padesát dolarů měsíčně. Earp a jeho tři pomocníci, Bat a Jim Mastersonovi a Joe Mason, se pak měli starat o pořádek v ulicích města.

Strážce zákona měl neklidnou povahu, v roce 1876 se rozhodl vrátit šerifskou hvězdu, přidal se k partě zlatokopů a šel hledat své štěstí do Deathwoodu, kde se objevilo zlato. Jenže v Jižní Dakotě už bylo dobrodruhů jako máku a každý z nich čekal na svůj poklad. Earpovi se nezamlouvala tlačení prospektorů, proto se vrátil k výkonu své úřední funkce.

Mezitím vyměnila městská rada šéfa. Starostou se stal James H. Kelley, zvaný Dog Kelley, majitel několika výborně prosperujících lokálů, Alhambra Saloon a Gambling House. Další lokál s honosným názvem Dodge City Opera byl taky jen dupárna s výčepem. Pro dobrý obchod bylo zapotřebí klidu, a tak podnikatel a starosta v jedné osobě byl přísný na rváče a pistolníky. Těm to pochopitelně nebylo vhod, a protože byl Earp jejich hlavním nepřítelem, zorganizovali prý anonymní soutěž a vypsalí na hlavu ochránce zákona odměnu 1000 dolarů. Ale dlouho si nikdo na pověstného pistolníka netroufl. Až jednou v létě se objevil na náměstí přivandrovalý kovboj George R. Hoyt. Snad potřeboval nutně peníze, protože se pustil do nepromyšleného podniku. Přímou na náměstí začal pálit po Earpovi tak zbrkle, že ani jednou netrefil. Zato Earpova třetí kulka srazila útočníka k zemi. Hoyta odvezli a za měsíc zemřel. Navíc se stal příčinou další přestřelky.

Deputy Sheriff Joe Hamman, zvaný taky Le Colonel, z Maricopa County v Arizoně, jeden z pamětníků dohasínajícího Divokého západu, nebyl sice přímým svědkem oněch událostí, přesto však ve své knize vyličil jednu z hrdinských kapitol Earpova služebního výkonu v Dodge City. Strážce zákona se prý vyznamenal nebojácností a pistolnickým kumštem, když zatýkal obávaného pistolníka Claye Allisona.

Ti dva se znali aspoň z doslechu a z mnoha příčin bylo zřejmé, že se dřív nebo později setkají tváří v tvář a pak bude záležet jen na rychlosti jejich koltů. Earp se totiž dozvěděl, že mu Clay Allison přísahal pomstu, protože George R. Hoyt byl jeho přítel. Šlo tedy do tuhého. Allison byl momentálně slavný zabiják, před nedávným zastřelil v Cimmaronu Franciska Griega, zatklí ho, dostal se před soud, ale dokázal, že pálil v sebeobraně, porota ho osvobodila a soudce ho propustil. Přes noc se tímto chrabrým a nepostizitelným činem zařadil mezi pistolnickou elitu, protože každý dobře věděl, jak to doopravdy bylo. A jednoho večera se objevil v Dodge City.

Kde mohl, tam vyhrožoval. To už byl tenkrát takový zvyk. Cizí pistolník přišel do lokálu, vypil dvě piva a hned učinil veřejné prohlášení, v němž ujistil všechny přítomné, že je velice statečný, nezáleží mu na vlastním životě a má výtečnou mušku. Vyjmenoval své slavné mrtvoly a hned poté mírně pohrozil štamgastům, aby si na něj dali pozor, že se nezná, když ho někdo poškádlí. Jen tak mimochodem podotkl, že sem přišel picnout zdejšího zástupce šerifa, toho opelichaného kojota Wyatta Earpa, protože jsou mu lidé jako on krajně nesympatičtí.

16.

Wyatt Earp se brzy poté dozvěděl o veřejně pronesených hrozbách a vyslal k pistolníkovi do hospody parlamentáře. Ten Allisonovi řekl, aby zavřel ústa, nebo bude zle, šerif Earp si už poradil s jinými výtečníky.

Clay Allison byl zřejmě rozený bojovník, nezalekl se varování, ba právě naopak, vzkázal panu šerifovi, že mu bude ctí a potěšením, když se s ním bude moci utkat v docela soukromém mítinku, třeba hned tady před lokálem, nejlíp už za hodinu nebo za dvě. Nemusel zdůrazňovat: střelné zbraně s sebou.

Kovbojové se o plánovaném utkání dozvěděli. Ve stanovenou hodinu zavíraly hospodyňky okenice, aby jim nelétaly kulky do omáčky. Utkání se konalo před saloonem Long Branch. Ochránci zákona prý obsadili všechny okolní ulice, nebyli si totiž jisti, zda pistolník Allison nepřitáhne hned s celou rotou ostrých střelců.

Přišel sám. Setkali se uprostřed ulice. Joe Hamman se dokonce odvážil reprodukovat jejich tehdejší rozhovor. Vzdejme se nedoložených podrobností. Můžeme stejně bez nadsázky konstatovat, že to, co si ti dva při setkání povídali, nebylo ani hezké, ani užitečné. Trocha vychloubání, pár provokativních slov, urážky jako než se do sebe pustí kluci na školní chodbě. Dlouhé vteřiny vyčkávání a ostrých pohledů z očí do očí. Jeden zkoumá, co si druhý myslí, každý z nich si v duchu do omrzení opakuje, že musí sáhnout k pasu první, ale tak rychle, aby to druhý ani nepostřehl.

Při tak vysoké úrovni pistolnických přeborníků nebylo favorita.

Nikdo z pamětníků si prý nevšiml, jak se to stalo, a škvírami v okenicích pozorovalo scénu hezkých pár desítek zvědavých očí. Wyatt Earp prý měl najednou v ruce pistoli, nestřelil však, jak všichni očekávali, což by byl v tak výhodném postavení jistě udělal jeho soupeř, skočil k Allisonovi, vrazil mu hlaveň mezi žebra a přinutil ho k onomu potupnému gestu, kterému se říkalo Hands up a znamenalo ruce vzhůru.

Zlý muž Clay Allison musel poslechnout. Nic jiného mu nezbývalo. Zažil největší potupu, jaká mohla pistolníka potkat. Wyatt Earp mu docela zkazil pověst a zničil existenci. Tak hluboko pokořený zabiják přišel prakticky o živnost. Odtáhl prý z města potmě a dlouho o něm nikdo neslyšel.

17.

V pravěku Divokého západu kutal vousatý prospektor, vyhlízející jako starozákonní prorok v horách Dragoon Mountains, tedy na míle od civilizace. Jmenoval se Ed Schieffelin, byl nemytý a nečesaný, v robinzonském obleku, vyspravovaném králičími kožkami. Jednou se dostala do těch zapadlých míst vojenská hlídka z Fort Huachuca a narazila na podivínův tábor. Jeden z vojáků se prý zeptal divoce vyhlízejícího muže, co že tam hledá. Ed Schieffelin odpověděl podle pravdy: zlato. V těchhle zatracených skalách můžete najít tak akorát svůj vlastní náhrobek, smál se jeden z vojáků.

Ed Schieffelin našel brzy poté jednu z nejvydatnějších stříbrných žil, na hranici Grand Canyonu se vydolovalo za miliony stříbra.

Když se zde začínalo rozrůstat městečko stříbrokopů a když zbohatlík Schieffelin dával v hospodách k dobru onu historku s vojáky a náhrobkem, dostalo nové město jméno Tombstone — náhrobek. Tak aspoň tvrdí saga.

Wyatt Earp se objevil v Tombstonu v roce 1879, bylo mu jednadvacet let. Měl báječnou pověst a nosil mohutný policajtský knír. V té době bylo pro strážce zákona všude dost práce. Prospekt oří měli spoustu peněz, městečko vzrostlo zakrátko na dva tisíce stálých obyvatel, rozkvétalo, vonělo snadnými výdělky, proto sem táhli lumpové a povaleči, hochštapleři a falešní hráči z široka daleka jako mravenci na med.

18.

Wyatt Earp se vyzbrojil na tažení proti darebákům jaksepatří. Nastěhoval se do Tombstonu s celou rodinou. Přišel sem se svými staršími bratry Jimem a Virgilem, osmadvacetiletý Morgan Earp se sem přistěhoval v lednu z Montany, kde měl nějaké nepříjemnosti, protože zastřelil v souboji na pistole Billyho Brookse. Jim Earp se moc nehodil do party odhodlaných střelců. Ve válce Severu proti Jihu utrpěl zranění a byl mrzák. Zato další kumpán Doc Holliday měl znamenitou pověst.

Jak napovídá přezdívka (doc — doctor — lékař), byl Doc Holliday skutečně lékařem specialistou, původně měl zubařskou ordinaci. Ale tento neklidný chlapík s pokračující tuberkulózou, pichlavýma očima a napomádanou frizúrou, ordinoval častěji s kolty v ruce než s vrtačkou. A byl to Wyattův nerozlučný kamarád.

Holliday byl slavný pistolník. Pocházel z Jihu, narodil se v rodině zámožného plantážníka, vystudoval medicínu a otevřel si zubařskou ordinaci v texaském Dallasu, kde se odjakživa střílelo v ulicích a černí žili s bílými v neustálém válečném stavu. Různí autoři se snaží různými argumenty vysvětlit, proč pečlivě vychovaný chlapec z majetné rodiny sklouzl na scesti a stal se profesionálním zabijákem. Někteří hledají prvotní příčinu v epizodě, která je typická pro tamní poměry, je-li pravdivá.

Parta výrostků, s nimiž Holliday kamarádil, se chodila koupat do jisté příjemné zátoky řeky Wilacochee. Považovali tu vodu jaksi za svůj ráj. Proto se zpočátku velice podivili, později zřejmě rozzlobili, když na svém koupališti objevili jednoho dne partu černošských kluků. Doca Hollidaye a jeho kamarády zřejmě nenapadlo jiné řešení, nesnažili se s výskajícími naháči domluvit, vytáhli prostě pistole a začali po nich střílet.

I když mělo na Jihu mnoho lidí podivné názory na cenu černošského života, zákon přece jen zakazoval jejich odstřel. Doc Holliday prý proto musel spěšně sbalit zavazadla a vykrást se tiše v noci z Valdosty. Není známo, zda se tak stalo před jeho promocí nebo až po ní, neví se, kdy a kde studoval, podařilo se však vystopovat, že se po incidentu s černochoy objevil v Texasu a víc než v zubařské ordinaci vyseďoval v barech a hernách. Po jisté době si našel dokonce novou profesi, už nevítal zuby, vrtal dírky do soupeřů svou pětačtyřicítkou.

19.

Kdo se živil pobytem v saloonech a hráčských doupatech, ten se na Divokém západě málokdy dožil vysokého věku. Falešní hráči a otrapové, potácející se od láhve k láhvi, žili podle pravidel vlčí morálky. Doc Holliday usedl prý jednoho dne k pokeru s neznámým cizincem a narazil na konkurenta. Byl to taky profesionál. Hrál falešně, což by nebylo nic tak zvláštního, ale Doc Holliday mu na to přišel. Tak ho zastřelil. Co s darebákem, který při hře klame?

Podle archivních záznamů utekl po tomto činu do městečka nedaleko vojenské základny Fort Richardson Jacksboro a tam odpráskl v hádce jakéhosi vojáka. Utekl, ale vojenská hlídka ho pronásledovala. Musel urazit osm set mil, než se dostal do země nikoho. Ale cestou ještě odpravil ve Fort Griffithu mladého muže Buda Ryana v souboji na nože. Hrál s Ryanem poker, dostali se do sporu, protože Ryan měl námitky proti Hollidayovu způsobu hry, slovo dalo slovo, nešťastník prý sáhl nešikovně po pistoli, ale Doc Holliday mezitím vytáhl z kapsy dýku a Ryana probodl.

V hospodě se strhla obrovská rvačka, místní hosté se na Doca sesypali, slibovali, že ho budou lynčovat, všechno pak ale dopadlo pro zabijáka dobře, v příběhu se totiž objevila známá figura Big Nose Kate, která prý hotel v pravou chvíli zapálila.

Kate Fisherová — Nosatá Katka — zpívala v tom podniku nebo ordinovala v některém z dřevěných separé v prvním patře. Zнала Doca jako stálého hosta, pro něhož byl saloon vlastně provozovnou, asi se jí zalíbil, anebo už byli milenci, v pravou chvíli zasáhla, podala mu dvě nabitě pistole, Doc Holliday vyskočil na barový pult a držel na mušce celou zuřící smečku pistolníků tak dlouho, než mu jeho partnerka dala znamení, že má pod oknem osedlaného koně. Doc vycouval, ještě pro jistotu vystřelil párkrát do houští zdvižených paží, ale zbytečně, protože putyka už hořela jasným

plamenem, a tak skočil na koně a zmizel. Tvrdí se, že měl dokonce dost času, aby před sebe vysadil do sedla Big Nose Kate, která ho snad milovala a s níž potom doopravdy žil.

Musel se později hodně změnit, zapsal na své konto několik ušlechtilých pistolnických činů. Postavil se na stranu zákona při pronásledování lupičů, pomáhal prý slabším, Wyattovi Earpovi údajně zachránil život. Odstřelil totiž nebezpečného pistolníka jen pár vteřin předtím, než by byl poslal obsah svých koltů do šerifova hrudníku. Wyatt Earp mu tu službu přirozeně nezapomněl. Doslechl se, že je Doc bez místa a že nemá kde bydlet, pozval ho proto na novou štaci.

Prvního prosince 1879 seskočil Wyatt Earp z koně na půdu městečka Tombstone. Věděli, že přijede v čele početné družiny. Privítal ho sám zdejší maršál. Jmenoval se Virgil Earp a byl to Wyattův bratr. Organizace klapala.

20.

Earpové si našli byt a zařídili se. Chovali se způsobně a nenápadně, snažili se neudělat sebemenší ostudu svému bráškově, reprezentujícímu ve městě zákon. Doc Holliday si otevřel zubařskou ordinaci. Do lidských řečí se však dostal pro jiné nešvary, než je nešikovné trhání bolavých zubů. Nejdřív se o něm jen všelicos nepěkného šeptalo, později bouchali muži při vyslovení jeho jména pěstmi do stolu a hrozili směrem k zubařově ordinaci. V okolí Tombstonu řádila totiž tlupa lupičů, k níž patřili taky bratři Clantonovi. Každý věděl, že s nimi Doc Holliday kamarádí.

Patnáctého března 1881 byl hezký, jasný, ale chladný den. Sníh sice už slezl, ještě však váł ostrý, nepříjemný vítr. Ulice městečka Tombstone byly bez života. Kolem poledne přijel na náměstí kovboj na určicím koni, seskočil před policejní stanicí a zmizel za dveřmi maršálovy kanceláře. Virgil Earp se dozvěděl první, co se stalo.

Kolem půl jedenácté přepadla banda zločinců dostavník, zastřelila kočího a těžce poranila jediného cestujícího, který měl vedle sebe na sedadle stříbrné pruty v ceně osmdesáti tisíc dolarů. Sotva však praskly první rány z pistolí banditů, objevila se na místě přepadení skupina kovbojů. Byli na cestě do města. Došlo k přestřelce, bandité utekli bez kořisti.

Maršál Virgil Earp skočil do sedla a jel tryskem na místo činu. Kovbojové zatím ošetřili zraněného, ten se vzpamatoval a popsal některé z lupičů. Nikdo nemohl pochybovat, že to byli bratři Clantonovi, ale nebylo vyloučeno, že byl s nimi i povedený Doc Holliday, popis se na něj totiž taky hodil.

Ochránci zákona se okamžitě vydali na cestu. Maršál Earp se vrátil do městečka a zaklepal na dveře zubařovy ordinace. Začal ho vyslýchat. Doc Holliday se urazil. Seděl přece celé dopoledne doma a čekal na pacienty. Ne, svědky nemá, nikoho zřejmě nebolel zub, tak taky nikdo nepřišel. I když byl zjevně podezřelý, maršál ho nezatkl.

Udělal chybu. V Tombstonu se začaly ozývat nespokojené hlasy. Kdosi pak prohlásil v místním baru, že Virgil Earp zločince kryje, protože měl v přepadení prsty taky jeho bratr Wyatt. To bylo vážné podezření.

21.

Zatím došlo k podivné situaci. Maršál Virgil Earp cítil, že nebude sám stačit na honičku a taky na přestřelku, která se dala čekat, jmenoval proto pomocnými šerify své bratry Wyatta a Morgan a. Později se k nim přidal i zubař s pichlavými očima, Doc Holliday, nerozlučný kamarád Wyatta Earpa, ale taky přítel bratrů Clantonových.

Čtyři muži prohledávali kraj kolem města, hledali stopu. Obě strany se totiž dobře znaly, k prvnímu střetnutí došlo už dávno předtím. Tehdy začali Ike a Billy Clanton, Curly Bill a bratři McLoweryové střílet na Allen Street. Pomáhali jim taky Frank Patterson a Pony Deal. Šerif John E. Běhán trpěl taková povyrazení, když se v noci střílelo a on se vzbudil, obrátil se obličejem ke zdi a nic neviděl, nic neslyšel. Ale ochránci zákona Fred White a Wyatt Earp vyjeli, aby udělali pořádek mezi opilými pistolníky. Došlo k výměně názorů a Curly Bill vážně postřelil Whitea. Earp ho zneškodnil jedinou ranou a pak odvedl všechny zabijáky do místního vězení. A teď se dalo čekat, že se konečně pomstí za tehdejší porážku.

Objevili se nedaleko budovy puncovního úřadu Assay Office, záda jim kryla zeď, číhali do ulice. Nejbližší Tom McLowery, vedle nejnebezpečnější střelec, jeho bratr Frank a dvacetiletý Billy Clanton a jeho bratr Ike. Billy Claiborn se dvěma pětačtyřicítkami u pasu uzavíral linii v místě, kde začínala Fremont Street a kde končily ohrady.

Podle přesného popisu bitvy, uvedeného v The Storybook Marshal: Wyatt Earp (Wild West), se objevili protivníci, když už bandité zaujali své vyčkávací pozice. Na rohu, kde končily ohrady, se nejdřív objevili Wyatt a Virgil Earpové, za nimi Morgan Earp a Doc Holliday. Všichni měli šerifské hvězdy na prsou, jen Doc Holliday ne. Ale stál na té straně ulice, kde bojovali ochránci zákona. A to nešlo banditům do hlavy. Maršál Virgil Earp se postavil doprostřed ulice a zvolal:

„Zvedněte ruce, jste zatčeni!“

Billy Clanton a Frank McLowery sáhli současně po zbraních, ale Virgil se snažil zabránit přestřelce, proto vysvětloval:

„Počkejte, nerozumíme si, přišli jsme vás jenom odzbrojit.“

Bandité se usmáli. Nevěřili, nebo se nechtěli podrobit? Třeskly první rány. Bitva začala. První padl Frank McLowery. Zasáhla ho přesně mřížená Wyattova střela. Morgana Earpa škrtla kulka z McLoweryho pětačtyřicítky, ale přesto se mu podařilo v pravou chvíli zasáhnout do paže Billyho Clantona, který se chystal vystřelit po Wyattovi.

Billy Claiborne zpočátku divoce páčil po Virgilovi, ale pak propadl panice a utekl do Fotoateliéru C. S. Flye, kde se schovával šerif a spojenec banditů Johnny Běhán a držel pistolníkovi otevřené dveře.

Mezitím postřelil Tom McLowery Morgana Earpa do levého ramene. Ale on bojoval dál. Zasáhl ve chvíli, kdy si zraněný Billy Clanton přendával pistoli z jedné ruky do druhé a trefil ho do žeber. Claibornův útěk z bojiště podkopával morálku ostatních. Ike Clanton prý prosil Wyatta Earpa, aby ho nezabíjel, že nezačal střílet. Earp se zachoval jako rytíř, řekl Clantonovi, aby buď bojoval, nebo zmizel. Clanton tedy rovněž skočil za dveře fotografova ateliéru.

Wyatt Earp se pak věnoval Tomovi McLowerymu. Ten byl schován za koněm a páčil z úkrytu. Pak mu padl zasažený Billy Clanton do náručí a kůň se spláhl. McLowery se sice ještě pokusil sáhnout do sedlové tašky pro vinčestrovku, ale kůň se nedal zadržet. Tak se dal Tom na útěk. Daleko nedoběhl. Doc Holliday i Wyatt Earp po něm střelili a on padl

mrtev.

22.

Nakonec trochu statistiky. Bitva trvala třicet vteřin. Bandité vystřelili sedmnáct ran a jen třikrát trefili. Earpové s Hollidayem vystřelili rovněž sedmnáct ran, zaznamenali však podstatně víc zásahů. Franka McLoweryho provrtaly kulky třikrát, Torna dvakrát a Billyho Clantona šestkrát. Nezemřel hned, ale nakonec přece vydechl naposled v botách, jak si to vždycky přál.

Veřejné mínění nebylo po této bitvě zajedno. Každý věděl, že šerif Běhán stál na straně banditů, že Earpovi měli na ochranu zákona a zajištění spravedlnosti jiný názor, začalo se hovořit o vraždě a na rakvích těch tří se objevil transparent: „Zavraždění v ulicích Tombstonu.“

Nebyla to jen obyčejná přestřelka, Earpovi bojovali se svými soupeři o veřejné mínění. Zdá se, že jejich vítězství nebylo dokonalé. Druhá strana, nyní už veřejně podporovaná šerifem Johnnym Běhanem, se držela své verze. Noviny psaly o vraždě, ale vyšetřující komise neshledala důvod k podání žaloby.

Běhán a Ike Clanton s rozhodnutím nesouhlasili a trvali na projednání případu. Soudce Wells Spicer musel nařídit výslechy. Divadlo, v němž šlo o mocenské postavení té či oné strany, pokračovalo pak na jiné scéně. Běhán tvrdil ve svém svědectví, že nařídil Earpům kovboje jenom odzbrojit, ale Earp vypověděl, že mu naopak šerif řekl, že ti bandité nemají u sebe zbraně, ale když pak zjistil, že jsou po zuby ozbrojeni, tak jim je chtěl odebrat.

Když se postavil za zábradlí pro svědky Ike Clanton, došlo ke komplikacím. Primitivní pistolník moc mluvil a protiřečil si. Přiznal však, že jeho tlupa přišla do města, aby se utkala s Earpovci, ale současně pod přísahou tvrdil, že bratři Earpové a Doc Holliday museli odstřelit Clantony a McLoweryovy, ti totiž věděli, že Earpové a Doc Holliday přepadli v březnu dostavník Wells Fargo a že Doc Holliday zastřelil kočího Buda Philpota. Ike Clanton pak taky vypověděl do protokolu, že mu Wyatt Earp sliboval odměnu šest tisíc dolarů, když před soudem prohlásí, že dostavník přepadla jeho banda.

23.

Soudce Spicer nebyl nováček. Věděl, co je možné, a dokázal rozpoznat fintu. Jednoduchou úvahou pak dospěl k závěru, že Earpovi a Doc Holliday byli v právu a ochraňovali zákon. Kdyby totiž bylo jen něco pravdy na tvrzení Ike Clantona, nestál by dneska za zábradlím pro svědky. Earpové měli totiž během přestřelky dost příležitosti zbavit se ho, kdyby skutečně věděl tolik, kolik řekl.

Pověst Wyatta Earpa a jeho pomocníků byla tedy opět bez poskvrny, ale případ ještě zdaleka neskončil. Ten, kdo znal poměry na Divokém západě, dobře věděl, že ti bandité, co přežili, považují za svoji povinnost pomstít své mrtvé druhy. Další pokračování se pak odehrálo před Vánoci 1881.

Městský maršál Virgil Earp byl v přestřelce raněn, ale vyléčil se a po nějakém čase mohl zase chodit a ještě o něco později začal vykonávat svou starou funkci. Navíc začal normálně žít, jak žili všichni chlapi v Tombstonu. Když vyšel osmadvacátého prosince, někdy kolem půlnoci, z baru Oriental, přecházel přes Fifth Street a dostal se před osvětlená okna Eagle Brewery Saloonu, prásklo noci pět ran. Virgil se zastavil, rozhlédl, pak udělal pár kroků zpět k Orientalu, v jehož létacích dveřích se právě objevil jeho bratr Wyatt.

„Dostali mě, bídáci!“ stačil prý ještě říci.

Wyatt Earp se rozběhl do tmy. Ale ulice byly prázdné. Bandité utekli do noci a nikdo je neviděl při činu a nikdo proti nim nemohl svědčit.

Wyatt Earp se hned druhého dne vydal po jejich stopě. Začal se opatrně vyptávat a brzo zjistil, že lidé viděli odpoledne Ike Clantona, ale že ve městě byli i jeho kumpáni, Hang Swilling, John Ringo a Frank Stilwell. Šerif Běhán stál na jejich straně, bandité ho drželi zřejmě v šachu, buď na něj něco věděli, nebo mu dávali desátek z kořisti, jeden z banditů, Frank Stilwell, byl totiž současně zástupcem šerifa Běhaná. A tak vlastně ani nebylo divné, že Běhán nenařídil pátrání, že se ani nepustil pistolníkům po stopě. On určitě věděl, kde jsou.

Poctiví rančeři už nechtěli dopustit, aby jim bandité odstřelovali ochránce zákona přímo před okny jejich domů, dali se dohromady, opásali se kolty a utvořili občanský bezpečnostní výbor Citizens Safety Committee a žádali, aby byl na vrahy vydán zatykač. To už šlo do tuhého. Bandité však měli na své straně šerifa. Teď byla pravá chvíle pro jeho vystoupení. Tak se najednou všichni ti darebáci ocitli pod jeho zákonnou ochranou, on své kumpány vyšetřoval a oni protokolárně prokázali, že byli v době, kdy se před barem Oriental střílelo, na míle od Tombstonu. A právo a zákon zase přišly zkrátka.

24.

Přesně rok po přepadení dostavníku Wells Fargo si šel Morgan Earp zahrát kulečnick do Campbell & Hatch Billiard Parlor na Allen Street. Byl právě uprostřed partie s Bobem Hatchem, když zařinčelo v okně sklo. Pak práskla druhá rána. Wyatt Earp, který byl taky v lokále a pozoroval hru svého bratra, udělal pár kroků k oknu. Druhá kulka mu hvízdla kolem hlavy a zaryla se do stropu. Ale tu první měl v sobě Morgan. Wyatt k němu poklekl. Morgan mu zemřel v náručí.

Wyatt Earp přesně věděl, kdo střílel. Už pár dní předtím totiž zjistil, že jsou ve městě Stilwell, Swilling, Pete Spence a Florentino Cruz, zvaný taky Indián Charlie. Earpové dobře věděli, o jaké nebezpečí jde. Pistolníci jistě nepřijeli jen tak zbůhdarma. Morgan a Wyatt po nich začali pátrat, ale marně. Bandité museli mít dobrý úkryt. Vylezli z něj až za tmy a neviditelní a nepolapitelní odstřelili Morgana Earpa ze zálohy.

Virgil Earp se vylíkal ze zranění, byl však nadosmrti mrzák, Morgan byl mrtev a pachatelé byli na svobodě. Každý věděl, že se nyní Wyatt Earp pustí za nimi a neustane, dokud je nebude mít na dostřel. Mrtvolu Morgana Earpa dali nabalzamovat, zaletovali ji do plechové rakve a naložili na vlak do Kalifornie. Zmrzačený Virgil a jeho žena se taky stěhovali. Ale ve stejnou dobu odjeli z města taky Wyatt Earp, Doc Holliday, Sherman McMasters, Texaský Jack Vermilion, Turkey Creek Jack Johnson a Warren Earp, který přišel do Tombstonu, když pistolníci postřelili Virgila.

Později se zjistilo, že Virgil a jeho manželka vystoupili z vlaku v Tusconu. A právě tady později našli Stilwellovu

mrtvolu. Ležel zkroucený na trati mezi pražci, v chladném těle měl čtyři kulky z pětačtyřicítky a dvě dávky z brokovnice.

Koroner v Tombstonu prohlásil, že Morgana Earpa zastřelili Stilwell, Spence a Indián Charlie. Koroner v Tusconu vyslovil přesvědčení, že Stilwellovu smrt mají na svědomí Wyatt a Warren Earpovi, Doc Holliday a Texaský Jack. Ale Wyatt Earp se k tomu nikdy nepřiznal.

Jeho životopisec Lake tvrdí, a on často otevřeně straní Earpovi, že mu Wyatt vyprávěl, jak to tenkrát bylo. Podle této verze seděli jacísi čtyři neznámí muži v bryčce nedaleko tratě a dvakrát po něm vystřelili. Netrefili ho. Zato zastřelili krátce poté Stilwella, který prý právě v tom místě přecházel koleje. Opravdu nápadná shoda náhod. Samozřejmě že to nebyla pravda, ale důkazy pro tu či onu verzi nebyly, a tak byla jedna či druhá stejně dobrá.

Když se pak Wyatt a jeho muži vrátili do Tombstonu, snažil se jejich notorický konkurent, šerif Běhán, vytlouci z podezření kapitál, žádal o Wyattovo zatčení, ale nepochodil.

Další události jsou v mnohém nejasné. Wyatt Earp opustil brzy poté Tombstone a jeho čtyři pomocníci s ním. Vystopovali prý Indiána Charlieho, vynutili z něj přiznání, že dostal od banditů pětadvacet dolarů za to, že jim dělal zeď, když zastřelili Morgana Earpa. Pak ho zanechali mrtvého v opuštěné rokli.

Šerif Běhán byl znovu na koni, nyní měl důvod k vyslání trestného komanda za nenáviděným Wyattem Earpem. Velením pověřil právě banditu Curly Billa Brocia. K setkání došlo daleko od civilizace, u Iron Springs v horách Whetstone Mountains. Wyatt Earp později prohlásil, že tam zastřelil Curly Billa. Nikdo však nikdy nenašel jeho mrtvolu.

25.

Neohrožený ochránce zákona Wyatt Earp, tak aspoň líčí tohoto muže románová filmová legenda, pak zmizel všem z očí. Objevil se až po několika měsících v Coloradu. Šerif Běhán se dozvěděl o místě jeho pobytu, vydal na něj zatykač pro zavraždění Stilwella, ale coloradský guvernér Pitkin odmítl pistolníka vydat. Případ Wyatta Earpa zůstal tedy navždy nedokončen a kronikáři Divokého západu dostali příležitost k nekonečným dohadům o tom, na které straně zákona vlastně slavný pistolník stál.

Osud udělal za jeho životem neobvyklou tečku. Wyatt Earp nepadl kulkou některého z mnoha protivníků, dožil se ve zdraví vysokého věku jednaosmdesáti let. Když pak v roce 1929 zemřel, pochovali ho na čestném místě na hřbitově Coloma v Memoriál parku v San Francisku Nad jeho hrobem postavili důstojný žulový náhrobek

Prvního července 1957 ukradli pomníček neznámí pachatelé Přijeli na hřbitov v noci s nákladním automobilem a náhrobek naložili Mstitel, nebo potrhlý sběratel kuriozit? Kdoví V každém případě však důkaz, že se některé lidové zvyky z dob Divokého západu zachovaly do dnešních dnů

## Ukrutná smůla Jesse Jamese

1.

Říkalo se, že bandě přinesl smůlu Bill Stiles, ale kdoví proč vlastně se najednou otočilo štěstí k pistolníkům zády. Dost dlouho to totiž vypadalo na klidnou kariéru pod penzí. Jesse James se se svými kumpány pouštěl do nejkrkolonnějších podniků a všechny mu vyšly. I když mu kolem uší kňučely kulky dvou tuctů elitních střelců, i když mu maršál odpráskl pod zadkem nejlepšího koně, jaký se kdy v Missouri postavil na nohy, i když si umínil vybrat trezory místní banky před početným obecnstvem a navíc v právě poledne.

Ale pak se všechno zvrtlo a zatím si toho nikdo z party nevšiml. Bill Stiles konečně taky nemohl tušit, že on je vlastně tím Jonášem na palubě, který přišel kapitánovi zvěstovat zkázu lodi. Jenže, jak už to bývá, osud si režíruje svoje frašky sám a nedá si do představení mluvit ani od tak váženého pistolníka, jakým byl Jesse James.

Horká červencová noc přilepila jezdcům košile na záda a kalhoty na sedla. A prach jim sedl na rty a z černých vousů byly bílé, protože měsíc svítil na scénu modrozeleným filtrem. Osm jezdců vyjelo na pahorek. Chvilí vypadali jako siluety ve filmu, pak letěli prérí v řadě za sebou jako spořádaná hlídka. Bylo slyšet jen kopyta v suché trávě, pak už jen šustění, ten první zvedl ruku s kloboukem a všichni zastavili.

Železniční trať. Osm mužů seskočilo ze sedel.

„Hobbsi, budeš držet koně, aby se nerozutekli. A pořádně, bez nich bysme to mohli rovnou zavřít.”

„Oukej, šéfe!”

Osm jezdců se připravovalo. Nikdo s nikým nemluvil, zřejmě bylo každému všechno jasné. Kouřili, postávali s rukama v kapsách, sem tam zacvakal bubínek koltu, ale ne z nervozity, jen tak ze zvyku. Bill Stiles se sebral a odešel klátivým krokem k náspu. Zalehl mezi pražce a přiložil ucho na kolejnici.

„Tak co, Bille?”

„Ještě nic,” oznámil, ale zůstal ležet na náspu a poslouchal. Jesse James zatím aranžoval scénu.

„Sam Wells si vezme na starost lampu a vy dva sebou hodte a narovnejte přes trať támhlety klády. Člověk nemůže vědět, co se vylihne v hlavě pitomého strojevůdce. Kdyby si náhodou umínil, že nezastaví.

Role byly rozděleny, šéf čekal na třetí zvonění. Noc ležela nad ztichlou krajinou jako horká poklička. Jen cikády bylo slyšet a bzucení telegrafních drátů. Prostě, romantická idyla jako ze školní úlohy.

Bill Stiles vyskočil.

„Už jede, šéfe!”

2.

Z osmi chlapů spadla ospalost jako na povel. Vytáhli šátky a zakryli si jimi obličej. Teď teprve vypadali jako opravdoví banditi z kovbojského filmu. A pustili se do akce. Lokomotiva dvakrát za sebou zavyla, v dále se objevily oči acetylenových reflektorů a v ruce Sama Wellse petrolejová lucerna s červeným sklem. Míhá se tmou a opisuje nad

tratí kruh. Strojvedoucí brzdí, kola skřípou, od skupiny mužů se šátky na obličejích se oddělili tři a míří k expresu, který již zastavuje.

„Ruce vzhůru, pánové, a ani slovo. Jinak se stěhujete na nebesa mezi andělíčky!“

Ti tři jsou již v poštovním voze a prohlížejí dvě nedobytné pokladny, stojící v koutě. Dva muži se šátky přes obličej drží v šachu celou posádku vlaku. Strojvůdce má roubík v ústech a ruce i nohy ve smyčce konopného lana. Všechno klape až na jedinou maličkost: schází klíče k trezorům. Co dělat?

Lupiči a přepadení sehraji scénu jako z grotesky. Jeden z banditů hlídá dvěma naměřenými kolty posádku poštovního vozu a ti druzí dva se zahalenými obličejí jdou hledat pana Smitha nebo Browna do některého z pasažérských vozů, kam si odskočil na kus řeči, protože pan Smith nebo Brown má mít údajně ty klíče. Ale nemá. On vůbec neexistuje. To jen pošťáci chtěli získat čas. Bandité se vracejí do poštovního vozu s nepořízenou, Jesse James volí novou taktiku: sekery, krumpáč, železné páčidlo. A za chvíli je v nedobytné pokladně díra.

Nacpali do pytle od mouky patnáct tisíc dolarů ve zlatě, což představovalo v té době povážlivé jmění. Stalo se tak sedmého července 1876 v devět hodin večer, jen pár set metrů od Ottervillu v tak zvaném Rocky Cutu.

Jesse James se zapsal do análů Divokého západu tu noc ještě jedním kouskem. Když se dobývali do druhé pokladny, odolával pancíř všem instrumentům. Pak vzal Jesse James do ruky obrovské kladivo, jímž rozbíjel topič na tendru velké kusy uhlí, a prorubal si cestu k mamonu. Ale díra byla malá, musel proto sáhnout dovnitř sám, měl ruku jako slečna, nosil prý rukavice číslo sedm.

O bohatýrském kousku se v kraji vyprávělo ještě po desítkách let a loupež byla zřejmě vrcholem kariéry lupiče Jesse Jamese. Pak už to začalo jít s bandou i s jejím náčelníkem z kopce. Bill Stiles asi přece jen přinesl loupežnické partě smůlu.

3.

Jesse James tedy zdárně dokončil akci a lupiči mohli za mírného střelení pro výstrahu odjet s pytle dolarů. Strojvedoucí a topič odtahali klády, které ležely na trati, a odjeli s vlakem do Ottervillu. Tam pochopitelně vznikla panika, za lupiči se ihned vydala četa dobrovolníků a maršál s pomocníky křížovali prérí. Ale jako obvykle - zcela bezvýsledně. Nikoho nechtyli, na nic nepřišli. Možná že by ještě ani dnes nevěděl nikdo nic, kdyby jednou z večera nevypil Hobbs Kerry o láhev whisky víc. Hobbs byl při loupeži vlastně pátým kolem u vozu. Když se však pořádně napil na kuráž, chvástal se, jako by přepadení velel on, a ne Jesse James. Vychvalování vlastní chrabrosti, to byla známá ctnost ostrých hochů, kteří nevěděli, co je zákon. Hobbs se chlubil a prozradil přitom, že byli u Rocky Cutu bratři Jamesové Jesse a Frank, bratři Youngerové Cole a Bob, Clell Miller, Sam Wells a Bill Stiles. A pochopitelně i upovídaný Hobbs Kerry, který všechno vy žvanil právě v nejméně vhodné chvíli. V baru totiž seděl komisař Boland, zapamatoval si každé slovo a policie měla od toho dne aspoň jména lupičů pro zatykač.

4.

Minnesota byla pro Jesseho bandu panenská půda. Snad právě proto přišel Bill Stiles s nápadem podívat se do trezorů tamějších bankovních domů. Možná že se jen snažil uplatnit své vědomosti, znal totiž ten kraj jako své boty, a tak vystupoval při plánované akci v roli experta místních poměrů.

Přijeli do Mankata, předstírali poctivé úmysly a ušlechtilé cíle, ubytovali se v místním hotelu, jako by byli na obchodní cestě, ale chystali se hned druhý den ráno navštívit banku. Večer seděli v baru jako ostatně všichni řádní muži a nikdo z nich si nevšiml, že se od jednoho stolku nápadně rychle vytratil jakýsi chlap a rovnou běžel k šerifovi. Poznal nebezpečného zločince Jesse Jamese a šel ho udat. Šerif nebyl, jak se zdá, horká hlava. Napsal třířádkový protokol a poslal dobrého střelce, aby dával na podezřelého chlapa pozor.

Ten fízl byl zřejmě flink. Nazítří ráno se totiž vydala parta podle plánu k bance, v sedlové tašce jednoho z koní onen tradiční, zatím ještě prázdný moučný pytel, který se měl za chvíli naplnit zlatem.

Nedošlo k tomu, ačkoliv důvody k fiasku nejsou tak docela jasné. Snad už začal naplno působit onen neviditelný Jonáš na palubě. Bill Stiles přitahoval smůlu jako magnet připínáčky. Když seskočili z koní a přivázali je k ohradě banky, zpozorovali několik podezřelých chlapů. Zálibně si je ze všech stran prohlíželi. Jesse James neměl ponětí o tom, že ho někdo ve městě poznal a že to šel oznámit šerifovi. Ale přesto by mu v tuto chvíli nebyl nikdo na světě vymluvil, že ty zvědavé oči nepatří fízlům. Byl dokonce přesvědčen o tom, že ti kolem nečekají na nic jiného, než až jeho banda vleze do připravené pasti.

„Boys, tady to začíná smrdět hřbitovem!“ zvolal na kumpány, skočil do sedla a bodl koně ostruhami. Ostatní v mraku prachu za ním.

Později se ukázalo, že nešlo ani o zradu, ani o léčku. Fízl, který měl hlídat Jesse Jamese, u banky vůbec nebyl. Skočil si totiž zrovna na svačinu. Očumující chlapi, kterých se Jesse James polekal, byli pouze znalci koní. Prohlíželi si luxusní kobyly Jesse Jamese a jeho hrdlořezů, zrovna tak jako si dnes prohlížejí muži naleštěné limuzíny před luxusním hotelem. Jesse James a ti druzí si totiž odjakživa potrpěli na nejlepší koně. Na jejich rychlosti závisely životy jezdců.

Co se nepodařilo v Mankatu, mělo se povést v Northfieldu. Tam to Bill Stiles znal ještě lépe a zaručoval, že První národní banka tohoto farmářského hnízda bude dobře zásobena. Dlouho nelelkovali a pustili se podle osvědčeného receptu do díla.

5.

Jesse James seskočí z koně, následován Bobem Youngerem a Wellsem, a všichni tři si to namíří rovnou k pokladně. Cole Younger a Clell Miller hlídají venku a předstírají náramnou péči o své koně. Jesse James už drží v šachu všechny tři zaměstnance První národní banky.

Ale v tu chvíli se začíná drama měnit v grotesku. Jesse James hrozí pokladníkovi, že ho odstřelí, když okamžitě neotevře trezor, ale bankovní úředník jen krčí rameny. Pan Joseph L. Heywood je seriózní mladý muž. nosí tvrdý límec s elegantním motýlkem a pečlivě upravený knír a pravděpodobně nelže, když tvrdí, že jeho pokladna má časovaný zámek,

s kterým nikdo nehne dřív než za půldruhé hodiny.

Jesse James stojí před technickým zázrakem a neví si rady. Pro jistotu dá aspoň pokyn svým dvěma druhům, aby pana pokladníka pořádně zmáčkli, co když přece jen nemluví pravdu. Měli vztek, že jim nic nevychází, tak se pustili do pana Heywooda, až to nebylo hezké.

Před bankou stál student Henry M. Wheeler a pozoroval ty dva cizí muže. Nervózně přešlapovali kolem svých zaparkovaných koní, co chvíli se po očku dívali na dveře banky. Na protějším chodníku měl svůj krám se železným zbožím A. E. Manning, a protože neměl co dělat, seděl přede dveřmi na šamrli a sledoval partu cizinců, která se nápadně nenápadně točila kolem místní banky. Později prohlásil:

„Měl jsem od první chvíle pocit, že se před mýma očima chystá nějaká lumpárna.“

Chování neznámých mužů skutečně muselo vzbudit podezření. Pan Manning se sebral, nechal krám krámem a šel se podívat na protější chodník k bance. Když se přiblížil, upozoroval ho Miller, ten hlídal u koní, šel mu naproti a udělal neomalenou taktickou chybu. Vytáhl svou pětačtyřicítku, zamával jí maličkému železáři Manningovi před nosem a houkl mu do ucha:

„Koukej jít po svém, ty prašivěj skunku, nebo ti nadělám pár nových direk do kalhot!“

Železář Manning skutečně poslechl a bez odmouvání šel. Když byl uprostřed silnice, dal se dokonce do běhu. Utíkal ke svému krámu a celou cestu křičel:

„Lupiči! Pánové, v bance jsou lupiči! Chyťte je...!“

To byla fanfára volající do boje. Železář Manning ale nekřičel ze strachu. Vběhl do svého krámu, kde prodával nádoby, lopaty, řetězy a sekery, ale taky kolty, ručnice a střelný prach, a začal nabíjet veškerý arzenál, který měl po ruce. Předovky, zadovky, brokovnice, kulovnice, kolty. Lidé se chopili nabízených zbraní, zaklekli za káry, stojící u chodníku, a zahájili palbu.

Bandité okamžitě skočili na koně a bránili se střelbou z koltů. Jesse James vykoul z okna banky, poznal, že nemá naději na úspěch, vyběhl ven a skočil se svými druhy na koně. Pro jistotu, ze zvyku, nebo možná ze strachu, práskl ještě kterýsi z nich po zuboženém pokladníkovi Heywoodovi a trefil. Na bojišti zůstal ležet první mrtvý.

Pak se rozpoutala bitva jako z dobrodružného filmu. Northfieldští zalehli do krytých postavení a pálili po lupičích ze všeho, co bylo po ruce. Student Wheeler sebral pušku, kterou mu nabídl Železář, a vyběhl s ní do prvního patra hotelu Dampier. Odtud měl dobrý přehled a v klidu mohl mířit. Hned první ranou skolil Clela Millera.

Mezitím se obchodník Manning vypořádal s Billem Chadwellem a Bill Stiles taky zůstal ležet na bojišti. Pod Bobem Youngerem padl jeho kůň a utíkal s roztříštěným loktem, Cole, druhý z bratrů Youngerových, taky dostal zásah, snad žádný z lupičů nevyšel z přestřelky se zdravou kůží.

Bandité neměli šťastnou ruku. Mimo zavražděného pokladníka zůstala po nich už jen jedna mrtvola. Švéd Gustavson, náhodný chodec. Objevil se na ulici zrovna ve chvíli, kdy se začalo střílet, a včas se neukryl. Šest lupičů přežilo horké chvíle. Teď utíkali na pěti koních z města. Bill Stiles, který snad opravdu přinesl bandě neštěstí, si už vinu vykoupil smrtí.

6.

Jesse James se už smůly nezbavil. Celý kraj se vzbouřil, muži vytáhli na koních za lupiči. Byl to jeden z největších honů na bandity těch let. Telegrafy a telefony byly v nepřetržitém provozu, ze širokého okolí se do města sjížděly posily, policejní jednotky i skupiny dobrovolníků. Každý strategicky důležitý bod hlídali dva muži. Šerifové si totiž vypočítali, že se roztříšená tlupa Jesse Jamese bude snažit dostat přes hranici do Missouri, kde jsou bandité doma, kde tedy mají dost spolehlivých známých a bezpečných skrýší, v nichž by mohli na čas zmizet.

Pro bandity byla bilance loupežné výpravy žalostná. Nikdo nevyšel z přestřelky bez zranění, Bob Younger ztratil svého koně, dva jezdci na jednom se daleko nedostanou, zvláště když jde o závod s minutami. Bandité však měli tuhý život a pevnou vůli zmizet pronásledovatelům z očí.

Do večera sehnali Bobovi koně, ještě před soumrakem se schovali v lese a zmátli policistům stopu. Každý z nich věděl, že pro ně existuje jen jediná záchrana, dostat se včas přes hranice. Podařilo se jim dokázat nepředstavitelné: přes vážná zranění urazili v těžkém terénu za pět dní sto dvacet kilometrů, pak lesem a houštím pokračovali pěšky.

Je pravděpodobné, že se z taktických důvodů rozdělili, že neprechali společně. Ale říká se taky, že to rozloučení nebylo dobrovolné. Jim Younger byl nejvíc postižen, méně odolný chlap by tak těžké zranění vůbec nepřežil. Ale bandita se stále snažil držet krok s ostatními. Nešlo to. Neměl dost sil. A v této situaci prý bratři Jamesové navrhli, aby mu někdo vpálil do hlavy kulku z milosti. Nebude je pak zdržovat, nebudou se vystavovat nebezpečí dopadení. Ten návrh vedl ke sporu, oba rodinné klany se pak rozdělily.

Jamesové měli štěstí, podařilo se jim včas přejít hranice, dostali se do Jižní Dakoty, dali se ošetřit, oblékli nové šaty a zmizeli na čas ze scény. Ale bratři Youngerů se už smůla nepustila. V naprosto beznadějném stavu se dostali koncem září k osamělé farmě nedaleko městečka Madeleine. Vypadali hrozně. Špinaví, zarostlí, se zhnisanými ranami. Farmář je zahlédl ukryté v roští, jeho kluk doběhl do města a ohlásil šerifovi, že jsou u farmy jeho otce čtyři podezřelí chlapi. Šerif zorganizoval trestnou výpravu, všichni schopní muži se během několika minut ocitli v sedlech a zanedlouho zubožené bandity obklíčili.

Tentokrát lupiči neměli šanci, ale přesto se nevzdali ani mnohonásobné přesile. Do posledního náboje bojovali o život. Nakonec se ukryli za vysokým břehem řeky Wantowan. Šerif Glispin vybral šest nejlepších střelců a s nimi se pak pustil do boje zblízka. Z houští se stále ozývala střelba. Ochránci zákona se plížili metr za metrem. Pak došly banditům náboje. Šerif Glispin a jeho pomocníci vyběhli k poslednímu útoku.

Sam Wells bitvu nepřežil. Bob Younger měl roztříštěný loket. Jim dostal do těla pět kulek a obrovský Coleman absolvoval víc než týdněný útěk s jedenácti střelami v těle. Vítězství ochránců zákona bylo sice zcela logické, ale nijak zvláště skvělé. A pozdější vyšetřování taky nepřineslo žádný výsledek.

Youngerové odmítli prozradit, kdo je jejich mrtvý druh. (Teprve později se podařilo zjistit, že to byl Sam Wells.) Neprozradili ani jména těch, kdo zůstali ležet na northfieldských ulicích, ani jména dvou scházejících členů bandy, kterým se podařilo uprchnout. Když jim vyšetřující soudce položil přímou otázku, zda to jsou bratři Jamesové, Cole Younger to popřel.

7.

Kdo vlastně byli ti Youngerové, že vydrželi nadlidské útrapy, že dokázali mlčet, i když už jim bylo jasné, že prohráli svoji hru, že neznali svoji partu? Byli to hrdinové, nebo gangsteři? Ani jeden z nich nevypadal jako zločinec. Cole připomínal pantátu ze mlýna, Bob mohl být podle vzhledu klidně učitelem, který přišel o vlasy, James byl trochu výstřední elegán s odstávajícíma ušima. A přece patřili k jednomu z nejnebezpečnějších amerických gangů.

Otec zbojníků Charles Younger byl úspěšný muž, spíš zámožný než bez prostředků. Měl v životě štěstí. Našel si hezkou, příjemnou a přičinlivou manželku. Za svobodna se jmenovala Busheba Fristová, v roce 1830 se stala paní Youngerovou. Rodině se nedařilo špatně, Charles Younger dostal totiž dobrý nápad, zařídil si půjčovnu koní a vedl ji tak úspěšně, že si za pár let našetřil na farmu a pak ještě na druhou. Půjčovnu koní měl v Harrisonvillu v Missouri, farmu jen pár kilometrů odtud, ale další byla až u Jacksonu, asi deset mil od města Independance.

Byl často na cestách a na výchovu synů a dcer mu nezbylo příliš času. Rodinka se zatím utěšeně rozrůstala. Youngerovi měli čtrnáct dětí, osm kluků a šest dcer. Ti dva nejpodatnější se narodili ve stejný den, patnáctého ledna. Cole v roce 1844 a Jim o čtyři roky později.

Cole byl od malička silák, později vážil dobrý metr, jako většina tloušťků měl vynikající smysl pro humor i pro pohotovou improvizaci. Když je strážci zákona štváli přes hranice, přišel právě on na spásné řešení přeběhnout do Texasu. Tam začal žít, jako by neměl na svědomí ani smrt kuřete, zpíval v kostelním sboru, pracoval ve státní komisi pro všeobecné sčítání lidu a byl nenápadný.

Po northfieldském fiasku se dal zavřít jen proto, že mu nic jiného nezbyvalo. S jedenácti zásahy v těle už neměl po tak vyčerpávajícím útěku ani špetku síly. Když se později v kriminále pár nocí v klidu a pohodlí vyspal, usedl na vůz, na němž převáželi Youngery k soudu, a v ulicích Madeleine uctivě vstával a smekal klobouk, kdykoliv bryčka mýjela skupinku zvědavých dam, stojících na zápraží, aby se mohly později při čaji pochlubit, že na vlastní oči viděly bandity.

Jim byl vysoký, statný a taky nebojácný chlap. Nikdy prý neztrácel humor. Proto tím víc udivuje jeho smrt. Když se po letech dostal z vězení, skončil sebevraždou. Bob byl nejmladší, ale ne méně zkušený. Bylo mu dvanáct, když mu život dal první pořádnou lekci a prošel ohněm. Byl v osadě Lawrence, když tam vtrhli Quantrillovi jezdci a vyplnili ji. Bylo mu teprve třináct, když ho dostal na mušku northfieldský železář Mannirig. A to byl Bobův konec. Zanechal po sobě příznání charakterizující tehdejší dobu. Kdysi prohlásil reportérovi St. Paul Minnesota Press o své bandě: „Jsme tvrdí muži a naše metody jsou taky tvrdé.“ A byl na to hrdý. Ti ostatní snad taky považovali zločin za ctnost.

John stílel od svých dětských let jako Vilém Tell. Když mu bylo patnáct, zabil svého prvního muže. Ten troufalec ho totiž praštil do hlavy chleptou rybou, a to si přece nemohl patnáctiletý kluk nechat líbit. Zastřelil ho tedy a soud vraha osvobodil, protože přece bylo jasné, že jednal v sebeobraně.

Ríká se, že lidská povaha odpovídá prostředí, v němž dítě vyrůstá. I když to jistě není všeobecně platný soud, případ bratří Youngerových potvrzuje toto pravidlo. Vyrůstali za nepokojů a občanské války mezi věčnými bojůvkami Severanů s Jižany, v kraji, kde zločin byl na denním pořádku, kde se lupičské bandy vydávaly za vlastenecké organizace, kde se masoví vrazi procházeli mezi poctivými lidmi a nikdo neměl dost odvahy ukázat na ně prstem.

8.

Pomezí Kansasu a Missouri, to byla horká půda. Vůdce loupežníků Quantrill zde řádl pod krycím jménem Charley Hart, přepadával samoty i malé pohraniční osady, pod heslem vlasteneckého boje proti Severanům vyvraždil v roce 1863 v osadě Lawrence za jediný den sto dvaosmdesát mužů, vydrancoval, co se dalo, a zapálil dřevěné domy. Taky Cole Younger se ocitl mezi Quantrillovými žoldnéři a setkal se zde s dalším úspěšným mladým loupežníkem, s Frankem Jamesem. Na krvavých taženích se ti dva spřátelili.

Jiný velitel přepadového oddílu, Bill Anderson, inscenoval v roce 1864 nedaleko Centralie vyvraždění šestadvaceti vojáků vládní jednotky. V jeho mužstvu byli na praxi další adeпти gangsterského řemesla a pozdější kumpáni Frank a Jesse Jamesovi a Jim Younger. Tak vyrůstali mezi bandity, učili se vraždit, naučili se loupit, krvelačná surovost a bezpříkladná bezohlednost se staly jejich charakterovými vlastnostmi. A oni je považovali za ctnosti. Pak sice skončila válka, ale neskončilo období bojů, násilí a vražd.

Devátého prosince 1876 stáli dopadení zločinci před soudem a zodpovídali se za přepadení banky a za vraždu pokladníka Heywooda a švédského přistěhovalce Gustavsona. Přiznali se, projevíli až nápadnou lítost, prosili soud, aby byl shovívavý. Porota je odsoudila k doživotnímu žaláři. Youngerové zmizeli za vraty věznice ve Stillwateru a zdálo se, že tím jejich řádění definitivně skončilo.

Kam se poděli bratři Jamesové? Podařilo se jim utéct, nebo podlehli v divočině nebezpečným zraněním? Dlouho se o nich nevědělo. Zařídili se totiž po svém. Kalkulovali správně: pronásledovatelé usoudí, že si to uprchlíci namíří domů do Missouri, a proto se odtrhli od ostatních a vydali se do Tennessee. Tam se pak setkali se svými rodinami, žili pod přijatými jmény, chovali se nenápadně jako pokojní a bohabojní občané, Jesse James bydlel v Nashvillu a všechno bylo zdánlivě v nejlepším pořádku.

Kariéra bandity Jesse James nebyla ještě u konce. Ale jak vlastně začala? Kdo byl legendární Jesse James, o němž si Američané dodnes zpívají? Hrdina, zlosyn, dobrodruh, Robin Hood Nového světa, Jánošík pohraničních prérí? Je nepochybné, že byl vrahem, lupičem, praotcem amerických gangsterů dvacátých let, předkem Al Caponů a mafiánů.

Princ pistolníků Divoký Bill byl synem presbyteriánského kazatele, otec banditů Robert James byl taky duchovním pastýřem, pro změnu zase baptistickým. Do Missouri se přistěhoval se svou mladou ženou Zereldou, v roce 1843 se jim narodil první syn, známý Frank (Alexandr Franklin), v roce 1847 druhý, později ještě známější Jesse Woodson. Krátce

poté se dostal domácí rozpočet rodiny do nerovnováhy, otec James se přes noc rozhodl, vydal se do Kalifornie za zlatem a brzy tam zcela bez prostředků zemřel. Vdova Zerelda se vdala ještě dvakrát. Posledním manželem byl lékař Samuel, majitel nevelké farmy. Frank a Jesse zde vyrůstali ve víře v boha, jako všichni ostatní kluci jezdili na koních a pořádali závody ve stělbě. Obojí se jim hodilo, když se později přidali k jižanským záškodnickým oddílům.

Spor Severu s Jihem, to byl sice motiv, ale často taky jen záminka pro loupežná přepadení. Ale Jesse James a ti druzí se přece nenarodili jako zločinci. Co je tedy přivedlo na scénu? Životní zkušenost, zklamání, nevíra ve spravedlnost. A okolnosti. Celé prostředí divokého pohraničí, daleko od skutečné civilizace, daleko od zákona.

Frank James byl členem Quantrillovy loupežnické bandy, která o sobě prohlašovala, že pracuje pro Konfederaci, tedy pro Jižany. Když se to dozvěděli Seveřané, poslali oddíl vojenské jízdy na Samuelovu farmu a pověsili nevlastního otce Franka Jamese, lékaře Samuela, pro výstrahu na nejbližší strom. Měl štěstí, že mu nezlomili vaz, dusil se sice, ale vydržel. Když vládní oddíl zmizel v mraku prachu, vzala matka Jamesových hochů kuchyňský nůž, uřízla manžela z oprátky a přivedla ho k životu. Zatím našli vojáci patnáctiletého Jesse Jamese, kterému hoši přezdívali Dingus, a pro výstrahu ho spráskali do bezvědomí.

Po těchto zkušenostech nemohl pokořený kluk udělat nic jiného než se přidat na opačnou stranu, aby se pomstil. Když skončila válka Severu proti Jihu, vyhlásila vláda amnestii pro všechny členy záškodnických oddílů. Stačí, když se vzdají, přihlásí a budou se nadále chovat loajálně. Dingus James asi nebyl rozený zločinec, neměl pravděpodobně v plánu stát se obávaným zabijákem. Sebral se totiž a hned po tomto prohlášení se šel přihlásit do Lexingtonu. Jel do města s nejlepšími úmysly, měl radost, že je po všem, ale místo přivítání ho čekala salva z vojenských pušek.

9.

Slibovali mu beztrestnost, prostřelili mu plíce. Dingus James měl jen krůček na onen svět. Dopravili ho na rodnou farmu do Missouri a matka syna vyléčila. Nikdy mu však nikdo nevymazal z vědomí lexingtonskou zkušenost. A Dingus James se začal mstít.

Necelý rok poté se v hlavním městě okresu Clay v Liberty odehrál příběh, který mnozí autoři označili za první projev rodícího se amerického gangsterství, za premiéru přepadení banky za bílého dne. Neměli pravdu. Nikdy se asi nepodaří zjistit, kolik Jesse James přepadl za své kariéry vlaků a kolik vyloupil bank, odhaduje se, že jeho akcí bylo sedmáct, celková kořist byla asi dvě stě tisíc dolarů. Ale první přepadení vlaku v Americe, a možná že první na celém světě, se odehrálo ve státě Indiána, a provedli je povedení bratři Renové. Už celé dva roky předtím, než překročil Jesse James práh First National Bank v Liberty, Missouri, vyloupil podnikavý poručík konfederáční armády Bennett H. Young hned tři banky v St. Albans, Vermont, a v rekordním čase necelých dvaceti minut zinkasoval na sto osmdesát tisíc dolarů v hotovosti.

To tedy byl skutečný otec pozdějších Al Caponů a průkopník gangsterismu v Americe. Už v době, kdy ještě bylo dokonalé loupežnictví v plenkách, pracoval se všemi náležitostmi tohoto později tak zvelebeného řemesla, střílel kolem sebe jako pomínutý, skrýval obličej pod hrůzostrašnou maskou, tažení dokončil vynikajícím jezdeckým výkonem, kterým si zachránil život. Ochránci zákona ho jako obvykle nechytily. Jeho dobře organizovaná banda se takticky rozprchla po činu na všechny světové strany. Lupiči se pak ve stanovenou dobu a na smluveném místě sešli, aby si rozdělili kořist.

První akce Jesse Jamese nebyla tak slavná. A dodnes není neomylně prokázáno, že právě on je autorem přepadení v Liberty. Brzy ráno 14. února 1866 přijel do města asi tucet neznámých jezdců. Vypadali jako farmářští synkové. Někteří se začali bavit na hlavní ulici, jiní se potloukali kolem místní banky. Dva z nich seskočili z koní a vešli do budovy.

10.

Banka Clay County Savings and Loan Association v Liberty nebyla žádný palác a v obchodní místnosti asi taky nebylo nabito. Konečně, personál sestával jen ze dvou mužů: pokladníka Greenupa Birda a jeho syna Williama, který zapisoval položky na konta. Ti teď měli čest přivítat dva nové zákazníky. Jenže cizinci přišli k pultu, vytáhli námožní kořist, namířili je na bankovní úředníky a tiše, leč důrazně požádali o celou hotovost.

Banka měla trezor velký asi jako koupelna v paneláku. Pokladník pochopil, že proti namířeným zbraním nic nezmůže, vzal tedy klíč a otevřel dveře pancéřované místnosti. Bandité nacpali peníze do pytle, pak zavřeli do trezoru otce i syna Birdovy. Neměli však bankovní praxi, anebo velice spěchali, zámek totiž nezaklapl, ti dva se brzy vysvobodili, vzpamatovali se z překvapení, vyběhli ven a začali volat o pomoc. Muži naskákali do sedel a pustili se do pronásledování banditů. Nedostali se daleko. Lupiči stříleli, mladý George Wymore zůstal ležet mrtvý. Lidé se zalekli, lupičům se podařilo zmizet do bezpečí s obrovskou kořistí: odnesli si patnáct tisíc dolarů ve zlatě a pětadvacet tisíc dolarů v bankovkách.

Událost vzbouřila veřejné mínění, a přestože se o loupežném přepadení mluvilo a psalo po celé Americe, dodnes se nepodařilo ověřit ani několik základních údajů. Zprávy se rozcházejí i o místu činu, v některých pramenech se objevuje Clay County Savings and Loan Association, v jiných First National Bank. Americké oficiální prameny udávají, že lupiči ukořistili sedmáct tisíc dolarů v hotovosti, ale dobře informovaní, téměř současní autoři uvádějí dvaasedmdesát tisíc dolarů v hotovosti i v obligacích. A hlavně se nikdy nepodařilo prokázat, kdo vlastně vyloupil banku a kdo zastřelil studenta Wymora.

Jesse James byl v době činu ještě nemocen. Po průstřelu plíc nemohl údajně vůbec z lůžka. Jenže jediní svědkové, otec a syn Birdovi, popisovali pachatele loupeže tak podrobně a věrohodně a reprodukovali dokonce přesné znění rozhovoru s šéfem loupežné operace, a všechny ty údaje svědčily v neprospěch alibi Jesse Jamese.

Byl tedy doopravdy upoután na lůžko, nebo to jen tvrdil? Šerif mu asi moc nevěřil, vyslechl svědky, prozkoumal důkazy a poslal na farmu své muže. Bylo to krátce po setmění. Zabušili na dveře, ale nikdo neotvíral. Zato se zevnitř ozvala palba a kulky, které prolétly zavřenými dveřmi, jim zakřičely kolem uší. Jesse James neměl zřejmě náladu přijímat tak pozdě večer neohlášené návštěvy. A když pak muži zákona ustoupili na pár desítek metrů od farmy, vstal těžce

nemocný z postele, skočil na koně a odjel do Kentucky, kde se ukryl. Šerifovi lidé našli hnízdo prázdné. Bylo tedy zřejmé, že právě tak mohl před několika dny navštívit banku v Liberty. Ale nikdy mu to nikdo nedokázal.

11.

Snad získal potřebnou jistotu nebo ho k tomu svedl snadný úspěch, za pár měsíců se scéna opakovala v pravé poledne v Lexingtonu, v bance pana Alexandra Mitchella a jeho společníků. Jezdci nenápadně obklopili budovu, dva z nich vešli dovnitř inkasovat. Peníze dali do pytle a odjeli. Občané se za nimi pustili, ale lexingtonští muži nebyli tak dobrými jezdci a neměli tak vynikající koně jako parta Jesse Jamese.

Jestli ovšem měl to přepadení na svědomí Jesse James. Nikdy se nenašly důkazy. Právě tak jako v Savannah o pár měsíců později. Tam postupovali bandité podle stejného receptu. Trochu víc se střílelo, honička na pachatele loupeže byla o něco dramatičtější. Zastánci zákona se při vyšetřování odvážili o kousek dál. Dali zatknout a předvést před soudce několik podezřelých mužů. Všichni měli bezvadné alibi. Tak je zase propustili.

Podezření se stále točilo kolem Jesse Jamese, ale nikdo ho nepřistihl při činu. Dokonce ani v Richmondu ne. A tam už došlo k pořádnému masakru. Lupiči totiž vtrhli do města jako horda Indiánů, stříleli kolem sebe, řvali, vpadli do banky Hugues and Mason Bank, vyloupili ji, stříleli pro výstrahu, už s kořistí se vydali k místní věznici, kde snad seděl některý z jejich kumpánů, snažili se dobyt kriminál a osvobodit vězně.

Velitel a jeho syn začali bránit své pozice. Oba padli pod kulkami banditů. A major Shaw, který se pustil do boje s lupiči na ulici, taky přišel o život. Proti tak velké profesionální přesile neměl osamělý střelec šanci.

Není zapotřebí popisovat všech sedmáct známých loupežných přepadení gangu Jesse Jamese a bratrů Youngerů. Všechna se podobala jako vejce vejci, ze všech přestřelek vyšli bandité vítězně a počet mrtvých na jejich kontech vzrůstal. Ale russelvillský případ přece jen stojí za zmínku.

V městečku Russelville provozovali bankovní obchody pánové Long a Morton. Někdy začátkem března 1868 se v místnostech banky objevil neznámý cizinec, představil se jako Colburn, otevřel si konto a přátelsky pohovořil s jedním z majitelů, s panem Nimrodem Longem. Asi za týden se objevil znovu, snad si vyzvedl peníze, nebo nějaké uložil a zase si přívětivě povídal, prostě vtíral se do přízně pana Longa. Dvacátého března se pak dostavil do banky v doprovodu pěti přátel, namířil na Nimroda Longa pistolí a požádal o celou hotovost. Zoufalý bankéř mu vydal čtrnáct tisíc dolarů a pan Colburn a jeho přátelé odjeli z města, aniž by četa pronásledovatelů vážně ohrozila jejich bezpečnost.

Průběh přepadení odpovídá známému standardu, ale vyšetřování totožnosti pana Colburna a jeho společníků překvapilo dávno kýženým obratem. Případu se ujal detektiv Bligh, pustil se po stopě uprchlíků, zatknul jednoho z nich, jakéhosi George Shepharda, a pokoušel se dostat z něj přiznání. Nepodařilo se mu to. Když však pátral v Shephardově okolí a prověřoval si, co dělali v kritický den jeho známí a přátelé, zjistil, že den či dva po loupeži zmizel z Kentucky Shephardův bratranec a namířil si to do Missouri. Doprovázeli ho hned dva bohatíři, Jesse James a Cole Younger. A to už byla konkrétní stopa.

Detektiv Bligh odstartoval rozsáhlé pátrání, missourským ochráncům zákona se podařilo vystopovat Olla Shepharda, ale ten nepromluvil. Bránil se a padl ranou z pistole, zastřelen na útěku.

Jamesova banda si udělala krátkou dovolenou. Ale za pár měsíců se znovu začaly objevovat v novinách reportáže o přepadení bank a expresních vlaků. Železniční společnosti vypsaly na hlavu vůdce bandy vysoké odměny. Nejlepším důkazem, jak se vylepšovala pověst nepřekonatelného lupiče, jsou plakáty, na nichž slibovala St. Louis Midland Railroad odměnu za polapení Jesse Jamese.

12.

První zatykač, který se zachoval, silně podhodnotil cenu gangsterského bosse, nabízel totiž za jeho dopadení pouhých pět set dolarů. Ale brzy poté vylétla cena za hlavu Jesse Jamese na celých pětadvacet tisíc. Mrtvého či živého Franka Jamese ocenili taky dost vysoko, patnácti tisíci, a za kteréhokoliv dalšího známého člena gangu nabízelí paušálně pět tisíc dolarů. To byly slušné částky a mnozí závistivci začali uvažovat, že by si mohli snadno přivydělat. Ale Jesse James byl profesionál, jeho nemohli ohrozit nadšení amatéři. Měl jen jednoho potenciálního protivníka. Byl jím Allan Pinkerton a jeho agenti.

Pinkerton's National Detective Agency byla první skutečnou organizací na potírání zločinu na americké půdě. A úspěšnou. Nebyla to ale velká zásluha v době, kdy mělo celé Chicago pouhých jedenáct policistů a kdy ve většině států Unie ochraňovali zákon pochybní šerifové, kteří se často přidali na stranu práva a spravedlnosti jen proto, že s šerifskou hvězdou na vestě mohli pohodlněji loupit i vraždit.

Allan Pinkerton, syn policisty z irského Glasgowu, byl bednářem. V Novém světě se držel svého řemesla a zcela náhodně se ocitl v trestném oddílu, který pronásledoval bandu zločinců. Na ostrově v řece pak objevil stopy padělatelů dolarových mincí, pomohl je vypátrat a proslavil se v celém kraji. On a jeho lidé zneškodnili průkopníky přepadávání vlaků, bandu bratrů Renových. Pinkertonovi lidé používali obvykle velmi prostou metodu: vpašovali mezi zločince nebo aspoň do jejich blízkosti svého muže. V případě Jesse Jamese nepostupovali jinak.

Jesse James dobře věděl, kdo je Pinkerton a jak nebezpeční jsou jeho lidé. Uvědomil si, že jedině tento detektiv a parta jeho vycvičených stopařů mu může zkřížit plány. Proto prý se osobně vydal do Chicaga, kde bylo sídlo detektivní agentury, a po celé dlouhé týdny číhal na Allana Pinkertona s nabitou pistolí v kapse, odhodlán zbavit se možného nebezpečí jednou provždy.

Lov se Jesse Jamesovi nepodařil. Pinkerton byl opatrný, i když nesmírně odvážný pán, a zásadu, kterou hlásala ochranná známka jeho ústavu *we never sleep* — nikdy nespíme, bral zřejmě doslova. Jesse James se vrátil domů s nepořízenou. Snad šéfa detektivní agentury ani nespátal.

Brzy se měli bandité o Pinkertonových lidech dozvědět víc. A detektivové této téměř státní americké bezpečnostní organizace zasáhli do případu Jesse Jamese doslova nešťastně. Jejich akce vyzněla negativně, a navíc jejich metody pobouřily veřejné mínění a mnozí se postavili na stranu banditů.

Amerika sedmdesátých a osmdesátých let byla zemí mužů. I na straně zákona bojovali nemilosrdní pistolníci. Někteří se skutečně starali o právo a spravedlnost, jiní se přizívovali. Není jisté, na čí straně stáli detektivové Wright a Allen, kteří se vydali po stopách banditů. Není vyloučeno, že je zlákala právě ona vysoká odměna, kterou slíbily vyplatit železniční společnosti za dopadení banditů.

Oba stopaři přijeli do missourského městečka Osceoly, někdo jim totiž prozradil, že se na nedaleké farmě skrývá jeden z bratrů Youngera. Detektivové prošli několika výčepy, dali se do řeči s místními znalci, nešetřili na whisky pro spolustolovníky a dozvěděli se, že jde o usedlost Theodorika Snuffera. Tak se přichystali k útoku.

13.

Jenže Youngerové taky měli v Osceole své lidi. Některý z nich jim avizoval nebezpečí. A tak místo aby Pinkertonovi detektivové zaútočili na bandity, počkali si oni na detektivy a ze zálohy je odstřelili. Nejmladší z bratrů, John Younger, zaplatil však přestřelku životem, jeho bratr Jim téže noci raději zmizel.

To je jedna verze dramatu. S druhou verzí má společnou pouze smrt Johna Youngera. Šestnáctého března 1874 došlo ke střetnutí Johna a Jima Youngerových se třemi ochránci zákona. Zpráva se nezmiňuje o třetím, který bojoval na straně pinkertonců, zato však konstatuje, že kapitán detektiv Louis J. Lull z Chicaga a šerif Ed B. Daniels z Osceoly padli v bitvě s bandity. Odehrála se na Chalk Level Road, zřejmě za účasti svědků. Ti později popsali události onoho dne.

Zachovala se rovněž fotografie nevzhledného dřevěného baráku uprostřed lesa nedaleko Monegaw Springs, kam převezli zraněného Lulla a Danielse. Tam se později dostavil lékař Dr. D. C. McNeil a snažil se zraněné zachránit. Nepodařilo se mu to. Ale zachovalo se aspoň jeho svědectví o té události.

Pinkertonovi pátrači sice nepochodili, ale proslavená detektivní agentura se nevzdala. Na místo Lulla a místního šerifa Danielse nastoupil J. W. Witcher a začal z docela jiného konce. Vydal se do Liberty, kde se na Samuelově farmě údajně skrývali bratři Jamesové. Tentokrát se plížil ke kořisti opatrně, aby ji nevyplašil.

Poradil se s místními šerify, oblékl se jako farmářský pomocník a chystal se do boje. Ale Jamesové mu nedali příležitost k prvnímu tahu. Měli spolehlivé zvědy a včas se doslechli o chystané lsti. Tak si na přestrojeného detektiva počkali a odstřelili ho.

Zase se všechno prozradilo. Ale přesto se podle stejného receptu pokusil o štěstí další Pinkertonův agent Jack Ladd. Dal se najmout na farmu Daniela Askewa. Ta sousedila se Samuelovou, kde žil nevlastní otec Jamesů a jejich matka Zerelda s ostatními dětmi, zejména s osmiletým Samuelovým chlapcem Archiem Raytonem. Sem podle logického předpokladu čas od času jezdili bratři Jamesové, když jim tekla voda do bot.

Jack Ladd pracoval u souseda a pozoroval každé hnutí na Samuelově farmě. V lednu v pětasedmdesátém, krátce po loupežném přepadení expresu u Muncie v Kansasu, měl Ladd pocit, že se na farmě objevili oba podezřelí bandité. Svolał tedy z celého okolí ozbrojenou posilu a s převahou po zuby ozbrojených dobrovolníků obklíčil Samuelovu farmu. Kdo ví, co přimělo rozhořčené muže k tak surovému zásahu. Místo aby vyzvali obyvatele domu ke kapitulaci, snažili se vykourit je.

Kdosi z útočníků vhodil do místnosti, kde spala Zerelda se svým malým synkem Archiem, balík hořící bavlny. Když se doktor Samuel snažil hořlavinu, napuštěnou petrolejem, uhasit, vlétl do pokoje druhý hořící smotek. Ten však navíc obsahoval třaskavinu. Došlo k hroznému výbuchu.

Samuelův syn zaplatil nerozmýšlený zásah životem. Jeho matka odnesla výbuch těžkým zraněním, později ji museli amputovat paži. Bratři Jamesové na farmě vůbec nebyli. Výsledek akce byl žalostný. Lidé odsoudili postup Pinkertonových detektivů, označili noční přepadení farmy za atentát na nevinné. Veřejné mínění se postavilo za Jesse Jamese, proti němuž nebylo důkazů. Od té chvíle se stal mučedníkem, ověřeným aureolou světce. Lidé byli ochotni posuzovat každou jeho další lumpárnu za akt spravedlivé pomsty proti bezpráví. Legenda o americkém Robinu Hoodovi nemohla dostat lepší živnou půdu.

14.

Když došlo k velkým loupežným přepadením v Rocky Cutu a v Northfieldu, měl za sebou Jesse James už hezký kousek zločinecké kariéry a bohatou praxi. Ale našel si čas, aby se stal otcem spořádané rodiny. Ta snad ani netušila, čím ji živí. Milostná historie bandity je dojemná jako povídka z kalendáře. Když skončila válka Severu proti Jihu a Jesse James chtěl začít nový život, šel se přihlásit úřadům do Lexingtonu a vojáci mu prostřelili plíce. Pak se léčil na farmě. Ošetřovala ho matka a později sestřenice Zerelda Mimmsová. (Pokřtili ji po Jamesově matce, proto ta stejná jména.)

Říká se, že láska někdy začíná soucitem, a mladá hezká Zerelda byla bezpochyby nadmíru citlivé stvoření. Neopustila pacienta po celé dlouhé týdny, ve dne v noci bděla u jeho postele, dodávala mu odvahy k životu svou přítomností, vyměňovala obklady a čistila zhnisané rány. A taky se do něj zamilovala. Jesse na ni od té doby rovněž stále myslel. Jenže zatím na svou lásku nenašel čas.

Vzali se teprve za deset let, když už si loupežník nahospodařil a zatoužil po rodinném krbu. Pamětníci svědčí o tom, že se na svatbu v dubnu 1875 jaksepatří vyšňořil. Ale nezapomněl na bezpečnost - pod elegantním pláštěm měl prý i u oltáře svoji nabitou pětačtyřicítku a před kaplí v sedlové tašce své klisvy vinčestrovku.

Po svatbě mladí manželé zmizeli a nikdo neví kam. Později se povídalo, že si zajeli na svatební cestu do New Yorku. Kronikáři Divokého západu se shodli na jediném, a to že Jesse James prožil dobré a šťastné manželství. Měl rád své děti Mary a Jesse juniora, který mu byl velice podobný. Ale manželka Zerelda asi přece jen neměla klidný život. Ať už věděla o manželových nočních výpravách, anebo skutečně netušila, čím živí rodinu, strach a nejistota, utajování a věčné stěhování jí musely být přinejmenším podezřelými. Později žili pod přijatým jménem, a to už dozajista musela pochopit, že to není jen z manželova rozmaru.

15.

Trappeři, pobudové a pistolníci tvrdili, že je Nashville zatracená díra. V tom my šinou páchnoucím kotci vyzáblych

starých panen je prý málo saloonů a moc počestných džentlmenů, vážených a vznešených. Jako třeba támhleten naškrobený, ctihodný pan Howard.

Kráčí prostředkem silnice, jako by spolkl tyčku od plotu, a tváří se přitom jako archanděl pod penzí. A přitom: kdoví odkud přišel, kdoví jestli se vůbec narodil v posteli. Před nějakým časem se usadil v místním hotelu, pak dostal támhle za městem za pár supů docela pohlednou farmu, protože od vdovy se vždycky dobře koupí. Začal hospodařit a zmizel tak v řadě ostatních sluzebníků na vinici Páně.

Lidé o něm říkali: Howard, ten je oukej. Jen kdyby byli všichni farníci jako on. Pohublý džentlmen totiž nepil kořalku a pivu říkal alkoholický nápoj, nežvýkal tabák a neplival kolem sebe, nechodil do bordelu, dokonce ani neklel, míval i ve všední den čistou košili a v neděli oblékal celuloidový límec.

Trochu se hádal a zastával se zabijáků bratří Jamesových, co před časem zmizeli. Ale to snad byla jeho jediná zavrženíhodná vlastnost. Konečně kdyby ji pan Howard neměl, pak by byl anděl s péřovými křídly, a ne džentlmen s tvrdou pěstí. A ještě něco poskvřňovalo jeho vyžehlenou pověst: rád hrál poker a nedovedl to. A na Divokém západě si mohli dovolit takhle mizerně hrát jen vyslovení dobráci.

Tak chodí ctihodný pan Howard mezi svými bližními, každý si o něm myslí to nejlepší. Jednou zase sedí v místním výčepu a usrkuje mátový čajíček, když do lokálu vpluje jiný vážený džentlmen se svatým obličejem. Taký nežvýká tabák a neplivá kolem sebe, a navíc ještě je přespolní. Někdo ty dva představil, protože ctihodné džentlmeny musí někdo vzájemně seznámit. Tak se mister Howard dozvěděl, že se ten druhý jmenuje Woodson.

Kovbojové se divili, jak se ti dva vznešení muži rychle spřátelili. U stolu nad čajem si řekli jen pár zdvořilostí, nahlas se začali bavit o ušlechtilých koních, pan Howard byl široko daleko znám svým chovem plnokrevníků, ale hned potom si začali potichu šuškat, jako by se už bůhvíjak dlouho znali a museli si honem říci tisíc všelijakých novinek.

I když se jeden jmenoval Woodson a druhý Howard, znali se ve skutečnosti hezkých pár let. Byli to bratři Jamesové, Jesse a Frank. Poslední výprava za dolary jim nevyšla. Mysleli si, že to bude nedělní procházka, ale místo toho se dostali do pořádné kanonády. Bratři Youngerové skončili za mřížemi stillwaterského vězení a Jamesové zmizeli. Pak se trochu zapomnělo, později se začalo říkat, že jeden z nich zemřel, nikoho nenapadlo, že se schovali za masky poctivých džentlmenů a dokázali hrát svou roli bez jediné chybičky.

Snad by je už nikdo nikdy neodhalil, kdyby se drželi slušného živobytí, ale nevydrželi ten půst dlouho. Ve dne žili jako ostatní bohabojní farmáři, ale občas se večer převlékli do pracovního, nabili si kolty a zahráli si onu dráždivě nebezpečnou hru, v níž jde o dolary i o život.

16.

Sedmého října 1879 jel Iron Mountain Little Rock Express noční prérií jako každou noc. Ospalý strojvůdce koukal do tmy před lokomotivou a myslel na svou milou. Najednou zpozorněl. Na trati ve tmě se objevilo červené světlo. Někdo signalizuje nebezpečí. Strojvůdce zatáhl za brzдовou páku, vlak zastavuje, kola skřípou. Topič se vyklonil, hledí na trat', ale nevidí ani překážku, ani muže s červenou lucernou. Tak oba slezou z lokomotivy, aby se podívali, co se děje. Teprve teď spatřili dvě temné postavy. Chlapi se k nim blíží, stetsony staženy hluboko do čela, přes obličej šátky. Kolty mříí na strojvedoucího a jeho parťáka.

„Tak, boys, hezky zpátky nahoru, a ani slovo. Nebo do vás nasypeme tolik olova, že ho neunesete. A ty,“ obrátil se na strojvedoucího, „ty samozřejmě neodjedeš, dokud ti to nedovolíme!“

Druhý vůz zepředu byl poštovní. Oba pošťáci už mají roubíky v ústech, na rukou i na nohou pouta. Bandité otevřeli pancéřovou bednu a vytáhli z ní kožený pytel, v němž pošta přepravuje bankovní hotovosti. Maskovaní lupiči kořist popadli, vystřelili pro výstrahu jen tak do vzduchu a pak zmizeli v tmavé noci.

Cestující nic netušili. Průvodčí se domnívali, že expres zastavil na trati před semaforem. Potom se však ozval noci ječivý křik. Všem, kdo řev zaslechli, ztuhly obličej. V tomhle kraji věděl každý usmrkaný kluk, že to byl válečný pokřik Jamesovy party. Jenže Jesse James a jeho bratr Frank jsou přece mrtví, aspoň se to povídá. Buď tedy vstali z hrobu, nebo nikdy neumřeli.

Brzy se ukázalo, že Jesse James není ani trochu mrtvý. Šerifovi se totiž podařil dobrý lov. Dan Tucker Bassham byl známý flákač a budižkničemu, ale když si ho hoší v baru začali jako obvykle dobírat, odpřisáhl při láhvi whisky, že legendární bandita Jesse James a jeho bratr žijí, on sám se totiž nedávno zúčastnil s Jamesovou partou loupežného přepadení expresu u Glendale.

Šerif nalil do chvástavého Dana ještě pár skleniček a teprve pak ho zatkl. Když ho odvedli na strážnici a tam ho pořádně zmáčkli, prozradil všechno. Přepadení missourského expresu se zúčastnili kromě bratří Jamesů ještě James Liddel, Bill Ryan, Ed Miller a Roby Hite. Byl to krásný, povedený záťah, vynesl bandě devět tisíc čtyři sta dolarů.

Kde by měli hledat Jesse a Franka Jamesovy? To Dan neví. Jesse James ho angažoval jen pro tu jednu akci, vyplatil mu podíl a nic víc.

Šerifové, jejich pomocníci, detektivové a státní návladní William H. Wallace se pustili do pátrání. Ale marně. Nikdo nic neví, anebo možná ví, ale drží solidárně s bandity, bojí se jejich pomsty. Tak musela spravedlnost čekat na další stopu celý rok. Ale ani ta ještě nevedla k Jamesovým dveřím.

Jakýsi Tom Hill, kterého všichni znali jako příkladného výtržníka, se porval u barového pultu. Když usoudil, že přišla jeho chvíle, kdy se musí zachovat jako muž, sáhl pod kabát po koltech, ale souseď mu je vykopl z ruky, jiný na něj skočil a povalil ho na zem.

Vlastně to ani nebyla rvačka. Tom Hill byl sám a těch, co chtěli v klidu dopít svou láhev, bylo víc. Odzbójili ho a zavolali šerifa, aby si výtržníka odvedl. Když ho prohlédávali, našli u něj třináct set dolarů ve zlatě. To byly na vandráka příliš velké úspory. Tak se ho začali vyptávat, jak přišel k takové spoustě peněz. Ještě téhož večera se to dozvěděli. Tom Hill nebyl Tom Hill, ale Bill Ryan, který se podílel na glendaleském přepadení expresu, a ty peníze byly jeho podíl z lupu.

17.

Zatklí ho v Tennessee, ale dopravili ho do Missouri. Tam se chystal státní žalobce William H. Wallace na proces, kterým měla začít likvidace lupičské bandy Jesse Jamese. Ale prokurátor narazil na nepředvídané potíže. Lidé se báli svědčit. Jesse James měl hroznou pověst. Každý věděl, jak dovede pomstít zradu. A tak se už v dobách Divokého západu zrodila v Americe ona podivná atmosféra solidarity ze strachu, která později dala vyrůst chicagským gangům Al Capona i pozdější mafie.

Ani strojvůdce a topič missourského expresu nechtěli předstoupit jako svědkové před porotce. Ryanův proces byl pro ně nebezpečnějším podnikem než pro obžalovaného Ryana. Ten z něj mohl vyjít nejvýš s několikaletým žalářem, ale každého z nich mohlo stát svědectví život.

Prokurátor Wallace měl proti Jesse Jamesovi dva svědky. Ryana a Dana Basshama, který mezitím dostal deset let. Jenže podle amerických zákonů nesmí vězeň svědčit před soudem. A svědectví samotného obžalovaného nestačilo. Wallace byl dobrý právník a snadno si spočítal, že nikoho nedostane před porotce jako svědka proti Jesse Jamesovi. Ten se totiž mezitím dopustil jakéhosi reklamního zločinu. Chtěl jasně a srozumitelně naznačit veřejnosti, že se s nikým nemazlí. Bandité přepadli vlak u Winstonu, uloupili sice jen pár set dolarů, zato však zastřelili průvodčího a dalšího železničáře. Toho dokonce na útěku. A sotva za pár měsíců poté si troufli nedaleko Blue Cutu u Jacksonu v Missouru na další loupežné přepadení expresu.

Jesse James se necítil dobře v masce ctihodného pana Howarda a hra na schovávanou už trvala dlouho, takže mu šla na nervy. Mimo to měl potíže s partou. Nemohl sehnat kvalitní pistoleny. Ti, kteří s ním teď chodili na přepady, byli zčásti jen ochotníky, schopnými sice každé špatnosti, ale neschopnými kloudné myšlenky. A tak měl Jesse James velkou radost ze dvou mladých členů bandy, kteří vynikali nad průměr. Třidvacetiletý Charles Ford se zdál být rozeným banditou, a když pak ještě přivedl bratra Roberta, uvěřil Jesse James, že mu nová zločinecká rodina pomůže vzkřísit zašlou slávu řemesla. Desperáti si našli nové útočiště na ranči mladé vdovy Boltonové, sestry obou Fordů, a řádili tam jako rozmařilí milionáři. Whisky měli vždycky dost a něžných slečen taky.

Prokurátor Wallace zatím připravil proces a přichystal bandě pořádné překvapení. Vymohl si totiž pro odsouzeného Basshama u guvernéra milost, propustil lupiče na svobodu, ale postavil ho jako svědka před porotu v případě Ryanově.

Přešťastný, ale prostoduchý Dan řekl před soudem všechno, co věděl, ale zdaleka nedocenil váhu své výpovědi. Sotva soud vyřkl rozsudek: obžalovaný William Ryan se odsuzuje podle práva k trestu odnětí svobody na dobu pětadvaceti let, donesl rychlý posel špatnou novinu do doupěte bandy, na ranč vdovy Boltonové. A odtud odstartovalo okamžitě půl tuctu jezdců.

Téhož dne lehla popelem až do základů Basshamova farma, na kterou se chystal vrátit z kriminálu. Na něj samotného si netroufali, snad přece jen dostali strach ze strážců zákona, ale ubohý Bassham byl v kraji stejně vyřízen. Nebyl by mohl na svém majetku zamhouřit v noci ani jedno oko, byl by zešílel strachem, kdy se objeví za oknem postava se zakrytým obličejem. Tak si sbalil sedlovou tašku a zmizel z kraje.

18.

Hromadný vrah žil pod jménem Thomas Howard bohobojným životem a vypadal jako ztělesnění jistoty, blahobytu a morálky, jako Jesse James však ztrácel nervy. Cítil svůj konec. Už se nemohl spolehnout na nikoho z bandy. Jednou podezřívá ze zrady toho, pak zase onoho. Miller se mu nějak nezdál, tak ho odpráskl, a padl taky jeho vlastní bratranec Hite, protože se jednou pohádal s Dickem Liddlem. Ostří hoši už dávno nedokázali zachovat rozvahu, nervózně sahali po koltech a páchali další zločiny. Dick Liddel tušil, že mu už boss nevěří, a proto se odmítl stěhovat s ním, když mu to koncem roku 1881 Jesse James nabídl.

Jesse James ztrácel pomalu, ale jistě společníky, a tím také pevnou půdu pod nohama. Král banditů dostal strach, podezřívá ze zrady dokonce i vlastního bratra Franka, z chladnokrevného lupiče vykrádajícího banky se stával vraždící maniak.

Neštěstí přišlo odtud, odkud ho nejméně očekával. Když už byla jeho banda v rozkladu a on ztratil autoritu, přišel na ranč vdovy Boltonové a oznámil, že se stěhuje do mimořádně bezpečného domu na vršku, odkud je báječný rozhled a taky bezvadný dostřel. Nikdo se nemůže přiblížit na půl míle, aby nebyl včas zpozorován. Dům stál u srázu, nedaleko osady St. Joseph.

Usedlost dnes ukazují američtí průvodci turistům jako historickou památku. Je to nevzhledná roubená chata s vysokými okny, s nízkým prkenným plotem, cihlovým komínem. U branky je lakovaná tabule s nápisem: Home, where Jesse James was killed - dům, v němž byl zavražděn Jesse James. Tenkrát považoval Jesse James srub za bezpečnou tvrz.

Šerifovi lidé zatím našli stopu a ta je přivedla až na Boltonovu farmu. Ale hnízdo bylo prázdné. Našli tam jen raněného Liddela. Měl prostřelené stehno. Šerif mu předložil lákavou nabídku: zaručí mu amnestii na všechny předchozí zločiny, když mu řekne všechno, co ví o bandě, a především o Jesse Jamesovi. Dick Liddel dobře věděl, že je s partou konec, a rozhodl se vypovídat. Ale to nejdůležitější stejně neřekl. Buď nevěděl, nebo nechtěl vědět, kam se odstěhoval Jesse James s bratry Fordovými.

Brzy se to však měli dozvědět všichni. Třetího dubna 1882 došlo k události, která vzbouřila celou Ameriku a dostala se dokonce i na stránky evropských novin.

Jesse James vstal jako každý den a chystal se na cestu do města. Nejdřív s bratry Fordovými vydatně posnídal, pak odešel s Charlesem do stáje osedlat koně. Toho dne muselo být pořádné horko, přišel totiž zpátky celý zpocený. Stěžoval si na vedro, svlékl kabát a vestu, a místo ctihodného pana Howarda, jak ho znali sousedé, stál v místnosti po zuby ozbrojený bandita. Jesse James nosil pod kabátem ve zvláštních pouzdrech na jedné straně kolt, na druhé Smith & Wesson.

Jesse James chtěl vyjít na dvůr do slunečného rána, proto se svlékl, s pistolí se přece nemohl ukázat před sousedy. Kdyby ho někdo z nich zahlédl, pomyslel by si, že se počestný džentlmen Howard dočista zbláznil. Tak se Jesse James vrátil k hromádce svých šatů, odepjal řemeny pouzder a obě pistole hodil na postel.

Přitom si všiml, že obraz jeho milovaného koně Rakety visí nakřívo. Jesse James byl zřejmě pedant, vzal totiž židli, stoupl si na ni, chtěl obraz narovnat. V té chvíli byl obrácen zády do světnice. Devatenáctiletý Bob Ford využil chvilkové nepozornosti šéfa, vytáhl pistoli a jedinou ranou do týla Jesse Jamese skolil. Král banditů padl na zem mrtev.

Bratři Fordové počkali jen tak dlouho, než přiběhla Jamesova manželka Zerelda, nepřesvědčivě se vymluvili, že pistole neočekávaně spustila, osedlali koně, jeli na poštu a odeslali guvernérovi Critendenovi telegram:

Zastřelil jsem Jesse Jamese. St. Joseph. Bob Ford.

Tím se prozradil komplot. Právě tento dokument byl prvním důkazem o tom, že šlo o úkladnou a pečlivě připravovanou vraždu, sám guvernér o plánu věděl. Smrt Jesse Jamese byla skutečně předem úředně schválena. Bezpečnostní autority těch pohnutých let si už nevěděly s bandity rady, policii scházely odborně školené síly a nakonec i technické možnosti, nikomu, ani proslaveným detektivům Pinkertonovy agentury, se nepodařilo vystopovat vůdce banditů a sehnat proti němu důkazy.

Charles Ford později vypověděl:

„Sešel jsem se s guvernérem (Critendenem, pozn. aut.) a ten mi řekl, že vypsali odměnu deset tisíc dolarů za Jesseho hlavu. Když jsem se vrátil domů, řekl jsem o tom Bobovi a on prohlásil, že jestli teda do toho jdu taky, tak je všechno ólrajt...”

19.

Jesse James žil jako Thomas Howard a všichni ho znali pod tímto jménem. Mnozí nechtěli vůbec uvěřit tvrzení, že mrtvý je obávaným náčelníkem lupičů. Proto si museli šerifové zvláště dát záležet na identifikaci mrtvol. Nejdřív ověřila totožnost svého manžela paní Zerelda. Pak poznala svého syna Zerelda Samuelova. Postupně přivedli ještě i Dicka Lidella a Charlese Aldermana. Ale guvernér Critenden chtěl zřejmě mít víc než stoprocentní jistotu, jako by byl už tenkrát předvídal, že se později vynoří pověsti o tom, že Jesse James přežil svou smrt, že Bob Ford zastřelil někoho jiného, že Howard byl Howard.

(Skutečně se po letech objevilo několik podvodníků a každý z nich tvrdil, že právě on je legendární Jesse James.)

Pozvali tedy k identifikaci ještě kapitána Harrisona Trowa, muže známého a počestného, někdejšího Jessova spolubojovníka z přepradových oddílů občanské války. Taky on potvrdil, že mrtvý muž je Jesse James. Toto svědectví mělo pro guvernéra Critendena největší váhu.

Robert Ford zastřelil Jesse Jamese za deset tisíc dolarů a za záruku, že mu odpustí všechny zločiny, které měl na svědomí on a jeho bratr. Nedočkal se ale ani odměny, ani uznání. Po Jessově smrti ho postavili před soud a obžalovali z vraždy Wooda Hita. Soud ho shledal vinným. Ale guvernér Critenden držel slovo. Přihlédl k jeho mimořádné zásluze a udělil mu milost.

Tak žil Bob Ford sice na volné noze, ale lidé ho nenáviděli. Zabil Jesse Jamese zezadu, to všichni odsuzovali. Začal se toulat z místa na místo. Nějaký čas žil u rodičů v Richmondu, ale i tam ho všichni považovali za zrádce a zákeřného vraha. Tak byl odsouzen žít životem psance, pronásledovaného svědomím i veřejným míněním.

Jessův bratr Frank po smrti Jesse Jamese pochopil, že je konec. A dostal strach, že ho čeká podobná smrt. Proto se spojil s novinářem O'Neilem a začal vyjednávat s guvernérem Critendenem o kapitulaci. Nebylo snadné sjednat podmínky, porady se táhly celé měsíce. Nakonec tajná jednání skončila přijatelnou dohodou. Frank

James se jednoho dne dostavil do guvernérovy kanceláře, odevzdal mu symbolicky své zbraně, a tím i sám sebe do rukou spravedlnosti. Ta v jeho případě zamhouřila obě oči. Frank James, účastník tolika loupežných přepradení, prokazatelný vrah, se objevil postupně třikrát před soudní porotou. Soudce třikrát vynesl osvobozující rozsudek. Guvernér Critenden i v tomto případě asi držel dané slovo, ale americká justice vydala historické svědectví o své proradnosti.

Bratři Youngerové zaplatili za své činy něj draž. Robert zemřel po třináctiletém pobytu ve stillwaterské věznici na tuberkulózu. Jim a Coleman odseděli ze svých trestů po pětadvaceti letech. Jim se už za pobytu ve věznici seznámil s jistou novinářkou, zamiloval se do ní, když se pak konečně dostal na svobodu a požádal o její ruku, zažil největší zklamání. Rodina odmítla dát svolení k sňatku s banditou propuštěným z vězení na podmínku. Jim ztratil poslední naději. Tak vzal pistoli a sám skončil svůj neslavný život.

Coleman klidně žil ze staré pistolnické slávy. Absolvoval několik přednáškových turné, na nichž vyprávěl o svých lupičských kouscích. Vystupoval taky v Buffalo Billově cirkuse, vydělával slušné peníze, dožil se dvaasedmdesáti let a zemřel jako počestný penzista, v posteli bez bot.

20.

Je zajímavé, kolik pistolníků ve výslužbě se dostalo k divadlu. Také Bob Ford si zahrál sám sebe v úspěšném dramatu „Bandité z Missouri“. Není jisté, zda měl nadání, ale snad je ani nepotřeboval. Jeho role byla prostá: vystoupil na scénu a vyprávěl o tom, jak zastřelil Jesse Jamese, pak zůstal stát a musel vydržet bouři obecnstva. Lidé pískali, spílali Jidášovi, který zradil svého pána, protože mrtvý Jesse James se pomalu, ale jistě stával národním svatým, kterými jsou zalidněny legendy.

Bob Ford nesl svůj osud těžce. Dal se na pití, hrál karty, byl už skoro na dně. Pak ale přece jen zažil pár hezkých chvil. V divadle se seznámil s dívkou ze sboru, Nelly Watersonovou. Ta ho z počátku jen litovala, ale později se do něj zamilovala a stala se jeho manželkou.

Celé dvě sezóny vydržel Bob Ford poslouchat nadávky temperamentního obecnstva a pak se vzdal divadelní kariéry. Dal se dohromady se starým kumpánem, který vlastně taky zradil partu, s Dickem Liddleem. Odjeli spolu do Las Vegas a otevřeli si tam saloon. Ale nedařilo se jim dobře.

Colorado se stalo zemí zaslíbenou, protože tam objevili zlato. Ale N. C. Creede narazil na dvě bohaté žíly stříbra. Pustil se do dolování, zbohatl, založil horečně vzrůstající městečko a nazval je vlastním jménem. Kde se dolovaly drahé kovy, tam bylo sice dost dobrodruhů, ale taky dost příležitosti, jak lehce přijít k penězům. Bob Ford se stěhoval z místa na místo, nikde neměl klid, až se rozhodl pro městečko Creede a otevřel si tam výčep. Tentokrát měl štěstí. Když se dostal k penězům, koupil manželce diamantovou brož a sobě diamantový prsten.

Jednou jel, snad za obchodem, možná jen za zábavou, do nedalekého Puebla, ubytoval se v místním hotelu v pokoji, kde už bydlel jiný host. Ten druhý se jmenoval Ed Kelly a pocházel z Harrisonu v Missouri. Kdysi se oženil s dívkou z rodiny Youngerů, a tak byl vlastně jejich vzdáleným příbuzným.

Ford a Kelly se setkali brzo ráno v pokoji. Kelly už spal a podnapilý Ford se vracel z flámu. Prohodili spolu pár nepřívětivých slov. Ale ráno se Bob Ford probudil a marně hledal svůj diamantový prsten. Není jisté, zda o něj nepřišel v noci na flámu, ale on prostě obvinil z krádeže Eda Kellyho.

Kelly nepatřil zrovna mezi svaté, měl leccos za sebou a byl zvyklý vyslechnout horší obvinění. Nebral ty řeči tak doslova, otočil se na podpatku a šel se nasnídat. Ale za pár dní se setkal se známými z Creede a ti mu vypravovali, že Robert Ford o něm, kde může, roztrušuje, že je zloděj. A to si už Kelly nemohl nechat líbit. Vypravil se tedy do městečka zlatokopů a zastřelil Boba Forda z brokovnice s uříznutou hlavní. Sebrali ho, postavili před soud a odsoudili na dvacet let do vězení. Nelly odvezla mrtvolu Boba Forda do Richmondu do krematoria.

Kdo tedy vlastně přežil? Jen legenda o chrabrém a spravedlivém pistolníkovi Jesse Jamesovi. Sentimentální, přislazená, nepravdivá, jako ostatně každá legenda.

#### Případ Billyho Kida

##### 1.

Dnes je Lincoln skomírající městečko. Drží je nad vodou turisté. Jejich zvědavost a obdiv ke všemu, co je jen trochu staré, povýšily omšelé baráky na poutní místa. Lincoln, Mesilla, Old Fort Sumner, Las Cruces a ještě další kouty Nového Mexika, to jsou památečná zastavení smutně proslulého Billyho Kida. V lincolnských ulicích visí přes pětadvacet informačních tabulek s heslovitým životopisem vraha, z něhož legenda málem udělala národního hrdinu. Tady bydlel, támhle měl milenku, odtud střílel po šerifovi, tudy procházela přední linie lincolnské války, právě na tomhle místě dostal kulku do těla. Turista zaparkuje vůz, dá si ve snack-baru hotdog, pak postojí nad exponáty, dojat minulostí. Necelých deset kilometrů od křižovatky dálnic číslo šedesát a čtyřiaosmdesát jsou zbytky staré pevnosti Fort Sumneru, osadníci ji kdysi postavili proti Indiánům. Ale hlavní atrakcí jsou dva žulové náhrobní kameny za ohrádkou z drátěného pletiva. Pod nimi odpočívají v pokoji tělesné pozůstatky zločince Billyho Kida. Kdysi terorizoval obyvatele Lincolnu a okolí, dnes vzrušuje turisty. Odcházejí odtud s pocitem uspokojení. U nejbližšího stánku si koupí věrně vyvedenou kopii zatykače, odnášejí si domů suvenýr i důkaz, že historiky o Divokém západu nejsou jen legendou.

Tenkrát byl Lincoln špinavé, uprášené a zablácené dobytkařské městečko na hranici hor a pastvin. Prkenné bary, hotely z klád, v saloonech tucty dobrodruhů. Každý přijel za štěstím, ale málokdo je našel.

Prvního dubna 1878 byl prý hezký slunný den. Lincoln žil všedním životem. Až do chvíle, kdy se na hlavní, a vlastně jediné ulici objevil šerif William Brady se třemi pomocníky. Ti čtyři nešli zatýkat, ani nebyli na stopě zločinci, šerif Brady a jeho druhové měli zastoupit nemocného soudce Bristolu na soudním líčení.

##### 2.

Na hlavní ulici stál obchodní dům firmy McSween & Tunstall, dřevěný, přízemní barák s protaženou střechou, chránící před sluncem dlouhou verandu. Přilehlý dvůr dělila od ulice zeď z nepálených mexických cihel adobe.

Když se šerif a jeho přátelé ocitli pár kroků od zdi, práskly ranním vzduchem první rány. William Brady padl mrtev k zemi. Jeho pomocník George Hidman se otočil a pádil ulicí zpět. Chtěl se zachránit. Nedali mu čas. Skrytý střelec znovu zamířil a Hidman se zmožil už jen na posledních pár kroků. Skácel se nedaleko kostela svatého Jana.

Dva zbývající se zachránili. Soudní auskultant Billy Matthews a šerifův zástupce, starý „tatík“ George W. Pepin, vběhli do prvních dveří a zavěli je za sebou. Pár minut ticha. Pak se přes zídku přehoupaly dva stíny. Oba muži se rozběhli k padlému šerifovi a mladší z nich, sotva osmáctiletý výrostek ve špinavých šatech a pomačkaném klobouku, se sehnul pro šerifovu vinčestrovku. Vtom ale práskla rána.

Billy Matthews střílel z pootevřených dveří. Jeho kulky zasáhly útočníky. Dali se na útěk a zmizeli za rohem. Ulice zůstala tichá a klidná, dobrou půlhodinu zcela vylištěná. Jen smrtelně postřelený Hidman prosil o napití.

Vypráví se, že vyhlášený darebák, místní putykář Stockton, jediný ze všech našel dost odvahy, vyšel na ulici a podal umírajícímu vodu. Se zatajeným dechem ho pozorovaly z pootevřených okenic desítky ustrašených očí. Ale zločinci už nevystřelili. Hospodský podal Hidmanovi sklenici, umírající se napil, pak klesl mrtev k zemi. Vrahové sice mezitím zmizeli, ale všichni je viděli a dobře je znali. Jedním z nich byl nevzhledný mladík, kterému přezdívali Billy Kid.

V jeho případě zůstalo mnoho neobjasněných míst. Zprávy kronikářů si vzájemně odporují, někdy zakryla legenda skutečnost. Vyskytly se dokonce spory o původní jméno Billyho Kida.

Podle tvrzení autora článku v Grant County Heraldu z 3 srpna 1878 jmenoval se Blily Kid, pozdější William Antrim, původně W H McCarty, a není prý známo, odkdy a proč začal užívat jména Bonney Pisatel připouští možnost, že se tak jmenovala za svobodna jeho matka, pocházející z Irska.

Ze zápisů v matrice farního úřadu v Santa Fe lze vyčíst tento fakt dne 1 března 1873 se zde vdala před bohem a podepsaným místním farářem Catherma McCartyová za Wilhama H Antrima. Mezi pěti svědky uvedl zapisovatel dva hochy. Jmenovali se Henry a Joe McCartyové a byli to synové nevěsty Henry McCarty by tedy podle této úvahy mělo

být původní jméno pozdějšího Billyho Kida Jenže životopisci tvrdí něco jiného

Narodil se 23 listopadu 1858 v New Yorku a jeho otec se jmenoval William H Bonney a Billy Kid po něm dostal jméno Když byly klukovi asi tři roky, rozhodli se rodiče skoncovat s nuzným životem v newyorské předměstské chatrči z bedýnek a barelů a vydali se do Kansasu Usadili se v Coffeyvillu, kde krátce pote otec Bonney zemřel Mladá vdova, nápadně hezká Irka, se pak vydala na dobrodružnou pouť do Colorada Tam se seznámila s horníkem Wilhemem Henrym Harrisonem Antrimem a provdala se za něj V jednadmdesátém se Antnmovi přestěhovali do Nového Mexika

3.

Silver City nebylo v pravém smyslu slova městem Jako všude, kde se objevilo zlato nebo stříbro, i zde vyrostl přes noc tábor dobrodruhů Stany, boudy, dřevěné výčepy, dav tvrdých chlapů uprostřed divočiny Každý chtěl být co nejbliž štěstí Není pravděpodobné, jak tvrdí někteří autoři, že zde chodil Bill Antrim do školy a stal se vynikajícím žákem. Uprostřed chaosu stříbrné horečky bylo sotva místo pro školní lavice.

Billy Kid si vybral vyučování podle vlastního vkusu. Od malička se toulal po výčepech a hernách, už jako kluk se proslavil neobvyklou rozhodností. A také chladnokrevnou brutalitou.

Je nesnadné rozlišit pravdu od nadsázky. Billyho životopisci nebyli nestranní. Ash Upson, který později napsal pro šerifa a Kidova přemožitele Pata Garretta knížku vzpomínek, mu nadřazuje, idealizuje jeho pohnutky, snad ho dokonce ani nesoudí jako zločince. Přesto jsou jeho zápisky téměř jediným pramenem pro historii Billyho učednických let.

Čilý hoch se proslavil už v útlém mládí. Jakýsi místní povaleč, řekněme mu Brown, urazil paní Antrimovou, Billy byl u toho, zastal se matky, zvedl kámen, hodil a trefil. Brown si to nedal líbit, pustil se za klukem a chtěl ho potrestat. Mezi nahodilými diváky se však našel ochránce. Jmenoval se Ed Moulton. Postavil se pronásledovateli do cesty a jedinou dobře mířenou ranou pěstí srazil Browna k zemi. Povaleč se po chvíli probral, zvedl se z prachu a se zaťatými pěstmi přísahal pomstu.

Asi za tři týdny se Ed Moulton rval v saloonu se dvěma neznámými cizinci. Když byli v nejlepším, objevil se Brown, popadl barovou židličku a ze zadu se plížil k bojujícímu a nic netušícímu Moultonovi. Nedostal se k ráně. Za zády zákeřného útočníka se objevil Billy Kid a vrazil mu kapesní nůž mezi žebra.

To bylo první Kidovo veřejné vystoupení, ale ne poslední. Legenda praví, že tento vždy upravený, elegantní, úslušný, vybraně se vyjadřující milý mladý pán zavraždil do svých jednadvaceti let, což byl současně rok jeho úmrtí, jednadacet mužů, Indiány a Mexikány nepočítaje. A legenda rovněž tvrdí, že za necelý měsíc po první vraždě odpráskl tři Apače z arizonské indiánské rezervace Chiricahua a sebral mrtvým kožešiny, zbraně a koně. V Camp Bowie odpravil černošského kováře pro vtip. Ten dobrosrdečný, leč drzý muž ho z legrace oslovil místo Billy Kid (kůzle) Billy Goat (kozel), ješitný mladík jej za tento společenský poklesek neprodleně poslal na onen svět.

Desperát Billy Kid se dal dohromady s dalším a zřejmě i zkušenějším výtečníkem Jesse Evansem, loupil s ním a vraždil, v jedné ze střeleckých pútek odpravil vlastnoručně osm Indiánů. Pak se dostal kdesi v Guadalupských horách do svízelné situace, ale poradil si, ozbrojen jediným revolverem, s dvěma tucty po zuby ozbrojených loupežníků. Když mu došly náboje, sáhl pro zálesáckou sekeru, polovinu soků pobil, zbytek rozehnal do lesů. A snad jen pár mil odtud poslal do věčných lovišť ještě další dva Indiány.

4.

Tak se chlapec vypracoval na profesionálního zabijáka a v den svých sedmnáctých narozenin se mohl pochlubit sedmnácti mrtvými. S touto kvalifikací se objevil v Lincolnu, kde započala jeho skutečná pistolnická kariéra. Stal se jedním z hlavních aktérů sporu dvou podnikatelů, kterému se později dostalo označení „lincolnská válka“, a v rámci tohoto boje také odstřelil šerifa Bradyho. Ale podívejme se na události po pořádku.

V bezprostředním okolí města leželo v sedmdesátých letech minulého století na sedmadvacet tisíc čtverečních mil prvotřídní půdy, většinou žirných pastvin kolem řeky Pecos. Patřily z větší části dvěma pionýrům, někdejšímu majorovi, váženému a také bohatému L. G. Murphymu, a králi dobytkařů Nového Mexika Johnu Chisumovi.

Jeden i druhý mohou posloužit za čítankové příklady amerických podnikatelů, kteří se vypracovali z ničeho. Major Murphy začal studovat teologii, ale brzy vyměnil službu bohu za službu vlasti, oblékl uniformu a šel do občanské války. Jistě se osvědčil, když skončil jako major. Pak se dobojovalo a on sice odešel z armádní služby, ale nerozloučil se s vojáky docela. Dal se dohromady s kolegou z fronty, s plukovníkem Fritzem, a oba vysloužilci si otevřeli ve Fort Stantonu důstojnickou kantýnu.

Hospoda, kde obsluhovali plukovník a major, se dozajista stala vyhledávaným lokálem. Oba důstojníci se starali o blaho hostů, ale i o svoje. Jejich obchodní metody se ale nehodily do mírového života posádkového městečka. Velitel měl námitky a major Murphy došel k názoru, že je lépe, když moudřejší ustoupí, prodal svůj podíl a odstěhoval se do Lincolnu. Vyhnul se tak ostudě a možná i stíhání pro podvody. A pak už se pustil do podnikání ve velkém.

5.

Jako spolumajitel kantýny získal zkušenosti, když se domluvil s lincolnskými starousedlíky Dolanem a Rileyem a založil s jejich finanční účastí firmu, přijal od nich podíly, ale do vedení podniku si nedal mluvit. Nebylo to ke škodě. Major Murphy byl rozený byznysmen, firma vzrůstala, společníci vydělávali, z obvyčejného obchodu smíšeným zbožím se stal přízemní obchodní dům, trojice podnikatelů dala postavit na hlavní třídě dřevěný hotel, později ještě saloon s hernou, nedaleko města koupili mlýn, major Murphy založil v úrodném údolí u Pecosu ranč a pustil se do chovu dobytka. A protože byl veteránem občanské války a zasloužilým majorem ve výslužbě, ale také proto, že stále udržoval prospěšné přátelské styky s armádou, stal se nejen hlavním dodavatelem, ale i odpovědným správcem nedaleké indiánské rezervace, a tím vlivným mužem.

John Chisum byl pán. Uprostřed nejlepších pastvin na South Spring River si dal postavit okázalé sídlo, kde se denně prostíralo pro čtyřiadvacet osob. Choval dlouhohorý skot, brzy se stal majitelem stád čítajících na sedmdesát tisíc kusů. Tehdejší dobytkařství trpělo dobovým neduhem, krádežemi. Dobrodruzi ze všech končin světa se sjížděli na

nekonečné pastviny, odháněli stáda přes pohraniční řeky a prodávali cizí dobytek po tisícovkách.

6.

John Chisum se musel postarat o bezpečnost svého majetku. Najal kovboje, žoldnéře, kteří měli zajistit nedotknutelnost jeho stád. Byla to složitá záležitost. A těžko proveditelná. Krádeže pokračovaly a nastala také doba vzájemného podezírání. Malí rančeři poukazovali na to, že jejich nepočetná stáda mizí v obrovském Chisumově houfu, John Chisum hledal pachatele a podezíral z krádeží místního konkurenta majora Murphyho, lépe řečeno jeho lidi. V této situaci se objevil na scéně další muž ve hře, advokát Alesander R. McSween. Skutečné drama mohlo začít.

McSween nebyl zdrav. Kdosi mu doporučil změnu podnebí a on se vydal na svatební cestu do Nového Mexika, kde už zůstal. Nebylo to ukvapené rozhodnutí. V zemi neustálých sporů o majetek, v překotně vzrůstajících městech, kde všichni snadno přišli k bohatství, ale třeba přes noc je ztratili, bylo dost práce pro šikovného advokáta. McSween byl správný muž na pravém místě. Přijel do Lincolnu, trochu se rozhlédl a usadil se zde.

Major Murphy přivítal advokáta s otevřenou náručí. Konečně měl někoho, kdo se bude moci starat o jeho stále spleťtější spory s Johnem Chisumem. Domluvili se, advokát převzal některé Murphyho starosti a vyřizoval je ke klientově spokojenosti.

Pánem v kraji byl však přece jen John Chisum. Měl větší majetek i moc. Vychytralý advokát brzy poznal, že nestojí na správné straně hřiště, pochopil, že ho po Chisumově boku čeká oslnivá kariéra a ještě tučnější honoráře, a klidně vyměnil pána. John Chisum triumfuje, major Murphy proklíná zrádce a slibuje pomstu. Ale to již McSween pracuje v Chisumových službách.

Snad právě tenkrát, možná o něco později, se objevil v kraji podivný muž. Jmenoval se John Tunstall, přistěhoval se z Anglie a koupil nedaleko Lincolnu rozsáhlý ranč. Byl mladý, nosil nezvykle zastřížený knírek, oblékal se jako Angličan, hovořil jako Angličan a také se tak choval. Odměřeně, korektně, s přiměřenou noblesou. Lidé ho z počátku považovali za blázna, který se vypravil do divočiny za dobrodružstvím, později si ho oblíbili. Byl totiž vzorem vzdělaného muže. Pak se Tunstall seznámil s advokátem McSweenem.

7.

McSween byl právník, ale především vynikající organizátor a podnikavý obchodník. Když se spřátelil s Angličanem Tunstall, navrhl mu výnosný obchod. Dali dohromady své úspory, sehnali si úvěr, zanedlouho poté se na hlavní lincolnské ulici objevila na přízemním baráku s verandou tabule: Tunstall & McSween, obchod smíšeným zbožím. Major Murphy přes noc ztratil monopol jediného lincolnského dodavatele a musel se hodně ovládat, aby ho nad drzostí přistěhovalců neranila mrtvice. Od této chvíle měl ve městě už tři nepřátele na život a na smrt: Johna Chisuma, advokáta McSweena a Angličana Tunstalla.

Napětí dosáhlo vrcholu, když se jednoho dne major Murphy dozvěděl, že je ve městě nová banka. Patřila pánům Chisumovi, Tunstallovi a McSweenovi. První byl jejím prezidentem, Angličan viceprezidentem, pohotový advokát generálním ředitelem a současně pokladníkem podniku. Major Murphy pochopil, že pomalu, ale jistě ztrácí monopolní postavení. Do té doby jediné on rozhodoval o všech finančních transakcích tohoto kraje.

Na majora se valila pohroma ze všech stran. Sotva stačil zaregistrovat nový konkurenční podnik, dostavil se do jeho kanceláře vládní revizor Angell a oznámil mu, že dostal příkaz k přezkoumání finančních záležitostí v indiánské rezervaci, kterou major po léta spravoval. Murphy se sice polekal, ale nedal na sobě nic znát, v duchu však proklínal McSweena, byl totiž přesvědčen, že vítr vane z této strany. Ten prohnatý advokát se musel něco dozvědět a měl v akci své špinavé prsty.

Revize dopadla pro majora Murphyho katastrofálně. Vyšlo totiž najevo, že je podvodník a zloděj. Podle účtů, které předkládal k proplacení vládní pokladně, žilo v rezervaci na dva tisíce Indiánů, ve skutečnosti však nežil ani polovinu, a i ty zcela nedostatečně. Okrádal nejen erár, ale i bezmocné obyvatele rezervace.

8.

Neštěstí prý nechodí samo. Výsledek revize nebyl jedinou majorovou pohromou. Zapletl se do podivné transakce s pojistkou na deset tisíc dolarů, kterou mu kdysi svěřil k věrným rukám jeho bývalý společník plukovník Fritz. Když zemřel, dědicové se domáhali vyplacení pojistky. Major Murphy prohlásil, že podle závěti, kterou nikdo nikdy neviděl, patří pojistka jemu, měl totiž se zesnulým plukovníkem Fritzem nevyrovnané účty.

Dědicové se s tak chatrným vysvětlením nespokojili, a snad proto, že ve městě nebyl jiný právní zástupce, pověřili vyřízením případu advokáta McSweena.

Mezitím stále stoupalo napětí mezi majorem Murphym a dobytkařským králem Chisumem. Jedna strana osočovala druhou z krádeží, jeden o druhém prohlašoval, že je největší zloděj pod sluncem, objevil se dokonce přeznačkovaný dobytek, a to už byly velice vážné důkazy. Kdyby nebyly padělané. Zdá se, že se rivalové neštíteli ani této metody.

Billy Kid přišel do Lincolnu a začal zde pracovat jako kovboj. Dokonce zpočátku jezdil jako nádeník pro toho, kdo mu právě zaplatil. Později se však postavil nekompromisně na stranu McSweenova společníka, Angličana Johna Tunstalla. Vypráví se dokonce, že mezi nimi vznikl jakýsi přátelský nebo dokonce otcovský vztah. Billy Kid později řekl, že byl Tunstall první člověk, který s ním zacházel jako se sobě rovným. Vychovával ho, oblíbil si ho, daroval mu pistoli, zcela si získal jeho náklonnost. Snad proto se Billy Kid tak velice angažoval v Tunstallově případu.

V Lincolnu se zjevně schylovalo k bouři. Stratégové na obou stranách fronty to věděli. Ale žádný z nich netušil, odkud přijde první rána. Vypálil ji advokát McSween, ačkoliv to jistě neměl v úmyslu. Když ho Fritzovi dědici pověřili vyřízením sporu o pojistku, zjistil, že ji dal major Murphy jako zástavu na svůj dluh. Advokát pojistku vyzvedl, ale nechal si ji. Bůhví jak to zdůvodnil dědicům, nebo jestli se o to vůbec pokusil. Ti podali trestní oznámení, McSweena vyšetřovali pro podezření z krádeže, zavřeli ho do kriminálu, ale soudce ho propustil na kauci. Jisté bylo, že se nezachoval čestně.

8.

Major Murphy se rozhodl využít trumfy, které se mu dostaly do ruky. Věřil, že teď může ovládnout hru. A také se chtěl pomstít nepříteli. Měl v ruce proradného McSweena, a tím i jeho obchodního partnera Tunstalla, tedy Chisumovy přátele. Podal žalobu, vymohl si soudní exekuční příkaz proti obchodu smíšeným zbožím McSween & Tunstall a proti Tunstallově ranči Rio Feliz.

Zdá se, že Murphymu nešlo v první řadě o peníze, ale o pokoření soupeře. Nesnažil se totiž inkasovat soudně přiznanou pohledávku tím nejjednodušším způsobem, v pokladně obchodu McSween & Tunstall, ale dal dohromady asi dvacet ozbrojených a ke všemu ochotných žoldnérů a poslal je třináctého února 1878 na Tunstallův ranč Rio Feliz.

Nešlo o trestnou výpravu, ale o úředně povolený exekuční zásah. Lincolnský šerif William Brady dostal od majora Murphyho právoplatný soudní příkaz, předal ho svému zástupci Mortonovi, ten si vybral potřebné pistolníky, věděl totiž, že na Tunstallově ranči nepůjde všechno hladce, byli tam výborní střelci Dick Brewer a Billy Kid.

Sešli se před kterýmsi saloonem a vydatně se na cestu posilili whisky. Snad právě přemíra alkoholu vyprovokovala blížící se tragédii. Hlasitě povykující pistolníci naskákali na koně a hnali se k Rio Feliz. Angličan Tunstall se však včas dozvěděl o chystaném přepadení, nechtěl riskovat, sebral se a odjel do Lincolnu. Opilá parta dorazila na ranč a zjistila, že majitel není doma. Někteří počkali na Tunstallově pozemku, ostatní se vydali za Angličanem. Dohonili ho někde v půli cesty a bez řečí ho zastřelili.

Výstřel se stal signálem k rančerské válce. Tunstallův jezdec Billy Kid a předák ranče Rio Feliz Brewer přísahali vrahům pomstu. Velení na této straně barikády převzal advokát McSween. A začal zbrojit. Skutečný Murphyho protivník, John Chisum, bohatý a vznešený dobytkařský král, žil v klidu a pokoji na svém sídle, důstojně zasedal k bohatě prostřené tabuli a z výše svého dobytkařského trůnu pozoroval, jak se pistolníci připravují k bitvě.

9.

Došlo k ní v divočině Agua negra a dopadla jinak, než se očekávalo. Lincolnský soud vydal zatykač na Tunstallovy vrahy, Dick Brewer a Billy Kid dostali příkaz vypátrat je a zatknout. Našli je, ale nepřivedli viníky před soudce Wilsona. Pár dní poté objevili kovbojové vůdce party Mortona, jeho zástupce Bakera a lovce buvolů McCloskeye v roklí mrtvé. Měl je na svědomí Billy Kid a možná také Richard M. Brewer.

Hned poté došlo k dalšímu krveprolití. K zavraždění šerifa Bradyho a jeho zástupce Hidmana, jehož jsme už byli svědky. Billy Kid měl tedy na svědomí další dva mrtvé. McSween, na jehož straně Billy Kid bojoval, odsoudil bezohlednost svého střelce a prohlásil, že ani on, ani John Chisum nemají s nesmyslnou akcí nic společného, jedině sám Billy Kid je odpovědný za smrt šerifa a jeho zástupce.

10.

Šerif byl mrtev a Lincoln potřeboval nového ochránce zákona. McSween využil situace a advokátskými triky prosadil na šerifský stolec svého člověka, jakéhosi bezvýznamného a neschopného Copelanda. Jeho zástupcem a skutečně výkonným orgánem se stal Billy ho přítel a spolupachatel vraždy Dick Brewer. Teď tedy měl McSween zákon zcela ve svých nikách.

Někteří tvrdili, že se Andrew L. Roberts málo staral o průběh lincolnské války, že nestál ani na té, ani na oné straně, že se do sporu připlétl náhodou. Ale objevily se, zejména v amerických polooficiálních publikacích, názory, že se Roberts dozvěděl o odměně, vypsané na dopadení vrahů šerifa Bradyho a jeho zástupce Hidmana, a že si chtěl přivydělat. Protože se vyznal v tlačenici a měl schopné informátory, brzy se dozvěděl, kde hledat Billyho Kida a jeho společníky. Vypravil se za nimi do terénu, na indiánské území Rinconado, našel je na Blazerově pile a vyprovokoval další masakr, a tím i pokračování lincolnské války.

Podle jiného svědectví stál podivný samotář Roberts jasně na straně majora Murphyho, dokonce se snad už kdysi předtím setrhl v otevřeném souboji s Billym Kidem. Když se pak objevil na Blazerově pile, nedalo se zabránit přestřelce. Roberts byl mrzák. Kdysi ho doslova prostřelili šerifovi lidé, když se ho snažili zatknout pro vraždu. Utekl, přežil to, ale zůstal pokřivený, napůl ochrnutý. Ani to mu ale nevadilo, aby si udržel pověst vynikajícího střelce.

11.

Na dvoře Blazerovy pily se objevil čtrnáctého dubna, právě ve chvíli, kdy tam obědvala kompletní parta Billyho Kida. Ti ostří hoši zde údajně hledali soudce Bristolu, jednoho z Murphyho přívrženců. Ať už sem přijeli pro soudce, nebo z jiného důvodu, seděli právě u oběda, když se na dvoře objevil Roberts. Frank Coe poradil krivému jezdcí, aby raději otočil koně a rychle zmizel. Roberts se mu vysmál. Charlie Bowdre z Kidovy party na vetřelce vyštěkl: ruce vzhůru! a Roberts skutečně začal pomalu zvedat obě paže. Pravou zvedl jen k boku. Charlie Bowdre sice vystřelil včas, ale Roberts byl výborný střelec.

Oba byli zasaženi, ale ani jeden z nich se nevzdal. Naopak, teď teprve začalo jít do tuhého. Roberts se po zásahu kryl a střelil ze zálohy dál. Odněslo to Kidův kolega Middleton a George Coe. Pistolníci na chvíli vysadili, Roberts je překvapil svou nezdolností. Sám těžce poraněn, dokázal ještě postřílet pár svých soků. A stále se držel. Ukryl se v domě, zabarikádoval se a ohrožoval Kidovy střelce dál. Zástupce šerifa a předák party Brewer, velitel McSweenových mužů, kteří se vypravili na Blazerovu pilu, byl vzteky bez sebe. Tucet kvalifikovaných pistolníků si nedokáže poradit s jediným postřeleným vetřelcem. Nabil si proto znovu kolty a plížil se k oknu, odkud Roberts ostřeloval dvůr. Snad mu chybělo pět šest kroků, aby se dostal do správného úhlu, když se umírajícímu Robertsovi podařilo přikrýt Brewera muškou své ručnice. Práskla rána a předák Richard M. Brewer se skácel mrtev. A toho dne, 14. dubna 1878, nastoupil na jeho místo Billy Kid.

Byla to podivná doba. Zákon měli v nikách samozvanci a vykládali si ho po svém. Richard M. Brewer nosil šerifskou hvězdu, kterou mu přidělil McSweenem dosazený úplatný šerif Copeland, a hájil se svými střelci právo podle vlastních představ. Vraždil bez rizika. Když padl, stal se ochráncem zákona Billy Kid, který už měl za sebou prokazatelnou vraždu šerifa Bradyho. Za těchto podmínek musela rančerská válka pokračovat. Důvodů k šarvátkám bylo stále dost, ochotných střelců rovněž, tak se dala čekat další střetnutí. Jenže spor už dávno přerostl hranice města a okresu.

Snad se o zásah zasloužil major Murphy, ten stále udržoval výhodné styky s armádou, snad přiměla armádní velení k činu neudržitelná situace ve městě, kdy se občané báli vyjít na ulici, plukovník Nathan A. M. Dudley, velitel jezdeckého pluku ve Fort Stanton, poslal do města oddíl jezdců v čele s poručíkem Smithem a nařídil mu, aby zajistil ve městě pořádek.

12.

Poručík Smith neznal místní poměry, a tak dal pro jistotu zavřít do basy pistolníky obou válčících táborů. Jezdci odtáhli a šerif Copeland otevřel dveře vězení a všechny zatčené pustil zase na svobodu. Tak se znovu mohlo začít střílet.

Ten nerozmyslený čin mu však konečně zlomil vaz. Jízdní oddíl se vrátil a poručík Smith se postaral o okamžité jmenování nového šerifa. Ochráncem zákona se nyní stal přívrženec protivníkovy táboru, „tatík“ George W. Pepin, onen muž, který jen s pořádnou dávkou štěstí utekl před Kidovými kulkami při útoku na šerifa Bradyho. Zase byl oheň na střeše, Pepin byl mužem majora Murphyho, tedy úhlavním nepřítelem Kidovy party.

„Tatík“ Pepin nemohl udělat v nové funkci nic jiného než vydat se okamžitě po stopách šerifova vraha Billyho Kida. Dal tedy dohromady partu střelců, zásobili se municí, skočili na koně a vyrazili. Dvacet odhodlaných chlapů, po zuby ozbrojených, se rozhodlo zajistit v kraji pořádek a konečně zlikvidovat Kidovu bandu.

Billy Kid se jim nedostal na mušku, ale vypátrali aspoň jeho kumpány, bez varování na ně spustili palbu, postřelili pistolníka Saundorse, zastřelili McNaba a zmocnili se vraha Franka Coea. Přivedli ho dolů do města, zavřeli ho v Murphyho krámu, setkali se v ulicích s protivníky a zaklekli k bitvě. Střílelo se dlouho a vydatně, ale týmy na obou stranách se držely bezpečnostních pravidel, pistolníci se poctivě kryli, a tak půtka proběhla beze ztrát.

Nový šerif se neosvědčil. Jeho zástupce Marion Turner také neměl štěstí. Podařilo se mu sice vystopovat Billyho Kida a zaskočít ho na Chisumově ranči, došlo dokonce k přestřelce, ale Billy byl opatrný, nedal se tak snadno doběhnout. A tak musel šerifův náměstek odtáhnout s nepořízenou.

Billy Kid se objevil ve městě. Snad si přišel pro nové dispozice do dalšího boje, možná že hledal bezpečný úkryt, najednou se objevil na náměstí a zmizel v McSweenově domě. Doprovázelo ho jen pár věrných. Protivníková strana se dozvěděla o jeho příchodu a okamžitě se chystala k akci: poslat k domu přesilu, obklíčit Billyho Kida a konečně se vraha zmocnit!

Pistolník skutečně udělal nepromyšlený krok, málem by ho byl stál život. McSween totiž nebyl doma, v celém stavení nebyl, mimo několika žen, vůbec nikdo. Billy Kid pochopil, že dobrovolně vstoupil do pasti, že se ocitne v obklíčení. Měl však štěstí. Za chvíli se ozval na hlavní ulici dusot koňských kopyt a v mračnu prachu se objevil advokát McSween. Vedl tlupu asi třiceti Mexikánů.

„Tatík“ Pepin měl zase smůlu, přišel ke stavení pozdě. To už se McSweenův dům podobal pevnosti. Za zabarikádovanými okny se ježily hlavně šarpsky a koltů. A Mexičané, vedeni Martinem Chavezem, se usídlili také v sousedním domě. Šerif Pepin a jeho lidé pochopili, že McSweenovi pistolníci zalehli do zákopů a chystají se k bitvě. Šerif odvelel své lidi na druhou stranu ulice a zabarikádoval se se svými střelci v obchodě firmy Murphy & Dolan. Velení připravovaného útoku převzal z rukou Pepinových Marion Turner. A bitva mohla začít.

13.

Trvala tři dny a tři noci. Pistolníci obou stran po sobě střídali ze všech kalibrů. Billy Kid dirigoval žoldnéře, jak uměl nejlépe, ale bez výsledku. Nepřítel se šikovně kryl, celé první dva dny nebylo padlých ani raněných. Zato třetího dne došlo k pořádnému překvapení.

Dvoudenní střelba v ulicích města zburcovala lincolnské občany, některý z nich poslal zprávu veliteli Fort Stanton, plukovníku Nathanu A. M. Dudleyovi. Ten si uvědomil nedávné fiasko své kavalerie v lincolnské záležitosti, dal zatroubit na poplach a objevil se zakrátko ve městě v čele svých jezdců.

Plukovník měl bezpochyby dobré úmysly, jistě se snažil nastolit mezi pistolníky mír, ale vzal záležitost za nesprávný konec. Uvažoval sice zdánlivě logicky, ovšem v tehdejších poměrech Divokého západu nebylo všechno bílé vždycky bílým a ne každý šerif byl skutečně svědomitým ochráncem zákona. Dudley přijel do města, rozeštal své jezdce doprostřed ulice, přes níž se střílelo, dal si zavolat parlamentáře obou stran, McSweenovým lidem pod pohrůzkou trestu nařídil, aby okamžitě přestali střílet, šerifovi Pepinovi naopak uložil, aby se za každou cenu postaral o klid a pořádek ve městě.

Murphyho lidé měli teď docela volnou ruku a dostali dokonce požehnání od nejvyššího velitele, uvědomili si svou moc, a teprve teď si pořádně vykasali rukávy a chystali se zničit protivníka do posledního muže. Došlo k ohavnému masakru.

Doboví autoři, popisující události třetí lincolnské noci, se většinou shodují v tvrzení, že Pepinovi lidé zapálili dům advokáta McSweena, v němž se skrývali jeho bojovníci v čele s Billym Kidem, hned poté, co vojsko odtáhlo. Někteří kronikáři tvrdí, že v hořícím domě zůstala s bojujícími pistolníky také advokátova manželka. Povzbuzovala je během bitvy hrou na klavír, vlastenecké písně měly vzpružit jejich pokleslé sebevědomí. Mimo to se prý ještě osvědčila v roli diplomata. Dvakrát se tajně vykradla z obležení, nikým nepozorována vyhledala plukovníka Dudleye, vyklíčila mu nebezpečnou situaci a prosila ho o pomoc. Odmítl.

Vyčerпали všechny prostředky na záchranu, zbýval jedině riskantní útěk z hořícího domu. Vyběhli do noci a zběsile stříleli nazdařbůh do tmy. Za jejich zády hořel advokátův dům. Pak střelba utichla. Před hromadou hořících klád leželi mrtví.

Bylo jich pět. Mezi nimi advokát McSween. Zastřelil ho kovboj Robert W. Becksmith, ale Billy Kid svého pána okamžitě pomstil. Prostřelil Becksmithovi lebku a sám zmizel ve tmě. Pepinovi střelci zvítězili a rozhodli se to náležitě oslavit. Tak ještě téže noci vtrhli do obchodu firmy Tunstall & McSween, vyrabovali ho, snědli a vypili, co se dalo, odnesli zboží v hodnotě tehdejších šesti tisíc dolarů.

14.

Lincolnská válka skončila ve stylu Divokého západu vyloupením obchodu na hlavní třídě. Nešlo však o tuctovou přestřelku, jakých si nikdo příliš nevšímal. Dlouhý, vysilující boj ohrožoval život farmářů a dobytčářů v celém okrese. Některý z nich se postaral o to, aby se zpráva o neudržitelné situaci v Novém Mexiku dostala až do Bílého domu. Tak se o nešikovných zásazích plukovníka Dudleye dozvěděl i prezident Spojených států Rutherford B. Hayes.

Pochopil, že si šerifové vykládali zákony po svém a guvernér jim k tomu, sice nevědomky, ale přece jen pomáhal. Chyby měly nebezpečné následky. Osadníci lincolnské oblasti žili v nejistotě, obchodníci se stěhovali z města, v němž se střelelo, dobytčáři odháněli svá stáda co nejdál do bezpečí.

Prezident Hayes se rozhodl pro energický zásah. Pod horké nebe Nového Mexika se zase měl vrátit klid. Dosavadní guvernér Samuel B. Axtell dostal prezidentův dopis, jímž ho odvolával z funkce. Novým guvernérem se stal později známý autor slavného historického románu Ben Hur, Lew Wallace.

Nový muž v čele státní správy se snažil vyřešit situaci smírem. Vyhlásil pro účastníky lincolnských přestřelek amnestii. Byla v ní obsažena jen jediná podmínka: složí zbraně a nedopustí se žádných dalších trestných činů. A vyzval prý i Billyho Kida, aby se dal na cestu pokání. Protože šlo o prominentního darebáka, chtěl záležitost projednat osobně a sjednal si s ním schůzku.

Podle jedné verze přijel guvernér Nového Mexika za zabijákem Billym Kidem do Lincolnu. Setkali se v soukromém bytě. Lew Wallace se nepolekal zbraní, které měl Billy v ruce, když vstoupil do místnosti, a začal mu otcovsky domlouvat, aby už zanechal zabíjení bližních, není to hezké, když mu slíbí, že už bude hodný, může klidně odejít a nic se nestane, co bylo, bylo, na všechno zapomenou.

15.

Billy Kid byl sice mladý, ale otrlý hoch. Nedal se zlákat na cestu ctnosti. Rozkročil prý se proti guvernérovi a směle mu vyložil svůj životní plán. Jednou se dal na zbojnickví, tak bude v započaté kariéře pokračovat. Považoval by to za životní prohru a největší zklamání, kdyby musel jednou zemřít jako baba v posteli, a ne s botami na nohou.

Guvernér Wallace se nezmohl na jediné slovo. Ale také nedal vraha zatknout. Prý se na něj jen lítostivě díval smutným pohledem, když se Billy otočil a odcházel.

Druhá verze je méně romantická a pravděpodobnější. Guvernér Wallace skutečně vyhlásil amnestii. Uvědomil si totiž, že desperáty, pro něž vražda nic neznamena, nemůže porazit silou už proto, že měli značnou převahu. Proto se rozhodl, že přivede pistolníky k normálnímu životu po dobrém. Vyhláška visela na všech rozích a Billy Kid si ji přečetl. Měl však své zkušenosti, nevěřil, že by se amnestie vztahovala i na něj, když ho současně hledali zatykači, když u soudu ležela právoplatná žaloba pro vraždu šerifa Bradyho.

Nebyla to dokonce čerstvá vražda, kterou měl na svědomí. Nedávno totiž zastřelil vládního úředníka Morrisa J. Bernsteina, který ho přistihl na území státní indiánské rezervace při krádeži koní. To byla Billyho nová živnost. Když skončila lincolnská válka rančérů, přišel vlastně o místo. Navíc potřeboval zmizet z kraje. Tak se odstěhoval se svými věrnými pár desítek kilometrů dál, kradl dobytek a prodával ho vojenským dodavatelům. Za utržené peníze popíjel v salónech. Při jednom z nočních tahů se mu naskytla výjimečná příležitost.

Po půlnoci, začátkem roku 1879, vyšel Billy Kid na lincolnské hlavní třídě z lokálu a potkal partu bývalých protivníků, střelce majora Murphyho, Jima Dolana, Billyho Mathewse a Williama Campbella. Snad z lítosti nad tím, že už je po všem, že vlastně všichni přišli o zaměstnání, snad ze stavovské solidarity, se bývalí soupeři přivítali jako kamarádi, vrátili se do výčepu a pili na staré dobré časy, kdy se ještě v lincolnských ulicích střelelo. Když je pak ráno putykář vyhodil, ocitli se ve značně podroušeném stavu na opuštěné ulici.

Potáceli se ze strany na stranu, povykovali, jak mohli nejhlasitěji, vyhrožovali do zavřených oken. V té chvíli se na konci ulice objevil osamělý chodec. Byl to advokát Huston L. Chapman, kterého povolala do Lincolnu vdova McSweenová, aby dal do pořádku majetkové záležitosti po nebožtíkovi. Chystala se opustit město, kde ji potkalo tak velké neštěstí. Advokát Chapman se blížil k hloučku povykujících pistolníků. Když se dostal na dostřel, praskla rána. Chapman klesl mrtev. Říkalo se, že ho zastřelil Billy Kid, ale říkalo se také, že u toho vůbec nebyl. Existuje totiž ještě jiné vyličení noční přehody.

16.

Billy Kid se vracel pozdě v noci z lokálu, z dálky spatřil na ulici podroušené kumpány, ale protože to byli střelci majora Murphyho, ani ho nenapadlo, aby se s nimi dával do řeči, nebo se s nimi dokonce vracel do saloonu a tam s nimi pil. Zůstal opodál a stal se němým svědkem vraždy. Některý z těch tří zastřelil advokáta Chapmana a Billy Kid to videi. Tak se mu nečekaně dostal do ruky trumf.

Podlá vražda advokáta vzbouřila lincolnské veřejné mínění. Chapman byl neozbrojen, nikomu nic neudělal, nikdo nemohl mít důvod k vraždě. Lidé dostali strach, že se vrátí období pistolnického teroru, kdy se poctiví občané báli vyjít na ulici. Místní noviny spustily hlučnou kampaň proti neschopným ochráncům zákona i proti bezmocnému guvernérovi.

To byla Kidova chvíle. Sedl a napsal guvernéru Wallaceovi dopis, v němž mu nabídl cenné svědectví. Zná vraha, byl při tom, když se to stalo, je ochoten svědčit v procesu proti pachateli, ale žádá předem záruku: všechny činy, pro které je stíhán, budou amnestovány.

Došlo k setkání pistolníka s guvernérem. Ten prý skutečně přijel na schůzku do Lincolnu a sešel se s Kidem v bytě soudce Wilsona a za jeho přítomnosti. Zdá se, že nedošlo k dohodě. Anebo se přece jen dohodli, ale Billy Kid znemožnil guvernérovi svými dalšími zločiny splnit podmínky.

Chapmanova vraha našli a donutili k přiznání i bez svědectví Billyho Kida. Byl to někdejší střelec majora Murphyho Campbella. Odsoudili ho a uvěznil. Brzy se mu podařilo utéci a on se pod jiným jménem věnoval loupežnickému řemeslu v jiném kraji.

Billy Kid se rovněž nevzdal kariéry. Další dva roky se živil krádežemi dobytka. Každý věděl, kde a jak řádí, ale nikdo si netroufal vydat se po jeho stopě. Guvernér Lew Wallace neudělal mimo vyhlášení oné pochybné amnestie nic pro obnovení pořádku. Šerifové a jejich nespolehlivý personál byli proti banditům bezmocní, snad se jich dokonce báli. Muži stojící proti zákonu měli totiž početní převahu. A znovu začali terorizovat kraj.

17.

Jako v mnoha jiných případech rozhodli se občané pomoci si sami. Vytvořili bezpečnostní výbor, jehož členové měli vyhledat muže, který by dokázal obnovit v kraji pořádek. Nebylo to snadné, ale nakonec jej přece jen našli. Jmenoval se Pat Garrett a zapsal se do dějin Divokého západu jako skutečný hrdina.

Patrick Floyd Garrett se narodil v Alabamě, ale vyrostl v Louisianě. Tam také chodil do školy. Byl to vyčouhlý, dvoumetrový chlapík s obličejem filmového herce, s líbivým knírem a energickou bradou. Sám o sobě prohlašoval, že nevydržel dlouho chodit do školy, nedokázal pohodlně složit své nohy pod školní lavici. A tak se raději rozloučil s učiteli a vydal se za dobrodružstvím.

Téměř všichni začínali jako honáci dobytka. Pat Garrett také. Dostal se do Texasu a vydělával si v sedle na pastvinách. Když se začaly stavět transkontinentální tratě a železniční společnosti najímaly lovce bizonů, aby zásobili jejich dělnické kantýny čerstvým masem, stal se Pat Garrett jedním z nich.

Kdoví proč se později rozhodl usadit se v Novém Mexiku. Objevil se ve starém Fort Sumneru a dostal tam slušné místo. Staral se o koně Pete Maxwella, syna farmáře Luciena B. Maxwella, u něhož tehdy přechodně pracoval také Billy Kid.

Ti dva se seznámili, dobře spolu vycházeli, dá se říci, že byli přáteli, i když byl mezi nimi věkový rozdíl. Garrettovi bylo tenkrát osmadvacet, Billy byl devatenáctiletý. Chodili spolu do saloonu, a protože byl Kid malý a Garrett nápadný čahoun, říkali jim kovbojové Little a Big Cassino.

Pat Garrett byl typ muže, za nímž běhají dívky. Sympatický, vždy elegantní, mezi Mexikány se cítil jako doma, obdivoval jejich děvčata, černovlasé krásky mu říkaly Juan Largo, nakonec se do jedné z nich zamiloval a oženil se s ní. Jmenovala se Polinaria Guiterera a porodila mu sedm dětí.

Little a Big Cassino spolu prožili hodně hezkých chvil, pak se rozešli. Pat Garrett musel vydělávat, aby uživil rodinu, a tak se pustil do obchodování, otevřel si krám, později dokonce výčep, ale nakonec se objevil v Lincolnu s šerifskou hvězdou na vestě. Billy Kid se stal mezitím smutně proslaveným desperátem a v roce 1880 se měli staří přátelé setkat jako soupeři, Pat Garrett slíbil guvernérovi Wallaceovi, že obnoví v kraji pořádek.

18.

Billy Kid připsal zatím na svoje konto další vraždu. Není jisté, zda zabil Texasana Joe Granta právě tak, jak se to později vyprávělo, ale v každém případě šlo o vraždu, a dokonce o podlou vraždu. Grant si chtěl možná vydělat oněch pět set dolarů odměny za dopadení živého či mrtvého Kida, vypravil se za ním a takticky se s ním dal u baru nejdřív do řeči. Bylo to naoko přátelské povídání, Grant půjčil dokonce Billovi svůj perletí vykládaný kolt, aby si ho prohlédl, a ten pootočil bubínkem tak, že se pod úderník dostaly dvě vystřelené patrony. Když za chvíli poté došlo k utkání, neměl Joe Grant šanci, dvakrát zmáčkl a dvakrát nevyšla rána. Billy Kid skolil soka hned prvním výstřelem.

Další Kidovou obětí byl Jimmy Carlyle. Tragédie se odehrála nedaleko White Oaks. Jimmy Carlyle zde působil jako šerifův náměstek a znal se s Billym Kidem už z dřívější doby. Ale v zimě roku 1880 se s ním setkal za jiných okolností.

Pětadvacátého listopadu došlo k přestřelce ochránců zákona s Kidovou bandou. Lupiči se dali na ústup. Muži z bezpečnostního výboru je pronásledovali. Překvapili je druhého dne ráno nedaleko Coyote Springs, kde se Billy Kid s kumpány utábořil na noc. Ale lupiči rozestavili stráž, ty zpozorovaly blížící se jezdce, hvízdly na poplach, bandité se probudili, naskákali do sedel a zmizeli v zasněžených horách. Pronásledovatelé, v čele s šerifovým zástupcem Jimmy Carlylem, se museli vrátit s nepořízenou. Ale Carlyle si přivezl z výpravy aspoň symbolickou kořist. Kidovy zimní rukavice, které si už bandita nestačil při útěku navléknout.

19.

Dva dny poté došla do White Oaks zpráva, že se Billy Kid ukryl na farmě Greathouse. Jimmy Carlyle zmobilizoval jezdce, obklíčil farmu a vyzval banditu ke kapitulaci. Billy Kid ani nepomyslel na to, že by se měl vzdát. Ale Carlyle neztrácel naději. Znal se s ním přece, vydal se tedy k ranči jako vyjednaváč, chtěl Kidovi vysvětlit, že nemá šanci vyvážnout. Vešel dovnitř a začal Kidovi domlouvat. Pak praskly dvě rány a Jimmy Carlyle se už nezvedl. Nejvíc prý Billyho Kida dopálil tím, že měl za opaskem ty jeho zimní rukavice.

Dvě poslední vraždy vyprovokovaly ochránce zákona k horečné činnosti. Pat Garrett se ujal velení a chystal se na soustředěný útok. Rozeslal zvědy po krajině a ti mu zkrátka podali toto hlášení: Billy Kid je ve Fort Sumneru a chystá se na flám. V zimě byly tancovačky v plném proudu. Všichni znali slabé stránky pistolníka, měl rád děvčata, nerad si dal ujít zábavu u muziky.

Pat Garrett rozestavil stráž, Billy Kid mohl totiž přijet do města jen jedinou cestou. Šerif byl vynikajícím střelcem. S puškou zasedl do úkrytu a čekal. K večeru se ozval signál. Bandité přijížděli. Hlídka je zastavila zvoláním: Stůj, ruce vzhůru! V odpověď šlehly výstřely. Pat Garrett už nečekal a vystřelil do tmy. Ozval se dusot koňských kopyt, banda desperátů se obrátila na útěk. Jen jeden se už nemohl vrátit, Tom O'Folliard, Kidův pobočník. Právě ho pochovávali, když přišla další vzrušující zpráva. Billy Kid se utábořil na opuštěném ranči u Stinking Springs.

Tri dny před Štědrým večerem obklíčil šerif Pat Garrett se svými lidmi opuštěnou farmu. Už z dálky viděl, že mu štěstí přeje. U zábradlí stáli přivázaní koně, z komína stoupal kouř. Jezdci seskočili a zalehli do úkrytu. Pat Garrett si připravil vinčestrovku. Bitva mohla začít.

20.

Signál k útoku dal Charlie Bowdre, jeden z Kidových vynikajících pistolníků. Neměl ponětí, že jsou obklíčení, vyšel ze srubu s pytlek ovsa, chtěl nakrmit koně. Šerif Pat Garrett ho vyzval, aby se vzdal, ale Charles Bowdre pustil pytel a

sáhl po koltech. Pat Garrett vystřelil dřív.

Billy Kid okamžitě pochopil, v jakém je nebezpečí. Nejdřív se snažil vyčerpat všechny možnosti, pokusil se dokonce prokopat se z dřevěného srubu a zmizet v blízkém lese, ale brzy poznal, že nemá naději. Dne 21. prosince 1880 se vzdal šerifovi Patu Garrettovi. Zvedl ruce, odevzdal zbraně a dostal železka.

Zpráva o zatčení se rozlétna krajem, lidé vzpláli hněvem, hrozilo nebezpečí, že se rančeři pokusí vězně lynčovat. A Pat Garrett musel zatčeného dopravit ze Stinking Springs přes Fort Sumner až na železniční zastávku v Las Vegas a odtud vlakem do Santa Fe. Pustil se do riskantní akce. Pouze se dvěma strážci eskortoval Billyho Kida a jeho společníky. Na farmě ve Stinking Springs přinutil ke kapitulaci dlouho hledaného vraha Davida Rudabaugh a dva další vyhlášené zločince Torna Picketta a Billyho Wiisona. Všechny vezl vlakem do žaláře. Cestou se shromažďovali lidé, chtěli se sami ujmout výkonu spravedlnosti.

Pat Garrett dopravil zajatce v pořádku do vězení. Za Billym Kidem zaklaply dveře cely v Santa Fe. Odtud napsal guvernér Wallaceovi. Jeho dopis je nejkurióznější ilustrací tehdejších poměrů.

„Mám dojem, že jste docela zapomněl na svoje sliby. Já jsem nezapomněl, proto si myslím, že byste se měl sebrat a přijet za mnou. Já jsem totiž splnil všechno, co jsem slíbil. Teď by bylo načase, abyste se i vy držel svých slibů... Všechno vám vysvětlím. Maršál Sherman se mnou nezachází jaksepatří. Ukazuje mě zvědavým cizincům, vodí je k moji cele, ale přitom mi nechce povolit návštěvy přátel. Dokonce ke mně nepustil ani advokáta...”

Billy Kid měl svérázný názor na spravedlnost. Necítil se vinen, snad dokonce trpěl pocitem křivdy, stěžoval si, že mu neprávem ubližují. Guvernér Wallace už se zločincem nediskutoval. Billy Kid patřil před porotu, před ní se měl zodpovídat ze svých činů. Nejdřív ho chtěli obžalovat z vraždy Robertse, ale později stál v městečku La Mesilla před soudci pro zavraždění šerifa Williama Bradyho.

Jeden z účastníků procesu, soudní písař George R. Bowman, vydal svědectví o průběhu líčení. Soud zasedal v malé budově z nepálených cihel, síň byla zaplněna do posledního místa míšenci, Indiány, Mexikány, přišli dobytkaři a nehelení honáci z prérií. Billy Kid seděl na židli v železčích, z lavic narychlo vyrobených z prken a sudů přihlíželo obecnstvo. Obžalovaného hlídala četa ozbrojených mužů.

21.

Billy Kid vypadal podle fotografií jako dobře vychovaný, spokojený mladík, usmíval se, zdálo se, že si ani neuvědomuje vážnost okamžiku. Když mu 8. dubna 1881 přečetl soudce Warren Briston rozsudek smrti, poslal ho k čertu a klidně vyšel s ozbrojeným doprovodem ze soudní síně, jako by tušil, že soudce neměl v jeho případě poslední slovo.

Pat Garrett se stal hrdinou dne, ale jeho sláva neměla mít dlouhého trvání. Odsouzeného Kida měli popravit 13. května v Lincolnu. Šerif se musel postarat o bezpečnou dopravu odsouzeného a o jeho uvěznění ve městě. Vybral si dva spolehlivé strážce, J. W. Bella a Roberta W. Ollingera. Ten druhý, známý a bezohledný zabiják, kdo ví, jak se stal ochráncem práva. Ale v Kidově případě byl správným mužem na pravém místě. Bojoval totiž kdysi v lincolnské válce na opačné straně fronty než Billy Kid a nenáviděl vězně z celé své duše.

Městečko nemělo věznic. Tak umístili Billyho v baráku, kde míval Murphy obchod. Zachovala se dobová fotografie. Je to jednopatrový dům, vypadá jako zájezdni hospoda s dřevěnou verandou a venkovním schodištěm. Plot z klád, vzadu ovocný sad, za ním svah napůl holého kopce. A tam, kde je dnes státní silnice, po níž sem příjíždějí stovky zvědavých turistů, aby si aspoň na tabuli přečetli, čím se tento dům dostal do dějin Spojených států, se kdysi rozprostírala lincolnská plaza, náměstí, obklopené dřevěnými stavbami nebo domy, postavenými z nepálených cihel.

Pat Garrett ubytoval Billyho Kida v prvním patře, ve vedlejší místnosti se usídlili strážci. Vězeň prožíval zbytek svých dnů v poutech a nikoho nenapadlo, že by ještě měl naději zachránit se.

Čtrnáct dní před plánovanou popravou, 28. dubna 1881, hlídal vězně strážce Bell. Šerif Garrett odjel časně ráno do White Oaks koupit dřevo na šibenici. Před polednem odešel druhý strážný, Robert Ollinger, do protějšího baru La Rue, aby se naobědval. Billy Kid osaměl s jediným hlídačem.

Podle pozdější výpovědi Pata Garretta (jde ovšem rovněž jen o domněnku) požádal Billy Kid Bella, aby ho doprovodil na latrínu. Byla v přízemí. Když sestupovali z dřevěných schodů, na venkovní straně budovy, Billy Kid se náhle otočil, použil těžkých okovů jako zbraně, udeřil jimi strážce do obličeje, seběhl do přízemní místnosti, tam byly zbraně a munice, a objevil se na úpatí schodiště s pistolemi v ruce ve chvíli, kdy se strážný probral a začal se zvedat. Billy Kid ho dvěma ranami znovu poslal na zem.

Druhý strážce zatím obědval jen pár desítek metrů odtud, zaslechl výstřel, vyskočil a běžel k vězení. Ale to už se Billy dostal do výhodné palebné pozice do prvního patra a mířil na strážného z okna puškou. Ještě prý na něho zavolal, když se Ollinger podíval vzhůru, střelil ho do prsou.

22.

Jiná verze tvrdí, že se Billy Kid dostal k pistoli jednodušším způsobem. Bell byl přístupnější z obou strážců, brzy se s Kidem spřátelil a hrával s ním karty. V osudné chvíli mu prý uprostřed whistu spadla na zem karta, on se sehnul, Billy Kid využil vteřinové nepozornosti, vytáhl strážci z pouzdra kolt a namířil ho na něj.

Až neuvěřitelně zní další průběh Billyho útěku z vězení. Lidé na druhé straně ulice slyšeli rány, podívali se, co se děje, ale nikdo z nich se neodvážil zasáhnout. Billy Kid vyhledal v přízemí baráku posluhu Gosse, donutil ho, aby mu přesekl pouta, pak na sebe navěsil všechny zbraně, které našel ve zbrojnici, sedl na koně, kterého mu vyplašený Goss musel chytit na louce za budovou, a odjel, sledován mnoha pohledy ustrašených mužů. Ti se nezmohli na jediný výstřel.

Billy mu Kidovi se podařil eskamotérský kousek a Pat Garrett sklídl ostudu. Ale ne na dlouho. Za sedmdesát sedm dní se oba soupeři znovu ocitli proti sobě, ale tentokrát se štěstí obrátilo.

V červencovém žáru se připravovala závěrečná scéna. Pat Garrett dělal, co mohl, aby se dostal uprchlíkovi na stopu.

Na všech rozích visely zatykače s vypsanou odměnou, šerifovi důvěrníci a přátelé pátrali po pistolníkově pobytu. Celé měsíce bez výsledku. Pak se objevil v které si hospodě ve White Oaks povaleč Graham a vykládal, jak večer předtím popíjel u baru s Billyho známými. Graham zaslechl, že hovořili o Fort Sumneru.

Povaleč Graham se svěřil s novinou i šerifovu zástupci Poeovi, ten spěchal ke Garrettovi a šerif vypracoval plán operace. Pak se vydal s náměstký Johnem W. Poem a Thomasem T. McKinleyem na cestu. Šerifa znal ve městě každý kluk, proto se utábořil s McKinleyem v prérí, do ulic se vydal na výzvědy méně známý Poe. Začal se vyptávat po výčepech. Zjistil sice, že je Billy Kid kdesi nablízku, ale nepodařilo se mu vypátrat, u koho se skrývá. Ale Pat Garrett dostal v té chvíli spásný nápad.

On i Kid pracovali kdysi u Peteho Maxwella. Garrett si vzpomněl na Kidův přátelský vztah k farmářově rodině, zejména ale k jeho sestře Paulittě a k mladé Indiánce Deluvině, zaměstnané v Maxwelllově domácnosti. Byl-li Kid někde v nejbližším okolí Fort Sumneru, pak mohl být u Maxwellů, anebo mohl farmář aspoň vědět, kde je.

23.

Půlnoc není sice nejvhodnější doba pro neohlášené návštěvy, dokonce ani na Divokém západě, ale Pat Garrett se vydal s oběma pomocníky k Maxwellovu stavení 14. července 1881 právě v tuto dobu. Vše, co od té chvíle podnikal, svědčí o tom, že nešlo o improvizaci, nevydal se na farmu nazdařbůh, byl přesvědčen, že je na správné stopě. Proč by přepadl farmáře o půlnoci v jeho ložnici, proč by rozestavil na dvoře stráž a sám šel rovnou dovnitř?

V té noční příhodě je mnoho nejasných míst, ale v jednom se svědci shodli: krátce po dvanácté hodině přešla dvorem spoře oblečená a bosá mužská postava s nožem v ruce. Billy Kid se vrátil od své milé, vdané paní Celsy Gutierrezové. Měl hlad, vypravil se do špižírny, aby si tam ukrojil kus hovězí pečeně. Pro jistotu, a snad ze zvyku, držel v druhé ruce nabitý kolt.

Když přecházel napříč dvorem, zahlédl neznámou postavu. Byl to jeden z Garrettových pomocníků. Billy Kid zaváhal, hleděl do tmy, pak se španělsky zeptal:

„Quién es?”

Ani Poe, ani McKinley neodpověděli. Proto Billy Kid opakoval otázku:

„Tak kdo tady je?”

Poe začal předstírat, že je jedním z honáků, noc je dusná, nemůže usnout, vyšel si proto trochu na vzduch. Ale Billy Kid byl opatrný. Nevěřil muži, kterému neviděl do obličeje. Změnil plán, nešel do špižírny a namířil si to k Maxwellově ložnici, kam těsně předtím vklouzl šerif Garrett, a schoval se za pelestí postele spícího farmáře. Billy chtěl Maxwella vzbudit a upozornit ho na podezřelého muže na dvoře farmy. Když vstoupil do neosvětlené místnosti a rozkoukal se ve tmě, spatřil za farmářovou postelí siluetu muže.

„Quién es?” zeptal se znovu a natáhl kohoutek koltu.

Na víc mu už nezbyl čas. Třeskla rána, pak druhá a Billy Kid padl mrtev na podlahu. Pat Garrett zvítězil.

24.

Šerif zbavil obyvatele lincolnského okresu nebezpečí. Dalo se tedy očekávat, že ho za to budou lidé oslavovat. Divoký západ měl však svou vlastní překroucenou morálku. Na pohřeb zabijáka Billyho Kida přišly tisíce lidí, muži a ženy dojati vyprovázeli rakev s pochybným hrdinou, oplakávali ho a v duchu se připravovali na zrození legendy. O skutečném hrdinovi Patu Garrettovi se začalo šuškat po saloonech, že nehrál fair play. Každý sice věděl, že mrtvý Billy držel v jedné ruce nůž a v druhé pistoli, připravenou k výstřelu, přesto se povídalo, že šerif střílel na bezbranného ze zálohy.

Pat Garrett nezůstal ve městě. Předal šerifskou hvězdu svému pomocníkovi Johnu W. Poeovi, ten ho sice osudné noci doprovázel, ale každý věděl, že nevystřelil. Guvernér Nového Mexika kdysi vypsál odměnu. Zavazoval se vyplatit ji každému, „kdo zadrží Williama Bonnyho (na vyhlášce je chybně uvedeno jméno, pozn. aut.) a vydá ho kterémukoliv šerifovi státu Nové Mexiko”.

Státní pokladna odměnu ušetřila. Pat Garrett ji nedostal. Naopak, přinutili ho opustit kraj. Krátce poté se totiž objevil ve Fort Stanton. Přechodně ještě vypomohl šerifovi Jimovi Eastovi z Tascony při honu na zloděje koní v povodí řeky Canadian River, pak se znovu vrátil k civilnímu zaměstnání, stal se předákem honáků dobytka u vysloužilého kapitána britské armády a nyní rančera Brandona Kirbyho.

V osmdesátém šestém roce opustil Pat Garrett službu u Angličana, stal se samostatným podnikatelem, založil ranč, choval dobytek a konečně se dočkal aspoň opožděného uznání. Prezident Theodore Roosevelt byl vášnivým obdivovatelem Divokého západu a zajímal se také o problémy této oblasti. Dozvěděl se o Patu Garrettovi a nařídil jmenovat ho výběrčím daní v El Pasu.

Slavný šerif se tedy přece dožil uznání, ale také poměrně vysokého věku. Ani on však nezemřel bos a v posteli. Pronajal svůj ranč v Organ Mountains mladému snaživému Waynovi Brazilovi a šel vybírat daně. Wayne hospodařil na statku k oboustranné spokojenosti. Pat Garrett se po několika letech rozhodl, že mu už neprodlouží nájemní smlouvu, ale Brazil nechtěl pozemky opustit. Tak se ti dva dostali do sporu, který se šerifovi stal osudným.

Devětadvacátého února 1908 se potkali na silnici do Las Cruces. Začali se hádat. Čtyřiapadesátiletý šedovlasý starý pán se rozčilil a sáhl po vinčestrovce. Ale Brazil byl nejen dobrý střelec, ale i pohotovější. Reagoval okamžitě a Pat Garrett padl z koně na silnici. Později se nájemce zodpovídal za svůj čin před soudem. Porota uznala, že střílel v sebeobraně, a osvobodila ho. Pata Garretta pochovali v Las Cruces.

25.

Na křižovatce federálních dálnic číslo šedesát a osmdesát čtyři je tabule s velkou šipkou a upozorněním, že jen pár kroků odtud, za někdejšími hradbami Old Fort Sumneru, leží hrob Billyho Kida. Turista odbočí, za těch pár minut zdržení to přece stojí, a jde se podívat na dva žulové kameny oplocené drátěným pletivem. Spodní leží naplocho v trávě, druhý na něm stojí na výšku. V žule vysekaný nápis oznamuje zvědavým, že zde v pokoji odpočívají tři proslavení vrazi a

zaživa také přátelé Tom OTolliard, William H. Bonney alias Billy the Kid a Charlie Bowdre.

Turista postojí a vzpomene na mrtvé pistolníky. I oni totiž pomohli vytvořit bouřlivé dějiny Nového světa. Šerif Pat Garrett náhrobek nemá. Nezachoval se. Snad proto, že by asi ani dnes nebyl žádanou turistickou atrakcí.

## Hrdinové prerie

1.

„Jmenuju se Will Hick a jsem vaquero. Nebo jestli tomu budete líp rozumět, tak kovboj. Vypravuju tuhle věc proto, že se jednak stala zrovna před týdnem, čtrnáctého května 1870, a jednak proto, že si myslím, že takovou legraci nezažili ani všichni páni bozi na nebesích, když měl jejich šéf narozeniny.

Přijeli jsme včera. Byla to pořádná túra. Ed Clark je jako vysušená treska. Tom Roy vypil hned v prvním saloonu kýbl zázvorového piva, prostě projeli jsme žhavým peklem a každému to trochu vysušilo mozek. Stádo je ólrajt. Boss nám dal zálohu, dvacet zlatých na dlaň. Velké peníze dostaneme, až zaplatí překupník za stáda. Zatím je dvacet dolarů akorát. Stačí na pašáckou útratu. Hned odpoledne jsme vytáhli do pole. A tady právě začíná to, co vám chci říct.

Kuchař byl synem páchnoucího kozla. Dával nám celou cestu místo pořádné kávy něco, co náramně připomínalo oslí moč. Chystali jsme se na něj už v prerii. Jenže dokud nejsou stáda v ohradách, tak není na takovéhle věci čas. Večer jsme ho nalili whisky, že byl tvrdý jako pomník generála Granta. Ale nestál na podstavci, ležel pod stolem. Kulhavý Kid přišel na božský nápad. Sehnal slepici, podřízl ji a pocákal kuchaře její krví. My jsme mu několikrát vystřelili docela blízko uší, aby přišel k sobě a taky aby se lekl, až uvidí na sobě tu krev.

On se však neprobral. Jen ležel a nedělal nic. Lidi, co šli kolem a viděli ho, tak si mysleli, že je docela mrtev a smekali. To nás přivedlo na prima nápad. Svlékli jsme kuchaře donaha, sehnali jsme rubáš, Tom Roy šel s Clarkem honem koupit rakev. Kuchaře jsme ustrojili a vystavili v baptistickém kostele.

Jakživ jsem se tak nenasmál, jako když jsem viděl ležet toho patlu mezi tolika rozsvícenými svíčkama. Lidi stáli kolem a dělali smutné obličejy, mumlali, jako by se za něj modlili, ten ochlasta vypadal jako mrtvola daleko líp než živý.

Vydrželo nám to jen tak dlouho, dokud nezačal chrápat. Pak se zvědaví t'ukli do čela, pochopili, že se mrtvý jen strašně nalil, přinesli odněkud vědro vody a vychrstli mu ji do obličeje.

Posadil se a vyvalil oči. Sám sebe si prohlížel. Byl bosý, v rubáši, seděl v rakvi, kolem dva tucty rozsvícených svíček. Jazyk měl jako podrážku a žízeň velkou jako dům. Bleskově vylétl z rakve, vyběhl z kostela, pádil ulicemi a rubáš za ním vlál. Skočil na prvního koně, kterého viděl stát před saloonem. Dodnes se nevrátil."

2.

Scéna se odehrála v Abilene. Leží v Kansasu a bývalo cílem všech tehdejších „rinder-trecks", výprav se stády dobytka. V několika ulicích žilo tři tisíce obyvatel, přes třicet saloonů a dvanáct holičů. Pro kovboje představovalo ráj. Celé týdny prožili v opuštěné divočině, jen s dobytkem a pistolemi, celé týdny nesvlékli ze sebe propocené a uprášené šaty, nepili ze sklenice, nejedli z talíře. V Abilene je čekala horká koupel, holič s voňavým mýdlem, skutečné postele s bílými prostěradly a whisky a pivo a všechno ostatní.

Kovbojové žili prudkým životem, proto si ho příliš nevážili. Zlatokopové Divokého západu po sobě kdysi stříleli ze zásti, z touhy po majetku, po lepším rýžovišti, nebo ze zoufalství. Američtí honáci dobytka byli v tomto ohledu rytíři. Sahali po pistolích jen ve věci cti. Kovboj měl jiný vztah k životu a smrti než ostatní. Musel nepředstavitelně těžce pracovat v nebezpečných podmínkách. Ti tvrdí hoši byli na dlouhých, týdny trvajících pochodech se stády ohrožování pumami, vlky, chřestýši, škorpióny nebo zloději dobytka. Dalším nevyzpytatelným nebezpečím bylo stádo samo.

Kovboj se bál toho, čemu se na Západě říkalo stampede. Několik tisíc kusů utahaného dobytka, který trpěl dlouhým pochodem, žhavým sluncem a také žizní, se najednou něčeho leklo. Davová psychóza zachvátila krávy, býky, nekontrolovatelná masa kopyt a rohů se dala do pohybu. Co bylo v cestě, zvířata rozdupala, kdo nestačil ujet, zaplatil za nešikovnost životem. Nebo se zachránil. Pak přijel do Abilene, umyl se, dal se oholit a vybral si saloon, kde by náležitě oslavil své znovuzrození. Není divu, že někdy pokračovala hazardní hra se smrtí ještě v nočních lokálech a v uličkách města.

Z kovbojů to dotáhl ve Spojených státech dozajista nejdál prezident Theodore Roosevelt. Kdo je povolanější vyjádřit se o chlapících tvrdých pěstích a dětských nápadů:

„Není spravedlivé odsuzovat celý stav podle toho, co někteří natropili za dva nebo tři dny pobytu ve městě. Abychom mohli posoudit jejich dobré chlapecké vlastnosti, musíme hodnotit kovboje v jejich vlastním prostředí. Jak vykonává denní práci, jak se dívá smrti do očí, jak se musí vyrovnat s ostatními těžkostmi. Všechno dělá nenápadně, velmi statečně a samozřejmě. Je smělý, přátelský, vytrvalý a dobrodružný. Je nebojácný pionýr. Přípravuje cestu civilizaci, které se sám musí zříkat."

3.

Historie kovbojů začíná u krav.

Za horkého červnového dne v roce 1521 přistála v mexickém přístavu Veracruz španělská karavela. Pár zahálčů, ležících ve stínu mola, se ohlédlo, pak pokračovali v dřímání. Nikdo z nich totiž netušil, že jsou na této lodi cestující, kteří změní tvář celého amerického kontinentu.

Na palubě karavy nevládl tak ospalý klid jako na břehu. Plachty sice visely za naprostého bezvětrí chcíple na ráhnech, posádka však měla co dělat. Několik pobíhajících mužů mělo konečně za sebou bouřlivou plavbu přes Atlantik, jako by se nemohli dočkat. Kapitán dal poslední rozkazy, loď přirazila k molu, najednou se ozval do ticha mexického poledne neznámý, hrozivý zvuk. Okamžitě probudil ospalce, povalující se kolem přístavu.

Vstali. Opatrně se přiblížili k lodi. Znovu a znovu slyšeli táhlé smutné troubení, vycházející odněkud z podpalubí. Přišli další zvědavci, mestici a Indiáni. Nemohli se dočkat odhalení tajemství, skrývajících se v útrokách lodi. Žádný netušil, že v podpalubí karavely bučí krávy. Nikdo ta exotická zvířata neznal.

Španělský aristokrat Gregorio de Villalobos byl snílek. Anebo rozený pionýr. Žil v pokoji a míru na rodinných statcích, v nádherném prostředí úrodné Andaluzie, doslechl se o nekonečných pláních, které objevil Cortéz v Mexiku, usmyslel si, že tam dopraví sedm krav a jednoho býka a začne chovat dobytek.

Námořníci vyhnali první krávu na břeh. Mezi davem, který se zatím sešel, se ozvalo mumlání, ale také smích. Zvíře vypadalo po dlouhé cestě po moři hrůzostrašně. Vyhublé až na kost, špinavé a ze tmy poloslepé, stálo v prudkém slunci a třáso se po celém těle. Někdo přinesl první vědro pramenité vody, jiní skočili pro další. Sedm krav a jeden býk vypili všechnu do poslední kapky. Snad připili na budoucnost dobytkařství v této zemi, snad na oslavu dne, kdy stanula na půdě Ameriky první kráva.

4.

Později zaslechl jiný španělský grand de Coronado, že kdesi v Novém světě, snad nedaleko Veracruz, leží pohádková města, v nichž jsou nejen domy, ale také ulice z ryzího zlata, nehledě na hromady drahokamů, které se povalují na každém kroku. Uvěřil a nemohl od té chvíle usnout. Hloubal a kombinoval, až dal dohromady expedici a vydal se se čtyřiceti jezdci a pětadvaceti nákladními koňmi na cestu za pohádkovým pokladem.

K jeho průvodu patřilo několik tuctů domorodců, většinou Aztéků. Zatím vykonávali pomocné práce, později se měli postarat o dopravu zlata do bezpečí. Někteří z nich hnali živou zásobárnu výpravy, tři sta kusů hovězího dobytka. Tri stovky krav byly potomky oněch sedmi a jednoho býka ze španělské karavely. Rozmnožily se mezitím do tisícových stád. Krajina poskytovala žirnou pastvu, podnebí bylo pro chov rovněž příznivé. Aztékové, kteří se starali o Coronadovo stádo, si říkali vaqueros a byli to první kovbojové.

Lišili se od pozdějších hochů tvrdých pěstí i vzhledem. Nosili sice široké klobouky, jako ostatně všichni Mexikáni, a přes ramena pončo, měli však na sobě jen širokou a hrubou košili a na nohou sandály. Jinak nic. Ani kalhoty. Velké hvězdicovité mexické ostruhy si vážali na nohy řemínky. Byli to vesměs váleční zajatci. Protože se psalo šestnácté století, byl mezi nimi a pozdějšími kovboji ještě další viditelný rozdíl. Každý vaquero měl na čele vypálené velké G, což znamenalo začáteční písmeno slova guerra — válka. Jinak to byli právě tak tvrdí hoši jako jejich pozdější kolegové, dovedli zrovna tak strádat na pochodu jako se veselit, když se naskytla příležitost.

Ke vzniku existence kovbojů, kteří se stali nejen hrdiny Divokého západu těch let, ale i symbolem statečnosti a odvahy mladíků celého světa ještě dlouho poté, přispěla náhoda. Coronadova výprava za zlatými poklady Aztéků táhla celé týdny krajinou, vlekla se od naděje k naději, nenašla však nic. Zlatá města z bájných dob neexistovala. Touha po drahém kovu pomáhala překonat neuvěřitelné útrapy dlouhého pochodu pustinou. Lidé i dobytek pokračovali v beznadějně cestě.

5.

Jednoho večera se Coronado utábořil se svými lidmi na malé náhorní planině. Zem byla vyprahlá, nikde kousek zeleně, nepršelo už kolik měsíců. Stádo tří set krav a několika býků spásalo suchou tvrdou travu. Když zašlo slunce, pokryla se náhle obloha černými mraky. Vznikla byla tma. Za několik minut poté práskl první blesk, spustil se liják, hromy bily, blesky osvětlovaly krajinu, že bylo vidět každé stéblo. Pak uhodilo do pahorku nad tábořem.

Zvířata se polekala, semkla se do středu stáda, hlavy dovnitř a třásla se strachy. Padaly kroupy, bubnovaly dobytek do zad, hromy burácely, blesky bičovaly černou oblohu. Mladý býček se nevydržel dívat na hrůznou scénu. Zvedl ocas k rozbouranému nebi a dal se na útěk. Ostatní za ním. Panický strach šel zvířata pahorkatinou, stádo letělo rozmočenou stepí, země duněla kopyty, bláto stříkalo dobytka přes hlavy. Když se bouře nad ránem uklidnila, podařilo se promoklým vaquerům sehnat dohromady jen pár desítek zvířat. Ostatní se rozběhla po krajině.

Osud španělského granda Coronada se už v historii neobjevil. Krávy, které mu tenkrát utekly, zahrály však v dějinách Spojených států a zejména Divokého západu jednu z hlavních rolí. Tři sta let poté, co se mu splašily straky v bouře, napočítali v Texasu na pět milionů jejich potomků. Tolik dobytka bylo obrovské bohatství. Znamenalo však také riziko, dřinu a nebezpečí.

V Texasu byl majetek, a za ním se odjakživa táhli dobrodruzi, desperáti a všelijaký lidský plevel. Přišli skuteční dobytkaři a poctiví farmáři, zakládali plantáže a věnovali se chovu skotu. Mezi ně se však vetřeli psanci, kteří sem utekli před ostudou nebo spravedlností. Nestyděli se za to. Naopak, honosili se temnou minulostí. Snažili se dokonce zastrašit poctivé. Za svá jména, podpisy, nebo na firemní štít si přidávali písmena GTT — Gone to Texas, což napovídalo, že měl nositel titulu vážný důvod k útěku ze Spojených států.

Tehdy patřil Texas ještě Mexiku. Teprve v roce 1845, po válkách a rebéliích, a po devítileté samostatnosti, se připojil jako osmdvacátý stát k severoamerické federaci. Mexičané s tím nesouhlasili, postavili se proti Severu, prohráli všechno, i své územní nároky severněji od Rio Grande. Druhého února 1848 byl podepsán v Guadalupe Hidalgo mír, který umožnil rozvoj dobytkařství, a tím zrození i kovbojů.

Američané ze Severu si totiž také uvědomili, jaké bohatství se potuluje po texaských prériích, a začali uvažovat o dobytka z obchodního hlediska. Vždyť právě v roce, kdy byl podepsán mír, připadalo na každého obyvatele Texasu, včetně kojenců a starců, šest krav. Dohromady to byl majetek. Jenže co s ním? Ve vlastní zemi nechtěl o hovězím mase nikdo ani slyšet. Za bezvadný jatečný kus se platilo něco mezi třemi a pěti dolary. Lidstvo totiž ještě neznalo konzervu, v Texasu nebyla železnice a o chladárnách se přirozeně nikomu ani jen nezdálo.

Dobytek nebyl v Texasu k ničemu. Inflace hovězího masa došla až tak daleko, že rančeři vyvražďovali celá stáda, aby mohli za pár centů prodat na Sever aspoň kůže a rohy. Maso se pak pájilo na obrovských haldách nebo se pohřbívalo do hromadných hrobů. Každý zakopaný kus měl na Východě cenu osmdesáti dolarů a v Kalifornii platili vyhladovělí zlatokopové za kus masa fantastické ceny. Z Texasu do New Yorku bylo však dva tisíce mil, do Ohia sice blíž, ale

dvanáct set mil pustinou je také slušná vzdálenost.

6.

Poprvé se pokusil o odvážný kousek rančer Eduard Piper. Dal dohromady asi tisícíhlavé stádo a hrstku kovbojů a hnal se s dobyt看kem dnem i nocí do Ohia. K takovému podniku bylo zapotřebí velké odvahy, vyplatila se však. Rančer Piper vydělal na svém skotu na tehdejší poměry nepředstavitelně velké peníze. Ostatní se o tom dozvěděli a pokusili se o totéž. Tisíce kusů dobytka šlapalo nekonečnými pláňmi směrem k civilizaci. Stáda směřovala na Sever a na Východ. Bifteky, rostbify, roštěnky a miliony porcí guláše putovaly vlastní silou k zákazníkům. Stáda však přece jen necestovala tak docela sama. Poháněli a hlídali je tvrdí muži železných pěstí a ocelových nervů. Od slunka do tmy táhli prérii. Seděli dvacet hodin denně v sedle. Od rána do večera museli dýchat prach, zvířeny tisíce kopyt. Osmahlí hoši s chraplavými hlasy a dětsky naivními očima žili nebezpečný, jednotvárný a nesmírně namáhavý život.

Cestou na ně číhali loupeživí Indiáni, kteří se snažili splašit aspoň některé postranní křídlo velkého stáda, vyprovokovat zvířata k panice, pomoci jim k útěku z houfu a štvát potom část transportu stranou, oddělit ho od ostatních. Splašené stádo je nebezpečné. Každé přepadení způsobilo velkou ztrátu. Dobytek se rozběhl, kovbojům se už nepodařilo přivést dezertéry zpět. Indiáni však nebyli největší hrozbou.

Zloději dobytka byli pohodlní. Neradi zbytečně riskovali. Čekali hezky v záloze až nedaleko cíle cesty. Stádo bylo utahané, kovbojové vysušení sluncem a zesláblí nedostatečným spánkem. Když byly hlídky u strážního ohně v noci nepozorné, doplatili na to všichni. Zloději dobytka kovboje bezohledně pobili, ráno pak pokračovali se stádem k cíli, předstírali, že jim patří. V té době se nikdo nikoho neptal, kde a jak přišel k majetku. Kdo přihnal zvířata, dostal peníze.

Bandité měli krutější metody. Počkali si na kovboje, až se vraceli stejnou cestou s penězi, které utržili za stádo. Obvykle byl mezi nimi sám rančer, nebojím pověřený předák, ten měl peníze u sebe. Nebyla to záviděníhodná funkce, zlosyni měli spadeno právě na jeho život a nikdo netušil, za kterým pahorkem se objeví.

Kovbojové museli být doopravdy chlapi jako skála, když chtěli obstát ve světě plném nástrah, museli držet spolu, umět se bít jeden za druhého, být ve střehu ve dne v noci. Pak přišli jednoho dne do oázy civilizace, městečka Abilene.

Za barovými pulty, u hracích stolků a v místních tančárnách, v ráji z prken a plyšových závěsů, se jich sešlo na tisíce. Každý z nich týdný nemytý a neholený, hladový a žíznlivý, chtivý lidské společnosti. Jak mohl vypadat život i morálka v lidském mraveništi, které se den ze dne rozrůstalo, měnilo svou tvář, hemžilo se temnými postavami desperátů, vyskytujících se všude, kde byly peníze.

7.

Jeden z prezidentů Spojených států, generál Eisenhower, vyrostl v Abilene. Ve své řeči v senátě USA prohlásil dne 23. listopadu 1953 na adresu bohatýrů z doby Divokého západu:

„Měli jsme v tomto městě zákoník cti. Říkalo se v něm: vystup proti každému, proti komu něco máš, nebo s nímž nesouhlasíš, veřejně, zepředu. Převezmi stejné riziko, jako má on. Dokud stálíš zepředu, můžeš dělat, co chceš.“

Některí se drželi ušlechtilých pravidel společenského styku, ti, co lovili v kalných vodách, se však neohlíželi na rytířské zásady chlapeckého soužití. Bylo jich málo, stáli v opozici. Měli proti sobě většinu poctivých. Ti se drželi zákonů, které si sami dali i za cenu života.

Přihodilo se v srpnu 1869 na Texaské ulici. Cestou ze saloonu či teprve do saloonu se potkali dva známí, zřejmě se delší čas neviděli. Měli si vyřídit nějaké choulostivé účty. Přirozeně že měli kolty po obou bocích a „zatraceně nízko“. Sáhli po nich stejně rychle a pálit začali také zároveň. Ukvapili se však, na tak velkou vzdálenost nebyl kolt spolehlivou zbraní. Když vystřílel první svých pět ran, byli oba sice lehce raněni, ale živi. To byla blamáž. Jeden z nich musel přece rozmluvu zaplatit životem.

Zachoval se dobový dokument se zprávou o dalším průběhu boje:

„Najednou vydal revolver jednoho z nich jen slabý zvuk - cvaknutí naprázdno. Bubínek se točil jen tak.

„Dostřel jsem!“ zvolal střelec chraplavým hlasem.

Jeho soupeř sklonil zbraň k zemi a nevrle zabručel:

„Tak dělej, nabij si, ale rychle!“

Boj za chvíli pokračoval. Netrvalo ani dvě minuty a velkorýsý kovboj ležel na abilenské ulici mrtvý.“

8.

Ne všichni byli ušlechtilí. Ne každý hodlal respektovat pravidla poctivé hry. Často doplatili na ulicích na přestřelku lidí, kteří neměli se sporem nic společného. Rváči a tvrdí chlapi, zvyklí čelit nástrahám a potýkat se s přírodou, byli jako čerti, když vypili láhev whisky. A tu vypili pokaždé. Pak se v ulicích střídalo jako o pouti. Koncem roku to došlo dokonce tak daleko, že si abilenští konšelé řekli: musíme s tím něco udělat, nebo vymřeme po meči i po přeslici. Poradili se a najali si šerifa.

Jmenoval se Thomas James Smith, býval kdysi v New Yorku policistou, dostal v Abilene titul maršála a neomezenou pravomoc. Dělej si to, jak chceš, ale koukej zavést do města pořádek. Maršál Smith šel na věc od lesa. Řekl si, že musí na pistolníky s báječnou muškou udělat dojem něčím neobvyklým. Kolt tasí rychle každý a nadělat do soupeře pár dírek z čtyřmetrové vzdálenosti, to také není zvlášť velké umění. Vypravil se na ozbrojené střelce s holýma rukama.

Když se někde něco semlelo a ozvaly se první rány, už tam byl. Každý věděl, že maršál nenosí kolty. Vstoupil mezi pistolníky beze zbraně a rozdál si to s nimi. Nebyl ani moc silný, ani moc urostlý, boxovat však uměl na výbornou. Nejšikovnějším pistolníkům, ti byli bez koltů jako bezrucí, nezbývalo než se nechat zmlátit. Dostávali od něj výprask jako malí neposlušní kluci.

V boji pěstmi nestáli hrdinové prérii za nic. Neuznávali tento způsob zápasu a neovládali jej. Maršál Smith to věděl, proto na ně vyrukoval s tímto trikem. Za pár týdnů se mu podařilo doslova vboxovat do města pořádek. Uznávali ho jako autoritu, ač neradi se skláněli před jeho chlapeckým uměním. Povýšili ho na zástupce maršála USA, a to už byla nějaká funkce. Pridělili mu pomocníka. Jmenoval se McDonald a neměl zrovna šťastnou ruku. Ve chvíli, kdy už situace

v Abilene vypadala nadějně, došlo k nepříjemné události.

9.

Ponurý ošklivý den druhého listopadu 1870. Dýchavičná lokomotiva odtáhla poslední vagóny s naloženým dobyt看, nádraží bylo opuštěné jako o půlnoci, všude plno bláta. Už ráno se dalo do deště. Těsně kolem druhé hodiny odpoledne projel plným tryskem abilenskými rozblácenými ulicemi osamělý jezdec. Maršál McDonald.

Zastavil před kanceláří Toma Smitha, seskočil z koně a uvázal ho k plotu. Vrazil dovnitř. Byl docela promočený a velmi rozčilený. Zůstal jen pár minut. Vyšel ven se Smithem, oba skočili na koně a ujížděli plným tryskem z městečka. V Abilene, jenž už žilo jakžtakž pokojným životem, došlo k vraždě. Dva Skoti, hospodařící na ranči za městem, zabili Johna Shea. Nebyl to zrovna nejnevinnější z Abilenských, ale ti dva čertovi synové, McConnell a Miles, také nestáli za moc. Že byli syčáci, dokázali tím, že střelili Shea zezadu. To byl největší hřích.

Maršál věděl, kdo je vrahem, a rozhodl se oba Skoty zatknout. Bylo mu od počátku jasné, že to nebude snadné. Vrátil se proto do města a požádal o pomoc svého předchůdce ve službě. Ceníl si jeho autority mezi desperáty. Muži, chránící zákon, projeli městem a cestou se k nim přidali další. Každý už věděl, co se stalo, všichni chtěli být při tom, až zatkne maršál Skoty.

Zločinci bydleli v masivním srubu několik mil za městem. Skupina mužů na koních se blížila ke stavení zezdola. Ti, co byli uvnitř, je museli spatřit hned, jakmile vyjeli z údolí řeky. Jezdci se zastavili. Dál jel jen Smith a McDonald. Ostatní netrpělivě přešlapovali, čekali, že dojde ke komplikacím. Už zdaleka bylo totiž vidět, že se ti dva nahoře zabarikádovávají. Zahradili okna silnými prkny, nechali jen skulinu na prostrčení hlavně pušky.

McDonald a Smith se ke srubu blížili pomalu. Byli sotva padesát metrů od stavení, tedy dávno na dostřel. Jasně slyšeli varování. Jeden ze Skotů volal, aby šli po svém a nechali je na pokoji, jinak uvidí, jak rychle je pošlou na onen svět. Maršál Smith byl klidný. Zastavil koně a promluvil s vrahy jako farář z kazatelny:

„Chlapi, nedělejte hlouposti. Stala se vážná věc, proto ji musíme řádně vyšetřit. Zákon je zákon!“

Sestoupil z koně. Udělal ještě pár kroků ke srubu. Zapotácel se. Chytil se za prsa. Vyčítavě pohlédl k zabarikádovanému oknu, odkud padla rána. Narovnal se a udělal ještě pár kroků, které ho dělily od dveří. Otevřel je. Zmizel uvnitř.

Jezdci, přešlapující opodál, obrátili své koně. Maršál McDonald také. Tak zůstal Smith sám.

Vstoupil do temné místnosti. Škvírami v barikádě prosvítal den. Zavrával, zachytil se stěny, pak spatřil vraha. McConnell stál v koutě a hleděl na přichozího. Maršál Smith udělal poslední kroky. Čtyři. Pak složil jedinou ranou na bradu McConnella na zem. Byl to jeho poslední pěstní zápas a poslední knokaut. Miles držel v ruce sekeru. Když viděl, co se stalo, rozmáchl se a zaťal. Maršál Smith klesl k zemi mrtvý. Miles rozsekl lebku na dvě poloviny.

Oba vrazi pak utekli. Také zbabělý maršál McDonald se už v Abilene neukázal. Kovbojové příjezdějí po celých dalších pět let s tisícíhlavými stády, aby je na poslední stanici nahnali do vagónů, se ve volných chvílích zase bavili přestřelkami, honosili se přesnou muškou a nevážili si cizího, ale také ne vlastního života, právě tak jako dřív.

Buffalo Bill

1.

Dostavník se objevil na obzoru v mračnu prachu a mířil rovnou na volné prostranství. Tři páry strakatých koní, na kozlíku zarostlý chlap v promaštěném širáku. Vedle něj šerif s puškou na kolenou. Za okny klimbají hlavy cestujících. Zpěnění koně vezou zřejmě vzácné panstvo, za drkotající archou jedou ještě dva po zuby ozbrojení jezdcí.

Kočí praská bičem, koně letí jako bouře a šerif se starostlivě ohlíží. Tri páry koní nemohou přece nadělat tolik rámusu. Má dobrý sluch. Právě tam, odkud před chvílí vyjeli, se objevila skupina jezdců. Tryskem letí za dostavníkem a dohánějí ho. Ti chlapi na koních jsou výteční jezdcí, jsou to totiž Apači. Indiánská kavalerie útočí zezadu, pěšáci s luky a šípy se objevují na pravém křídle. Ještě minutu dvě a cesty se zkrží. Pak musí dojít k hroznému masakru. Apači baží po bílých skalpech a jeden z jezdců je dokonce zrzavý. Moci nosit u opasku pačesy Zrzka, to je nejkrásnější sen všech rudochů.

První vystřelí šerif a zasáhne. Rudá tvář se skulí do trávy a před smrtí vykřikne ještě o pomoc. Načež se rozpoutá peklo. Šerif a kočí zalehnou na střechu dostavníku a pálí jako na střelnici. Indiáni krouží kolem kočáru, vystřelují smrtící šípy, ale nějak se nemohou strefit. Tak jim nezbyvá nic jiného než padat jeden za druhým, neboť kulky pušek bílých tváří jsou sice malé, ale nebezpečné.

Nejlepší mušku má ten Zrzek. Snad ví, jak pasou po jeho unikátním skalpu. Proto míří jako bůh a frekvence jeho mistrovské palby je přímo závažná. Skřípe zuby a mezi výstřely drmolí, že Indiáni budou pamatovat na jeho pušku s krátkou hlavní. Totiž: přežije-li vůbec některý z nich tu krvavou řež.

Teď už střelí i cestující. Pálí kolty z okének vozu ostošest, ale Apači taky nejsou břidilové a jejich šípy se taky sem tam strefí. Bílí mají už dva mrtvé. Chvilí je situace pro ně dokonce velmi nahnutá. Ale Zrzek je na slovo vzatý rek, prostřelí se z obležení, vylétne v sedle svého koně do prerie a začne odstřelovat rudochy hezky zezadu. Co jiného jim pak zbývá než do jednoho padnout v tratisti krve?

Poslední rudá tvář se přestala cukat ve smrtelné křeči. Zrzavý hrdina se spokojeně usmívá nad vykonaným dílem. Pak smekne a s láskyplnou něhou si hladí zrzavý skalp. Jakoby v žertu se zatahá za vlasy. Drží. Pevně drží. Tak si zase nasadí klobouk a teď už se směje na celé kolo. Kočí si zatím utěl tvář, měl ji začernalou od střelného prachu, šerif si utáhl opasek a rukávem přeštil symbol svého práva.

„Well, Jimmie, ještě držíme zákon pevně v rukou,“ prohodil koutkem úst a vystřelil ze své henryovky jen tak z radosti, jako tečku za tím vším. Byla to proslulá puška, Indiáni si o ní povídali, že se nabíjí jen v neděli a střílí pak celý týden.

Slunce svítí na mrtvolý Apaců, jejich živí koně se pasou v travě, kočí praskne do spřežení, dostavník odjíždí, jako by se nic nestalo, a zrzavý strážce veřejné bezpečnosti mává širákem na rozloučenou.

Obrovský potlesk.

2.

Indiáni vstávají z trávy a vůbec nejsou mrtví, bílími batistovými kapesníčky si otírají zpocená čela, uklánějí se londýnskému publiku, teď se vrací dostavník a hrdinové se staví do řady, pěšky, na koních i na kozlíku. Opona soumraku padá na Buffalo Billovu Wild West and Pioneer Exhibition, na cirkusovou revui, jejíž principál, slavný trapper, zálesák, zvěd, lovec bizonů a krotitel Indiánů William Cody řečený Buffalo Bill si usmyslel, že zakonzeruje aspoň sousto romantiky pionýrských časů zlaté horečky a nekonečně dlouhého putování, že uchová aspoň doušek dob préríjních škunerů a práva tvrdých pěstí a vyveze ji pro nehynoucí slávu ostrých hochů do světa. Sehnal si pár desítek vyhladovělých Indiánů, několik vysloužilých pistolníků, hodně koní a jeden původní dostavník, který stál provrtán kulkami banditů u které silnice Far Westu, vyzkoušel si nejdřív publikum ve Státech, pak, stejně jako před staletími praotec Noe, naložil tu povykující sebranku na parník Nebraska a pustil se na svou nejdelší a nejdobrodružnější cestu — přes moře do Anglie.

Teď stojí s kloboukem v ruce vedle deadwoodského dostavníku, děkuje se náročnému obecenstvu a uklání se do královské lóže, protože dnes se přišla podívat na jeho Wild West Show vzácná návštěva. Starý veterán préríjních bojů netušil, že právě tady, na louce nedaleko bran města Londýna, se mu dostane nejvyšší pocty.

Princ Waleský vyskočil na kozlík dostavníku, dovnitř se usadila Jejich Veličenstva král dánský, řecký a vévodové a baroni. Buffalo Bill zrudlý pýchou praskl do koní, aby ukázal těm korunovaným greenhornům, jak dovede létat dřevěná archa. Říká se, že jel s pány králi, jak s nimi ještě nejel nikdo na světě. Ani jeden z nich nadosmrti nezapomněl na jízdu v deadwoodském dostavníku. A zestárlý hrdina prerie nikdy nezapomněl, jak vzácné měl cestující.

3.

Buffalo Bill je nejznámějším hrdinou Divokého západu. Jeho obdivuhodné a notně přikrášlené osudy, uchované ve čtyřech stovkách sešitkových krváků, byly vyhledávaným čtením celých generací. Laciné příběhy, spíchnuté podle stejného stříhu, ale stejná morálka: dobrému se nakonec dostane pohlazení osudu a padouch zhyne v křečích. Ovšem nejlepší Indián je mrtvý Indián a rudochy je třeba co nejrychleji vystřílet.

William Cody se stal legendární postavou víc z nouze a nutnosti. Jeho otec se vypravil do Kalifornie a kluk Cody dostal první trapperskou lekcí v širé prerii. Bylo mu osm let, když přistihl Indiána, který se snažil ukrást koně. Dokázal prý ho držet v šachu puškou tak dlouho, než přišli dospělí na pomoc. V jedenácti už musel do práce, protože otec zemřel a Bill Cody se jako nejstarší musel postarat o rodinu. Dostal místo s pracovní náplní hodnou hrdiny. Doprovázel transporty firmy Russell, Majors and Waddel jako extraboy, což znamená něco jako pomocný jezdec, ale ve skutečnosti je to děvče pro všechno.

Jezdil s karavanou vozů a hlídal náklad před nájezdy Indiánů. A právě ti mu dali příležitost stát se slavným indiánobijcem. Z první velké bitvy proti rudochům se vrátil Bill Cody jako vítěz na body a dostal se tak na první stránky novin. O tak velkém úspěchu se mohlo zdát jen těm nejotřelejším zabijákům, jejichž jména se objevovala v místních plátcích jen v textu uveřejněného zatykače.

4.

Indiáni se stali Buffalo Billovým osudem. Když později, za tažení proti mormonům, jezdil jako spojka pro zásobovací výpravu, ocitl se ještě se dvěma dalšími společníky v pustině. Objevili se Indiáni, zaútočili na bílé tváře a Bill Cody se po celé dlouhé hodiny bránil nepřetržitým útokům, skrývá se za hradbou zabitých mezků. Vyhrabal si pod sebou nožem zákop, rozdělil stráž a vůbec neuvažoval o tom, že by měl zvednout ruce vzhůru. Asi by se sotva dožil světové proslulosti a jeho skalp by se byl brzy houpal na opasku některého z rudochů, kdyby včas nepřišly první hlídky výpravy a nevysvobodily ho z obklíčení.

Pony Express, to byla světová rarita a Billyho další štace. Stal se jedním ze slavných jezdců poštovní linky, která obstarávala expresní dopravu dopisů a peněz z města St. Joseph v Missouri do kalifornského Sacramento. V roce 1860, kdy vyběhl první kůň na dráhu dlouhou 1966 mil, byl Pony Express malý zázrak spojařské dovednosti a jezdeckého kumštu. Sto devadesát přepřahacích stanic v prerii, obsluhovaných třemi sty zřizenci, sloužilo osmdesáti rychlým jezdcům, kteří dokázali projet pustinou s poselstvím o zvolení prezidenta Lincolna, trať dlouhou málem dva tisíce mil, za sedm dní a sedmáct hodin.

Billy Cody pracoval celé tři měsíce jako jeden z nich. Bylo mu patnáct, a když ho při jedné jízdě zastavil bandita s pistolí, namířenou na jeho hrud', zachoval se kluk jako zralý hrdina. Počkal, až zlosyn sáhne po sedlových kabelách, v nichž vezl Bill peněžní zásilky, pak pobídl koně ke skoku, porazil lupiče na zem, seskočil, spoutal ho a lasem ho přišněroval k jeho vlastnímu koni. Jako živou trofej ho přivezl do nejbližší přepřahací stanice.

Odmalička toužil po vojenské uniformě, ale nemohl se dát na vojnu, protože dal matce slib. Teprve když zemřela, stal se jedním ze zvěďů Unie. Tajný kurýr Bill Cody dostal první úkol: doručit důležitou depeši do vzdálené pevnosti. Splnil ho na výbornou. Tak se stal slavný jezdec Pony Expressu vyzvědačem, prožil desítky dobrodružných výprav za linii nepřítelů, proslavil se šikovnými převleky, přesnou střelbou a taky obratnou diplomacií. Nejdřív se stal osobním zvědem generála Smithe a později vyzvědačem, ale taky přítelem hrdiny občanské války, generála Custeru.

U téhle nebezpečné profese se sešel s jiným hrdinou Divokého západu Jamesem Hickokem, kterému přezdívali Divoký Bill, a pistolník, který byl v té době zrovna maršálem, tedy strážcem zákona, byl Billovi na svatbě za svědka.

5.

Život na Západě byl plný paradoxů. Svatební svědek dostal Billa Codyho jen pár týdnů po líbáncích od rodinného krbu rovnou do prerie. Bill odešel od rodiny a vrátil se k řemeslu vládního zvěda. Doma se objevoval už jen jako host, jeho domovem byla pustina, jeho druhy puška a laso, žil v nepohodlí a někdy i bez peněz, zato ve stálém nebezpečí,

které dělá z obyčejných mužů hrdiny a z opravdových chlapů legendární postavy. Prérie se pak stala místem jeho dalšího zaměstnání.

Americký západ, to bylo eldorádo. Pionýři se dostali do ráje oplývajícího zlatem i jiným bohatstvím pěšky, na koních a za vozy. Ti ostatní, kteří měli osídlit pohostinnou pustinu, potřebovali už železnici. Vláda Unie se rozhodla už za občanské války postavit od oceánu k oceánu transkontinentální trať. Společnost Central Pacific se pustila do stavby železnice z Kalifornie přes Rocky Mountains a z Nebrasky postupovala stavba Union Pacific.

Muži, kteří se přihlásili na stavbu, museli bojovat s terénem, s pustinou, s Indiány, s hladem a žízní. Stavební společnosti se snažily postarat o bezpečnost a zásobování tisíců dělníků stavby. Bratři Goddardové si vzali za úkol zásobovat potravinami muže stavějící trať Kansas Pacific a přišli na spásnou myšlenku. Prérie se přímo černala stády divokých bizonů. Jejich maso bylo dobré maso. Jenže tisíce dělníků potřebovaly denně tisíce biftek a na lov neměl nikdo z nich ani čas, ani chuť. Položit bizona na lopatky, to nebyl výkon pro zelenáče. Společnost bratří Goddardů proto najímala lovce.

6.

Buffalo Bill znamená bizoní Bill. Tu přezdívku si William Cody vysloužil svým nezapomenutelným loveckým kumštem. Za pět set dolarů měsíčního žoldu se zavázal ulovit a dodat každý den v týdnu, neděle nevyjímaje, dvanáct bizonů na bifteky. Potřeboval koně, pušku, kterou pokřtil jménem slavné Lucrecie Borgie, a velkou dávku lovecké odvahy. Tak nastupoval každé ráno k nepočítaným soubojům muže s divokým bizonem, který musel vždycky skončit vítězstvím lovce.

Byla to práce pro celého chlapa, pronásledovat vyprahlou prérii stádo ukrutně vyhlízejících zvířat, silných jako lokomotiva a rychlých jako antilopa. A taky nebezpečných, když byla postřelena. Buffalo Bill měl systém: krkolomným tryskem najel na pasoucí se stádo, kroužil kolem vyděšených zvířat jako dravec a jednoho bizona po druhém skládal k zemi. Někdy se zbytku stáda podařilo vyrazit z obklíčení a dát se na útěk prérií. Buffalo Bill pak pronásledoval bizony a odzadu dopředu odstřeloval jeden kus za druhým. Balance lovce bifteků byla hrozná. Za rok skolil údajně na čtyři tisíce bizonů, za celou kariéru podle jeho vlastního tvrzení na čtyřicet tisíc.

Stopař, voják, lovec a legendární hrdina Divokého západu však přece jen zatoužil po pohodlí. V roce 1870 se přestěhoval do MacPhersonovy tvrze, a protože bylo na Západe stále ještě víc desperátů, než stačili ti poctiví uhlídat, stal se z rozkazu generála Anoryho smířčím soudcem, a tím taky váženým občanem vznikajícího města.

Pak žil Buffalo Bill ze staré slávy, z jeho životního příběhu se pomalu, ale jistě stával dobrodružný román a legenda. Když ho jednou navštívil plukovník E. Z. C. Judson a požádal ho, aby mu vypravoval životní zkazky, že o nich napíše a pod pseudonymem Buntline je bude vydávat, slavný lovec bizonů kývl a stal se literárním hrdinou a taky byznysmenem.

7.

Od této šestákové literatury nebylo daleko k jevišti. Fred Meader napsal srdcervoucí drama „Buffalo Bill, král pohraničních střelců“ a William Cody si zahrál sám sebe na prknech newyorského divadla Bowery. Nebyl to vyslovený úspěch, ale hra přivedla Buffala Billa na myšlenku stát se taky autorem, hercem i divadelním podnikatelem. Dal dohromady partu indiánských válečníků i slavných pistolníků, na scéně se objevila nová hra a v ní indiánský náčelník Sitting Bull, Divoký Bill Hickok, hrdlořez Texaský Jack i čarostřelkyně Anny Oakleyová a před nekritickými diváky se tentokrát odehrávaly silně zromantizované scény z bojů Divokého západu. Zase se nedalo hovořit o velkém úspěchu, ale Buffalo Bill se nevzdával.

Dal dohromady jakousi prérijní estrádu, jezdil se skutečnými Indiány a vysloužilými pistolníky po Státech, a po letech, když už jeho ansámbl vzrostl na pořádný cirkus, vypravil se s ním přes oceán do Evropy. „Buffalo Bill's Wild West and Pioneer Exhibition“ si získala evropské obecenstvo a slavné postavy Divokého západu se před koncem století objevily taky před diváky v Brně, Liberci, Olomouci a na pražské Štvanici. Tak se stala Praha jednou z posledních stací kočujícího principála Buffala Billa.

Zemřel za první světové války v Denveru, starý, nemocný a zapomenutý. Když ho pochovávali na hřbitov na výšině Lookout Mountain, vzbudil přece jen ještě jednou pozornost: se starým lovcem bizonů a hrdinou Divokého západu se přišlo rozloučit na tisíc pamětníků.